Ważne Lekcje dla Całej Ummy

Ad-Durus al-Muhimma li-'Ammati-l-Umma

Szajch 'Abdul-'Aziz ibn Baz

LEKCJA 1. Ważne lekcje dla całej ummy (wprowadzenie)

Za pozwoleniem Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) rozpoczynamy dziś studiowanie nowego tekstu „Ad-Durus al-Muhimma li-‘Ammati-l-Umma” — „Ważne lekcje dla całej ummy”, którego autorem jest wybitny uczony, jeden z imamów naszych czasów, szejch ‘Abdul-‘Aziz ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje).

W trakcie omawiania tego tekstu powtórzymy, za pozwoleniem Allaha, niektóre kwestie poruszone przy studiowaniu „Trzech podstaw” (Salasat al-usul), a także dotkniemy pewnych nowych zagadnień, o których nie było mowy przy studiowaniu „Trzech podstaw”.

Treść tej książki:
1. Warunki (szurut) świadectwa „La ilaha illa-Llah Muhammadan rasulu-Llah”.
2. Warunki modlitwy (szurut as-salat).
3. Filary modlitwy (arkan as-salat).
4. Obowiązkowe czynności podczas modlitwy (wadżibat as-salat).
5. Pożądane czynności podczas modlitwy (sunan as-salat).

6. Rzeczy, które czynią modlitwę nieważną (mubtilat as-salat).
7. Ablucja i jej warunki (szurut al-wudu).
8. Obowiązkowe elementy ablucji (furud al-wudu).
9. Okoliczności naruszające małą ablucję (nawakid al-wudu).

Dlaczego zdecydowaliśmy się na studiowanie właśnie tego tekstu?

Po pierwsze, radzą tak uczeni (nasihat al-'ulama).

Po drugie, odpowiedź zawarta jest w samym tytule tekstu — „ważne lekcje".

Studiujemy „ważne lekcje", ponieważ są ważne. Ktoś powie: „Zgadzam się, że to bardzo ważne lekcje, ale są one ważne dla zwykłych ludzi, dla zwykłych muzułmanów, dla ogólnej części ummy, a nie dla takich poszukiwaczy wiedzy (talib al-'ilm) jak ja. W samym tytule autor wskazuje, że tekst jest przeznaczony dla całej społeczności, a ja nie należę do zwykłych, prostych członków tej społeczności, do ogólnej masy. Jestem poszukiwaczem wiedzy, mój poziom jest inny niż zwykłych muzułmanów. Ta książka jest głównie przeznaczona dla zwykłych muzułmanów (al-'awamm), bo tak mówi autor w tytule tej książki".

Co odpowiemy takiej osobie?

Jeśli te lekcje są ważne dla zwykłych muzułmanów, to poszukiwacz wiedzy (talib al-'ilm) tym bardziej powinien pewnie znać to, co jest zawarte w tej książce. Jeśli twierdzisz, że posiadasz większą wiedzę niż zwykli muzułmanie, wtedy zadajemy ci proste pytania:

wymień warunki modlitwy (szurut as-salat); wymień filary modlitwy (arkan as-salat); wymień obowiązkowe czynności podczas modlitwy (wadżibat as-salat).

Jeśli potrafisz odpowiedzieć, wtedy powiemy, że rzeczywiście jesteś bardziej wiedzącym poszukiwaczem wiedzy, a jeśli nie potrafisz odpowiedzieć, wtedy powiemy, że jesteś nawet niżej pod względem poziomu niż zwykli muzułmanie. Zwykły muzułmanin przynajmniej, jeśli nie wie, to się tym nie chełpi.

Rzeczywiście, niektórzy ludzie uważający się za poszukiwaczy wiedzy (talib al-'ilm) zachowują się wyniośle, okazując pychę, chełpliwość wobec takich książek, wobec uczonych, wobec wiedzy. Mówią: „Albo prowadzicie takie lekcje, na których będzie się studiować «al-'Akida al-Wasitijja» czy «al-Hamawijja», czy «Tadmurijja», czy coś w tym rodzaju, wtedy będę uczęszczał na lekcję".

Takiej osobie możemy powiedzieć: „Czy wybitni uczeni przed nami nie szli właśnie taką drogą, takim programem? Jeśli chcesz osiągnąć to, co oni osiągnęli, idź wydeptaną przez nich drogą". I rzeczywiście, uczeni gorąco polecają studiowanie tych tekstów, tych książek, w tym książki „Ad-Durus al-Muhimma li-'Ammati-l-Umma" — „Ważne lekcje dla ummy", ponieważ te książki zawierają bardzo wiele pożytku. Być może już nawet zdołaliście to zrozumieć, gdy skosztowaliście niektórych owoców tych książek, a w przyszłości jeszcze mocniej zrozumiecie wagę i konieczność tych tekstów, widząc wspaniałe owoce ich studiowania.

Przysięgam na Allaha, te lekcje są bardzo ważne, i trudno przecenić ich wagę!

Przyjrzyjmy się treści tej książki. Autor podzielił ją na 18 lekcji, a te lekcje można podzielić na 5 części:

1. część poświęcona jest studiowaniu tauhidu i akidy;
2. część opowiada o modlitwie;
3. część związana jest z kwestiami tahara: oczyszczenie, ablucja;
4. część, w której autor wspomina niektóre moralne, etyczne normy islamu;
5. część poświęcona jest przepisom związanym z pochówkiem zmarłego.

Pierwsza lekcja

Autor, szejch ‘Abdul-‘Aziz ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje), mówi:

«سورة الفاتحة وقصار السور سورة الفاتحة وما أمكن من قصار السور، من سورة الزلزلة إلى سورة الناس، تلقينا، وتصحيحًا للقراءة، وتحفيظًا، وشرحًا لما يجب فهمه»

Pierwsza lekcja poświęcona jest surze „al-Fatiha” oraz, w miarę możliwości, innym krótkim surom, poczynając od sury „az-Zalzala” — „Trzęsienie ziemi” i kończąc na surze „an-Nas” — „Ludzie”. Należy nauczyć czytania tych sur, poprawić błędy popełniane przy ich czytaniu, pomóc je zapamiętać na pamięć, wyjaśnić to, co konieczne jest zrozumieć z zawartych w nich znaczeń.

A więc szejch Ibn Baz mówi o wadze studiowania Koranu, przynajmniej sury „al-Fatiha", i w miarę możliwości jeszcze jakichś innych krótkich sur, poczynając od sury „az-Zalzala" aż do ostatniej sury Koranu — sury „an-Nas". Mówi o wadze poprawnego czytania tych sur, poprawiania błędów, zapamiętywania na pamięć i zwraca uwagę na to, że konieczne jest studiowanie sensu tego, co powiedziano w Koranie.

Ludzie w kwestii zapamiętywania Koranu dzielą się na trzy grupy:

Pierwsza grupa — to ci, którzy zapamiętują Koran na pamięć, lecz nie zwracają uwagi na sens tego, co zapamiętują, i nie zastanawiają się nad tym, co w nim powiedziano.

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) ostrzegł przed takim rodzajem ludzi, mówiąc o nich:

«يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ، كما يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ»

„Wylatują z tej religii, podobnie jak strzała wylatuje z przebitego celu". Przytacza al-Buchari (6930) i Muslim (1066).

«يقرأونَ القرآنَ لا يُجاوزُ تَرَاقِيَهُمْ»

„Czytają Koran, a On nie schodzi poniżej ich obojczyków". Przytacza Ibn Madżah (168) i Ahmad (3831).

To znaczy, że samo czytanie Koranu bez uświadomienia sobie znaczeń, bez wpływu tych znaczeń na serce, bez ich rozumienia i rozmyślania nad tym, bez podążania za tym, nie schodzi poniżej

ich obojczyków, czyli nie dociera do ich serc. Ku wielkiemu żalowi, taki jest dziś stan wielu z tych, którzy uczą się Koranu na pamięć: prosisz o wyjaśnienie tego, co powiedziano w surze „al-Fatiha", albo co oznacza „Inna szani'aka huwal-abtar" — nie wiedzą, a przy tym czytają „al-Fatihę" w każdej modlitwie i bardzo często czytają surę „al-Kausar".

Druga grupa — ludzie, którzy nie uważają, że trzeba uczyć się Koranu, i się go nie uczą. Niektórzy z nich zasłaniają się rzekomo tym, że to cecha charydżytów albo cecha partyjnych (hizbich). Gdy widzą, że ktoś uczy się Koranu, wyrażają dezaprobatę, że upodobnił się do charydżytów: czyta i czyta Koran. Allahu Akbar!

W odpowiedzi powiemy: „A czy towarzysze rezygnowali z zapamiętywania Koranu na pamięć? Nie! Zapamiętywali ajaty na pamięć, lecz było to zapamiętywanie, któremu towarzyszyło rozmyślanie nad tym, co się zapamiętuje, studiowanie i pojmowanie znaczeń tego, co się zapamiętuje, a po tym zapamiętaniu następował czyn".

A więc: 1. wyuczyć się na pamięć; 2. pojąć sens tego, czego się nauczyłeś, rozmyślać nad tym; 3. czyn – wcielenie tego, czego się nauczyłeś, w twoje czyny, w czyny serca, w czyny narządów.

Towarzysze uczyli się codziennie po 10 ajatów, studiowali sens tego, czego się uczyli, i prosili Allaha, by pomógł im wcielać to w czyny, podążać za tym, czego się nauczyli, wprowadzając to w działanie. Taka była droga poprzedników, i my koniecznie musimy iść tą drogą.

Trzecia grupa — ci, którzy podążają drogą prawych poprzedników, towarzyszy, ich naśladowców. Powiedzieliśmy, jaka to droga: sahabowie codziennie uczyli się po 10 ajatów, nie szli dalej, dopóki nie zrozumieli tego, czego się nauczyli, nie zbadali sensu tego, nie wyciągnęli koniecznych wniosków, a potem wcielali to w czyny, prosząc Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o pomoc w wykonywaniu tego, czego się nauczyli.

Niektórzy mówią, że bardzo trudno jest im nauczyć się 10 ajatów i przy tym jeszcze zdążyć poznać interpretację tych ajatów, ponieważ czytanie książek z zakresu interpretacji bywa czasem bardzo długie: rozpatruje się tam bardzo wiele różnych hadisów, potem stopień ich wiarygodności, różne opinie uczonych, przekazy al-isra'ilijjat, subtelności lingwistyczne, kwestie z zakresu usul al-fikh itd.

W odpowiedzi powiemy, że nie trzeba czytać tego wszystkiego. Kto powiedział, że koniecznie trzeba czytać tafsir at-Tabariego czy al-Kurtubiego? Zapytajcie uczonych, co czytać. Powiedzą: „Czytajcie krótkie, dostępne książki z interpretacją Koranu, które nie zabiorą wiele czasu, na przykład tafsir 'Abdur-Rahmana as-Sa'diego (niech Allah się nad nim zmiłuje)". Tafsir tego imama znany jest z tego, że jest krótki, zwięzły, zrozumiały, dostępny — jest to tafsir ahl as-Sunna wal-dżama'a. Przeczytanie interpretacji 10 ajatów z tej książki zajmie zaledwie około pięciu minut. Jeśli przeciętnie uczyć się po 10 ajatów dziennie, czytając przy tym interpretację as-Sa'diego, wtedy żaden rozsądny człowiek nie zdoła zaoponować, nie zdoła zarzucić, że postępujecie niezgodnie

z drogą towarzyszy, z drogą poprzedników. Co więcej, ‘Abdur-Rahman as-Sa‘di napisał swój tafsir, by pobudzić ludzi do działania, aby dokonywali swoich czynów zgodnie z Koranem, aby wcielali go w życie, w postępki. Jedną z cech tafsiru jest pobudzenie do działania: Koran nie został zesłany po to, byśmy go po prostu czytali, lecz byśmy żyli zgodnie z nim.

Jeden z profesorów, doktorów nauk szariackich opowiadał, że na początku jego poszukiwania wiedzy, gdy dopiero zaczynał studiować wiedzę szariacką, sięgał głównie po tafsir ‘Abdur-Rahmana as-Sa‘diego. Później zaniechał tego tafsiru i zwrócił się ku studiowaniu wielkich ksiąg z zakresu tafsiru: zaczął czytać i studiować at-Tabariego, al-Kurtubiego, Ibn Kasira itd. Osiągnął z łaski Allaha wielkie wyżyny w wiedzy o tafsirze, lecz potem przyznawał: „Jednak gdy teraz czytam tafsir as-Sa‘diego, odnajduję w nim w zwięzłym ujęciu główną część tego, co powiedziano w wielkich księgach tafsiru. Obyż na początku mojej drogi posłuchał wskazania uczonych i nie zaniechał studiowania tego tafsiru”.

Dlatego jeśli zacząłeś studiować tafsir as-Sa‘diego, przeczytaj go do końca, zbadaj w całości, zapamiętaj to, co tam powiedziano — to będzie twój pierwszy etap. Następnie powoli zaczniesz czytać dłuższe książki. Potem wspinaj się po stopniach wiedzy, stopniowo, krok po kroku studiując księgi Ibn Kasira i inne. Taki program ułatwi ci drogę do wiedzy.

Ibn Baz mówi, że przynajmniej taką metodą (poprawne czytanie, zapamiętywanie na pamięć, studiowanie sensu, wcielanie w czyny)

trzeba wyuczyć się sury „al-Fatiha” i krótkich sur, które są często czytane w modlitwie, powtarzając je przez cały czas.

Porzucanie Koranu

Nie porzucaj Koranu, nie odkładaj go i nie rezygnuj z Koranu.

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi w Koranie:

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

> *I powiedział Posłaniec: «O mój Panie! Mój lud porzucił ten Koran»*
>
> **al-Furkan 25:30**

Nie wolno nam porzucać Koranu. Porzucenie Koranu może przybierać różne formy:

— porzucenie czytania: człowiek przestaje czytać Koran;
— porzucenie rozmyślania nad tym, co powiedziano w Koranie, studiowania znaczeń tego, co powiedziano w Koranie;
— porzucenie czynów zgodnych z Koranem;
— porzucenie leczenia za pomocą ajatów Koranu.

Wszystko to są rodzaje porzucenia Koranu, które nie przystoją muzułmaninowi. I nie przystoi podążać drogą charydżytów (hawaridż), którzy jedynie czytają i zapamiętują ajaty na pamięć,

nie rozmyślając nad nimi i nie wcielając w czyny serca i czyny narządów.

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) dał nam dziś ze Swojej łaski takie warunki, takie środki do zdobywania wiedzy, jakich nie miał imam Ahmad.

Spójrzcie, poprzednicy dla zdobycia wiedzy musieli odbywać męczące, długie podróże, książek było mało, były bardzo drogie, mało dostępne, zapisywali na jakichś zwojach, kartkach, na pergaminach itd. Dziś można pobrać do telefonu tafsir as-Sa'diego, a jeśli nie lubisz czytać albo trudno ci czytać, możesz słuchać w wersji audio, czyli włożysz słuchawki i będziesz słuchać w drodze, wykorzystując czas. A niektórzy narzekają i mówią: „źle czytam", „trudno mi czytać", „mam bardzo mało czasu: głównie spędzam czas w pracy lub w drodze". Dlaczego więc nie wykorzystujesz wszystkich tych ułatwień, danych nam przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)? Studiuj krok po kroku, przesłuchaj tafsir as-Sa'diego kilka razy, potem możesz słuchać tafsiru Ibn 'Usajmina, następnie Ibn Kasira itd. — tak, posuwając się stopień po stopniu, wzniesiesz się na bardzo wysoki poziom wiedzy.

Dziś muzułmanie porzucili studiowanie Koranu, porzucili pojmowanie jego znaczeń, i jest to wyraźnie widoczne po tym, co dzieje się podczas modlitw tarawih (salat at-tarawih). Imamowie wielu meczetów odczytują podczas tych modlitw Koran od początku do końca w ciągu ramadanu, przy czym niewielu ludzi reaguje na to czytanie, mało kogo ono porusza, rzadko zobaczysz

płaczących, gdy słyszą Koran. Lecz gdy imam zaczyna odmawiać du'a Kunut, wtedy widać, jak ludzie zaczynają płakać, wyrażać swoje emocje. Dlaczego takie różne zachowanie podczas czytania Koranu i du'a? Tak, ponieważ ludzie nie studiują Koranu i nie rozumieją tego, co tam powiedziano. Gdyby rozumieli, nie potrafiliby słuchać Koranu tak obojętnie.

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

> *Gdybyśmy zesłali ten Koran na górę, ujrzałbyś ją pokorną, rozpadającą się ze strachu przed Allahem. Takie przypowieści przytaczamy ludziom, aby się zastanowili*
>
> al-Haszr 59:21

A ludzie słuchają Koranu, i on ich nie porusza, dlatego szejch Ibn 'Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówił: „Jeśli czyta się Koran, a jego czytanie nie wywiera na tobie żadnego wpływu, oznacza to, że jesteś w niebezpieczeństwie! W niebezpieczeństwie, że dotyczą cię słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): «Czytają Koran, a On nie schodzi poniżej ich obojczyków». Ciebie dotyczą te słowa".

Nasza rzeczywistość jest taka, że ludzie, którzy uważają się za ahl as-Sunna wal-dżama'a, mówią: „Podążamy za as-salaf as-salih",

lecz nazywanie siebie tak językiem to za mało, trzeba potwierdzać słowa czynami. Wielu mówi, że są zwolennikami prawych poprzedników (salaf as-salih), ahl as-Sunna wal-dżama'a, lecz w odniesieniu do Koranu co najwyżej zbierają się i go czytają, nie studiując sensu tego, co czytają, nie wcielając tego w czyny, przy czym twierdząc, że odcinają się od drogi różnych partyjnych itd. A czyż to, co czynicie, nie jest drogą partyjnych? Czym się od nich różnicie? To jest dokładnie to samo. Dlatego trzeba czytać Koran, trzeba zapamiętywać ajaty Koranu, studiować ich sens, dokonywać czynów zgodnych z ajatami Koranu. Wybierzcie krótki i jasny tafsir, który będzie pobudzał was do czynu, jak tafsir 'Abdur-Rahmana as-Sa'diego, studiujcie go, przynajmniej krótkie sury, których czytanie zawsze się powtarza podczas odprawiania modlitwy.

LEKCJA 2. Filary islamu

Dalej autor mówi:

«الدرس الثاني: أركان

بيان أركان الإسلام الخمسة، وأولها وأعظمها: شهادة أن لا إله إلا الله، و أن محمداً رسول الله بشرح معانيها، مع بيان شروط لا إله إلا الله، ومعناها: (لا إله) نافياً جميع ما يعبد من دون الله، (إلا الله) مثبتاً العبادة لله وحده لا شريك له»

„Lekcja 2. Wyjaśnienie pięciu filarów islamu, z których pierwszym i największym są słowa świadectwa «Nie ma bóstwa godnego czci

oprócz Allaha» (La ilaha illa-Llah) oraz «Muhammad jest Posłańcem Allaha» (Muhammadan rasulu-Llah)", oraz wyjaśnienie warunków ważności świadectwa, że „Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha", a także tego, że „La ilaha" polega na zaprzeczeniu, że ktokolwiek oprócz Allaha jest godny czci, natomiast sens „illa-Llah" polega na potwierdzeniu, że tylko Jeden Allah jest godny czci, który nie ma żadnego współtowarzysza".

A więc autor mówi: „Wyjaśnienie 5 filarów islamu. To druga lekcja". Co się tyczy pięciu filarów islamu, rozważyliśmy je pokrótce, studiując „Trzy podstawy".

Dalej autor mówi: „Pierwszym, najważniejszym z nich są słowa świadectwa «La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah»" (Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha, i Muhammad jest Posłańcem Allaha). Są to dwie rzeczy, bez których niemożliwa jest jedyność Boga (tauhid).

Jak powiedziano przy studiowaniu „Trzech podstaw", świadectwo „La ilaha illa-Llah" zawiera w sobie dwie rzeczy, to świadectwo ma dwa filary:

1) zaprzeczenie (an-nafi);
2) potwierdzenie (al-isbat).

Tauhid bez tych dwóch rzeczy jest niemożliwy.

Zaprzeczenie (an-nafi) w słowach „La ilaha" to zaprzeczenie wszystkiego, co się czci oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Jest to zaprzeczenie wszelkich fałszywych bogów.

Potwierdzenie (al-isbat) w słowach „illa-Llah” to konieczność czczenia jedynie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i poświęcania Jemu Jedynemu wszystkich rodzajów czci.

Tauhid jest możliwy tylko przy obecności tych dwóch rzeczy. Jest wielu ludzi, którzy czczą Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lecz nie nazwiemy ich monoteistami, nie nazwiemy ich muzułmanami, ponieważ nie ma u nich wyrzeczenia się fałszywych bogów. Są ludzie, którzy odrzucają fałszywych bogów, lecz przy tym nie czczą Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Dlatego tauhid jest możliwy tylko przy obecności dwóch rzeczy: zaprzeczenia (an-nafi) wszystkich fałszywych bogów, których czci się obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), oraz potwierdzenia (al-isbat) tego, że tylko Jeden Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest godny czci.

Sens słów „La ilaha illa-Llah”

„La ilaha illa-Llah” oznacza:

«لا معبودَ بحَقٍّ إلَّا اللهُ» albo «لا معبودَ حَق إلَّا اللهُ»

„Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha”. I zauważcie, jak ważne są tu słowa «بحَقٍّ» — „godnego czci”, ponieważ te słowa wskazują na to, że czczenie czegokolwiek obok Allaha jest bezpodstawne, że dzieje się to nieprawnie, że jest to kłamstwo, niesprawiedliwość i bezsens. Dlatego gdy mówimy o znaczeniu (tafsirze) „La ilaha illa-Llah” („Nie ma bóstwa godnego czci oprócz

Allaha”), tym samym zaprzeczamy wszystkim fałszywym bogom, wszystkiemu, co ludzie czczą bez prawa do tego. Tym samym odrzucamy cześć wobec wszystkiego, co czczone jest obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i ogłaszamy: «لا معبودَ بحَقٍّ إلَّا اللهُ» („Nie ma prawdziwego Boga oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)”), że zanim uwierzymy w Allaha, musimy wyrzec się wiary w taghuta — wszelkich fałszywych bogów. Mówi się tak:

«التخلية قبل التحلية» („Wyrzeczenie się przed ozdobieniem”). Najpierw człowiek musi uwolnić się od czczenia kogokolwiek oprócz Allaha (od szirku), a dopiero potem dążyć do czczenia Jedynie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

W Koranie powiedziano:

إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي

> *Wyrzekam się wszystkiego, co czcicie, oprócz Tego, kto mnie stworzył*
>
> **az-Zuchruf 43:26-27**

Te słowa są bardzo ważne: «لا معبودَ بحَقٍّ إلَّا اللهُ» („Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)”). Zaprzeczamy wszystkim bogom, którzy nie są godni czci, a wszyscy oni nie są godni czci, i tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest godny czci. Trzeba oczyścić się z wiary w taghuta i ozdobić się wiarą w Jedynego Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Słowa „Muhammadan rasulu-Llah” zakładają cztery rzeczy:

1) wiarę we wszystko bezwarunkowo, o czym poinformował Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim);
2) posłuszeństwo wobec jego nakazów we wszystkim, ponieważ posłuszeństwo wobec Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) jest posłuszeństwem wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie);
3) całkowite powstrzymanie się od wszystkiego, co zakazał i od czego przestrzegł;
4) czczenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) tylko tak, jak on ustanowił.

Warunki ważności „La ilaha illa-Llah”

Zadać uczniom pytania:
1. Z jakich filarów składa się „La ilaha illa-Llah”?
2. Czy słowo «بِحَقٍّ» jest ważne przy wyjaśnianiu „La ilaha illa-Llah”? Dlaczego?
Uczeń powinien nie zapomnieć wspomnieć, że przed wiarą konieczne jest wyrzeczenie się.
3. Ile rzeczy zakładają słowa „Muhammadan rasulu-Llah”? Wymieńcie je.
Baraka-Llahu fikum.

Dalej autor mówi:

«و أما شروط (لا إله إلا الله) فهي: العلم المنافي للجهل، واليقين المنافي للشك، والإخلاص المنافي للشرك، والصدق المنافي للكذب، والمحبة المنافية للبغض، و الانقياد المنافي للترك، والقبول المنافي للرد، والكفر المنافي بما يعبد من دون الله»

„Co się zaś tyczy warunków ważności świadectwa, że nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha, to są to:

wiedza, niezgodna z niewiedzą;
pewność, niezgodna z wątpliwościami;
szczerość, niezgodna z wielobóstwem;
prawdomówność, niezgodna z kłamstwem;
miłość, niezgodna z nienawiścią;
posłuszeństwo, niezgodne z nieposłuszeństwem;
przyjęcie, niezgodne z odrzuceniem;
niewiara we wszystkie fałszywe bóstwa czczone obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)".

„La ilaha illa-Llah" to klucz do Raju. Człowiek nie wejdzie do Raju bez „La ilaha illa-Llah". Klucz zaś nie zdoła otworzyć drzwi, jeśli nie ma zębów. Cóż to za klucz, jeśli nie ma zębów? A ponieważ „La ilaha illa-Llah" to klucz do Raju, ten klucz ma zęby. Jeśli chcesz wejść do Raju, twoje „La ilaha illa-Llah" musi mieć te zęby. Tymi zębami klucza „La ilaha illa-Llah" są warunki „La ilaha illa-Llah", przy których słowa „La ilaha illa-Llah" u człowieka będą ważne. Obecność tych zębów jest obowiązkowa!

Muhammad ibn 'Abdul-Wahhab mówi: „Jest wielu ludzi, którzy wypowiadają słowa «La ilaha illa-Llah», jednak nie przynoszą im

one żadnego pożytku, ponieważ nie spełniają warunków niezbędnych dla ważności «La ilaha illa-Llah»".

Pierwszy warunek — «العلم» (wiedza). Znajomość znaczenia tej formuły to pierwszy warunek. Musisz wiedzieć, co oznacza „La ilaha illa-Llah Muhammadan rasulu-Llah (Muhammadan 'abduhu wa rasuluhu)".

Autor mówi, że z wiedzą niezgodna jest i przeciwstawia się jej «الجهل» (niewiedza o znaczeniu „La ilaha illa-Llah"), gdy człowiek mówi: „Nie wiem", albo przytacza jakieś interpretacje znaczenia „La ilaha illa-Llah", które nie odpowiadają prawdzie.

Przykładem niewiedzy o znaczeniu „La ilaha illa-Llah" jest sytuacja, gdy człowiek uważa, że te słowa oznaczają «لا رب الا الله» („Nie ma Pana oprócz Allaha", „nie ma Stwórcy oprócz Allaha", „nie ma Obdarzającego oprócz Allaha"). Są to rozpowszechnione, niewłaściwe tafsiry.

«لا معبودَ إلَّا اللهُ» („Nie ma Boga oprócz Allaha"). Bardzo często można usłyszeć ten niewłaściwy tafsir. W istocie taka interpretacja słów „La ilaha illa-Llah" jest usprawiedliwieniem, ogłoszeniem za ważne i prawidłowe czczenie wszystkiego, co czczone jest obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Gdy człowiek mówi: „Nie ma Boga oprócz Allaha", tym samym usprawiedliwia czczenie wszystkiego, co czczone jest obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Niekoniecznie tak uważa, ale z tej interpretacji wynika taki skutek (rezultat).

Co oznacza słowo „Allah”? „Allah” to prawdziwie godny czci, jedyny prawdziwy Bóg, Ten, kogo czci się prawnie. Gdy człowiek mówi: „Nie ma bóstwa oprócz Allaha”, tym samym ogłasza, że wszystkie te bóstwa, które ludzie czczą, wszystkie te obiekty czci — to nic innego, jak Allah, prawdziwy Bóg, wszystkich ich czci się prawnie, każdy z nich zasługuje na cześć. Człowiek tym samym ogłasza za prawidłowe wielobóstwo (szirk) — czczenie kogoś obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Jeśli człowiek mówi: „Nie ma Boga oprócz Allaha”, oznacza to, że wszyscy bogowie, których czczą ludzie, każdy z nich — to Allah i zasługuje na cześć. Ludzie biorą sobie różne stworzenia jako bogów.

Jeśli powie: „Nie ma Boga czczonego oprócz Allaha”, jest to kłamstwo. Czyż nie ma tych, którzy czczą krzyż, proroków, czy tych, którzy uczynili sobie bogów z aniołów i czczą ich z miłością i uwielbieniem, którzy czczą słońce, planety, świętych, zmarłych i tak dalej. Różnych bogów, obiektów czci u ludzi jest wielu, a powiedzieć, że tego nie ma, to nieprawda.

Pierwsza niewłaściwa interpretacja (tafsir) to «لا رب الا الله» („Nie ma Pana oprócz Allaha”), «لا خالق الا الله» („Nie ma Stwórcy oprócz Allaha”). Nikt nie wątpi, że Allah jest Jedynym Stwórcą, Obdarzającym i Jedynym Panem, ale w to nie wątpili też poganie, wielobożcy w czasach Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i to uznawali. Lecz dlaczego wówczas był spór między nimi a Posłańcem Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)? Dlaczego odmawiali wypowiadania „La ilaha illa-Llah”, choć

wierzyli, że nie ma Pana i Stwórcy oprócz Allaha? Ponieważ „La ilaha illa-Llah" nie oznaczało „Nie ma Stwórcy oprócz Allaha"! Oni i tak uznawali, że „La ilaha illa-Llah" oznaczało „Nie ma prawdziwego Boga, godnego czci, oprócz Allaha", czyli wyrzeczenie się wszystkiego, co czczone jest oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Wymagano od nich wyrzeczenia się tych bogów, których czcili oni i ich przodkowie. Dlatego właśnie nie chcieli wypowiadać „La ilaha illa-Llah". Dlatego ten tafsir jest niewłaściwy.

Celem tej formuły „La ilaha illa-Llah" jest potwierdzenie tego, że tylko Allah jest godny czci, Jego wyłącznego prawa do czci stworzeń. Dlatego szejch Muhammad ibn 'Abdul-Wahhab mówi takie słowa: „Oby Allah zeszpecił tego człowieka, którego wiedza o podstawie islamu ustępuje wiedzy Abu Dżahla". Abu Dżahl znał sens „La ilaha illa-Llah". Wielu z tych, którzy nazywają się dziś muzułmanami, nie zna sensu „La ilaha illa-Llah". A najwybitniejsi, najbardziej biegli z nich twierdzą i mówią: „Tauhid i tak jest wszystkim znany, ile można mówić o tauhidzie". A gdy ich zapytać: „Co oznacza «La ilaha illa-Llah»?" — mówią: „To znaczy, że nikt nie tworzy oprócz Allaha, nikt nie zsyła zaopatrzenia (pożywienia) oprócz Allaha, nikt nie zarządza sprawami oprócz Allaha". Gdyby świadectwo miało taki sens, jak mówią, oznaczałoby to, że niewierni, do których zwracał się Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), byli muzułmanami. Oni przecież wszystko to uznawali, dlatego, gdy sprowadza się „La ilaha illa-Llah" do tauhidu ar-rububijja, czyli do jedyności Allaha jako Pana, jest to wielki błąd. I jest to wielkie nieszczęście dla muzułmanów,

że nie znają sensu „La ilaha illa-Llah”, a jeszcze straszniejsze, że nie uważają tego za ważne, a nawet ganią tych, którzy o tym mówią.

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

> *Wiedz, że nie ma prawdziwego Boga, godnego czci, oprócz Allaha*
>
> **Muhammad 47:19**

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

«مَن ماتَ وهو يَعْلَمُ أَنَّه لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، دَخَلَ الجَنَّةَ»

> *Kto umrze, pewnie wiedząc «La ilaha illa-Llah», ten wejdzie do Raju*
>
> **zob. „Sahih Muslim”, 26**

To pierwszy niezbędny warunek, aby „La ilaha illa-Llah” było ważne — wiedzieć, co oznacza „La ilaha illa-Llah”.

Drugi warunek: «اليقين المنافي للشك» — pewność, niezgodna z wątpliwością. Człowiek nie powinien mieć najmniejszej wątpliwości, że Allah jest Jedynym Panem i Jedynym prawdziwym Bogiem, zasługującym na cześć. Nie powinno być wątpliwości ani

zaprzeczenia w wyłączności posiadania przez Wszechmogącego Allaha boskich imion i atrybutów. Dotyczy to również „Muhammadan rasulu-Llah". Człowiek nie powinien mieć żadnych wątpliwości, że Muhammad jest Posłańcem i Prorokiem Allaha, któremu trzeba wierzyć we wszystkim, być posłusznym w jego nakazach i zakazach, i trzeba czcić Allaha tylko tak, jak on ustanowił.

Pewnego razu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) znajdował się w jednym z ogrodów palmowych (daktylowych) Medyny, i przyszedł do niego jego towarzysz Abu Hurajra (niech Allah będzie z niego zadowolony). Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dał mu do rąk swoje sandały i powiedział:

«يا أبا هُرَيْرَةَ، اذْهَبْ بنَعْلَيَّ هاتَيْنِ، فَمَن لَقِيتَ مِن وراءِ هذا الحائِطَ يَشْهَدُ أنْ لا إلَهَ إلَّا اللَّهُ مُسْتَيْقِنًا بها قَلْبُهُ، فَبَشِّرْهُ بالجَنَّةِ»

„O Abu Hurajro, idź z moimi sandałami, i kogokolwiek spotkasz za tym ogrodem, kto świadczy, że «Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha», będąc pewnym tego sercem, uraduj go tym, że wejdzie do Raju" (przekazał Muslim (31)).

W hadisie wyodrębniony jest ten warunek — będąc pewnym tego sercem. Jeśli człowiek ma najmniejszą wątpliwość co do „La ilaha illa-Llah", co do jedyności Allaha jako Pana (tauhid ar-rububijja), co do jedyności Allaha jako Boga, godnego czci (tauhid al-uluhijja), co do Jego jedyności w imionach i atrybutach — oznacza to brak u

człowieka „zęba” w „La ilaha illa-Llah”, nie będzie ono ważne, i bez tego nie da się wejść do Raju.

Trzeci warunek: «الإخلاص المنافي للشرك» — szczerość, sprzeczna z szirkiem. Człowiek musi być szczery, mówiąc „La ilaha illa-Llah”. Jego „La ilaha illa-Llah” jest dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i nie ma w nim szirku. Szczerości (ichlasowi) przeciwstawia się wielobóstwo (szirk) — przydawanie Allahowi współtowarzyszy. I jeśli człowiek dopuszcza wielobóstwo (szirk) w panowaniu, uważa, że ktoś jeszcze we wszechświecie rozporządza lub tworzy obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest to szirk w panowaniu (ar-rububijja). Albo człowiek kieruje modlitwy lub jakieś rodzaje czci ku komuś oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), to wszystko jest szirk. Albo w imionach i atrybutach człowiek odrzuca jakieś imiona i atrybuty Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), albo upodabnia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) do stworzeń, albo stworzenia upodabnia do Allaha, nazywając kogoś ze stworzeń „Bogiem” lub „Panem”, albo mówi, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest podobny do stworzeń, że zrodził albo został zrodzony — wszystko to jest szirk i niezgodne ze szczerością (ichlasem).

Człowiek musi wyznawać swój tauhid szczerze, tylko dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), a nie po to, by ludzie byli zadowoleni. Jest to jeden aspekt szczerości — „La ilaha illa-Llah” człowieka dla Allaha, drugi aspekt — wszystkie czyny religijne człowieka tylko dla Oblicza Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jeśli człowiek mówi „La ilaha illa-Llah” i przy tym dokonuje czynów religijnych nie dla

Oblicza Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), to nie ma u niego szczerości (ichlasu) i „La ilaha illa-Llah”, wtedy nie ma dla niego Raju, oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie). Człowiek musi odrzucić wszystko, co ludzie czczą obok Allaha — to jest szczerość (ichlas).

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

> *Wzywajcie Go (proście Go) szczerze, poświęcając tylko Jemu waszą religię*
>
> **Ghafir 40:65**

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił Abu Hurajrze:

«أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَومَ القِيَامَةِ، مَن قالَ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، خَالِصًا مِن قَلْبِهِ»

„Mego wstawiennictwa w Dniu Sądu dostąpią ci ludzie, którzy powiedzieli «La ilaha illa-Llah» szczerze z serca” (przytacza al-Buchari (99, 6570)).

Ważna uwaga! Wspominane są nie tylko same warunki, lecz również wspominane są ich dowody (dala’il).

Czwarty warunek: «الصدق المنافي للكذب» — prawdomówność, sprzeczna z kłamstwem. Gdy człowiek wypowiada „La ilaha illa-

Llah", musi być w tym prawdomówny i nie kłamać, ponieważ wśród ludzi są tacy, którzy wypowiadają słowa „La ilaha illa-Llah" i przy tym kłamią. Są to hipokryci, którzy próbują oszukać Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i sługi Allaha. Wierzący zaś musi być prawdomówny wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), prawdomówny w swoich przekonaniach, słowach i czynach. Prawdomówność musi być zarówno wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jak i wobec sług Allaha.

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

> *Ci, którzy przyszli z prawdą i uwierzyli w prawdę — oni są prawdziwie bogobojni*
>
> **az-Zumar 39:33**

I słowa „La ilaha illa-Llah" przyniosą nam pożytek, jeśli wypowiadamy je prawdomównie z serca, jeśli nie kłamiemy i nie udajemy, że wierzymy. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ. يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا

> *Wśród ludzi są tacy, którzy mówią: «Wierzymy w Allaha i w Dzień Ostatni», jednak są niewierzącymi. Próbują oszukać Allaha i wierzących*
>
> **al-Bakara 2:8-9**

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صَادِقًا مِنْ قَلْبِهِ ، دَخَلَ الْجَنَّةَ»

> *Kto umrze, świadcząc, że nie ma prawdziwego Boga, godnego czci, oprócz Allaha, i że Muhammad jest Posłańcem Allaha, prawdomównie z serca, ten wejdzie do Raju*
>
> **zob. „Musnad" imama Ahmada ibn Hanbal, 21528**

Zauważcie, że przedtem było «مُسْتَيْقِنًا بها قَلْبُهُ» — „będąc pewnym", po tym było «خَالِصًا مِن قَلْبِهِ» — „szczerze z serca", a tutaj powiedziano «صَادِقًا مِنْ قَلْبِهِ» — „prawdomównie z serca", tego Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wprowadzi do Raju.

Piąty warunek: «المحبة المنافية للبغض» — miłość, której przeciwstawia się nienawiść. Człowiek musi kochać „La ilaha illa-Llah" i monoteistów, tych, którzy wyznają „La ilaha illa-Llah", i, przeciwnie, nienawidzić wielobóstwa (szirk) i jego zwolenników.

Człowiek nie powinien kochać czegoś obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) — to jest wielki szirk. Narusza to warunek „La ilaha illa-Llah" i wyprowadza człowieka z islamu.

Miłość dzieli się na 3 rodzaje:

1) miłość obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jest to wielkie wielobóstwo (szirk), wyprowadzające człowieka z islamu. Jak powiedziano w ajacie:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

„Wśród ludzi są tacy, którzy biorą sobie obok Allaha równych, kochają ich, jak należy kochać Allaha" (al-Bakara 2:165);

2) miłość w Allahu i dla Allaha (fi-Llah wa li-Llah) — to miłość do tego, co Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazał kochać. Jest to obowiązkowy rodzaj miłości. Taka miłość to najpewniejsza rękojmia wiary, i wyraża się ona w 4 rzeczach:

a) miłość do czynów, które kocha Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) (tauhid, post, hadżdż, zakat, modlitwa, wiedza), i musimy je kochać;
b) miłość do tych, którzy dokonują tych czynów (do aniołów, proroków, posłańców i prawych (salihin), do poszukiwaczy wiedzy, którzy studiują wiedzę szariacką, do nauczycieli, którzy nauczają wiedzy religijnej);
c) miłość do miejsc, które kocha Allah (meczety (miejsca czci Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)), Mekka, Kaaba);
d) miłość do określonych czasów, które kocha Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) (miesiąc ramadan, dzień 'Arafa).

Nienawiść to to samo. Nienawidzić czynów, których nie lubi Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) (wielobóstwo (szirk), grzechy, innowacje religijne (bid'aty)). Nienawiść do tych, którzy dokonują

czynów, których nie lubi Allah (Chwała Mu i Wywyższenie). Jeśli wierzący popełnia grzechy, kochamy go za jego iman, lecz nienawidzimy go za jego grzechy;

3) naturalna miłość (al-mahabba at-tabi'ijja). Dozwolony rodzaj miłości, o ile nie przekracza granicy tak, że człowiek daje pierwszeństwo miłości do czegoś z tego przed miłością do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), albo stawia wyżej, albo zrównuje. Człowiek kocha swoich rodziców, dzieci — to naturalna miłość, i jest to dozwolone. Lecz ta miłość nie powinna przekraczać pewnych ram. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) powiedział:

أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

> *Zaprawdę wasze mienie i wasze dzieci są niczym innym jak pokusą*
>
> **al-Anfal 8:28**

Jeśli zacznie to odwracać uwagę człowieka od posłuszeństwa Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie), od wyznawania Jego religii, to jest to już grzech, i jest to niedopuszczalne.

Od nas wymaga się miłości do Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dlaczego musimy kochać Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)? Miłość do niego nie jest sprzeczna z miłością do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), wchodzi w skład miłości do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazał kochać

Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Miłość do niego nie jest sprzeczna z tauhidem i miłością do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), wchodzi w skład miłości do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazał kochać Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Jest to miłość w Allahu i miłość dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Inszallah porozmawiamy o tej kwestii później.

Szósty warunek: «الانقياد المنافي للترك» — posłuszeństwo, niezgodne z odmową. Trzeba być posłusznym wobec wszystkiego, z czym przyszedł Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Jeśli człowiek wszedł w tauhid, wszedł w islam, musi przyjąć i zgodzić się, że dotyczy go wszystko to, co nakazał Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i wszystko to, co zakazał.

Islam to poddanie się Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie) poprzez tauhid, posłuszeństwo poprzez podporządkowanie się Jego nakazom i zakazom oraz wyrzeczenie się wielobóstwa i jego zwolenników. Posłuszeństwo, uległość (al-inkijad) wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) to część islamu i wchodzi w istotę islamu. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

> *Zwróćcie się do waszego Pana i poddajcie się Mu*
>
> **az-Zumar 39:54**

I ten warunek to część islamu.

Siódmy warunek: «القبول المنافي للرد» — przyjęcie, niezgodne z odrzuceniem. Człowiek musi przyjąć wszystko, z czym przyszedł Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i nie powinien odrzucać niczego z tego. Jest to bardzo ważny warunek, bez którego „La ilaha illa-Llah" nie przyniesie człowiekowi pożytku.

Przyjęcie słów „La ilaha illa-Llah" w całości: sercem, językiem, częściami ciała, nie odrzucając niczego. Wielu ludzi zna w głębi duszy sens „La ilaha illa-Llah" i to, że jest to prawda, lecz odmawia przyjęcia tych słów, świadczenia o nich i wyniośle je odrzuca swoimi językami, sercami lub czynami. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi w Koranie o poganach, jak odnosili się do „La ilaha illa-Llah", że odpowiadali Muhammadowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ. وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُو آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ

> *Gdy mówiono im: «Nie ma prawdziwego Boga oprócz Allaha», okazywali wyniosłość i mówili: «Czyż porzucimy naszych bogów z powodu jakiegoś szalonego poety?»*
>
> **as-Saffat 37:35-36**

Tak nazywali Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Oto ta wyniosłość, i odrzucenie „La ilaha illa-Llah", i czegoś z religii Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), czegoś z przekazów,

nakazów lub zakazów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), z którymi przyszedł Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) — to brak u człowieka warunku przyjęcia (kabul). A bez tego warunku nie będzie „La ilaha illa-Llah", i bez tego człowiek nie wejdzie do Raju, ponieważ brakuje jednego zęba z klucza.

Ósmy warunek: «الكفر بما يعبد من دون الله» — wyrzeczenie się, okazanie niewiary we wszystko, co czczone jest obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi o Ibrahimie (pokój z nim):

إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي

> *Wyrzekam się wszystkiego, co czcicie, oprócz Tego, kto mnie stworzył*
>
> **az-Zuchruf 43:26-27**

Człowiek musi wyrzec się fałszywych bogów. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi w Koranie:

فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ

> *Kto wyrzekł się fałszywych bogów (okazał niewiarę wobec fałszywych bogów) i uwierzył w Allaha, ten uchwycił się najpewniejszej rękojmi*
>
> **al-Bakara 2:256**

Cóż to za pewna rękojmia? To „La ilaha illa-Llah”, dowód na ten warunek, czyli nie będzie u człowieka takiej pewnej rękojmi jak „La ilaha illa-Llah”, dopóki nie będzie u niego niewiary i wyrzeczenia się fałszywych bogów (taghuta).

LEKCJA 3. Filary imanu

Na poprzednich zajęciach, z łaski Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), rozpoczęliśmy studiowanie książki imama ‘Abdul-‘Aziza ibn Baza „Ważne lekcje dla całej społeczności” (ad-Durus al-muhimma). Powiedzieliśmy, że pierwsza część tej książki poświęcona jest akidzie, tauhidowi. Rozmawialiśmy o świadectwie „La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah”. Rozmawialiśmy o znaczeniu „La ilaha illa-Llah”. Rozmawialiśmy o warunkach, bez których świadectwo „La ilaha illa-Llah” nie będzie ważne. U niektórych uczonych jest ich siedem, a u innych — osiem. Szejch przytacza wiersz o warunkach świadectwa:

علم يقين وإخلاص وصدقك مع محبة وانقياد والقبول لها وزيد ثامنها الكفران منك بما
سوى الإله من الأشياء قد ألها

„Wiedza (‘ilm), pewność (jakin), szczerość (ichlas) i twoja prawdomówność (sidkuka), połączona z miłością (ma‘a mahabbatin), i posłuszeństwem (inkijadin), i przyjęciem (kabulla), a dodano ósmy — twoje wyrzeczenie się (al-kufranu minka bima) wszystkiego, co ubóstwiane jest obok prawdziwego Boga (Allaha)”.

Uczeni często układają tego rodzaju wiersze: dystychy czy czterowiersze, aby ułatwić uczniowi zapamiętanie, na przykład jakichś warunków czegoś albo filarów (rukn) jakiegoś rodzaju czci, czyli gdy coś się wylicza jako kilka punktów w jakiejś kwestii, aby człowiekowi łatwiej było zapamiętać.

Warunek 1 — wiedza (‘ilm), która jest niezgodna z niewiedzą (dżahl). Człowiek musi znać sens „La ilaha illa-Llah”, w przeciwnym razie jego „La ilaha illa-Llah” jest nieważne i nie przyniesie mu żadnego pożytku.

Warunek 2 — pewność (jakin), która jest niezgodna z wątpliwością (szakk). Człowiek musi być pewny sensu świadectw „La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah”. Musi też być pewny wszystkiego, co jest w Koranie i Sunnie, i nie powinno być najmniejszej wątpliwości.

Warunek 3 — szczerość (ichlas), która jest niezgodna z wielobóstwem (szirkiem). Jeśli jest to wielki szirk, „La ilaha illa-Llah” staje się całkowicie nieważne. Jeśli jest to mały szirk, wtedy zmniejsza to doskonałość „La ilaha illa-Llah” i je osłabia. Szczerość jest też niezgodna z pokazową pobożnością (rija). Pokazowa pobożność (rija) to mały rodzaj szirku, który całkowicie unieważnia albo osłabia „La ilaha illa-Llah”. Wymaga to jednak doprecyzowania: jeśli rija jest u człowieka w samym „La ilaha illa-Llah”, czyli człowiek mówi „La ilaha illa-Llah” nieszczerze, lecz robi to na pokaz, wtedy jego „La ilaha illa-Llah” staje się całkowicie nieważne. Jeśli zaś człowiek daje jałmużnę (sadaka) i robi to na pokaz, czyli chce pokazać ludziom, że jest hojny, wtedy jego „La

ilaha illa-Llah” nie staje się nieważne, lecz zostaje osłabione. Gdy rija jest w samym „La ilaha illa-Llah”, jest to cecha hipokrytów (munafików), która im nie przynosiła pożytku.

Warunek 4 — prawdomówność (sidkuka), która jest niezgodna z kłamstwem. Gdy człowiek mówi „La ilaha illa-Llah”, musi być prawdomówny. O hipokrytach powiedziano:

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا

> *Próbują oszukać Allaha i tych, którzy uwierzyli*
>
> **al-Bakara 2:9**

Prawdomówność musi być zarówno wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jak i wobec stworzeń Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Prawdomówność musi być też w przekonaniach, słowach i czynach człowieka.

Warunek 5 — miłość (ma‘a mahabba). Miłość to bardzo ważny warunek, na który uczeni zwracają szczególną uwagę. Człowiek musi kochać „La ilaha illa-Llah”, musi kochać tauhid, musi kochać ludzi tauhidu. Ogólnie cała miłość i nienawiść człowieka powinna być zbudowana na zasadzie tauhidu: kochasz to, co kocha Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), i nienawidzisz tego, co nienawidzi Allah (Chwała Mu i Wywyższenie). Musisz kochać wszystko, z czym przyszedł Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Jeśli człowiek nienawidzi choćby czegoś z tego, z czym

przyszedł Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), wtedy traci swój islam.

Miłość to najważniejszy filar w czci Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), to najważniejszy filar w tauhidzie. Dlatego Ibn al-Kajjim (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi: „Wszystkie czyny opierają się na miłości, i cokolwiek człowiek robi, kieruje nim miłość". Prawda jest taka, że to, co ludzie kochają, jest różne, lecz zawsze kieruje miłość lub rezultat działania, dlatego człowiek to robi. Jeśli jesteś monoteistą, ten warunek zakłada, że nie masz prawa dać pierwszeństwa w miłości komuś lub czemuś obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Miłość dzieli się na trzy rodzaje:

1) miłość obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), gdy człowiek kocha coś obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jest to wielkie wielobóstwo, które pozbawia człowieka islamu i tauhidu. Ibn al-Kajjim mówi o ajacie w Koranie, gdzie powiedziano o tym, że mieszkańcy Piekła będą mówić bożkom, których czcili:

تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ. إِذْ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

> *Na Allaha, zaprawdę byliśmy w wyraźnym błądzeniu, gdy zrównywaliśmy was z Panem Światów*
>
> asz-Szu'ara 26:97-98

Zrównywali w miłości, i Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi o tym:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

> *Wśród ludzi są tacy, którzy biorą sobie równych obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i kochają ich tak, jak należy kochać Allaha*
>
> **al-Bakara 2:165**

Ibn al-Kajjim mówi o kwestii miłości: „Jeśli człowiek postawi miłość do czegoś wyżej niż miłość do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), da pierwszeństwo miłości do czegoś bardziej niż miłości do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), z pewnością Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ukarze go przez tę rzecz. Jeśli człowiek postawi strach przed czymś wyżej niż strach przed Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie), Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) przestraszy go tą rzeczą lub przez tę rzecz".

Spójrzcie, co pokochał faraon: władzę, mienie i życie doczesne (dunja), porzucając miłość do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i tym samym Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) go ukarał. Faraon chełpił się i mówił: „Czyż nie do mnie należy władza nad Egiptem, i czyż nie płyną te rzeki pode mną?". Porzucił miłość do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). A czym został ukarany? Tym, czym się chełpił, i tym, co pokochał bardziej niż Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) sprawił, że te rzeki, te wody, które płynęły pod nim, znalazły się nad nim!

Karun, który chełpił się swoim bogactwem i pokochał swoje bogactwo i swoje mienie. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ukarał go przez to. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ

> *Zapadliśmy ziemię wraz z nim i jego domem*
>
> al-Kasas 28:81

Chełpił się domem i swoim skarbcem, i wszystko to zapadło się pod ziemię.

Gdy Ibrahimowi (pokój z nim), będącemu w podeszłym wieku (około 80 lat), urodził się syn Isma'il, jego pierworodny, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) doświadczył go, mówiąc: „Złóż go w ofierze (twojego pierworodnego syna)". I to nie wtedy, gdy się dopiero urodził, lecz wtedy, gdy dorósł i zaczął pomagać ojcu. Jeśli dziecko dorosło, okazuje szacunek i miłość wobec ojca, pomaga mu i jest prawe, wtedy miłość do takiego dziecka jest jeszcze silniejsza. I Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) doświadczył go tym. Ktoś może powiedzieć, że miłość do syna to naturalna miłość. Lecz o kim mowa? Mowa jest o Chalil-Llah — umiłowanym Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). O tym, czyje serce do końca wypełnione było miłością do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Ibrahim (pokój z nim) przeszedł tę próbę, i Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) dał mu w zamian coś lepszego. Gdy człowiek porzuca coś dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest posłuszny

Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie), Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) z pewnością daje mu coś lepszego i wywyższa tego człowieka;

2) miłość dla Allaha i w Allahu (Chwała Mu i Wywyższenie). Jest to obowiązkowy rodzaj miłości;

3) naturalna miłość — jest to dopuszczalna miłość.

Warunek 6 — posłuszeństwo (inkijad), któremu przeciwstawia się odmowa, czyli „La ilaha illa-Llah" zakłada czyn. Jeśli świadczysz „La ilaha illa-Llah", musisz wykonywać nakazy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i być im posłuszny. Jeśli zaś człowiek całkowicie odmawia posłuszeństwa nakazom Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), odwraca się od nakazów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jeśli jest to całkowite porzucenie czynów, „La ilaha illa-Llah" nie przyniesie człowiekowi żadnego pożytku. Konieczne jest przyjęcie wszystkiego, z czym przyszedł Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), i nieodrzucanie niczego.

Warunek 7 — przyjęcie „La ilaha illa-Llah". Konieczne jest przyjęcie wszystkiego, z czym przyszedł Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), nieodrzucanie niczego.

Warunek 8 — niewiara, wyrzeczenie się wszystkich rzeczy ubóstwianych obok prawdziwego Boga — Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Autor, szejch Ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje), mówi dalej:

مع بيان شهادة أن محمدا رسول الله، ومقتضاها: تصديقه فيما أخبر، وطاعته فيما أمر، واجتناب ما نهى عنه وزجر، وألا يعبد الله إلا بما شرعه الله عز وجل، ورسوله صلى الله عليه وسلم. ثم يبين للطالب بقية أركان الإسلام الخمسة، وهي: الصلاة، والزكاة، وصوم رمضان، وحج البيت الحرام لمن استطاع إليه سبيلا

„Następnie konieczne jest wyjaśnienie świadectwa «Muhammadan rasulu-Llah» (Muhammad jest Posłańcem Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)). Zakłada ono:

1) wiarę we wszystko, o czym poinformował Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem);
2) posłuszeństwo jego nakazom;
3) oddalenie się od wszystkiego, co zakazał i przed czym przestrzegł;
4) czczenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) tylko tak, jak on ustanowił.

Następnie uczniowi wyjaśnia się pozostałe z pięciu filarów islamu: modlitwę, zakat, post w miesiącu ramadan i hadżdż do zakazanego Domu Allaha dla tego, kto jest w stanie go odbyć".

Ktoś może powiedzieć, że omawialiśmy już, co oznacza świadectwo „Muhammadan rasulu-Llah", lecz powtórzenie to niezbędna rzecz, która pomaga zapamiętać, sprzyja utrwaleniu wiedzy religijnej, doprowadza wiedzę do automatyzmu tak, że człowiek zawsze, w każdej chwili swojego życia, przypomni sobie to. Gdy człowiek nie od razu odpowiada na pytanie, co zakłada świadectwo „Muhammadan rasulu-Llah", nie jest to wiedzą.

Wiedza to to, co wychodzi z człowieka od razu, co potrafi przypomnieć sobie natychmiast, i to, co człowiek widzi w ciemności bez książek i notatek. Dlatego nie bez powodu uczeni (‘ulama) powtarzają niektóre rzeczy, aby, po pierwsze, lepiej utrwaliło się to w sercach ludzi, po drugie, przy powtórzeniu otwiera się przed nami z znaczeń coś, co nie było jasne wcześniej.

W Koranie Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ

> *Allah zesłał najlepsze z opowieści w postaci Księgi, gdzie fragmenty są podobne, powtarzające się*
>
> **az-Zumar 39:23**

Mądrość Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) polega na tym, że w Koranie przytacza się historie, na przykład historię Musy (pokój z nim), która przytaczana jest w różnych surach, lecz przy każdym powtórzeniu odsłaniają się pewne inne aspekty, pewne inne mądrości, które nie były ujawnione w innych surach. Wielka mądrość Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) polega na tym, że powtarza wiele ajatów w Koranie kilka razy, aby to lepiej utrwaliło się w naszych sercach, i abyśmy uświadomili sobie wagę tego.

A więc świadectwo „Muhammadan rasulu-Llah” to cztery rzeczy:

1) pewna wiara we wszystko, o czym poinformował Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Czyli

bezwarunkowo trzeba wierzyć w to, co wiarygodnie przekazał Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Trzeba być mocno przekonanym co do tych rzeczy, które należą do wiedzy ukrytej (‘ilm al-ghajb), o których poinformował Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Na przykład Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział:

ستفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة

„Moja społeczność podzieli się na siedemdziesiąt trzy grupy” (przytacza Ibn Madżah (3993), Ahmad w „al-Musnad” (3/145)).

Albo Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

لَيكونَنَّ من أمَّتِي أقوامٌ، يَستحِلُّون الحِرَ والحريرَ، والخمرَ والمعازفَ

„Z pewnością w mojej społeczności pojawią się ludzie, którzy będą ogłaszać za dozwolone cudzołóstwo, jedwab (czyli noszenie jedwabiu przez mężczyzn), wino, instrumenty muzyczne” (przytacza al-Buchari (5590), Ibn Hibban (6754)).

Wobec wszystkich tekstów, w których Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) mówi o wiedzy ukrytej, albo o czymś z wydarzeń przyszłości, albo czegokolwiek by dotyczyły wiarygodne hadisy i ajaty, musimy mówić: uwierzyliśmy (amanna), jesteśmy przekonani, potwierdzamy (saddakna) i poddajemy się (sallamna);

2) posłuszeństwo jego nakazom. Jesteśmy posłuszni we wszystkim, ponieważ posłuszeństwo wobec Proroka (niech Allah go

błogosławi i obdarzy pokojem) jest posłuszeństwem wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

„Powiedz: «Jeśli kochacie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), podążajcie za mną»" (Ali 'Imran 3:31);

3) oddalenie się od tego, co zakazał, przed czym przestrzegł. Autor używa tu słowa „idżtinab", które pochodzi od słowa „dżanib", czyli strona; oddalić się oznacza, że to jest po jednej stronie, a człowiek całkowicie po drugiej stronie;

4) czczenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) tylko tak, jak ustanowił Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Jest to obalenie poglądu zwolenników innowacji.

Dalej wyjaśnia się pozostałe z pięciu filarów islamu:

2. modlitwa (as-salat);
3. zakat;
4. post w miesiącu ramadan;
5. hadżdż do zakazanego Domu Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) dla tego, kto jest w stanie go odbyć.

Wszystko to zostało wyjaśnione przy omawianiu książki „Trzy podstawy".

Lekcja 3. Filary wiary

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدرس الثالث: أركان الإيمان أركان الإيمان، وهي ستة: أن تؤمن بالله وملائكته، وكتبه، ورسله، وباليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره من الله تعالى

„Filarów wiary jest sześć:

1) wiara w Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie);
2) wiara w Jego aniołów;
3) wiara w Jego Pisma;
4) wiara w Jego posłańców;
5) wiara w Dzień Ostatni;
6) wiara w predestynację z jej dobrem i złem".

Słowo „iman" istniało u Arabów przed zesłaniem Koranu i przyjściem Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). „Iman" z punktu widzenia języka arabskiego oznacza potwierdzenie i przyjęcie na wiarę. Lecz przede wszystkim interesuje nas nie znaczenie językowe słowa, a przede wszystkim znaczenie terminologiczne szariatu, jaki sens jest w niego wkładany w szariacie, ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) zobowiązał nas do czczenia Go na podstawie Jego szariatu, poprzez Jego szariat. U ahl as-Sunna wal-dżama'a w terminologii szariatu do pojęcia „iman" koniecznie wchodzi pięć punktów:

1) słowa języka;
2) przekonanie serca;
3) czyny narządów;
4) zwiększa się od posłuszeństwa wobec Allaha (Chwała Mu i

Wywyższenie);
5) zmniejsza się od nieposłuszeństwa wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Iman istnieje jedynie przy obecności u człowieka słów języka, przekonania w sercu i czynów narządów. Zwiększa się od posłuszeństwa wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i zmniejsza się od nieposłuszeństwa wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i posłuszeństwa wobec szatana. Iman (wiara) to słowo i czyn.

Słowo to słowo serca i słowo języka. Słowo serca to przekonanie (akida) w sercu. Słowo języka to słowa wiary, które nakazano wypowiadać.

Czyny to czyny serca, czyny języka i czyny narządów. Czyny serca to wszystkie miłe Allahowi poruszenia w sercu: miłość, strach przed Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie), poleganie na Allahu (Chwała Mu i Wywyższenie), nadzieja w Allahu (Chwała Mu i Wywyższenie) i zwracanie się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Czyn języka to na przykład czytanie Koranu. Czyn narządów to miłe Allahowi czyny, które człowiek wykonuje swoim ciałem. Dowodem na to jest hadis, w którym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

«الإيمانُ بِضْعٌ وسَبْعونَ أو بِضْعٌ وسِتُّونَ شُعبةً: فأفضلُها قولُ لا إلهَ إلَّا اللهُ، وأدْناها إماطةُ الأذَى عَنِ الطَّريقِ، والحياءُ شُعْبةٌ مِنَ الإيمانِ»

„Iman (wiara) składa się z ponad 60 lub 70 odgałęzień: najwyższym z nich jest wypowiedzenie «La ilaha illa-Llah», najniższym — usunięcie przeszkody z drogi. A skromność (wstydliwość) jest jednym z odgałęzień wiary".

Najwyższym z nich jest świadectwo „La ilaha illa-Llah" (szahada — przekonanie sercem i świadczenie językiem, czyli słowo serca i słowo języka), a najniższym — usunięcie przeszkody z drogi (czyn narządów), a skromność, wstydliwość — jedno z odgałęzień imanu (czyn serca).

Iman zwiększa się i zmniejsza. Dowodem na to, że iman się zwiększa, jest to, że mówi się o tym w Koranie w wielu surach. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُم مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَٰذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

> *Gdy zesłana zostaje sura, wśród nich jest taki, kto mówi: «Komu z was to dodało wiary?». Lecz tym, którzy uwierzyli, dodało to wiary, i cieszą się*
>
> **at-Tauba 9:124**

Dowodem na to, że iman się zmniejsza, jest, po pierwsze, to, że co może się zwiększać, może się i zmniejszać. Jeśli iman się zwiększał, czyli był jakiś iman i stał się większy, to była wcześniejsza część, która jest mniejsza od nowego imanu; po

drugie, wskazuje na to Sunna Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), gdy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zwraca się do kobiet i mówi:

مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلٍ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِلُبِّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ

„Nie widziałem spośród niedoskonałych umysłem i religijnością nikogo, kto pozbawiałby rozumu roztropnego mężczyznę tak, jak jedna z was (czyli spośród kobiet)" (przytaczają al-Buchari (1462) i Muslim (80)).

O sześciu filarach wiary mówiono przy omawianiu książki „Trzy podstawy". Co zaś dotyczy kwestii predestynacji, to powiedziano: „wiara w predestynację z jej dobrem i złem". Ważne jest tu zaznaczyć, że w samej predestynacji Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) nie ma zła. Jeśli pod „predestynacją" rozumiemy działania i decyzje Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), to nie ma w tym zła, jest to czyste dobro i czysta łaska. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest Dobry! Dlatego Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w swoim du'a, zwracając się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), mówił:

وَالشَّرُّ لَيسَ إِلَيْكَ

> *Zło nie ma z Tobą związku (o Allahu)!*
>
> **zob. „Sahih Ibn Hibban", 1773 i „Sahih Muslim", 771**

Dlaczego więc powiedziano: „wiara w predestynację z jej dobrem i złem”? W predestynacji nie ma zła, ponieważ jest to czyn Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Lecz w samej przeznaczonej rzeczy czy wydarzeniu zło może się zawierać. Ale i tu zło jest względne, ponieważ może być złem, lecz później prowadzi do dobra, prowadzi do dobrych, chwalebnych rezultatów, ma mądre cele czy to dla samego tego człowieka, czy dla innych. A może być tak, że dla samego człowieka będzie to złem, lecz dla innych będzie to dobrem.

LEKCJA 4. Trzy składowe tauhidu i rodzaje szirku

Szejch ‘Abdul-‘Aziz ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدرس الرابع: أقسام التوحيد وأقسام الشرك بيان أقسام التوحيد، وهي ثلاثة: توحيد الربوبية، وتوحيد الألوهية، وتوحيد الأسماء والصفات

„Lekcja czwarta. Trzy części tauhidu i rodzaje szirku. Tauhid składa się z trzech części: jest to tauhid w panowaniu (tauhid ar-rububijja), tauhid w ubóstwieniu i godności czci (tauhid al-uluhijja) oraz tauhid w imionach i atrybutach (tauhid al-asma’ was-sifat)”.

Z punktu widzenia języka arabskiego słowo „tauhid” to rzeczownik odczasownikowy (masdar) od czasownika „wahhada”, który oznacza „uczynienie czegoś jednym, jedynym”. Przykład rzeczownika odczasownikowego w języku polskim: czytać – czytanie, pisać – pisanie, iść – chodzenie itd. Także w języku arabskim istnieje rzeczownik odczasownikowy.

Dla nas najważniejsze jest nie znaczenie językowe, lecz definicja szariacka, ponieważ czcimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) na podstawie definicji szariackiej.

Z punktu widzenia szariatu:

التوحيد : هو إفراد الله بما يختص به من الربوبية والألوهية والأسماء والصفات

„Tauhid to uznanie jedyności Allaha w tym, co jest właściwe tylko Jemu, czy to w panowaniu, czy w ubóstwieniu, czy w imionach i atrybutach".

Dalej autor mówi:

أما توحيد الربوبية: فهو الإيمان بأن الله سبحانه الخالق لكل شيء، والمتصرف في كل شيء، لا شريك له في ذلك

„Co się zaś tyczy tauhidu w panowaniu (tauhid ar-rububijja), zakłada on wiarę w to, że Wszechmogący Allah jest Stwórcą i Zarządcą wszystkiego, co istnieje, i nie ma u Niego w tym współtowarzysza".

توحيد الربوبية : هو إفراد الله تعالى بأفعاله كالخلق والملك والتدبير

„Tauhid związany z panowaniem (tauhid ar-rububijja) to uznanie jedyności Allaha w Jego czynach jako Pana, albo inaczej mówiąc, jedyność Jego w tworzeniu jako Stwórcy, jedyność Jego we władzy, jedyność Jego w zarządzaniu wszystkim, co istnieje".

Czyli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest jedynym Stwórcą, jedynym Władcą, jedynym Zarządcą, Jedynym we wszystkich czynach panowania. Dalej mówi autor (niech Allah się nad nim zmiłuje):

وأما توحيد الألوهية: فهو الإيمان بأن الله سبحانه هو المعبود بحق لا شريك له في ذلك، وهو معنى لا إله إلا الله، فإن معناها: لا معبود حق إلا الله، فجميع العبادات من صلاة وصوم وغير ذلك يجب إخلاصها لله وحده، ولا يجوز صرف شيء منها لغيره

„Co się zaś tyczy tauhidu w ubóstwieniu i godności czci (tauhid al-uluhijja), zakłada on wiarę w to, że tylko Wszechmogący Allah jest godny czci, i nie ma u Niego w tym współtowarzysza. Właśnie to stanowi sens słów «La ilaha illa-Llah», czyli te słowa oznaczają: «nie ma nikogo godnego ubóstwienia i czci oprócz Allaha». Każda cześć, czy to modlitwa, post czy wszystko inne, musi być szczerze poświęcona tylko Jedynemu Allahowi, i żadnego rodzaju czci nie wolno poświęcać komukolwiek oprócz Niego".

توحيد الألوهية: هو إفراد الله بالعبادة أو بأفعال العباد

„Tauhid w ubóstwieniu i godności czci (tauhid al-uluhijja) to uznanie wyłącznego prawa Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) do czyjejkolwiek czci, albo inaczej mówiąc, do czynów religijnych sług".

Czyli wszystkie czyny religijne sług muszą być skierowane w jednym jedynym kierunku — do Allaha (Chwała Mu i

Wywyższenie). Jedyność Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w tym, co dotyczy prawa do czynów religijnych sług.

Czyli ten, kto poświęca coś z czci nie Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie), nawet jeśli tylko raz, choć trochę poświęci coś z czci nie Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie), taki człowiek staje się niewierzącym, staje się wielobożcem (muszrikiem), oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie).

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

> *Powiedz: «Zaprawdę moja modlitwa i moja ofiara, i moje życie, i moja śmierć należą do Allaha — Pana światów, który nie ma współtowarzysza. I to zostało mi nakazane, i jestem pierwszym z muzułmanów»*
>
> **al-An'am 6:162-163**

Autor mówi tu:

„ولا يجوز صرف شيء منها لغيره” — „...i nie wolno poświęcać nawet «szaj'in» z tego komukolwiek oprócz Allaha”.

«شيء» (szaj') po arabsku to „jakaś rzecz”, słowo to w wypowiedzi autora użyte jest w stanie nieokreślonym. W języku arabskim

istnieją słowa w stanie określonym z rodzajnikiem „al” i nieokreślonym, bez rodzajnika „al”. Słowa w stanie nieokreślonym (nakira), które stoją w kontekście zakazu, dają znaczenie wszechogarniające, czyli obejmują wszystkie rodzaje wielobóstwa, cześć wobec wszystkiego, co oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie): aniołów, proroków, świętych, pobożnych, bożków, gwiazd itd. — niczemu, żadnej rzeczy w ogóle nie wolno poświęcać niczego z czci. Wszechogarniające znaczenie dotyczy też nie tylko przedmiotów czci, lecz każdego rodzaju czci, i w każdej ilości: w małej i wielkiej. Jeśli człowiek złoży w ofierze nie Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie) choćby muchę, staje się wielobożcem (muszrikiem), który popełnił wielkie wielobóstwo (szirk), naruszywszy prawo Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Staje się niewierzącym w Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), a jeśli taki człowiek nie okaże skruchy w tym przed śmiercią, jego losem będzie wieczne przebywanie w Ogniu Piekielnym, oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie).

Dalej autor mówi:

وأما توحيد الأسماء والصفات: فهو الإيمان بكل ما ورد في القرآن الكريم، أو الأحاديث الصحيحة من أسماء الله وصفاته، وإثباتها لله وحده على الوجه اللائق به سبحانه من غير تحريف، ولا تعطيل، ولا تكييف، ولا تمثيل؛ عملا بقول الله سبحانه: {قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ — اللَّهُ الصَّمَدُ — لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ — وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ} [الإخلاص: 1 — 4] وقوله عز وجل: {لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ} [الشورى: 11]

> *Co się zaś tyczy tauhidu w imionach i atrybutach (tauhid al-asma’ was-sifat), jest to wiara we wszystkie imiona i atrybuty*

> *Allaha, które wymienione są w Szlachetnym Koranie i wiarygodnych hadisach. Potwierdzenie posiadania przez Allaha tych imion i atrybutów wyłącznie i tak, jak przystoi Jemu, nie zniekształcając ich, nie zaprzeczając ich znaczeniu, nie nadając im określonego obrazu (czyli nie zadając wobec Jego atrybutów pytania «jak?») i nie upodabniając atrybutów Wszechmogącego do atrybutów stworzeń. Będzie to wypełnieniem słów Wszechmogącego: «Powiedz: On jest Allahem Jedynym, Allahem Samowystarczalnym. Nie zrodził i nie został zrodzony, i nie ma nikogo Jemu równego»" (112:1-4), oraz Jego słów (Potężny jest i Wielki): „Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> 42:11

توحيد الأسماء والصفات. هو إفراد الله بما سمى، ووصف به نفسه في كتابه، وعلى لسان رسوله صلى الله عليه وسلم، وذلك بإثبات ما أثبته من غير تحريف، ولا تعطيل، ومن غير تكييف، ولا تمثيل

„Tauhid w imionach i atrybutach (tauhid al-asma' was-sifat) to przekonanie o wyłącznym posiadaniu przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) tych imion i atrybutów, którymi się nazwał lub opisał w Swojej Księdze, i którymi Go nazwał i opisał Posłaniec Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). To przekonanie wyraża się w tym, że trzeba uznawać, potwierdzać wszystko, co potwierdził Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wobec Siebie, i zaprzeczać wszystkiemu, czemu zaprzecza Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wobec Siebie, bez 4 rzeczy:

1) zaprzeczenia atrybutów, imion i ich znaczeń (ta'til);
2) zniekształcenia (tahrif), gdy mówi się nie „Oblicze Allaha", lecz „Jego nagroda", tym samym nie tylko odrzucając atrybut Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lecz jeszcze go zniekształcając;
3) nadawania określonego obrazu (takjif). Tak, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ma obraz, lecz zna go tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), a wyobrażanie sobie czegoś, rysowanie sobie jakiegoś obrazu lub opisywanie w jakiś sposób atrybutów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) jest surowo zakazane;
4) upodabniania atrybutów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) do atrybutów stworzeń. Na przykład mówienie: «Oblicze Allaha jest jak oblicze stworzeń» albo «wzniesienie się Allaha nad Tronem jest jak wzniesienie się stworzeń» itd. I autor mówi: «Dowodami na to są ajaty:

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

«I nie ma Mu nikogo równego, podobnego»" (al-Ichlas 112:4).

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **asz-Szura 42:11**

W definicji jedyności Allaha w imionach i atrybutach (tauhid al-asma' was-sifat) powiedziano, że jest to wiara i przekonanie o wyłącznym posiadaniu przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)

tych imion i atrybutów, którymi Sam Siebie opisał w Swoim Piśmie lub opisał Go Jego Posłaniec (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wyrażające się w uznaniu tego, co potwierdził Allah wobec Siebie, i w zaprzeczeniu temu, czemu Allah zaprzecza wobec Siebie.

Ta definicja wskazuje na to, że imiona i atrybuty Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) należą do tych kwestii, w których trzeba zatrzymać się na Objawieniu od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), na tym, co Allah przekazał o Sobie w Koranie i Sunnie. Nie wolno tu opierać się na wnioskach rozumu. Trzeba ściśle trzymać się tego, co powiedziano na ten temat w Koranie i Sunnie („taukifijja", od słowa „wakf, wukuf" — zatrzymać się), nie przekraczając granic ajatów i hadisów, zatrzymując się ściśle na tej granicy, jak wskazywał na to imam Ahmad (niech Allah się nad nim zmiłuje).

Ten rodzaj tauhidu wyraża się w następującym: człowiek musi uznawać, potwierdzać wszystko, co Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) potwierdza wobec Siebie w Koranie lub w wiarygodnej Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), dotyczące swego Pana; człowiek musi zaprzeczać wszystkiemu, czemu zaprzecza Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) w Koranie i w wiarygodnej Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). W tym, jak Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) opisuje siebie w Koranie, czasem widzimy potwierdzenie, a czasem zaprzeczenie. Przykład potwierdzenia:

وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *...On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **asz-Szura 42:11**

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) potwierdza wobec Siebie absolutny słuch i widzenie.

Przykład zaprzeczenia:

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

> *...Nie zrodził i nie został zrodzony...*
>
> **al-Ichlas 112:3**

Jeśli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) coś potwierdza, my też musimy to potwierdzać, jeśli On czemuś zaprzecza, my też musimy temu zaprzeczać.

Bardzo ważna zasada:

„Każde zaprzeczenie w Koranie to nie zwykłe zaprzeczenie, jest to potwierdzenie tego, co jest przeciwieństwem zaprzeczanego, w najdoskonalszej postaci".

Samo zaprzeczenie nie jest pochwałą. Na przykład, jeśli powiem o ścianie, że nikogo nie uciska, czy będzie to pochwałą? Nie, nie

będzie, ponieważ ona nie może uciskać, ta kategoria się do niej nie stosuje. A w Koranie i Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jeśli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), opisując Siebie, czemuś zaprzecza, oznacza to, że potwierdza się przeciwieństwo tego w najdoskonalszej postaci. Na przykład:

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ

> *...Nie ogarnia Go ani drzemka, ani sen...*
>
> **al-Bakara 2:255**

Jest to potwierdzenie absolutnego, doskonałego istnienia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), absolutnego, doskonałego życia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), Jego samowystarczalności, Jego wszechwładztwa. I szejch opisał tu właśnie taką metodę Ahl as-Sunna wal-Dżama'a.

Zwięźle wyraził to imam Malik (niech Allah się nad nim zmiłuje), gdy zapytano go, jak Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) dokonał „istiwa" nad Tronem. Powiedział temu człowiekowi:

الاستواء غير مجهول، والكيف غير معقول، والإيمان به واجب، والسؤال عنه بدعة

„«Istiwa» nie jest nieznane (każdy człowiek znający język arabski wie, że oznacza to «wzniesienie się»). A «jak» jest niepojęte dla rozumu. Wierzyć w to jest obowiązkowe (wadżib), a pytać o to jest innowacją".

Jest to właściwa metoda. Musisz potwierdzać to, co Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi o Sobie. Kto lepiej zna Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), ty czy Wszechmogący? Kto lepiej zna Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), ty czy Posłaniec (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)? Dlatego, po pierwsze, koniecznie potwierdzaj to, co powiedziano w Koranie i Sunnie! A po drugie, czy sensy tego, co Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi o Sobie w Koranie, są dla nas zrozumiałe? Gdy Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi „Wadżhu-Llah", rozumiemy, że mowa jest o Obliczu Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)? Tak, rozumiemy.

Gdy Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi: „Co powstrzymało cię, o Iblisie, od pokłonienia się temu, kogo stworzyłem Swoimi obiema Rękami" (Sad 38:75), czy zrozumiały jest sens słów „bi jadajn", że to „obiema rękami"? Tak, zrozumiały. Znaczy to, że sens tego, co powiedział Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), jest zrozumiały, natomiast obraz jest nieznany.

Niczego sobie nie wyobrażaj! Wiedz, że wszystko, co sobie wyobraziłeś, i wszystko, co narysowała ci twoja fantazja, pochodzi od szatana: Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nie jest taki, a Jego atrybuty nie są takie! Pytanie o obraz i atrybuty Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) jest niedopuszczalną herezją i innowacją! I musimy oddalać naszą wiarę w atrybuty Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i Jego imiona od upodabniania do atrybutów stworzeń. Nie ma nic Mu podobnego, nie jest podobny do stworzeń! Musimy oddalać naszą wiarę od przypisywania Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie) niedoskonałości.

Dalej mówi autor, szejch Ibn Baz (niech Wszechmogący Allah się nad nim zmiłuje):

وقد جعلها بعض أهل العلم نوعين، وأدخل توحيد الأسماء والصفات في توحيد الربوبية، ولا مشاحة في ذلك؛ لأن المقصود واضح في كلا التقسيمين

„Niektórzy zaś uczeni podzielili tauhid tylko na dwie części, włączywszy tauhid w boskich imionach i atrybutach (tauhid al-asma' was-sifat) do tauhidu w panowaniu (tauhid ar-rububijja). I takiego podziału nie warto kwestionować, ponieważ konieczny sens przy obu wariantach jest jasno odzwierciedlony".

Istnieje inna klasyfikacja: niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że tauhid ma dwie części, przy czym tauhid w panowaniu Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), czyli uznanie jedyności Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w Jego czynach, łączą w jeden rodzaj razem z tauhidem imion i atrybutów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). I nazywają oni pierwszy rodzaj — tauhid Poznanie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i potwierdzenie (al-ma‘rifa wal-isbat), a drugi to tauhid godności czci (tauhid al-uluhijja), czyli czcić tylko Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i nikogo obok Niego.

Autor mówi, że nie ma problemu w takiej klasyfikacji, ponieważ nie czcimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) za jej pomocą. Klasyfikacja to dobra rzecz, uczeni dają nam ją dla ułatwienia zrozumienia tego tematu: Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) trzeba czynić Jedynym, i jako Pana, i jako Boga, którego czcisz; Jedynym w posiadaniu boskich imion i atrybutów. Nieważne, druga czy pierwsza klasyfikacja, jeśli prowadzi cię do tego samego

rezultatu — właściwego imanu i twojego tauhidu. Na przykład, jeśli przyszedł jakiś człowiek, który w ogóle nie zna żadnych klasyfikacji, nie zna słów „tauhid ar-rububijja", „tauhid al-uluhijja", lecz mówi: „Wierzę, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest Jedynym Władcą, Jedynym Stwórcą — zarządza wszystkim tylko On, obdarza, daje życie, uśmierca tylko On jeden. I nikomu nie wolno czcić obok Niego, tylko Jemu jedynemu poświęcać wszystkie akty czci serca, narządów i języka. I wierzę w Niego tak, jak On się opisał w Koranie. To, co On o Sobie mówi, potwierdzam, to, czemu zaprzecza wobec siebie, temu zaprzeczam. To samo, co powiedziano w Sunnie — potwierdzam, a to, czemu zaprzecza — zaprzeczam. Lecz przy tym nie upodabniam Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) do nikogo: mówię, że nikt nie jest do Niego podobny, nie ma Mu równych, w żaden sposób nie wyobrażam Go sobie swoją fantazją i niczego nie odrzucam". Ten człowiek nie zna ani Ibn Tajmijji, ani Muhammada ʻAbdul-Wahhaba, ani Ibn Baza. O takim człowieku powiemy, że ma właściwy tauhid.

Problem nie w tym, czy tauhid podzielony jest na dwie czy trzy części, lecz wielki problem w tym, że ludzie popełniają szirk i nie znają tauhidu.

LEKCJA 5. Ihsan

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وأقسام الشرك ثلاثة: شرك أكبر، وشرك أصغر، وشرك خفي

فالشرك الأكبر: يوجب حبوط العمل والخلود في النار لمن مات عليه، كما قال الله تعالى: {وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ} [الأنعام: 88] وقال سبحانه: {مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ} [التوبة: 17] وأن من مات عليه فلن يغفر له، والجنة عليه حرام، كما قال الله عز وجل: {إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ} [النساء: 48] وقال سبحانه: {إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ} [المائدة: 72]

ومن أنواعه: دعاء الأموات، والأصنام، والاستغاثة بهم، والنذر لهم، والذبح لهم، ونحو ذلك

„Wielobóstwo dzieli się na 3 rodzaje: wielkie, małe i ukryte wielobóstwo. Wielkie wielobóstwo unieważnia czyny i wprowadza tego, kto w nim umarł, do Ognia Piekielnego na wieczność. Wszechmogący Allah powiedział:

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

> *Lecz gdyby dodali Allahowi współtowarzyszy, wszystko, co czynili, stałoby się daremne*
>
> **al-An'am 6:88**

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنفُسِهِم بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

> *Nie przystoi wielobożcom, by ożywiali meczety Allaha, świadcząc przeciwko sobie samym o swojej niewierze. Ich*

> *czyny są daremne, i wiecznie pozostaną w Ogniu*
>
> **at-Tauba 9:17**

Ten, kto umarł w takim wielobóstwie, nie zostanie mu wybaczone, a Raj będzie dla niego zakazany. Wszechmocny i Wielki Allah powiedział:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَاءُ

> *Zaprawdę Allah nie wybacza, gdy dodaje się Mu współtowarzyszy, lecz wybacza to, co poza tym, komu zechce*
>
> **an-Nisa 4:48**

Do przejawów tego rodzaju wielobóstwa należą takie czyny jak wzywanie zmarłych i bożków, zwracanie się do nich z prośbą o ratunek, składanie im ślubów, ofiar i temu podobne".

«الشرك الأكبر» (asz-szirk al-akbar) — wielki, wielkie szirk, oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie). Rezultatem tego strasznego czynu jest to, że czyny człowieka, wszystko dobre, co uczynił, czy to jego dobre traktowanie rodziców, czy jego modlitwy, posty czy czyny serca — wszystko staje się nieważne, daremne, unieważnia się i znika. Ten człowiek skazany jest na wieczne Piekło. Wieczne — oznacza to nie milion, nie miliard, nie bilion lat, oznacza to — wiecznie. Oznacza to bezwyjściową, beznadziejną mękę w Ogniu, jeśli umrze bez skruchy w tym, a

Allah nie wybaczy mu tego grzechu, lecz jeśli człowiek okaże skruchę przed śmiercią, skrucha zostanie przez Allaha przyjęta.

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

> *Powiedz: «O słudzy Moi, którzy przekroczyliście granice wobec samych siebie, nie traćcie nadziei w miłosierdzie Allaha. Zaprawdę Allah wybacza wszystkie grzechy»*
>
> **az-Zumar 39:53**

Komentatorzy (mufassirowie) mówią, że dotyczy to tych, którzy okazali skruchę. Zaprawdę Allah jest Wybaczającym, Miłosiernym! Jeśli człowiek okaże skruchę przed śmiercią, skrucha jest przyjmowana, a jeśli nie — Raj jest dla niego zakazany, nigdy nie wejdzie do Raju.

Autor mówi o przejawach tego wielobóstwa, wymieniając niektóre czyny. W rzeczywistości przejawów wielkiego wielobóstwa jest bardzo wiele. Każda cześć poświęcona nie Allahowi to wielki szirk. Wymienia właśnie niektóre z nich, ponieważ rozpowszechniły się one wśród tej ummy.

Mówi, że do przejawów wielkiego wielobóstwa należą takie czyny jak wzywanie zmarłych (du'a al-amwat).

Słowem „du'a" nazywa się poświęcenie każdego rodzaju czci. Du'a ma dwa znaczenia:

„Du'a 'ibada" — du'a jako czczenie. A więc, jeśli jakiś rodzaj czci poświęci się nie Allahowi, zmarłym lub bożkom — jest to wielki szirk, jeśli umarł w tym stanie — wieczne Piekło.

„Du'a mas'ala" — du'a jako prośba, gdy człowiek prosi Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o coś.

Autor mówi, że każda cześć to modlitwa (du'a), ponieważ człowiek, wykonując jakiś czyn-akt czci swoim stanem lub swoim językiem, prosi Allaha o nagrodę, przebaczenie. A więc ani jedno, ani drugie nie jest poświęcane zmarłym.

Du'a — prośba (du'a mas'ala), tu potrzebne jest doprecyzowanie: jeśli jest to prośba o coś, na co zdolny jest tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), taka prośba skierowana nie do Allaha to wielki szirk; jeśli jest to du'a-prośba o te rzeczy, które są w możliwościach ludzi, wtedy istnieją 4 warunki, przy których jest to dopuszczalne:

1. Ten, do kogo zwraca się z prośbą, musi być żywy, a nie zmarły. Zwracanie się z prośbami do zmarłych to wielki szirk.

2. Ten, do kogo zwraca się z prośbą, musi być obecny, a nie nieobecny. Jeśli na przykład człowiek jest w Kijowie i przy tym prosi nie przez telefon kogoś, kto jest w Indiach, o pomoc („szejchu, pomóż"), jest to niedopuszczalne — jest to szirk.

3. Ten, kogo prosi, musi być w stanie to zrobić. Jeśli człowiek prosi sparaliżowanego, by pomógł mu przenieść szafę, jest to szaleństwo, szyderstwo.

4. Trzeba mieć przekonanie i zrozumienie, gdy kogoś się prosi, że jest to jedynie przyczyna i nic więcej. Pomoże, jeśli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) da na to Swoją wolę. Jeśli Allah pomoże, wtedy przez tego człowieka być może przyjdzie od Allaha pomoc.

A więc: du'a — cześć wobec zmarłych, każda cześć poświęcona nie Allahowi to szirk.

Du'a-prośba dzieli się na 2 rodzaje: w tych rzeczach, o które prosi się tylko Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), tylko w Jego kompetencji, na przykład człowiek prosi o przedłużenie życia, obdarowanie dobrym potomstwem, obdarowanie Rajem lub przebaczenie grzechów itd., zwracanie się z prośbą do kogoś oprócz Allaha to wielki szirk; w tych rzeczach, w których mogą pomóc stworzenia, są 4 warunki:

1 — żywy, a nie zmarły;
2 — obecny, a nie nieobecny;
3 — ma na to możliwość;
4 — rozumieć, uświadamiać sobie, że to jedynie przyczyna.

Dalej mówi szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje):

أما الشرك الأصغر: فهو ما ثبت بالنصوص من الكتاب أو السنة تسميته شركا، ولكنه ليس من جنس الشرك الأكبر، كالرياء في بعض الأعمال، والحلف بغير الله، وقول: ما شاء الله وشاء فلان، ونحو ذلك

„Co się zaś tyczy małego wielobóstwa, są to te czyny, które w tekstach z Koranu lub Sunny nazwane są «wielobóstwem», lecz nie należą do wielkiego wielobóstwa. Przykładem jest wykonywanie niektórych czynów na pokaz, przysięganie nie na Allaha, słowa «to, co zechciał Allah i ty», i temu podobne".

Na ten rodzaj wielobóstwa wskazują słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Autor mówi o małym wielobóstwie (szirk al-asghar) — są to takie czyny, które w Koranie lub Sunnie nazwane są „wielobóstwem" (szirkiem), lecz przy tym nie należą do wielkiego wielobóstwa (wielkiego szirku). Na przykład niektóre czyny człowiek wykonuje na pokaz, i w niektórych swoich czynach dopuszcza się pokazowej pobożności (rija), albo przysięga nie na Allaha, albo mówi: „to, co zechciał Allah i ty" przez spójnik «و» (i) itd.

Kryteria małego „szirku":

1. To, co w tekstach religijnych (ajatach lub hadisach) wprost nazwane jest „małym szirkiem". Jest to definicja i kryterium dla nas, co oznacza „mały szirk".

2. Gdy coś jest drogą (wasila) do wielkiego szirku: może być tak, że w Koranie lub Sunnie nie powiedziano wprost o tym czynie, że jest to mały szirk, lecz jeśli ten czyn jest drogą (wasila) prowadzącą do wielkiego szirku, jest to kryterium tego, że jest to mały szirk.

Mały szirk nie unieważnia wszystkich czynów człowieka, a jedynie te czyny, w których obecny jest ten mały szirk. Mały szirk nie jest przyczyną tego, że człowiek znajdzie się w Piekle na zawsze.

3. Jeszcze jedno kryterium, o którym mówi Ibn Tajmijja i inni uczeni:

„Wszystko, co w tekstach szariackich nazwane jest «szirkiem» lub «kufrem» bez określonego rodzajnika «al», z reguły należy do małego szirku".

Czyli nie powiedziano «asz-szirk, al-kufr», lecz powiedziano w stanie nieokreślonym — z reguły mowa jest o małym szirku.

لقول النبي صلى الله عليه وسلم: «أخوف ما أخاف عليكم الشرك الأصغر» فسئل عنه، فقال: «الرياء» رواه الإمام أحمد، والطبراني، والبيهقي، عن محمود بن لبيد الأنصاري رضي الله عنه بإسناد جيد، ورواه الطبراني بأسانيد جيدة، عن محمود بن لبيد، عن رافع بن خديج، عن النبي صلى الله عليه وسلم

وقوله صلى الله عليه وسلم: «من حلف بشيء دون الله ففد أشرك» رواه الإمام أحمد بإسناد صحيح، عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه، ورواه أبو داود، والترمذي بإسناد صحيح، من حديث ابن عمر رضي الله عنهما، عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه قال: «من حلف بغير الله

فقد كفر أو أشرك» وقوله صلى الله عليه وسلم: «لا تقولوا: ما شاء الله وشاء فلان، ولكن قولوا: ما شاء الله ثم شاء فلان» أخرجه أبو داود بإسناد صحيح، عن حذيفة بن اليمان رضي الله عنه

„Na ten rodzaj wielobóstwa wskazują słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

«Najstraszniejsze z tego, czego się dla was obawiam, to mały szirk». Gdy go zapytano: «Co to takiego?», odpowiedział: «Wykonywanie czynów na pokaz (ar-rija)»".

W tym hadisie Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nazwał ten czyn — wykonywanie czynów na pokaz (ar-rija) — małym wielobóstwem.

Ten hadis ma niezły łańcuch przekazicieli: przekazali imam Ahmad, at-Tabarani i al-Bajhaki od Mahmuda ibn Labida al-Ansariego (niech Allah będzie z niego zadowolony). At-Tabarani przekazał go też innymi dobrymi drogami przekazu, od Mahmuda ibn Labida, powołującego się na Rafi'a ibn Chadidża.

Innym dowodem są słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):
„Kto przysiągł na coś oprócz Allaha, ten popełnił wielobóstwo".

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nazwał to „szirkiem" w stanie nieokreślonym, dlatego mowa jest o małym wielobóstwie.

Hadis przekazał imam Ahmad od ‘Umara ibn al-Chattaba (niech Allah będzie z niego zadowolony) z wiarygodnym łańcuchem przekazicieli.

W innym hadisie, przekazanym przez Abu Dawuda i at-Tirmidhiego z wiarygodnym łańcuchem przekazicieli od Ibn ‘Umara (niech Allah będzie z nich obu zadowolony), przekazano, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

> *Kto przysiągł nie na Allaha, ten okazał niewiarę (kufr) lub wielobóstwo (szirk)*
>
> **przysiągł nie na Allaha, przysiągł na proroka lub na ojca, czy na matkę**

Jeszcze jednym dowodem są słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

„Nie mówcie «to, co zechciał Allah i taki to a taki», lecz mówcie «to, co zechciał Allah, a następnie taki to a taki»”.

Ten hadis przytacza Abu Dawud z wiarygodnym łańcuchem przekazicieli od Huzajfy ibn al-Jamana (niech Allah będzie z niego zadowolony).

Najlepiej jest ograniczyć się do zwykłego wspomnienia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), mówiąc: „ma sza’a-Llahu wahdahu” (to, co zechciał Jedynie Allah). Niżej pod względem poziomu, lecz dopuszczalne, jest powiedzieć: „ma sza’a-Llahu summa sza’a fulan” (to, co zechciał Allah, a potem zechciał taki to a taki lub ty). Słowo

«ثم» (summa) — „następnie, potem” oznacza kolejność, obecność przerwy (wyraźnego dystansu, opóźnienia). Podkreślasz, że w żadnym wypadku nie zrównujesz woli (pragnienia) człowieka z wolą Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). A jeśli człowiek mówi przez spójnik «و», jest to już przejaw małego szirku w słowach.

To «و» w „ma sza’a-Llahu wa szi’ta” zakłada zrównanie, dlatego nazwane jest szirkiem i jest jednym z przejawów małego szirku.

وهذا النوع لا يوجب الردة، ولا يوجب الخلود في النار، ولكنه ينافي كمال التوحيد الواجب

„Popełnienie tego rodzaju wielobóstwa nie wyprowadza człowieka z religii, i nie będzie on za to wiecznie przebywał w Ogniu. Jednak jest to niezgodne z tym stopniem doskonałości tauhidu, który obowiązany jest posiadać każdy wierzący”.

Szejch mówi, że jeśli człowiek popełni te rodzaje wielobóstwa, nie będzie to wyjściem z religii islamu (ridda), i człowiek nie staje się kafirem, lecz jest to bardzo niebezpieczne, ponieważ, po pierwsze, jest to droga do wielkiego szirku, a po drugie, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ

> *Zaprawdę Allah nie wybacza, gdy dodaje się Mu współtowarzyszy*

> an-Nisa 4:48

Nie powiedziano tu, czy to wielki, czy mały szirk. Oznacza to, że nawet jeśli człowiek popełni mały szirk, jeśli nie okaże w nim skruchy, i tak koniecznie zostanie ukarany. Różnica względem wielkiego szirku polega na tym, że człowiek nie będzie karany wiecznie w Piekle, jak ci, którzy popełnili wielki szirk. Zostanie ukarany, lecz po tej karze zostanie wyprowadzony z Piekła i wprowadzony do Raju.

Straszne! Gdy mówi się o małym szirku, niech nikt nie myśli, że jest to coś nieznaczącego. Są tacy ludzie, którzy nie są zaznajomieni z terminologią i myślą, że mały szirk to coś nieistotnego. Mały szirk jest straszniejszy niż wielkie grzechy, i jeśli człowiek umrze, nie okazawszy w nim skruchy, nie uniknie kary: zostanie ukarany, lecz nie będzie karany wiecznie i nie pozostanie w Ogniu na zawsze.

Lecz jak mówi szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje), mały szirk jest niezgodny z tauhidem.

W jakim sensie mały szirk jest niezgodny z tauhidem?

Jeśli wielki szirk jest całkowicie niezgodny z tauhidem, wielki szirk całkowicie wypiera tauhid, i człowiek nie jest już monoteistą (muwahhid). A mały szirk jest niezgodny ze stopniem doskonałości tauhidu. Istnieje takie pojęcie jak „kamal" (doskonałość, pełnia), na przykład „doskonałość imanu" (kamal al-iman). Tauhid ma swoją „doskonałość tauhidu" (kamal at-tauhid). Doskonałość tauhidu to

nie coś dodatkowego, jak niektórzy myślą, bywa obowiązkowa (kamal at-tauhid al-wadżib) i bywa dodatkowa. A więc, mały szirk jest niezgodny z dodatkową doskonałością tauhidu. Znaczy to, że nic strasznego i nie ma odpowiedzialności? Nie, mały szirk pozbawia człowieka obowiązkowej (wadżib) doskonałości tauhidu, a zatem będzie za to odpowiedzialność.

Trzeba wystrzegać się zarówno wielkiego, jak i małego szirku, ponieważ temu, kto umrze w szirku, nie zostanie wybaczone: ten, kto popełnił wielki szirk, wejdzie do Piekła na zawsze; ten, kto popełnił mały szirk, zostanie ukarany według stopnia swojego szirku, i dopiero po karze zostanie wprowadzony do Raju.

Dalej szejch mówi:

أما النوع الثالث: وهو الشرك الخفي، فدليله قول النبي صلى الله عليه وسلم: «ألا أخبركم بما هو أخوف عليكم عندي من المسيح الدجال؟ قالوا: بلى يا رسول الله، قال: الشرك الخفي، يقوم الرجل فيصلي فيزين صلاته لما يرى من نظر الرجل إليه» رواه الإمام أحمد في مسنده، عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه

„Co się zaś tyczy trzeciego rodzaju wielobóstwa, jest to ukryte wielobóstwo (szirk al-chafi). Wskazaniem na istnienie tego rodzaju wielobóstwa jest hadis, w którym przekazano, że pewnego razu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«Czy nie poinformować was o tym, co uważam za bardziej niebezpieczne i straszne dla was niż al-Masih ad-Dadżdżal?». Ludzie odpowiedzieli: «Oczywiście, o Posłańcu Allaha».

Powiedział: «Jest to ukryte wielobóstwo, gdy człowiek wstaje do modlitwy i wtedy specjalnie ją upiększa z powodu tego, że zauważa na sobie spojrzenie innego człowieka»".

Ten hadis przytacza imam Ahmad w swoim zbiorze „al-Musnad" od Abu Sa'ida al-Chudriego (niech Allah będzie z niego zadowolony)".

Trzeci rodzaj wielobóstwa — ukryty szirk (szirk al-chafi). Dowodem na istnienie takiego rodzaju szirku jest hadis w „al-Musnadzie" u imama Ahmada od Abu Sa'ida al-Chudriego (niech Allah będzie z niego zadowolony), w którym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) pyta ludzi: „Czy nie poinformować was o tym, co uważam (z mojego punktu widzenia) za niebezpieczniejsze dla was (towarzyszy) niż al-Masih ad-Dadżdżal?".

Wszyscy prorocy przestrzegali przed al-Masih ad-Dadżdżalem. Wskazuje to na to, jak straszna jest to pokusa (fitna), oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie). I nikt nie powinien się odważyć, mówiąc „przejdę", i rzucać się na tę próbę. Usłyszałeś — uciekaj, gdzie tylko możesz, od al-Masih ad-Dadżdżala, uciekaj od tej próby — to jest rada Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Straszna pokusa (fitna)! Człowiek, który przyjdzie i ogłosi się najpierw prorokiem, potem Panem światów (Bogiem), a ludzie za nim podążą. Wielu się da oszukać, ponieważ Allah rzeczywiście będzie przez niego objawiał zdumiewające rzeczy, niewidziane dla

ludzi, dlatego w każdej modlitwie nakazano nam prosić Allaha o ochronę przed tą pokusą (fitną).

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi o czymś, co jest straszniejsze, z jego punktu widzenia, dla ludzi, nawet niż al-Masih ad-Dadżdżal. Jest to ukryte wielobóstwo (szirk al-chafi). Człowiek wstaje do modlitwy (odprawia modlitwę), potem widzi, że ktoś na niego patrzy, i zaczyna specjalnie upiększać swoją modlitwę dla tego człowieka. Jest to ukryty szirk (szirk al-chafi).

Dalej szejch mówi:

ويجوز أن يقسم الشرك إلى نوعين فقط: أكبر وأصغر، أما الشرك الخفي فإنه يعمهما.

فيقع في الأكبر، كشرك المنافقين؛ لأنهم يخفون عقائدهم الباطلة، ويتظاهرون بالإسلام رياء، وخوفا على أنفسهم.

ويكون في الشرك الأصغر، كالرياء، كما في حديث محمود بن لبيد الأنصاري المتقدم، وحديث أبي سعيد المذكور. والله ولي التوفيق

„Wielobóstwo można też podzielić tylko na dwa rodzaje: wielkie i małe. Co się zaś tyczy ukrytego wielobóstwa, obejmuje ono oba te rodzaje i może przejawiać się zarówno w postaci wielkiego wielobóstwa, na wzór wielobóstwa hipokrytów, którzy, bojąc się o siebie, ukrywają swoje niesłuszne przekonania i zewnętrznie okazują przynależność do islamu, jak i w postaci małego wielobóstwa, przykładem czego jest wykonywanie czynów na

pokaz, jak wspomina się o tym w wyżej wymienionych hadisach Mahmuda ibn Labida al-Ansariego i Abu Sa'ida al-Chudriego".

Tu autor, szejch Ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje), mówi, że niektórzy uczeni ('ulama) mówią, że szirk przedstawiony jest tylko w dwóch rodzajach — jest to wielki szirk (szirk al-akbar) i mały szirk (szirk al-asghar). Co się zaś tyczy ukrytego szirku (szirk al-chafi), nie jest on osobnym rodzajem szirku, może być obecny zarówno w wielkim, jak i w małym szirku, czyli zarówno wielki szirk, jak i mały szirk mogą być ukryte.

Potem szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) przytacza przykład: hipokryci byli wielobożcami, wewnątrz siebie ukrywali niesłuszne przekonania (akidę) wielobóstwa, a zewnętrznie demonstrowali tauhid i islam, i jest to ukryty szirk. Lecz czy jest to szirk mały czy wielki? Jest to wielki szirk.

Inny przykład: człowiek jakiś czyn, na przykład jak jałmużna (sadaka), daje na pokaz ludziom, aby ludzie go pochwalili, jak w hadisach Mahmuda ibn Labida al-Ansariego czy Abu Sa'ida al-Chudriego o pokazowości (rija) w modlitwie. Jest to ukryty szirk, ponieważ w rzeczywistości nikt nie zna intencji człowieka, nikt nie wie, że teraz upiększa swoją modlitwę dla spojrzeń ludzi, dlatego jest to ukryty szirk, lecz należy do małego szirku.

Dalej mówi szejch:

الدرس الخامس: الإحسان ركن الإحسان، وهو: أن تعبد الله كأنك تراه، فإن لم تكن تراه فإنه يراك

„Lekcja piąta: ihsan. Filar ihsanu polega na tym: byś czcił Allaha tak, jakbyś Go widział, gdyż jeśli Go nie widzisz, to zaprawdę On widzi ciebie".

Jest to ostatnia lekcja o wyznaniu (akidzie) w tej książce. Autor mówi o trzecim poziomie religii — ihsanie. Ihsan to dobroczynienie, robienie czegoś w sposób dobry.

Jeśli islam ma pięć filarów, iman sześć filarów, ihsan w czci, w religii ma jeden filar (rukn) — czcić Allaha tak, jakbyś Go widział, lecz jeśli Go nie widzisz, wiedz i pamiętaj, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) widzi ciebie.

Czyli ihsan ma jeden filar, w odróżnieniu od imanu i islamu, lecz ten filar zawiera w sobie dwa poziomy (stopnie):

Najwyższy stopień — czcić Allaha tak, jakbyś widział Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Na tym świecie nikt, w tym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), nie widział i nie może widzieć Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Ci zbłąkani, którzy mówią „osiągnąłem, zobaczyłem" — nie zobaczyli, ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nawet najlepszemu ze Swoich stworzeń nie dał zobaczyć Siebie na tym świecie. A gdy Musa (pokój z nim) poprosił Wszechmogącego, by mu się objawił i pokazał Siebie, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) powiedział: „... Spójrz na tę górę" (al-A'raf 7:143).

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) objawił Siebie tej górze, uchylona została zasłona (hidżab) zaledwie odrobinę (coś na kształt ucha igielnego), i góra rozsypała się w pył.

Nie widzisz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lecz czcij tak, jakbyś widział! To jest ihsan — najlepsza cześć wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)!

„Jakbyś widział Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)" — wskazanie, że cześć oparta jest na miłości, dążeniu do Allaha i tęsknocie za tym, co jest u Allaha, jakbyś widział Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Ta cześć oparta jest na miłości i nazywana jest „czcią widzenia" (‘ibada muszahada). Raj, Piekło jakby przed twoimi oczami, to, o czym powiedziano w Koranie i Sunnie. Jest to najwyższa forma czczenia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest to cześć posłańców i proroków.

Czy ludzie, którzy nie są posłańcami i prorokami, mogą to osiągnąć? Tak, ten stopień mogą osiągnąć też inni. Oczywiście, nie taka będzie ich cześć jak u posłańców i proroków, lecz jest to cześć widzenia (‘ibada muszahada), jakbyś widział Allaha, i ludzie mogą to osiągnąć. Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uczynił nas jednymi z takich!

Drugi stopień ihsanu — czczenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z odczuciem obserwacji Allaha, czyli stała pamięć u człowieka, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) go widzi i słyszy wszystko, co mówi.

Ta cześć oparta jest na strachu przed Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie), na chęci uniknięcia kary. Tamta cześć oparta jest na miłości i tęsknocie za nagrodą Allaha. Ten rodzaj ihsanu nazywany jest czczeniem z odczuciem kontroli Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), ze świadomością Jego stałej obserwacji nad tobą (‘ibada al-murakaba). Jest to bardzo godny stopień, lecz poprzedni jest wyższy niż ten stopień. Drugi stopień — ‘ibada al-murakaba — to ten minimalny poziom, który musi być (minimalny nie w znaczeniu niski, lecz minimalny poziom, który musi być obecny u każdego wierzącego człowieka). Jeśli nie masz ‘ibada muszahada, czczenia tak, jakbyś Go widział, niech będzie przynajmniej ‘ibada al-murakaba — świadomość, że Go nie widzisz, lecz Allah widzi ciebie.

LEKCJA 6. Dziewięć warunków modlitwy

Na poprzednich zajęciach zakończyliśmy pierwszą część książki „Ważne lekcje” szejcha Ibn Baza, niech Allah się nad nim zmiłuje. Dziś, za pozwoleniem Allaha, przejdziemy do kolejnej części tej książki. Autor, niech Allah się nad nim zmiłuje, mówi:

الدرس السادس: شروط الصلاة شروط الصلاة، وهي تسعة:

الإسلام، والعقل، والتمييز، ورفع الحدث، وإزالة النجاسة، وستر العورة، ودخول الوقت، استقبال القبلة، والنية

„Lekcja nr 6. Warunki modlitwy (szurut as-salat). Warunków modlitwy jest dziewięć:

1) wyznawanie islamu;
2) bycie rozsądnym;
3) osiągnięcie wieku rozróżniania (tamjiz);
4) uwolnienie się od stanu zanieczyszczenia;
5) usunięcie nieczystości;
6) zakrycie zakazanych części ciała;
7) nadejście czasu modlitwy;
8) skierowanie twarzy w stronę kibli;
9) intencja".

Jak zrozumieliście, kolejna część tej książki poświęcona jest modlitwie. Kilka lekcji o modlitwie. Szósta lekcja — pierwsza w tej części — poświęcona jest takiej kwestii jak szurut as-salat.

„Szurut" to liczba mnoga arabskiego słowa „szart", czyli warunek. Autor mówi, że warunków modlitwy (szurut as-salat) jest dziewięć. Przez najbliższe lekcje będziemy poznawać takie pojęcia jak warunek (szart), filar (rukn), przepis obowiązkowy (wadżib) i przepis pożądany (Sunna lub mustahab). Jeśli chodzi o modlitwę, są te cztery pojęcia: szart, rukn, wadżib, mustahab.

Szósta lekcja, która jest w tym dziale, to pierwsza lekcja poświęcona warunkowi (szart). Warunek (szart), z reguły, to coś, co poprzedza czczenie i nie wchodzi w samą istotę czczenia.

Filary (arkan) znajdują się wewnątrz czczenia, tak samo jak przepisy obowiązkowe (al-wadżibat), które znajdują się wewnątrz samego czczenia i są jego częścią, tak samo jak czynności pożądane (mustahabbat lub Sunna), które również wchodzą w skład samego czczenia.

Różnica między warunkami, filarami, przepisami obowiązkowymi i pożądanymi

A więc, czym różni się warunek (szart) od pozostałych trzech rzeczy? Powiedzieliśmy, że jest ich cztery: szart (liczba mnoga: szurut), rukn (liczba mnoga: arkan), wadżib (liczba mnoga: wadżibat), mustahab (liczba mnoga: mustahabbat), Sunna (liczba mnoga: sunan).

Czym różni się warunek, w szczególności, od filaru (rukn)? Tym, że warunek poprzedza czczenie i nie wchodzi w samą istotę czczenia. W ogólności, różnic między tymi czterema rzeczami jest kilka. Pokrótce teraz je wymienimy.

A więc, warunek (szart) różni się od pozostałych trzech rzeczy następująco:

1) nie wchodzi w samo czczenie. Filar (rukn), przepis obowiązkowy (wadżib) i przepis pożądany (mustahab) — te trzy rzeczy wchodzą w samą istotę czczenia i są jego częścią;

2) warunek (szart) trwa i musi być zachowany przez cały czas trwania czczenia. Na przykład, z warunków modlitwy jest skierowanie w stronę kibli, i człowiek musi być skierowany ku kibli przez cały czas trwania modlitwy, czyli warunek trwa nadal przez cały czas czczenia. Co się zaś tyczy pozostałych trzech rzeczy, czyli filaru (rukn), przepisów obowiązkowych (wadżib), czynności pożądanych (mustahab), są one wykonywane w jakiejś części czczenia. Na przykład sura „al-Fatiha" to filar (rukn) modlitwy. W modlitwie czyta się surę „al-Fatiha" w określonej części modlitwy, a nie przez cały czas jej trwania;

3) jeśli warunek (szart) różni się od pozostałych trzech rzeczy, to w trzeciej różnicy będzie to nieco inaczej. W trzeciej różnicy warunek (szart) i filar (rukn) razem, a przepis obowiązkowy (wadżib) osobno i przepis pożądany (Sunna, mustahab) osobno.

Warunek (szart) i filar (rukn) to takie rzeczy, w których nie przyjmuje się jako usprawiedliwienia ani niewiedzy (nieznajomości), ani zapomnienia, ani celowego pominięcia. Czyli, jeśli człowiek zapomniał wykonać filar (rukn) lub warunek (szart) modlitwy, albo nie wiedział, albo celowo pominął, modlitwa będzie nieważna. Czyli tu nie ma znaczenia ani zapomnienie, ani niewiedza, ani celowe i specjalne pominięcie. Co się zaś tyczy przepisu obowiązkowego (wadżib), jeśli człowiek nie wykonał czegoś, co jest przepisem obowiązkowym (wadżib), patrzymy na przyczynę. Jeśli z niewiedzy lub zapomnienia, jest to przyjmowane, lecz jeśli celowo pominął, nie jest to przyjmowane, i modlitwa będzie nieważna. Co się zaś tyczy przepisów

pożądanych (mustahabbat), tu przyjmuje się zarówno niewiedzę, jak i zapomnienie, jak i celowe pominięcie. Takie czczenie będzie ważne. Jeśli człowiek nawet celowo nie zrobił czegoś z pożądanych czynności w modlitwie, albo zapomniał, albo nie wiedział, modlitwa będzie ważna.

A więc, filar (rukn) i warunek (szart). Nie znał warunku (szart) — modlitwa i tak nieważna, dopóki ten warunek nie zostanie spełniony. Nie znał filaru (rukn) — nieważna. Zapomniał — to samo, nie jest przyjmowane, nieważne, nawet jeśli nie zrobił z zapomnienia. Jeśli celowo pominął, to tym bardziej. Przepis obowiązkowy (wadżib) różni się od filaru (rukn) tym, że nie znał, zapomniał — jest to przyjmowane jako usprawiedliwienie, i czczenie pozostaje ważne. A jeśli celowo i świadomie pominął, czczenie będzie nieważne. Na przykład czytanie pierwszego taszahhudu w modlitwach, gdzie są trzy lub cztery rak'aty. Jeśli człowiek celowo nie przeczytał pierwszego taszahhudu i od razu wstał do trzeciego rak'atu, modlitwa będzie nieważna. A jeśli zapomniał, czczenie będzie ważne. Co się zaś tyczy czynności pożądanych (mustahabbat), tu bez znaczenia, czy człowiek celowo pominął, czy zapomniał, czy nie wiedział — i tak czczenie będzie ważne, ponieważ te czynności nie są obowiązkowe;

4) w odniesieniu do warunku (szart) nie ma czegoś takiego, by naprawiać jakiś niewypełniony warunek (szart) modlitwy za pomocą „sudżud as-sahw" (naprawienie błędu za pomocą dwóch pokłonów (sudżud) na końcu modlitwy). W odniesieniu do filaru (rukn), jeśli człowiek wykona „sudżud as-sahw", ponieważ

zapomniał filar (rukn), jego modlitwa jest nieważna. Przypomnijcie sobie trzecią różnicę, że zapomniał, nie zapomniał, i tak nic tu nie jest przyjmowane. Dopóki człowiek nie wykona tego filaru (rukn), jego modlitwa nie będzie ważna. I samo „sudżud as-sahw" nie wystarczy do naprawienia tej modlitwy. W warunku (szart) w ogóle nie ma „sudżud as-sahw". W filarze (rukn) jest „sudżud as-sahw", lecz jedno „sudżud as-sahw" tu nie wystarczy, trzeba jeszcze wykonać sam filar (rukn), by czczenie było ważne.

Co się zaś tyczy przepisów obowiązkowych (wadżibatów), jeśli człowiek pominął niecelowo przepis obowiązkowy (wadżib), naprawia się to za pomocą sudżud as-sahw. Jeśli człowiek nie wykonał pierwszego taszahhudu, ponieważ zapomniał, wstał od razu do trzeciego rak'atu, nie musi wracać do pierwszego taszahhudu, by go uzupełnić. Ta sytuacja naprawia się na końcu dwoma pokłonami („sudżud as-sahw").

To pokrótce omówiliśmy z wami różnicę między tymi czterema rzeczami.

Szósta lekcja to pierwsza lekcja w tym rozdziale dotyczącym modlitwy. Ta lekcja poświęcona jest warunkom modlitwy (szurut as-salat). Mówiliśmy, że z reguły warunki poprzedzają czczenie. Bez zachowania warunków czczenie będzie nieważne. Co się zaś tyczy filarów, bez nich czczenie też nie będzie ważne, lecz znajdują się one wewnątrz samego czczenia.

Zapamiętajmy, że we wszystkich obrzędach czci ('ibadat) obecne są cztery warunki:

1) al-islam;
2) al-‘akl (rozsądek);
3) at-tamjiz (osiągnięcie wieku rozróżniania);
4) an-nijja (intencja).

Te cztery rzeczy obecne są jako warunki we wszystkich rodzajach czczenia. Dlatego my z wami, gdy będziemy omawiać, inszallah, ablucję (wudu), zobaczymy, że i tam są te cztery warunki. Dlatego, gdy pytają was o którekolwiek z czczenia (‘ibadat), jakie są warunki (szurut) tego czczenia, możecie od razu śmiało wymienić te cztery rzeczy. We wszystkich, oprócz zakatu i hadżdżu. Tam są swoje szczególne cechy.

Autor wymienił dziewięć warunków modlitwy. Mogą powstać takie pytania: „A gdzie jest taki hadis?”, „Gdzie jest taki ajat, gdzie powiedziano: «Warunków modlitwy jest dziewięć?»”. Powiemy: „Nie ma takiego hadisu ani takiego ajatu, lecz uczeni, przeprowadziwszy badania ajatów i hadisów Koranu i Sunny, wyciągnęli z tekstów religijnych Koranu i Sunny te dziewięć warunków i powiedzieli nam, że jest ich dziewięć. Aby ułatwić nam ich zapamiętanie, podali liczbę i je wymienili”.

Pierwszy warunek — al-islam, czyli człowiek musi być muzułmaninem, aby jego czczenie było ważne. Aby modlitwa była ważna, potrzebny jest warunek — al-islam. Co jest przeciwieństwem al-islam? Niewiara (kufr). Jeśli niewierzący odprawi modlitwę, jego modlitwa będzie nieważna. Dlatego pierwsze, czego wymaga się od niewierzącego, to świadectwo (szahada), które wprowadza tego człowieka do islamu. Dlatego

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy wysyłał swojego towarzysza Mu'adha ibn Dżabala (niech Allah będzie z niego zadowolony) do Jemenu, powiedział mu:

«إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ»

„Przybędziesz do ludu spośród posiadaczy Pisma, dlatego niech pierwszym, do czego ich wezwiesz, będzie świadectwo «La ilaha illa-Llah» (Nie ma prawdziwego Boga godnego czci oprócz Allaha)". (Al-Buchari (7372) i Muslim (19)).

Zwrócenie się do niewierzącego zaczyna się od tauhidu. Jest to przede wszystkim, i jest to przed modlitwą, pomimo wielkości tego czczenia, ważności takiego czczenia jak modlitwa (as-salat). Przede wszystkim świadectwo (szahada), przede wszystkim al-islam. Jeśli zaś niewierzący przyjmie islam, wtedy już zwracamy się do niego z pozostałymi nakazami islamu, przede wszystkim z nakazem o modlitwie (as-salat), o odprawianiu pięciokrotnej modlitwy.

Autor „Kitab at-Tauhid" szejch Muhammad 'Abdul-Wahhab w specjalnym rozdziale o wzywaniu do tauhidu przytacza hadis Mu'adha ibn Dżabala, aby wskazać na to, że wezwanie do tauhidu jest ponad wszystko. I ten hadis uczy nas też konieczności stopniowości w nauczaniu. Mu'adhowi ibn Dżabalowi (niech Allah będzie z niego zadowolony) Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi: „Niech pierwszym, do czego wezwiesz, będzie tauhid (świadectwo La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah). Jeśli to przyjmą, potem powiadom ich o pięciokrotnej modlitwie,

jeśli się w tym podporządkują, wtedy powiadom ich o zakacie". Stopniowość w nauczaniu jest bardzo ważna.

A więc, ustaliliśmy razem, że u niewierzącego, nawet jeśli będzie odprawiał pięć modlitw dziennie, jego modlitwa nie będzie ważna. I dopóki nie przyjmie islamu, mówienie mu: „Odprawiaj modlitwę", nie ma sensu. Czy zostanie ukarany za nieodprawianie modlitw i poniesie karę w życiu wiecznym za to, że nie odprawiał modlitwy, człowiek, który zmarł jako niewierzący? Tak, ponieważ wymaga się od niego przyjęcia islamu, a potem wykonywania tego, co Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nałożył na niego jako obowiązek w islamie. Dlatego, jeśli nie przyjmie islamu i umrze w tym stanie, poniesie odpowiedzialność zarówno za to, że nie przyjął islamu, za swoją niewiarę (kufr) i wielobóstwo (szirk), jak i za wszystkie przepisy islamu, których nie wykonywał. Zostanie za nie ukarany, ponieważ jeśli nawet muzułmanin-monoteista jest karany za niewykonywanie nakazów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i za nieposłuszeństwo, to niewierzący tym bardziej zostanie za to ukarany. Mamy na to dowody w surze „al-Muddaththir" („Owinięty"). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi o niewierzących, że oni, znajdując się w Ogniu, gdy ich zapytają:

«مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ ۞ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۞ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ»

> *Co zaprowadziło was do piekła, co zaprowadziło was do Ognia (Piekła, Gehenny)?". Odpowiedzą: „Nie byliśmy spośród modlących się, i nie karmiliśmy biednych*

> al-Muddaththir 74:42-44

Zwróćcie uwagę, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi, że gdy niewierzący będą w Piekle, zapytają ich, co ich zaprowadziło do Piekła, i jako przyczynę wymienią:

«قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ» („Nie byliśmy spośród modlących się…", czyli spośród odprawiających modlitwę).

Znaczy to, że są w Piekle między innymi i za to. Przede wszystkim za swoją niewiarę (kufr), potem za to, że nie odprawiali modlitwy. Ktoś może powiedzieć: „A może tu mowa jest nie o niewierzących?". Nie, o nich, ponieważ powiedziano dalej w tych ajatach:

«وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ۞ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ»

> *I pogrążaliśmy się w pustej gadaninie z tymi, którzy się pogrążali w tej pustej gadaninie. I uznawaliśmy Dzień Sądu za kłamstwo*
>
> al-Muddaththir 74:45-46

Kto uznaje Dzień Sądu za kłamstwo? Czy to muzułmanie? Oczywiście, że to niewierzący. To ajaty o niewierzących. W ten sposób od niewierzącego (kafira) wymaga się przestrzegania całego szariatu. Lecz zanim zacznie go przestrzegać, musi najpierw przyjąć islam, w przeciwnym razie jego czyny będą

nieważne. Najpierw musimy nakazać mu „świadectwo La ilaha illa-Llah", a dopiero potem modlitwę i inne przepisy islamu, jeśli je przyjmie.

Szejch 'Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) wskazuje na to, że wielkim błędem ludzi jest, gdy przychodzą do kogoś niewierzącego i pierwsze, co proponują z islamu, to nie „La ilaha illa-Llah", nie tauhid, lecz coś innego. Niektórzy proponują obrzezanie (chitan) i mówią: „Jeśli chcesz przyjąć islam, musisz się poddać obrzezaniu".

Pierwsze, co musisz mu wyjaśnić i do czego wezwać, to świadectwo (szahada). Ten niewierzący prawdopodobnie nie jest jeszcze gotowy, by od razu wykonywać wszystkie nakazy szariatu. Pierwsze, czego od niego chcemy i na czym musimy skupić się w wezwaniu, to islam, aby człowiek wyrzekł się fałszywych bogów, przyjął prawdziwego Boga, skierował się do Stwórcy, przyjął La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah (Nie ma nikogo godnego czci oprócz Jedynie Allaha, a Muhammad jest Jego Prorokiem i Posłańcem). Jeśli będzie niemuzułmanin, który jest obrzezany, jaki z tego pożytek? Muzułmanin nieobrzezany jest lepszy niż niemuzułmanin obrzezany, nie da się porównać z niewierzącym, który jest obrzezany. I jeśli, załóżmy, niewierzący jest obrzezany, wejdzie do Piekła na zawsze. A u muzułmanina być może są jakieś usprawiedliwione powody, dlaczego nie poddaje się obrzezaniu. W każdym razie, nawet jeśli się przestraszył i tego nie zrobił, będzie na tym człowieku grzech, lecz i tak ten człowiek nie pozostanie w

Piekle na wieki. Być może Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mu wybaczy.

To samo, gdy niewierząca kobieta mówi: „Chcę przyjąć islam, lecz hidżabu nie potrafię w żaden sposób założyć, i z tego powodu nie przyjmuję islamu". Nie wolno w żadnym wypadku mówić: „Nie, nie, koniecznie załóż hidżab! Jaka to z ciebie będzie muzułmanka?". Jeśli mówi, że nie może teraz nosić hidżabu, trzeba jej powiedzieć, że nie stawia się jej wymogu hidżabu w jej sytuacji, gdy jest niewierząca. „Jaki pożytek, jeśli teraz, nie przyjąwszy islamu, założysz hidżab? Przyjmij islam". Gdy przyjmie islam, wtedy porozmawiamy o hidżabie.

Gdy człowiek przyjmuje islam, i islam wchodzi w jego serce, wtedy otwiera się jego serce na pozostałe obrzędy islamu, na posłuszeństwo Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie). Potem już łatwo przyjmuje nakaz o modlitwie, nakaz o hidżabie i o wszystkim innym. Gdy człowiek wchodzi w islam, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) otwiera jego serce na to.

Pewnego razu do jednego z tabi'inów, ad-Dahhaka ibn Muzahima, przyszedł chrześcijanin i mówi mu: „Podoba mi się islam, i chciałbym przyjąć islam, lecz nie potrafię zrezygnować z wina, piję". Ad-Dahhak Muzahim powiedział mu: „Przyjmij islam, nawet jeśli będziesz pił". Gdy ten człowiek powiedział: „Aszhadu alla ilaha illa-Llah wa aszhadu anna Muhammadan 'abduhu wa rasuluhu", ad-Dahhak powiedział mu: „Wszystko, teraz jesteś muzułmaninem. Jeśli teraz będziesz pił, wychłostamy cię, a jeśli odejdziesz od islamu, wtedy czeka cię kara śmierci za apostazję".

Mądrość ad-Dahhaka polega na tym, że nie powiedział mu: „Co ty pijesz!", lecz najważniejsze było, żeby człowiek się uratował. Spójrzcie na mądrość uczonych, rozumieją, że najważniejsze jest, żeby człowiek wszedł w religię Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i uratował się od wielobóstwa i niewiary. Nawet jeśli będzie pił, lecz jeśli jest muzułmaninem i monoteistą, jest ocalony. Spójrzcie, jak starali się uczeni (ʻulama), by człowiek przyjął islam i by w żadnym wypadku nie odepchnąć człowieka od islamu.

A więc, pierwszy warunek to al-islam dla ważności modlitwy. Modlitwa niewierzącego jest nieważna. Dopóki nie przyjmie świadectwa (szahada) „La ilaha illa-Llah, Muhammadan rasulu-Llah" i nie wejdzie w islam, nie ma dla niego sensu odprawiać modlitwy. Lecz jeśli umrze, nie przyjąwszy islamu, będzie odpowiadał zarówno za swoją niewiarę, jak i za to, że nie odprawiał modlitwy.

Drugi warunek — człowiek musi być rozsądny (al-ʻakl). Przeciwieństwem rozsądku (al-ʻakl) jest szaleństwo i obłąkanie (al-dżunun). Jeśli obłąkany odprawi modlitwę, jego modlitwa jest nieważna. Co więcej, odprawianie modlitwy przez obłąkanego w ogóle nie jest przepisem obowiązkowym (wadżib), w ogóle nie jest od niego wymagane, ponieważ nie należy do kategorii ludzi, którzy ponoszą odpowiedzialność za swoje czyny (mukallaf), ponieważ w ogóle nie ma intencji. Obłąkany w ogóle nie ma takiego pojęcia jak intencja (nijja), dlatego nie ma modlitwy w jego przypadku. A więc, drugi warunek to rozsądek (al-ʻakl).

Trzeci warunek — osiągnięcie wieku rozróżniania (at-tamjiz). Wiek rozróżniania (tamjiz) to nie wiek pełnoletności (al-bulugh). Tamjiz to zdolność do rozróżniania rzeczy: rozumienia pytań i udzielania na nie adekwatnych odpowiedzi. Kiedy dzieci osiągają taką zdolność adekwatnego odpowiadania na pytanie i rozróżniają rzeczy, na przykład, że to ogień, a to woda? Przecież nie jest to uwarunkowane jakimś wiekiem czy określoną jednakową liczbą lat u wszystkich. Lecz z reguły do siódmego roku życia ludzie stają się mumajjizami, czyli z reguły jest to wiek siedmiu lat, lecz u kogoś może być wcześniej. Otóż modlitwa odprawiona przez takie dzieci, które osiągnęły wiek tamjiz, jest ważna, choć jej odprawianie nie jest dla niego obowiązkowe (człowiek, który osiągnął wiek tamjiz, nazywany jest mumajjiz).

Kiedy odprawianie modlitwy staje się obowiązkowe (wadżib) dla dziecka?

Gdy osiągnie wiek pełnoletności (bulugh). Lecz jeśli dziecko nie ma obowiązku, jego opiekunowie (rodzice) mają obowiązek nakazywać mu odprawianie modlitwy, gdy osiąga wiek tamjiz. Dzieciom, które osiągnęły siedem lat, trzeba nakazywać odprawianie modlitwy. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ

„Nakazujcie waszym dzieciom odprawianie modlitwy, gdy kończą siedem lat”. (Abu Dawud (495)).

Dziecko pomodliło się, odprawiło modlitwę. Pytanie: czy modlitwa tego dziecka jest ważna? Trzeba spojrzeć, czy to dziecko jest mumajjiz, czyli osiągnęło wiek rozróżniania (tamjiz), czyli potrafi odróżniać rzeczy od siebie, mówi: „To ogień, to woda". Mówisz mu: „Usiądź", siada. Mówisz: „Wstań", wstaje. Zadajesz pytanie, daje adekwatne odpowiedzi. Wtedy jego modlitwa będzie ważna. A jeśli jeszcze nie osiągnął tego wieku, jeszcze nic nie rozumie lub rozumie bardzo mało, może wykonywać pokłon (sudżud), to ucieknie gdzieś, to wróci — modlitwa tego dziecka jest nieważna. A więc, wiek tamjiz.

Kiedy odprawianie modlitwy staje się obowiązkowe dla człowieka?

Oznaki nadejścia wieku pełnoletności (al-bulugh):

1) albo gdy pojawiają się nocne wytryski nasienia (polucje);
2) być może tej oznaki nie ma, lecz jest inna oznaka — wzrost grubego owłosienia łonowego;
3) u kobiet — to początek miesiączki;
4) osiągnięcie piętnastego roku życia, jeśli nie ma nic z wyżej wymienionych oznak.

Załóżmy, człowiek ukończył 15 lat, a nie ma u niego ani nocnych wytrysków, ani grubego owłosienia łonowego, a jeśli to kobieta, nie zaczęły się u niej krwawienia menstruacyjne, lecz piętnasty rok życia oznacza pełnoletność. Dopóki dziecko nie osiągnie pełnoletności, odprawianie modlitwy nie jest dla niego

obowiązkowe (wadżib). Lecz gdy osiągnie wiek tamjiz, gdy kończy siedem lat, dla rodziców jest obowiązkowe (wadżib) nakazywanie mu odprawiania modlitwy. Jest to kwestia obowiązkowości, a kwestia ważności modlitwy związana jest z wiekiem tamjiz. Gdy dziecko jest już zdolne do rozróżniania (mumajjiz), wtedy jego modlitwa jest już ważna.

Czwarty warunek — intencja (an-nijja). Jeśli człowiek wstał i wykonał szereg ruchów, dokładnie tak, jak ludzie wykonują w modlitwie, lecz bez żadnej intencji, czy modlitwa będzie ważna? Nie, intencja jest konieczna. Jeśli człowiek nie jadł od rana do wieczora, od świtu do zachodu słońca, nie jadł i nie pił, i nie wykonywał niczego, co narusza post, po prostu tak, bez intencji, czy będzie to uznane za post? Nie, dlatego warunkiem jest intencja (nijja). Miejscem intencji jest serce. Wypowiadanie intencji językiem: „Powziąłem intencję…", to wszystko innowacja (bid'a). Przypomnijcie sobie znany hadis o człowieku, który źle odprawiał modlitwę. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział mu:

«إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَأَسْبِغِ الْوُضُوءَ، ثُمَّ فَكَبِّرْ»

„Gdy zamierzasz odprawić modlitwę, wykonaj dokładnie ablucję, a następnie wypowiedz: «Allahu Akbar» (takbir)". (Al-Buchari (6667) i Muslim (397)).

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie powiedział mu: „Wykonaj ablucję (wudu), a potem wypowiedz: «O Allahu, powziąłem intencję odprawienia modlitwy zuhr w czterech

rak‘atach w takim to a takim mieście, takiego to a takiego dnia, za takim to a takim imamem»”. Jak robi to dziś wielu ludzi przed modlitwą — recytują cały długi monolog: „Powziąłem intencję odprawienia modlitwy zuhr w czterech rak‘atach. Zgadzam się, że odprawiam ją za takim to a takim imamem”, niemal wymieniają imię i nazwisko tego imama, i w jakim miejscu ją odprawiają, i że dla Allaha powzięli intencję to zrobić. Chwała Allahowi Wielkiemu! Jest to innowacja (bid‘aty)! A więc, miejscem intencji jest serce. To czwarty warunek.

Piąty warunek — uwolnienie się od stanu zanieczyszczenia (raf‘ al-hadas). Usunięcie hadasu — gdy człowiek znajduje się w stanie nieczystości rytualnej. Hadas to stan, gdy naruszona jest mała ablucja (wudu) lub wielka ablucja (ghusl). Stan nieczystości rytualnej (hadas) dzieli się na dwa rodzaje:

— wielkie zanieczyszczenie (al-hadas al-akbar);
— małe zanieczyszczenie (al-hadas al-asghar).

Wielkie zanieczyszczenie (hadas) to na przykład skutek nocnego wytrysku nasienia lub zbliżenia płciowego. Do usunięcia wielkiego zanieczyszczenia (hadas) wymagana jest pełna ablucja (ghusl).

Do usunięcia małego zanieczyszczenia (al-hadas al-asghar) wymagana jest mała ablucja (wudu). Dopóki człowiek nie uwolni się od obu rodzajów zanieczyszczenia, jego modlitwa będzie nieważna. Nie ma modlitwy bez ablucji (wudu). Nie ma modlitwy bez stanu czystości rytualnej, bez stanu tahara. To był piąty warunek.

Szósty warunek — usunięcie nieczystości (skazy) (izalat an-nadżasa). Chodzi o jej usunięcie z trzech rzeczy: z ciała, z odzieży i z miejsca, w którym odprawia się modlitwę. Na ciele człowieka nie może być nieczystości (nadżasa): kału, moczu ani niczego, co należy do nieczystości (nadżasa). Nie może być nieczystości (nadżasa) na odzieży człowieka ani w miejscu, w którym odprawia modlitwę (al-buka‘). Jeśli człowiek odprawia modlitwę, wiedząc, że na jego ciele, lub na jego odzieży, lub w miejscu modlitwy jest nieczystość (nadżasa), i jej nie usuwa, mając taką możliwość, modlitwa takiego człowieka będzie nieważna. Lecz jeśli odprawił modlitwę, nie wiedząc o tym, że jest nieczystość na jego ciele, lub na odzieży, lub w miejscu modlitwy, wtedy jego modlitwa będzie ważna.

Hadis, który przytacza Abu Dawud i inni od Abu Sa‘ida al-Chudriego (niech Allah będzie z niego zadowolony), mówi, że pewnego razu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) odprawiał modlitwę razem ze swoimi towarzyszami, i podczas modlitwy zdjął swoje sandały, i położył je z lewej strony od siebie. A gdy ludzie zobaczyli, że tak zrobił, też zrzucili swoje obuwie. Gdy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) skończył swoją modlitwę, powiedział:

«مَا حَمَلَكُمْ عَلَى إِلْقَائِكُمْ نِعَالَكُمْ؟»

„Co was skłoniło do zrzucenia waszego obuwia?”.

Powiedzieli:

«رَأَيْنَاكَ أَلْقَيْتَ نَعْلَيْكَ فَأَلْقَيْنَا نِعَالَنَا»

„Widzieliśmy, że zrzuciłeś swoje obuwie, i my też to zrobiliśmy”.

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«إِنَّ جِبْرِيلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَانِي فَأَخْبَرَنِي أَنَّ فِيهِمَا قَذَراً»

„Zaprawdę przybył do mnie Dżibril (pokój z nim) i poinformował mnie o tym, że na tych sandałach jest nieczystość (nadżasa)”. (Abu Dawud (650) i Ahmad (11169)).

Zwróćcie uwagę, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) jakąś część modlitwy odprawił w obuwiu, na którym była nieczystość (nadżasa), i nie powtórzył tej części modlitwy. Znaczy modlitwa jest ważna, ponieważ nieczystość (nadżasa) była, a on o tym nie wiedział. Dlatego, jeśli człowiek odprawił modlitwę, a na jego ciele, lub odzieży, lub w miejscu modlitwy była nieczystość (nadżasa), lecz o tym nie wiedział, jego modlitwa będzie ważna. A jeśli wiedział i miał możliwość usunąć, lecz nie usunął, wtedy jego modlitwa będzie nieważna.

Nieczystość (nadżasa) dzieli się na trzy rodzaje:

1) «an-nadżasa al-mughallaza» — ciężka nieczystość, której usunięcie wymaga szczególnych środków. Ślina, mocz i kał psów są ciężkim rodzajem nieczystości (nadżasa mughallaza). Ten rodzaj nieczystości nazwany jest ciężkim, ponieważ oczyszczenie naczynia z takiej nieczystości wymaga siedmiokrotnego mycia, a pierwsze mycie musi być piaskiem, a pozostałe sześć razy — wodą,

by oczyścić naczynie ze śliny psa, tym bardziej z jego kału czy moczu;

2) «an-nadżasa muchaffafa» — lekka nieczystość (nadżasa). Oczyszczenie z tego rodzaju nieczystości (nadżasa) osiąga się poprzez zwilżenie. Czyli po prostu spryskuje się wodą i zwilża to miejsce, i nie wymaga to pocierania ani wyciskania. Do tego rodzaju nieczystości (nadżasa) należy mocz chłopca, który jeszcze nie je zwykłego pokarmu, a odżywia się mlekiem matki. Jego mocz oczyszcza się w ten sposób, natomiast kał chłopca trzeba myć. Nie rozciąga się to na oczyszczanie moczu dziewczynek, i trzeba go myć. Do tego rodzaju nieczystości (nadżasa) można zaliczyć „al-madhi" — jest to lepka i przezroczysta ciecz, która wydziela się u mężczyzn przy pobudzeniu płciowym. Nie jest to sperma (mani), ciecz nasienna, która wydziela się u człowieka na końcu zbliżenia płciowego, lecz mowa jest o lepkiej i przezroczystej cieczy (al-madhi), która wydziela się przy pobudzeniu płciowym. Jeśli wydzieliło się „al-madhi", narząd płciowy trzeba całkowicie umyć, lecz co się tyczy bielizny i odzieży człowieka, tu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi, że wystarczy spryskać i zwilżyć bieliznę, czyli nie trzeba jej specjalnie prać. W ogóle sperma (al-mani) nie jest nieczystością (nadżasa), lecz Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) spryskiwał ją tak samo jak al-madhi, jeśli była wilgotna, a jeśli wysychała, wtedy wystarczyło zetrzeć ją paznokciem lub czymś innym. Jest to jeden ze sposobów oczyszczania, by modlitwa była doskonała, a na odzieży nie było żadnego brudu. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) tak właśnie oczyszczał się ze śladów spermy;

3) «an-nadżasa al-mutawassata» — średnia nieczystość (nadżasa). Wszystkie pozostałe rodzaje nieczystości (nadżasa), które nie należą ani do ciężkich, ani do lekkich rodzajów nieczystości (nadżasa), należą do średnich. Ta nieczystość (nadżasa) usuwana jest poprzez mycie (ghasl), czyli zwilżenie, które połączone jest z wyciśnięciem tego miejsca.

Siódmy warunek — zakrycie zakazanych części ciała (satr al-'aura). Bardziej słusznie, zgodnie z terminologią Koranu, nazywać to „achdh az-zina", czyli ozdabianie się przed modlitwą. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

«يَا بَنِي آدَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ»

> *O synowie Adama, ozdabiajcie się przed każdym czczeniem*
>
> **al-A'raf 7:31**

Fakihowie nazywają „zakrycie zakazanych części ciała" przykryciem aurat („satr al-'aura"). W Koranie nazwane jest „achdh az-zina", czyli ozdobienie się, ozdoba. Podobnie jak nieczystość (nadżasa), aurat wobec odprawiania modlitwy dzieli się na trzy rodzaje:

1) „aura mughallaza" — ciężki rodzaj aurat, wobec którego obowiązują szczególnie surowe wymagania;
2) „aura muchaffafa" — lekki rodzaj aurat, do którego zakrycia obowiązują złagodzone wymagania;

3) „aura mutawassita” — aurat stopnia średniego. Tu należą wszystkie pozostałe przypadki.

A więc, pierwszy rodzaj „aura mughallaza”, wobec którego obowiązują szczególnie surowe wymagania. Do tego rodzaju należy wolna pełnoletnia kobieta. Musi ona zakryć do odprawienia modlitwy całe ciało oprócz twarzy. Szyja nie wchodzi w skład twarzy, dlatego też musi być zakryta. Co do dłoni i stóp, wśród uczonych są różnice zdań. Kobieta musi zakrywać stopy, lecz co się tyczy dłoni, lepiej, jeśli zakryje dłonie, ponieważ są różnice zdań. Co się tyczy twarzy, można ją odsłonić. Jest to aurat dla modlitwy.

Co się zaś tyczy aurat wobec spojrzeń obcych ludzi, to jest inaczej. Odnośnie twarzy wśród uczonych są różnice zdań: czy kobieta może pokazywać twarz obcym mężczyznom, czy nie, i czy twarz jest aurat, czy nie. To dotyczy spojrzeń. A my teraz mówimy o aurat w modlitwie.

A więc, pierwszy rodzaj aurat to „aura mughallaza”. Taki rodzaj, wobec którego są szczególnie surowe wymagania. Dotyczy to pełnoletniej wolnej kobiety. A jeśli to nie pełnoletnia kobieta, tylko dziewczynka, i na przykład ma coś odsłoniętego z włosów, jej modlitwa będzie ważna. Jeśli u pełnoletniej kobiety coś jest odsłonięte z włosów, jej modlitwa nie będzie ważna, ponieważ kobieta (wyklucza się mężczyzn) pełnoletnia (wyklucza się nieletnią), wolna (czyli nie niewolnica). Musi mieć zakryte całe ciało oprócz twarzy. Co się tyczy dłoni i stóp, tu są różnice zdań.

Drugi rodzaj aurat — „muchaffafa". Taki rodzaj, wobec którego obowiązują złagodzone wymagania. Jest to aurat chłopców w wieku od siedmiu do dziesięciu lat. Tu warunkiem ważności modlitwy jest zakrycie przodu (kubul) i tyłu (dubur). Czyli, załóżmy, chłopiec w wieku od siedmiu do dziesięciu lat ma coś odsłoniętego z ud, wtedy jego modlitwa jest ważna. Nie oznacza to, że trzeba ich zachęcać do takiego odprawiania modlitwy. Mówimy teraz o dopuszczalnym minimum, aby modlitwa była ważna. Jego zakrycie polega na zakryciu narządów płciowych, przodu i tyłu. Będzie to lekki aurat.

Trzeci rodzaj aurat — „mutawassita" — aurat stopnia średniego. Tu należą wszystkie pozostałe przypadki. Dlaczego aurat stopnia średniego nie nazwaliśmy pośrodku? Ktoś może powiedzieć, że logiczna byłaby taka kolejność: stopień lekki, stopień średni i stopień ciężki. Być może logiczna, lecz niewygodna, ponieważ powiedziano, że złagodzony aurat jest w stopniu lekkim, i że jest ciężki aurat, a średni to wszystkie pozostałe przypadki. Co jest tu wymagane, aby aurat był zakryty? Zakrycie części ciała między pępkiem a kolanami — minimum, by modlitwa była ważna. Ramiona nie należą do aurat, lecz przy istnieniu możliwości ramiona też warto zakrywać. Dlatego towarzysze (sahaba) Proroka Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jeśli nie mieli wierzchniego okrycia (rida), a mieli duże izary (materiał, którym owija się dolną część ciała), i jeśli był to duży kawałek, robili tak, aby tym były zakryte też ramiona. Tak wiązali ten izar, aby można było coś z niego narzucić też na ramiona.

Powiedzieliśmy razem, że trzeba rozróżniać między aurat w kwestii ważności modlitwy a aurat w kwestii dopuszczenia obcych spojrzeń. Aurat dla modlitwy to jedno, a aurat dla spojrzeń ludzi to co innego. Nie zawsze się ze sobą pokrywają, jak powiedziano o zakrywaniu aurat w modlitwie, by modlitwa była ważna. Zamiast terminu satr al-'aura lepiej używać terminu, który jest w Koranie — „achdh az-zina" — branie ozdoby. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi w Koranie:

«يَا بَنِي آدَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ»

> *O synowie Adama, ozdabiajcie się przed każdym czczeniem*
>
> **al-A'raf 7:31**

To był siódmy warunek.

Ósmy warunek — nadejście czasu modlitwy. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

«إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَباً مَّوْقُوتاً»

> *Zaprawdę modlitwa nałożona jest na wierzących w określonym czasie*
>
> **an-Nisa 4:103**

Czas modlitwy ma początek, ustanowiony przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i ma koniec, ustanowiony przez Allaha

(Chwała Mu i Wywyższenie). Jeśli człowiek odprawił modlitwę przed czasem, albo odwrotnie, odłożył modlitwę bez jakiegoś usprawiedliwionego powodu, gdy czas modlitwy już minął, i czas modlitwy się skończył, modlitwa takiego człowieka jest nieważna. Jest to bardziej słuszna opinia. Jeśli człowiek odłożył odprawienie modlitwy, nie mając usprawiedliwionego powodu z punktu widzenia szariatu, modlitwa będzie nieważna. Usprawiedliwiony powód, na przykład, gdy człowiek jest w podróży. Wtedy ten człowiek może odłożyć modlitwę zuhr do czasu ‘asr. Albo na przykład człowiek choruje, i ma jakieś trudności, i odłożył modlitwę zuhr do czasu ‘asr. Wiemy razem z wami, że podróżny ma prawo łączyć modlitwę południową (zuhr) z modlitwą popołudniową (‘asr). Przy czym może to być łączenie-odłożenie, czyli odłożenie zuhr do czasu ‘asr i odprawienie zuhr i ‘asr w czasie modlitwy ‘asr. A może być odwrotnie, wcześniejsze odprawienie ‘asr — w czasie zuhr (dżam‘a takdim). Podróżny ma prawo zrobić i tak, i tak. To samo dotyczy modlitwy wieczornej (maghrib) i nocnej (‘isza). Je też można łączyć dla podróżnego między sobą. Jeśli na przykład teraz nasz brat powie: „Chcę odprawić modlitwę poranną fadżr”. Co powiemy bratu? „Twoja modlitwa będzie nieważna, ponieważ czas fadżr jeszcze nie nadszedł”. A więc, jest to warunek nadejścia czasu (dużul al-wakt).

Dziewiąty warunek — skierowanie w stronę kibli. Skierowanie się w stronę kibli to warunek we wszystkich modlitwach: modlitwie odprawianej w domu lub w podróży; obowiązkowej lub dodatkowej modlitwie. Wyjątkiem jest tylko modlitwa dodatkowa, którą człowiek odprawia w podróży, znajdując się na zwierzęciu

wierzchowym lub środku transportu. Przy odprawianiu modlitwy dodatkowej na środku transportu lub na zwierzęciu wierzchowym, człowiek kieruje się tam, dokąd porusza się jego zwierzę lub jego środek transportu. Kiblą dla niego będzie kierunek ruchu środka transportu. Lecz jest to, jeśli jest to modlitwa dodatkowa, a nie obowiązkowa (fard), i tylko jeśli jest w podróży na środku transportu. Jeśli zaś jest to modlitwa obowiązkowa (fard), wtedy niezależnie od tego, że jest w podróży, musi się zatrzymać, zsiąść i odprawić modlitwę, kierując się w stronę kibli. Dla modlitwy dodatkowej, jeśli człowiek jest w domu, jeśli nie jest na zwierzęciu wierzchowym, jeśli jest w podróży, lecz nie na zwierzęciu wierzchowym, teraz nie jedzie, warunek kibli zawsze jest zachowany. Jeden wyjątek — gdy na zwierzęciu wierzchowym odprawia modlitwę dodatkową.

To dziewięć warunków modlitwy.

LEKCJA 7. Filary (arkan) modlitwy

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدرس السابع: أركان الصلاة أركان الصلاة، وهي أربعة عشر:

القيام مع القدرة، وتكبيرة الإحرام، وقراءة الفاتحة، والركوع، والاعتدال بعد الركوع، والسجود على الأعضاء السبعة، والرفع منه، والجلسة بين السجدتين،

والطمأنينة في جميع الأفعال، والترتيب بين الأركان، والتشهد الأخير، والجلوس له، والصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم، والتسليمتان

„Lekcja siódma. Filary modlitwy (arkan). Jest ich czternaście:

1) stanie, przy istnieniu możliwości;
2) takbir otwierający modlitwę (takbirat al-ihram);
3) czytanie sury „al-Fatiha”;
4) pokłon;
5) wyprostowanie z pokłonu;
6) pokłon na 7 części ciała: czoło i nos, dwie ręce, dwa kolana i dwie stopy;
7) wyprostowanie po pierwszym pokłonie;
8) siedzenie między dwoma pokłonami;
9) zachowanie spokoju podczas wykonywania wszystkich tych czynności;
10) zachowanie kolejności między filarami;
11) ostatni taszahhud;
12) siedzenie do ostatniego taszahhudu;
13) modlitwa za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim);
14) wypowiedzenie obu pozdrowień”.

A więc filarów modlitwy jest czternaście. Filar po arabsku „rukn”, liczba mnoga — „arkan”. Filar to coś, co wchodzi w istotę czczenia i jest jego częścią. I podobnie jak warunek (szart), bez niego czczenie nie będzie ważne, nawet jeśli człowiek pominął ten filar przez zapomnienie lub niewiedzę. I nie naprawia się go poprzez pokłon naprawczy (sudżud as-sahw), dopóki człowiek nie wykona

tego filaru. Musi go koniecznie wykonać, a dopiero potem wykonać pokłon naprawczy (sudżud as-sahw).

Skąd wiemy, że filarów jest czternaście? Czy jest dowód, hadis, gdzie powiedziano, że filarów modlitwy jest czternaście? Nie, lecz uczeni doszli do takiego wniosku poprzez dokładne badanie tekstów religijnych Koranu i Sunny (tatabbu‘ wal-istikra’), które przeprowadzili. Nauczając nas, wymieniają określone liczby, aby ułatwić nam zrozumienie i zapamiętanie wiedzy szariackiej.

Różnica między czynnościami obowiązkowymi (wadżib) a filarami (rukn)

Jeśli człowiek zapomniał wykonać wadżib albo nie wiedział, jest to usprawiedliwienie, nie wymaga się od niego koniecznego wykonania tego wadżibu. Do tego pominiętego wadżibu, który człowiek zapomniał, nie trzeba wracać ani go wykonywać, lecz trzeba to naprawić poprzez wykonanie dwóch pokłonów naprawczych (sudżud as-sahw). A jeśli człowiek celowo pominął i nie wykonał wadżibu, wtedy jego modlitwa będzie nieważna.

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) wymienia osiem czynności obowiązkowych (wadżibatów).

Pierwsza czynność obowiązkowa (wadżib) — wszystkie takbiry (wypowiadanie słów „Allahu Akbar”), oprócz pierwszego, otwierającego takbiru (takbirat al-ihram). Wszystkie te takbiry nazywane są też „takbirat al-intikal” — takbirami przejściowymi.

Na przykład przy przejściu ze stanu stania (kijam) do stanu pokłonu (ruku‘) wypowiada się takbir przed tym, jak człowiek przejdzie do stanu pokłonu (ruku‘). Wszystkie takbiry przejściowe w modlitwie należą do czynności obowiązkowych (al-wadżibat), oprócz pierwszego, wstępnego takbiru (takbirat al-ihram), który jest filarem (rukn).

W niektórych modlitwach, jak na przykład modlitwa al-istiska’ (modlitwa prośby o deszcz), lub modlitwa al-kusuf (modlitwa podczas zaćmienia), lub modlitwy świąteczne, istnieją tak zwane „takbirat zawa’id” — dodatkowe takbiry. Te dodatkowe takbiry nie są obowiązkowe (wadżibatami), lecz są pożądane (mustahab), są Sunną. Oznacza to, że jeśli imam zapomniał wykonać te dodatkowe takbiry w wyżej wymienionych modlitwach, albo nawet jeśli celowo ich nie wykona i pominie, jego modlitwa będzie ważna, ponieważ te dodatkowe takbiry nie są obowiązkowe (wadżib).

Co się zaś tyczy czterech takbirów w modlitwie pogrzebowej (salat al-dżanaza), są one filarami (rukn), i bez nich modlitwa nie będzie ważna. Każdy z tych takbirów zajmuje miejsce rak‘atu, ponieważ w tej modlitwie nie ma zwykłych dla nas rak‘atów: nie ma pokłonów (sudżud) ani pokłonów (ruku‘). Dlatego każdy takbir w tej modlitwie oznacza rak‘at w zwykłej modlitwie.

Druga czynność obowiązkowa (wadżib) — wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم» („Chwała, wolny od wszelkich niedoskonałości mój Wielki Pan”) w pokłonie (ruku‘).

Trzecia czynność obowiązkowa (wadżib) — wypowiedzenie słów «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» („Usłysz, Allahu, tego, kto Cię wychwalił") podczas wyprostowania z pokłonu (ruku'). Słowa «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» powinien wypowiadać imam i „munfarid" — ten, kto odprawia modlitwę samotnie. Dla nich jest to obowiązkowe (wadżib).

Czwarta czynność obowiązkowa (wadżib) — wypowiedzenie słów «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد» („Panie nasz, i Tobie wszelka chwała") w chwili, gdy człowiek wyprostował się z pokłonu (ruku'). Te słowa musi wypowiedzieć zarówno imam, jak i munfarid (ten, kto odprawia modlitwę samotnie), i ma'mum (ten, kto odprawia za imamem). Jest to obowiązkowe (wadżib) dla wszystkich.

Piąta czynność obowiązkowa (wadżib) — wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى» („Chwała mojemu Najwyższemu Panu") w pokłonie (sudżud). W pokłonie (ruku') i pokłonie (sudżud) wykonuje się ten tasbih — wypowiada się słowa «سُبْحَانَ رَبِّيَ» („Chwała, wolny od niedoskonałości mój Pan"), a ten zikr trzeba (wadżib) wypowiedzieć minimum raz. Jest to opinia szejcha Ibn Baza i innych uczonych. Jeśli człowiek mówi więcej niż raz, jest to pożądane, jest to dobre. Niektórzy uczeni mówią, że wadżib jest wypowiedzenie tego zikru trzy razy. Powołują się na przekaz (athar) od 'Alego (niech Allah będzie z niego zadowolony), gdzie mówi, że trzeba mówić minimum trzy razy, lecz w tej kwestii są różnice zdań. W każdym razie, wadżib jest wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى» i «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم» w pokłonie (sudżud). Jeśli człowiek mówi zikr «سبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ المَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ» albo mówi zikr „Subhanaka-Llahumma Rabbana wa bihamdik, Allahumma-ghfirli",

czy można to wypowiedzieć zamiast «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم» i «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى»? Nie, najpierw powiedz: «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم» w pokłonie (ruku‘) lub «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى» w pokłonie (sudżud), a potem już mów: «سبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ المَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ», «سُبْحَانَكَ اللهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللهُمَّ اغْفِرْ لِي» i inne zikry, które są w Sunnie, czytane w pokłonach.

Jeśli człowiek tego nie zrobi, pomija tym samym jedną z czynności obowiązkowych (wadżib) modlitwy.

Szósta czynność obowiązkowa (wadżib) — wypowiedzenie słów «رَبِّ اغْفِرْ لِي» („Rabbi-ghfirli”) między dwoma pokłonami (sudżud). Wypowiedzenie tych słów raz jest obowiązkowe (wadżib), a potem można dodawać, ile się zechce.

Siódma czynność obowiązkowa (wadżib) — czytanie pierwszego taszahhudu, w odróżnieniu od drugiego taszahhudu, ponieważ drugi taszahhud jest filarem (rukn). Podczas pierwszego taszahhudu bardziej słuszne jest, by czytać „salat al-Ibrahimijja”, ponieważ jest to część taszahhudu. Dlatego bardziej słuszne jest, że trzeba ją czytać razem z at-tahijjat, choć Allah wie najlepiej. Autor książki, szejch Ibn Baz, uważa, że jest to pożądane, a nie obowiązkowe (wadżib). A opinia szejcha Albaniego jest taka, że jest to obowiązkowe (wadżib), i jest to mocniejsza opinia. Dlaczego? Ponieważ w „Sahihu al-Buchari” od Ka‘ba ibn ‘Udżry przekazano, że towarzysze powiedzieli:

«يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ قَدْ عَرَفْنَاهُ، فَكَيْفَ الصَّلَاةُ؟»

„O Posłańcu Allaha! Jak dawać ci salam — to już wiemy. A jak wykonywać salat za ciebie?”.

Zapytali o to, ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) zesłał w surze „al-Ahzab”:

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»

> *O wy, którzy uwierzyliście! Proście dla niego o salat i wypowiadajcie dla niego salam*
>
> **al-Ahzab 33:56**

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazał w tym ajacie dwie rzeczy: salat i salam, muszą być razem, są nierozdzielne. O salamie towarzysze Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wiedzą, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wcześniej ich tego nauczył:

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ»

„At-tahijjatu li-Llahi was-salawatu wat-tajjibat, as-salamu ‘alajka ajjuha-n-nabijj”. W tahijjacie jest salam, a jeszcze potrzebny jest salat. A salat jest w du‘a „salat al-Ibrahimijja”. Dlatego towarzysze zapytali go o to, i wtedy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Mówcie:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»

„Allahumma salli ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammadin, kama sallajta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahima innaka Hamidun Madżid. Allahumma barik ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammadin, kama barakta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahima innaka Hamidun Madżid.”. Istnieją różne warianty tej du‘a, w których są pewne różnice.

Jeszcze jeden dowód — czytanie du‘a, gdzie człowiek musi prosić Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed czterema rzeczami: przed Ogniem Piekielnym, przed męką grobu, przed próbami życia i śmierci, przed pokusą (fitną) Dadżdżala. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nakazał wypowiadać tę du‘a na końcu modlitwy. Przekazano od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony) u Abu Dawuda, że Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«إِذَا فَرَغَ أَحَدُكُمْ مِنَ التَّشَهُّدِ الْآخِرِ، فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْ أَرْبَعٍ: مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»

„Gdy ktoś z was zakończy czytanie ostatniego taszahhudu, niech poprosi Allaha o ochronę przed czterema rzeczami…” (dalej wymieniane są te cztery rzeczy). Wypowiadamy tę du‘a po „salat al-Ibrahimijja”, znaczy to wchodzi w skład taszahhudu i jest jego częścią. Dlatego nie ma podstaw, by dzielić taszahhud na dwie części, rozdzielać je i mówić, że po drugim rak‘acie czyta się tylko „at-tahijjatu li-Llah”, a nie czyta się „salat al-Ibrahimijja”. Są

niektóre madhhaby, które w ogóle zabraniają czytania salat po drugim rak'acie, czyli w pierwszym taszahhudzie.

Ósma czynność obowiązkowa (wadżib) — siedzenie do czytania taszahhudu, czyli taszahhudu nie wolno czytać na stojąco, koniecznie trzeba go czytać siedząc.

Trzeci filar — czytanie sury „al-Fatiha". Czytanie sury „al-Fatiha" jest konieczne w każdej modlitwie, w każdym rak'acie. Inna jej nazwa to „Umm al-Kitab" lub „Fatihat al-Kitab". Jeśli modlący się nie przeczytał sury „al-Fatiha", jego modlitwa będzie nieważna, ponieważ jest to filar (rukn), chyba że dołączył do imama, gdy imam znajdował się już w stanie pokłonu (ruku'). W tym przypadku obowiązek czytania sury „al-Fatiha" jest z człowieka zdjęty, a ten rak'at jest mu zaliczony, uważa się, że zdążył na rak'at. Co się tyczy modlitwy czytanej po cichu, czyli nie na głos, tu „al-Fatiha" jest wymagana zarówno od imama, jak i od ma'muma, czyli tego, kto modli się za tym imamem. A kto nie przeczyta sury „al-Fatiha" w modlitwach, gdzie Koran czyta się po cichu, czy to imam, czy ma'mum, jego modlitwa będzie nieważna, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«لَا صَلَاةَ لِمَن لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الكِتَابِ»

„Nie ma modlitwy u tego, kto nie przeczytał sury otwierającej Księgę (Fatihat al-Kitab)". (Hadis przekazał al-Buchari i Muslim).

Czytanie sury „al-Fatiha” przez ma’mumów: gdy imam czyta na głos, na przykład pierwsze dwa rak‘aty modlitwy maghrib, ‘isza lub fadżr, czy ma’mum powinien czytać surę „al-Fatiha” po cichu, czy nie?

W tej kwestii są różnice zdań, są różne opinie wśród uczonych. Szejch ‘Usajmin, szejch Ibn Baz i inni uczeni (‘ulama) uważają, że lepiej i bezpieczniej, jeśli człowiek przeczyta surę „al-Fatiha”, choć Allah wie najlepiej, zwłaszcza jeśli imam robi na to przerwę. Robienie przerwy między surą „al-Fatiha” a dodatkową surą, jak robią niektórzy imamowie, nie ma potwierdzenia dowodem z Sunny. Nie jest to zgodne z Sunną, i niewłaściwe jest robienie tak długiej przerwy czasowej. Lecz w każdym razie lepiej, jeśli ma’mum przeczyta „al-Fatihę”, by oddalić się od wszelkich różnic zdań w tej kwestii. Zarówno jedna, jak i druga strona ma oczywiście swoje dowody. Dlatego ta kwestia nie jest do końca prosta.

Dowody tych, którzy uważają, że ma’mum nie powinien czytać „al-Fatihy”, jeśli czyta ją imam.

Mówią, że ma’mum powinien czytać „al-Fatihę” tylko wtedy, gdy imam czyta Koran po cichu. Ich dowodem jest hadis od Abu Musy al-Asz‘ariego (niech Allah będzie z niego zadowolony), który powiedział: „Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«فإذا الإمامُ قرأَ فأنصِتوا»

„Gdy czyta imam, słuchajcie w milczeniu!”. (Hadis przekazał Ibn Madżah i inni).

Kolejnym dowodem jest hadis od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony): „Pewnego razu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zakończył modlitwę, w której czytał na głos, a potem powiedział:

«هل قرأ مَعيَ أحدٌ منكُم آنفًا ؟»

„Czy ktoś przed chwilą czytał razem ze mną (czyli Koran)?”.

I jeden człowiek powiedział: „Tak, o Posłańcu Allaha”.

Wtedy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

«إنِّي أقولُ ما لي أنازَعُ القُرآنَ»

„A ja myślę, że ktoś mi przeszkadza czytać Koran”.

Po tym ludzie przestali czytać Koran razem z Prorokiem (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w tych modlitwach, w których czytał Koran na głos”.

(Hadis przekazali Malik, Ahmad, Abu Dawud, at-Tirmidhi i an-Nasa’i).

Trzecim dowodem, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

«من كانَ له إمامٌ فقراءةُ الإمامِ لهُ قراءةٌ»

„Dla tego, kto ma imama, czytanie imama jest jego czytaniem".

(Hadis przekazany u ad-Darakutniego, u Abu Szajby i innych).

Dowody tych, którzy mówią, że trzeba czytać „al-Fatihę" obowiązkowo, nawet jeśli imam czyta na głos.

Hadis od ‘Ubady ibn as-Samita (niech Allah będzie z niego zadowolony), który powiedział:

«كنَّا خلفَ رسولِ اللَّهِ صلَّى اللهُ عليهِ وسلَّمَ في صلاةِ الفجرِ فقرأَ رسولُ اللَّهِ صلَّى اللهُ عليهِ وسلَّمَ فثَقُلَتْ عليهِ القراءةُ فلمَّا فرغَ، قالَ: لعلَّكم تقرءونَ خلفَ إمامِكم؟ قلنا: نعم هذًّا يا رَسُولَ الله، قالَ: لا تفعلوا إلَّا بفاتحةِ الكتابِ فإنَّهُ لا صلاةَ لمن لم يقرأْ بِها»

„Odprawialiśmy poranną modlitwę za Posłańcem Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), czytał Koran, i trudno mu było czytać. Gdy skończył modlitwę, powiedział: «Chyba czytacie za waszym imamem?». Powiedzieliśmy: «Tak, o Posłańcu Allaha». Wtedy powiedział (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): «Nie róbcie tego, oprócz al-Fatihy, ponieważ nie ma modlitwy u tego, kto jej nie przeczyta»".

(Ta część, „oprócz al-Fatihy, ponieważ nie ma modlitwy u tego, kto jej nie przeczyta", przytoczona jest u al-Buchariego i innych).

Dalej hadis od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówiący, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha

z nim) powiedział:

«مَن صَلَّى صَلاةً لَمْ يَقْرَأْ فيها بأُمِّ القُرْآنِ فَهي خِداجٌ ثَلاثًا غَيْرُ تَمامٍ»

„Kto odprawił modlitwę, w której nie przeczytał Umm al-Kur'an (czyli Fatihy), jego modlitwa jest niepełna", i powtórzył to słowo trzy razy (niepełna, niepełna, niepełna).

«فقِيلَ لأَبِي هُرَيْرَةَ: إنَّا نَكُونُ وراءَ الإمامِ؟ فقالَ: اقْرَأْ بها في نَفْسِكَ»

I dalej mówi się w hadisie: „Zapytano Abu Hurajrę (przekaziciela tego hadisu): «A jeśli odprawiamy modlitwę za imamem?». Wtedy Abu Hurajra powiedział: «Wtedy czytaj po cichu»".

(Hadis przekazał imam Muslim (395)).

Czwarty filar — «الركوع» wykonanie pokłonu (ruku').

Piąty filar — «الاعتدال بعد الركوع» wyprostowanie z pokłonu (ruku').

Szósty filar — «السجود على الأعضاء السبعة» pokłon (sudżud) na 7 organów: czoło i nos — jest to uznawane za jeden organ, dalej dłonie — to trzy, kolana — to pięć, stopy — to siedem.

Siódmy filar — «الرفع منه» wyprostowanie z pokłonu (sudżud), czyli po pierwszym pokłonie.

Ósmy filar — «الجلسة بين السجدتين» siedzenie między dwoma pokłonami.

Dziewiąty filar — «الطمأنينة في جميع الأفعال» zachowanie spokoju, umiaru podczas wykonywania wszystkich tych czynności (tuma'nina). Jest to filar (rukn) modlitwy.

Co uznaje się za spokojne, umiarkowane odprawienie modlitwy (tuma'nina)?

Widzimy, że jeden człowiek stoi w modlitwie długo, a inny nie tak długo. Co uznaje się za spokojne, umiarkowane odprawienie modlitwy (tuma'nina)? Uczeni mówią, że warunek spokojnego, umiarkowanego odprawienia modlitwy uznaje się za spełniony, jeśli człowiek zdąży podczas wykonywania filaru wypowiedzieć ten zikr, który jest w nim obowiązkowy (wadżib). Przy staniu potrzebna jest tuma'nina, czyli spokojne, umiarkowane wykonanie — to czas wystarczający na przeczytanie sury „al-Fatiha". Jest to minimum, by filar (rukn) tuma'nina był zachowany. W pokłonie (sudżud) obowiązkowe (wadżib) jest powiedzenie „Subhana Rabbi al-A'la". Czas na wypowiedzenie tego zikru to minimum do wykonania filaru (rukn) tuma'nina, czyli spokojnego odprawienia modlitwy.

Znany hadis o człowieku, który źle odprawiał modlitwę. Przekazano, że spieszył się podczas odprawiania modlitwy tak, że pokłony wykonywał bardzo szybko, i Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział mu, by przerobił modlitwę, i powiedział to trzy razy. Dlaczego? Ponieważ musiał zachować filar (rukn) tuma'nina — spokój, umiarkowane wykonanie filarów modlitwy.

Dziesiąty filar (rukn) — «الترتيب بين الأركان» zachowanie kolejności między filarami (rukn) (tartib bajna al-arkan). Nie wystarczy powiedzieć „kolejność", trzeba powiedzieć „kolejność między filarami (rukn)" — jest to filar (rukn). Na przykład nie wolno najpierw wykonać pokłonu (ruku'), potem wstać i czytać „al-Fatihę". Między filarami (rukn) musi być kolejność (tartib).

Jedenasty filar (rukn) — «التشهد الأخير» czytanie ostatniego taszahhudu. Tu podkreśla się, że mowa jest właśnie o ostatnim taszahhudzie, ponieważ w modlitwach 3- lub 4-rak'atowych są dwa taszahhudy, a pierwszy taszahhud nie należy do filarów. Do filarów należy tylko ostatni taszahhud. Pierwszy taszahhud należy do wadżibatów. A jeśli modlitwa składa się z dwóch rak'atów, jak modlitwa poranna, wtedy pierwszy taszahhud jest zarazem ostatnim przed pozdrowieniem, i uznawany jest za filar (rukn) w modlitwie porannej. Czytanie taszahhudu jest filarem (rukn).

Dwunasty filar (rukn) — «الجلوس له» siedzenie do czytania taszahhudu. Uczeni ('ulama) wyodrębnili to jako osobny filar. Ktoś powie: „Jaka to różnica?". Różnica polega na tym, że człowiek może czytać taszahhud siedząc, lecz może się zdarzyć, że człowiek wstanie po ostatnim rak'acie i zacznie czytać taszahhud stojąc. Aby to się nie zdarzyło, uczeni wymieniają ten filar, że czytanie taszahhudu siedząc jest filarem. Sam ostatni taszahhud jest filarem (rukn), czytanie go siedząc też jest osobnym filarem.

Trzynasty filar — «الصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم» — jest to modlitwa (du'a) za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Nazywa się „salat 'ala-n-Nabijj", nazywa się też „salat al-

Ibrahimijja", ponieważ wspomniany jest tam Ibrahim (pokój z nim). W ostatnim taszahhudzie czytanie „salat al-Ibrahimijja" jest filarem (rukn). Co się zaś tyczy pierwszego taszahhudu, czytanie w nim „salat al-Ibrahimijja" jest albo czynnością obowiązkową (wadżib), i to jest opinia szejcha Albaniego (niech Allah się nad nim zmiłuje), a Allah wie najlepiej, jest to opinia bardziej ważka, albo pożądaną (mustahab), i to jest opinia szejcha Ibn Baza, szejcha 'Usajmina i innych uczonych.

Czternasty filar — «التسليمتان» — wypowiedzenie obu pozdrowień. W tej kwestii wśród uczonych są różnice zdań: czy jedno pozdrowienie jest filarem, czy musi być koniecznie dwa, by filar był wykonany. Jakkolwiek by nie było, pozdrowienie (taslim) to ostatni filar w modlitwie.

Czynności obowiązkowe (wadżibat) modlitwy

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدرس الثامن: واجبات الصلاة واجبات الصلاة، وهي ثمانية

جميع التكبيرات غير تكبيرة الإحرام، وقول: (سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه) للإمام والمنفرد، وقول: (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد) للكل، وقول: (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم) في الركوع، وقول: (سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى) في السجود، وقول: (رَبِّ اغْفِرْ لِي) بين السجدتين، والتشهد الأول، والجلوس له

„Lekcja ósma. Czynności obowiązkowe w modlitwie. Jest ich osiem:

1) wszystkie takbiry (wypowiedzenie słów «Allahu Akbar»), oprócz pierwszego takbiru, otwierającego modlitwę;
2) wypowiedzenie słów «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» („niech Allah usłyszy tego, kto Go wychwalił”);
3) wypowiedzenie słów «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد» („Panie nasz i Tobie chwała”);
4) wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم» („Chwała i cześć mojemu Wielkiemu Panu”) w pokłonie;
5) wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى» („Chwała i cześć mojemu Najwyższemu Panu”) w pokłonie;
6) wypowiedzenie między dwoma pokłonami słów «رَبِّ اغْفِرْ لِي» („Panie mój, wybacz mi”);
7) pierwszy taszahhud;
8) siedzenie podczas pierwszego taszahhudu”.

Czy jest dowód na to, że czynności obowiązkowych (wadżibatów) w modlitwie jest osiem?

Ta liczba jest wynikiem dokładnego zbadania tekstów religijnych Koranu i Sunny (tatabbu‘ wal-istikra’), które przeprowadzili uczeni. Nauczając nas, wymieniają określone liczby, aby ułatwić nam zrozumienie i zapamiętanie wiedzy szariackiej.

LEKCJA 8. Forma odprawiania taszahhudu. At-Tahijjat. Salat al-Ibrahimijja

Z łaski Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) kontynuujemy z wami studiowanie książki „ad-Durus al-muhimma” szejcha Ibn Baza (niech Allah się nad nim zmiłuje). Szejch mówi:

الدرس التاسع: بيان التشهد بيان التشهد، وهو أن يقول:

(التَّحيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)

ثم يصلي على النبي صلى الله عليه وسلم ويبارك عليه، فيقول: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وعلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كما صَلَّيْتَ علَى إبْرَاهِيمَ وعلَى آلِ إبْرَاهِيمَ؛ إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ علَى مُحَمَّدٍ وعلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كما بَارَكْتَ علَى إبْرَاهِيمَ وعلَى آلِ إبْرَاهِيمَ؛ إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ)

ثم يستعيذ بالله في التشهد الأخير مِن عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ، ثم يَتَخَير من الدعاء ما شاء، ولا سيما المأثور من ذلك، ومنه:

(اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ، اَللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ)

أما في التشهد الأول فيقوم بعد الشهادتين إلى الثالثة في الظهر والعصر والمغرب والعشاء، وإن صلى على النبي صلى الله عليه وسلم فهو أفضل؛ لعموم الأحاديث في ذلك، ثم يقوم إلى الثالثة

„Lekcja dziewiąta: Sposób odprawiania taszahhudu jest następujący: najpierw czyta się modlitwę: «Wszystkie pozdrowienia i modlitwy, i dobre słowa należą do Allaha. Pokój tobie, o Proroku, i miłosierdzie Allaha, i Jego błogosławieństwo. Pokój nam i wszystkim prawym sługom Allaha. Świadczę, że nie ma Boga godnego czci oprócz Allaha, i świadczę, że Muhammad jest Jego sługą i Posłańcem».

Następnie wypowiada się modlitwę za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o obdarowanie go błogosławieństwem (salat) i łaską (baraka): «O Allahu, błogosław Muhammadowi i rodzinie Muhammada, jak pobłogosławiłeś Ibrahimowi i rodzinie Ibrahima. Zaprawdę Ty jesteś Godny Chwały, Sławny. I ześlij łaskę Muhammadowi i rodzinie Muhammada, jak zesłałeś łaskę Ibrahimowi i rodzinie Ibrahima. Zaprawdę Ty jesteś Godny Chwały, Sławny».

Następnie, w ostatnim taszahhudzie należy zwrócić się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed męką Piekła, męką grobu, pokusą życia i śmierci oraz pokusą al-Masih ad-Dadżdżala.

Po tym modlącemu się zaleca się wybrać i wypowiedzieć coś z modlitwy według własnego uznania (zwłaszcza te prośby do Allaha, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo

Allaha z nim)), na przykład: «O Allahu, pomóż mi Ciebie wspominać, dziękować Ci i należycie Cię czcić. O Allahu, zaprawdę wyrządziłem wiele niesprawiedliwości swojej duszy, i nikt nie wybacza grzechów oprócz Ciebie. Wybacz mi więc przebaczeniem od Ciebie i zmiłuj się. Zaprawdę Ty jesteś Wybaczający, Miłosierny».

Co się zaś tyczy pierwszego taszahhudu w modlitwie południowej (az-zuhr), popołudniowej (al-‘asr), wieczornej (al-maghrib) i nocnej (al-‘isza), to po wypowiedzeniu dwóch świadectw modlący się wstaje do trzeciego rak‘atu, lecz jeśli przed wstaniem do trzeciego rak‘atu zwróci się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwą za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jest to lepsze, ponieważ hadisy na ten temat są ogólne”.

A więc, lekcja dziewiąta poświęcona jest odprawianiu taszahhudu i sposobom odprawiania taszahhudu. Najpierw autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi o tym, że trzeba przeczytać modlitwę:

التَّحيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

/At-tahijjatu li-Llahi, was-salawatu, wat-tajjibat. As-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijju, wa rahmatu-Llahi, wa barakatuh. As-salamu ‘alajna, wa ‘ala ‘ibadi-Llahi-s-salihin. Aszhadu alla ilaha illa-Llahu. Wa aszhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluhu/

„Wszystkie pozdrowienia i modlitwy, i dobre słowa należą do Allaha”.

«التَّحيَّات» (at-tahijjat) — wszystkie pozdrowienia. Co to oznacza? Wszystkie rodzaje wielkości: wieczność, trwałość, należą do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i tylko On zasługuje na wszelkie wywyższanie. Wywyższania (at-ta'zimat), poprzez które wywyższa się Boga, Pana. Zasługuje na nie tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie). Ukłony, skłony, pokłony, prostracje, absolutne poddanie się — wszystko to są rodzaje (formy) wywyższania (ta'zimat). Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zabronił kłaniać się przy pozdrowieniach. Jeśli ktoś, wita się z wami, kłania się wam lub trochę pochyla szyję, powinniście powiedzieć tej osobie, że jest to niedopuszczalne, ponieważ jest to jedna z form wywyższania (ta'zimat), na które zasługuje tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie). Jeśli człowiekowi się to podoba, oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie), wchodzi w poczet taghutów — tych, których czczą, a on jest z tego zadowolony. W tej chwili człowiek uczynił coś, co jest formą czci (ta'zimat). Jeśli człowiekowi się to podoba, jest to cecha taghuta.

A więc, wszystkie rodzaje i formy wywyższania (ta'zimat) należą do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), tylko On na nie zasługuje. Kto poświęci coś z wywyższania (ta'zimat), którym wywyższa się Pana światów, wywyższa się Boga, komuś oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) lub obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest to wielobóstwo (szirk). I taki człowiek staje się wielobożcem (muszrikiem), oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie).

Czym więc jest «التَّحيَّات» (at-tahijjat)? Wszystkie rodzaje wywyższania, którymi wywyższa się Boga. Przykłady: ukłony, pokłony, skłony, absolutne poddanie się i inne.

«وَالصَّلوَاتُ» (was-salawatu). Czym jest «الصَّلوَات» (salawat)? Liczba mnoga słowa „salat". Co oznacza salawat Allaha? Albo gdy mowa jest o modlitwach (du'a), czyli wszystkie nasze modlitwy (du'a) czci, modlitwy (du'a) prośby kierujemy tylko do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), albo pod salawat rozumie się wszystkie rodzaje modlitw: obowiązkowe i dodatkowe, które poświęcane są tylko Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie).

A więc, gdy mówisz „at-tahijjatu li-Llahi, was-salawat", co rozumie się pod słowem «الصَّلوَات» (salawat)? Wszystkie modlitwy (du'a) tylko do Allaha i modlitwy, zarówno dodatkowe, jak i obowiązkowe, tylko Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie).

«وَالطَّيِّبَات» (wat-tajjibat) — wszystko, co dobre. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest dobry. Do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) należy «الطَّيِّبَات» (at-tajjibat), czyli wszystkie dobre cechy: cechy doskonałości, dobroć są właściwe tylko Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie). To pierwsze znaczenie.

Drugie znaczenie — Allahowi, ponieważ Sam jest dobry, poświęca się wszystko, co dobre, i przyjmuje On tylko to, co dobre. Allah jest Dobry i przyjmuje ze słów i czynów tylko to, co dobre.

Gdy mówisz «وَالطَّيِّبَات» (wat-tajjibat) Allahowi, czyli dobro Allahowi. Co to oznacza? Oznacza to, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie)

posiada dobroć, cechy doskonałości, wszystko, co dobre, jest właściwe Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie). To po pierwsze. Po drugie, ze słów i czynów Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) przyjmuje tylko to, co dobre, i to poświęcamy Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie). Są to dwa aspekty znaczenia «الطَّيِّبَات» (at-tajjibat).

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ» (as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj) — „Pokój tobie, o Proroku”. Przekazano od Ibn Mas‘uda (niech Allah będzie z niego zadowolony), od ‘Aiszy (niech Allah będzie z niej zadowolony) i od niektórych innych towarzyszy Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), że po śmierci Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówiliśmy nie „as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj” (Pokój tobie, o Proroku), lecz mówiliśmy „as-salamu ‘ala-n-nabijj” (Pokój Prorokowi). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wie najlepiej, oba warianty są dopuszczalne, ponieważ istnieją na to dowody. Przekazano od at-Tirmidhiego, że ‘Umar ibn al-Chattab już po śmierci Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) na minbarze uczył ludzi tej modlitwy i uczył ludzi wypowiadać ją jako „as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj”. Wskazuje to na to, że i tak, i tak jest dopuszczalne.

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ» (as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj) — „Pokój tobie, o Proroku”. Pokój (as-salam). Czym jest «السَّلَام» (as-salam)? «السَّلَام» (as-salam) to uwolnienie od wszystkiego złego i wszystkiego niedoskonałego. Gdy mówimy «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ» (as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj), prosimy tym samym dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o uwolnienie od

wszelkiego zła, od wszystkiego złego i wszystkiego niedoskonałego. Otóż wskazuje nam to, że prośba za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o pokój (salam), uwolnienie od wszystkiego złego, wszelkiego zła i wszystkiego niedobrego, aby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ochronił go przed wszystkim złym — wskazuje to na to, że jest on człowiekiem stworzonym przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Sam potrzebuje ochrony, uwolnienia od zła i od złego. Znaczy to, że nie zasługuje na czczenie, i nie posiada żadnych cech panowania, boskości. Jest to obalenie poglądu tych, którzy wzywają Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i proszą go o coś.

«السَّلَام» (as-Salam) — jedno z najpiękniejszych imion Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), oznaczające, że Allah wolny jest od wszelkich niedostatków i wad, od wszelkiej niedoskonałości i od wszelkiego zła. Jest to imię Allaha. Ponieważ Allah Sam jest Salam, czyli wolny od wszelkich wad, niedostatków, niedoskonałości, zła i od wszystkiego złego, dlatego Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nie potrzebuje, aby ktoś życzył Mu salam. I gdy sahabowie mówili: „As-salamu ‘ala-Llah” („Pokój Allahowi”), Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zabronił im tego robić. Nie wolno mówić „As-salamu ‘ala-Llah”, ponieważ Allah i tak jest as-Salam. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nie potrzebuje uwolnienia Go od czegoś złego. A to, że za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) prosimy o to, wskazuje na to, że jest on stworzeniem, człowiekiem, i czcić go, prosić go o coś nie wolno. Ten, za kogo się modli, nie może być tym, u kogo się prosi. Ten, za kogo się modli, nie może być tym, do kogo się modli.

«وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ» (wa rahmatu-Llahi, wa barakatuh) — „i miłosierdzie Allaha i Jego błogosławieństwa". Jest to modlitwa za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o obdarowanie go wszystkim dobrym.

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ» (as-salamu ʻalajka, ajjuha-n-nabijj wa rahmatu-Llahi, wa barakatuh). Zwróćcie uwagę, gdy prosimy o salam, tym samym prosimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), by uwolnił Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) od wszystkiego złego. Gdy prosimy o miłosierdzie (rahma) i łaskę (baraka), prosimy o obdarowanie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wszystkim dobrym, czyli z dwóch stron. Modlitwa za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w dwóch aspektach: uwolnienie i, odwrotnie, obdarowanie go.

Ten, za kogo się modli, nie zasługuje na to, by modlono się do niego. Jest to modlitwa. Bardzo często zbłąkani, którzy wzywają do czegoś, co nazywają tawassulem, a w rzeczywistości jest to wielobóstwo i pogaństwo, wzywają do czczenia zmarłych i świętych. Przytaczają tę duʻa jako dowód na swoje błądzenie i mówią: „Widzicie, «ajjuha-n-nabijj» — «O Proroku»". Jest to zwrócenie się do Proroka i to dowodzi, że to, co robimy my, gdy zwracamy się do zmarłych z jakimiś modlitwami, mówimy: „O święty taki to a taki", że jest to dozwolone, i oto dowód. Zasada, o której mówi Ibn Tajmijja — zawsze dowód zwolenników innowacji (ahl al-bidʻa) jest przeciwko nim. Zapamiętajcie tę zasadę. Przytaczają nam to jako dowód. Co im mówimy? Tu prośba za

Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) to modlitwa do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) za niego, aby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uwolnił go od zła, aby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) obdarował go dobrem. Ten, za kogo się prosi, nie może być tym, kogo się prosi. To, wręcz przeciwnie, jest dowodem przeciwko wam. Wypowiadając tę modlitwę «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ» (as-salamu ‘alajka, ajjuha-n-nabijj wa rahmatu-Llahi, wa barakatuh), prosimy o pokój i ochronę przed złem dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i prosimy dla niego o miłosierdzie (rahma) i łaskę (baraka). Ta modlitwa jest obaleniem poglądu tych, którzy zwracają się do Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) z różnymi prośbami i różnymi modlitwami.

«السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ» (as-salamu ‘alajna, wa ‘ala ‘ibadi-Llahi-s-salihin) — „pokój nam i wszystkim prawym sługom Allaha”. Tym samym człowiek prosi o pokój (salam), czyli uwolnienie od wszystkiego złego i niedobrego dla siebie, prosi o ochronę przed złem dla siebie i dla wszystkich prawych sług Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w niebiosach i na ziemi. Jest to znów obalenie poglądu tych, którzy wzywają do czczenia i wzywania prawych. Prawi sami potrzebują modlitwy za nich, dlatego nie mają prawa do tego, by do nich się wzywać z modlitwami. Ci, za których prosi się w modlitwach, nie zasługują na to, by do nich się zwracać z modlitwami.

«أَشْهَدُ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ» (aszhadu alla ilaha illa-Llah) — świadczę z pełnym przekonaniem serca, wypowiadając to językiem i działając

narządami, że ani w niebiosach, ani na ziemi nie ma nikogo i niczego, kto zasługiwałby na czczenie (czczenie kogo byłoby zgodne z prawem), oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

«وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (wa aszhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluhu) — świadczę, że Muhammad jest sługą Allaha (‘abduhu). Co to oznacza?

Po pierwsze, oznacza to, że świadczysz o tym, że Muhammad jest najbardziej posłusznym spośród sług Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest najlepszym spośród sług, lepszym niż wszyscy czciciele Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lepiej niż ktokolwiek inny wypełniającym swoje przeznaczenie sługi Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), pełniącym swoją służbę sługi w najlepszy sposób. Znaczy to, że nie ma drogi czczenia i służby Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie) oprócz drogi Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), ponieważ jest najlepszym sługą. Jako sługa, jest najlepszy, lepiej niż inni wypełniał niewolnictwo, służbę niewolniczą (‘ubudijja). Znaczy to, że nie ma drogi czczenia, służby Allahowi (Chwała Mu i Wywyższenie), wypełnienia przeznaczenia sługi, oprócz drogi Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). I jest w tym obalenie poglądu zwolenników innowacji (ahl al-bid‘a), tych, którzy mówią, że istnieją jakieś inne drogi czczenia Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Po drugie, gdy mówimy Muhammad jest sługą Allaha, tym samym potwierdzamy, że nikt nie zasługuje na czczenie oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Choć Muhammad jest najlepszym z

ludzi, nie zasługuje na czczenie, ponieważ sam jest sługą (‘abd) i nie posiada niczego z cech panowania, boskości. Jest w tym obalenie poglądu zwolenników wielobóstwa (szirku), którzy szukają u Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) schronienia, szukają ochrony i pomocy.

A więc, gdy mówisz Muhammad jest sługą (‘abduhu) Allaha, tym samym potwierdzasz, że droga Muhammada jest najlepsza w czczeniu i jedynie słuszna, i jest to obalenie poglądu zwolenników innowacji (ahl al-bid‘a), a to, że Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) sam jest sługą, i nie wolno go czcić, tym samym obalasz pogląd tych, którzy wzywają Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i zwracają się do niego z prośbami.

«وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (wa aszhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluhu) — i Posłaniec (rasul), czyli Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) jest Posłańcem Allaha, którego nie wolno podejrzewać ani oskarżać o kłamstwo, któremu trzeba być posłusznym, za którym trzeba podążać. Jest to potwierdzenie — podążanie (muttaba‘a) za Prorokiem (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Spójrzcie, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uhonorował Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) tymi dwiema misjami: misją sługi i misją posłańca. I gdy Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) chce wskazać na szczególnie zaszczytną godność Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) lub jakieś najbardziej zaszczytne momenty w jego życiu (sira), Allah (Chwała

Mu i Wywyższenie) nazywa go „sługa” (‘abd), „Mój sługa” (‘abduhu), „sługa Allaha”.

A więc, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uhonorował go misją sługi i uhonorował go misją Proroka i Posłańca. To jest znaczenie at-tahijjat.

Autor mówi: „Następnie wypowiada się modlitwę za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o obdarowanie go błogosławieństwem (salat) i łaską (baraka):

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَما صَلَّيْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ، إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَما بَارَكْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ، إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

/Allahumma salli ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad. Kama sallajta ‘ala Ibrahim wa ‘ala ali Ibrahim. Innaka hamidun-madżid. Allahumma barik ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad. Kama barakta ‘ala Ibrahim wa ‘ala ali Ibrahim. Innaka hamidun-madżid/

«اللَّهُمَّ صَلِّ علَى مُحَمَّدٍ وعلَى آلِ مُحَمَّدٍ» — „O Allahu, błogosław Muhammadowi i rodzinie Muhammada”. Ta modlitwa za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nazywana jest „as-salat al-Ibrahimijja”. Tę modlitwę trzeba wypowiadać tylko w tych formach, które przekazano w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i nie wolno tam nic dodawać.

Ta modlitwa jest taukifijja. Co oznacza taukifijja? Taukifijja oznacza, że trzeba ściśle trzymać się tekstu objawienia — Koranu i Sunny — i nie wolno do niej niczego dodawać ze słów ludzi. Imiona i atrybuty Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) są taukifijja, nie wolno tam nic od siebie dodawać, tylko na podstawie objawienia. Ta du'a jest też taukifijja, nie wolno do niej niczego dodawać ze słów ludzi.

Niektórzy mówią: „Allahumma salli 'ala sajjidina Muhammad wa 'ala ali sajjidina Muhammad wa barik 'ala sajjidina Muhammad wa 'ala ali sajjidina Muhammad" itd., dodają słowo „sajjidina" („O Allahu, błogosław naszemu «panu» Muhammadowi i rodzinie naszego «pana» Muhammada"). Powiemy: nie wolno dodawać, trzeba wypowiadać tę du'a tak, jak nauczył Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i nic nie wolno zmieniać.

Są też inne warianty tej du'a, które przekazano w Sunnie. My teraz z wami wymieniliśmy tylko jeden, najbardziej znany z tych wariantów. Możesz wypowiadać w modlitwie jeden z wariantów, które przekazano w wiarygodnej Sunnie, a od siebie nic nie masz prawa dodawać, w tym słowa „sajjidina". Nikt nie ma wątpliwości, że Prorok Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) jest panem (sajjid) i przywódcą synów Adama i najlepszym z synów Adama. I nie ma w tym wątpliwości, ponieważ sam Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) tak powiedział. Lecz przy tym nie wolno nic dodawać do modlitwy, której nauczył. Trzeba ściśle przestrzegać warunków podążania (muttaba'a) za Muhammadem (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i unikania

różnych innowacji (bid'atów). To, co nie zostało przekazane od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jest niedopuszczalne.

„O Allahu, błogosław Muhammadowi i rodzinie Muhammada (czyli daj salat Muhammadowi i rodzinie Muhammada), jak dałeś salat Ibrahimowi i rodzinie Ibrahima".

Niektórzy mówią: „Jeśli coś się do czegoś upodabnia lub porównuje z czymś, to zawsze to, co się porównuje, jest niżej od tego, z czym się porównuje". Jeśli mówią: „Jesteś odważny jak taki to a taki", oznacza to, że ty też jesteś odważny, lecz mimo to tamten jest bardziej godny, ponieważ ciebie porównują z nim. Nie jego z tobą, lecz ciebie z nim.

Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) jest najlepszy z ludzi (sajjid) i najlepszy ze wszystkich Proroków. Co to oznacza? Ponieważ dałeś salat Ibrahimowi, tu nie ma porównania z Prorokiem (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), tu chodzi o to, gdy wypowiadasz coś takiego w modlitwie, dzięki czemu liczysz na przyjęcie twojej modlitwy, na przychylność Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) wobec ciebie, łaskawość, na to, że On przyjmie twoją du'a (tawassul).

Czym jest tawassul? Gdy wypowiadasz w modlitwie coś takiego, dzięki czemu masz nadzieję, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) przyjmie twoją modlitwę. Na przykład, jakie znamy rodzaje tawassulu? Wspominanie imion Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie): Ja Rahman, Ja Rahim urhamni (O Wszechmiłosierny, O Miłosierny,

zmiłuj się nade mną). Jest to tawassul, teraz zbliżasz się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w du'a poprzez wspomnienie Jego imion. Jeden z rodzajów tawassulu, na który jest dowód w Sunnie, to tawassul poprzez wspomnienie nie tylko imion Allaha, lecz i Jego atrybutów i czynów. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) dał łaskę, dał błogosławieństwo (salat) Ibrahimowi i rodzinie Ibrahima. I wspominasz w swojej du'a czyny Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Tu tawassul poprzez czyn Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jaki czyn? „I Ty, który dałeś salat Ibrahimowi i rodzinie Ibrahima", czyli robię tawassul poprzez ten czyn, byś Muhammadowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i rodzinie Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dał salat.

Czym jest as-salat? Prosisz teraz o salat dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i dla rodziny Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). To słowo „as-salat" ma wiele znaczeń w zależności od tego, od kogo pochodzi salat. Jeśli salat od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), teraz prosisz o salat od kogo? Od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Mówisz: „Salli 'ala Muhammad" („O Allahu, daj Swój salat Muhammadowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)"). Salat oznacza pochwałę Wszechmogącego wobec kogoś ze Swoich sług, wypowiedzianą wśród najwyższego zastępu aniołów. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) chwali sługę wśród najwyższego zastępu aniołów, nazywa się to salat od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Gdy mówisz: „Salli 'ala Muhammad", prosisz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), by pochwalił Muhammada (pokój i

błogosławieństwo Allaha z nim), wspomniał go z pochwałą wśród najwyższego zastępu aniołów. Jest to salat od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Dowód na to przytoczony jest w Sahihu al-Buchari. W Sahihu al-Buchari przytoczone są słowa znanego poprzednika Abu ‘Alii, w których podane jest to wyjaśnienie. Powiedziano: „Salat od Allaha to Jego pochwała wobec kogoś ze sług wśród najwyższego zastępu”. Jest to salat od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Salat od aniołów, gdy aniołowie wykonują salat za kogoś, co to oznacza? Salat od aniołów to ich prośba o przebaczenie za kogoś (istighfar). Jeśli aniołowie cię błogosławią, czyli wykonują salat za ciebie, oznacza to, że proszą za ciebie u Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o przebaczenie, robią istighfar.

„As-salat” od ludzi — gdy ktoś robi salat za kogoś. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy ludzie przynoszą sadakę, by ją rozdał. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi: „I zrób za nich salat”, czyli zrób du‘a za nich. Salat od człowieka to du‘a za kogoś.

«اللَّهُمَّ صَلِّ علَى مُحَمَّدٍ» „Allahumma salli ‘ala Muhammad” — „O Allahu, błogosław Muhammadowi”.

Co to oznacza? Prosimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o salat dla Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Co to oznacza? By Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) pochwalił Proroka Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wśród najwyższego zastępu aniołów. I powiedziano: „Ten, kto raz poprosi Allaha o salat za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), temu Allah da salat dziesięciokrotnie”. Dziesięć razy cię pochwali

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wśród najwyższego zastępu aniołów.

Salat od aniołów, gdy aniołowie robią salat, oznacza to prośbę o przebaczenie za kogoś z prawych sług Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Salat ludzi wzajemnie za siebie to modlitwa (du'a).

«وعلَى آلِ مُحَمَّدٍ» — „i rodzinie Muhammada".

Pod rodziną Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) rozumie się nie tylko jego bliskich, lecz w ogóle wierzących. Wszyscy jego naśladowcy, którzy podążyli za nim w wierze, w jego religii, to rodzina (al) Muhammada. Wchodzą tam bezwarunkowo i jego bliscy, którzy byli wierzącymi, i wszyscy wierzący. Dowodem na to, że pod rodziną (al) Muhammada rozumie się wszystkich wierzących, naśladowców Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

> *Ogień, do którego są wystawiani rano i wieczorem. A gdy nadejdzie Godzina, powiedziane zostanie: «Wprowadźcie rodzinę faraona do najsurowszej kary»*
>
> **Ghafir 40:46**

Mowa jest o kim? O faraonie i jego naśladowcach. Teraz cierpią każdego dnia, rano i wieczorem, każdego dnia wystawiani są na ogień. Lecz jest to ich cierpienie w świecie pośrednim (barzach). A

gdy nadejdzie Godzina, powiedziane zostanie, by „wprowadzić ich do najsurowszej kary", czyli do wiecznego Piekła, do najsurowszej kary. Po co przytoczyliśmy ten ajat? Jest tu dowód, że pod słowem rodzina (al) rozumie się nie bliskich, tylko po prostu tak się mówi. W hadisach i ajatach pod słowem „al" rozumie się naśladowców. Tu zaś w ajacie o faraonie jasno widać, że mowa jest nie tylko o jego bliskich krewnych, że tylko oni są wystawiani na ogień. Mowa jest w ogóle o jego naśladowcach jego religii. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) o synu Nuha (pokój z nim) powiedział:

إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ

> *On nie jest z twojej rodziny*
>
> **Hud 11:46**

Czyli nie jest naśladowcą twojej religii. Dlatego, gdy mówimy „wa 'ala ali Muhammad" („i rodzinie Muhammada"), mamy na myśli wszystkich naśladowców Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wszystkich wierzących i wszystkich muzułmanów.

«إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ» „Innaka hamidun-madżid" — zaprawdę Ty jesteś «حَمِيد» (Hamid), czyli Tym, który zasługuje na wszelką pochwałę, wszelki hamd, który zasługuje na to, by Go wysławiano (Chwała Mu i Wywyższenie). Potem prosimy o łaskę (baraka) dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Baraka to stale rosnące dobro, stale rosnący chajr. Baraka to nieprzerwany, stale rosnący

chajr. Prosimy o to dla Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

LEKCJA 9. Doskonała forma taszahhudu

Następnie autor mówi:

ثُمَّ يَسْتَعِيذُ بِاللهِ فِي التَّشَهُّدِ الْأَخِيرِ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ

Następnie, w ostatnim taszahhudzie należy zwrócić się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed czterema rzeczami: męką Piekła, męką grobu, pokusami życia i śmierci oraz pokusą al-Masih ad-Dadżdżala:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِن عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ

/Allahumma, inni a'udhu bika min 'adhabi dżahannama, wa min 'adhabi-l-kabri, wa min fitnati-l-mahja wal-mamati wa min szarri fitnati-l-masihi-d-dadżdżali/

„O Allahu, uciekam się do Ciebie przed męką Piekła, przed męką grobu, przed pokusami życia i śmierci, przed pokusą mesjasza Dadżdżala". (Muslim (588)).

Ta modlitwa wypowiadana jest w ostatnim taszahhudzie po „salat al-Ibrahimijja":

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَما صَلَّيْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ؛ إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَما بَارَكْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ؛ إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

/Allahumma salli ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad. Kama sallajta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahim. Innaka hamidun-madżid. Allahumma barik ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad. Kama barakta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahim. Innaka hamidun-madżid/

Zwróćcie uwagę, że z reguły w wielu książkach ta modlitwa nie jest wymieniana ani wśród filarów (rukn), ani nawet wśród czynności obowiązkowych modlitwy (wadżibatów). Główna część uczonych uważa tę modlitwę za pożądaną (mustahab), czyli pożądane jest ją wypowiadać, lecz Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) tak stanowczo nakazywał wypowiadać tę du‘a (modlitwę) zawsze i prosić w modlitwach Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed tymi czterema rzeczami, że bardziej słuszną opinią, a Wszechmogący Allah wie najlepiej, jest to, że wypowiedzenie tej du‘a należy do czynności obowiązkowych (wadżibatów) modlitwy. Dlatego niektórzy uczeni, opierając się na hadisach Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), uważali tę du‘a (modlitwę) nie tylko za obowiązkową, lecz nawet nakazywali tym, którzy jej nie wypowiedzieli, przerobić modlitwę od nowa, ponieważ proszenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed tymi czterema rzeczami jest bardzo ważne. Nie bez powodu Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) tak na tym nalegał.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ — ”O Allahu, uciekam się do Ciebie przed męką Piekła„
بِكَ مِن عَذَابِ جَهَنَّمَ

Pierwsze, przed czym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nakazał prosić o ochronę, to męka Piekła. Zwróćcie uwagę, przekonanie (akida) ahl as-Sunna wal-dżama'a jest takie, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) już stworzył Piekło, i już teraz istnieje. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) w surze „al-Bakara” mówi:

أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ

> *Przygotowane już dla niewierzących*
>
> **al-Bakara 2:24**

Stałymi mieszkańcami Ognia Piekielnego są niewierzący (al-kafirun) i hipokryci (al-munafikun). Męka w Ogniu Piekielnym to nie tylko metafora i cierpienie duchowe. Męka w nim jest prawdziwa i dosłowna, w tym również fizyczna. Ciała mieszkańców Piekła nie będą w stanie znieść tych nieznośnych mąk Piekła. Dlatego powiedziano:

فَٱصْبِرُوٓاْ أَوْ لاَ تَصْبِرُواْ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ

> *Czy będziecie cierpliwi, czy nie, wszystko wam jedno*
>
> **at-Tur 52:16**

Oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie)! Zarówno niewierzący, jak i hipokryci pozostaną w Piekle wiecznie, bez żadnej szansy na to, by kiedykolwiek z niego wyjść i uwolnić się od tych mąk. Co się zaś tyczy grzeszników (‘usat) spośród monoteistów, nie będą karani wiecznym przebywaniem w Piekle. Ostatecznie monoteista (muwahhid) wyjdzie stamtąd, nawet jeśli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) zechce go oczyścić i ukarać Piekłem. Po tym oczyszczeniu, ostatecznie Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wprowadzi go do Raju. Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uchronił nas od oczyszczenia w Piekle!

Piekło znajduje się w najniższej, siódmej ziemi (al-ard as-sabi‘a as-sufla). Wszechmogący Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ

> *Ale nie, księga grzeszników jest w Siddżin*
>
> **al-Mutaffifin 83:7**

«سِجِّينٍ» (Siddżin) — jest to najniższa z ziem.

Jeśli ktoś powie: „Jeśli Piekło znajduje się w najniższej, siódmej ziemi, to jak wtedy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) widział Ogień Piekielny? Jak zobaczył Piekło, gdy został wzniesiony w niebiosa w noc mi‘radż, i Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) pokazano Piekło?”. Co na to powiemy?

Po pierwsze, teraz mowa jest o rzeczach należących do wiedzy ukrytej (al-‘ilm al-ghajb). Gdy mowa jest o wiedzy ukrytej, nie zadajemy tu pytań jak? w jaki sposób? i tak dalej. Tu musimy wierzyć i przyjmować bezwarunkowo. Zasada wierzącego to: uwierzyliśmy, uznaliśmy, poddaliśmy się (amanna wa saddaka wa sallamna).

Po drugie, a co tu dziwnego? Człowiek wznosi się samolotem w powietrze, leci i widzi pod sobą ziemię, czyli to, co znajduje się daleko pod nim. Jeśli nawet na tym świecie jest to możliwe, to dlaczego powstaje pytanie dotyczące świata ukrytego, wiedzy ukrytej.

Piekło ma wiele nazw. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wymienia wśród nazw Piekła, oby Allah nas przed nim uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie), Dżahannam, Sa‘ir, Sakar, al-Hutama, Ladha. Oby Allah nas uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie) od męki Piekła!

”Dalej, drugie: „Przed męką grobu — وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ

Prośba do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed męką grobu. Mowa jest o mękach życia zagrobowego (al-barzach) — tego pośredniego życia między tym życiem a Dniem Sądu. To przejście lub przegroda nazywana jest „al-barzach”.

Ktoś powie: „Dlaczego więc powiedziano «przed męką grobu»? Przecież nie wszyscy ludzie są rzeczywiście chowani w grobach, a ktoś spala się do popiołu, u kogoś ciało rozpada się na jakieś drobne części”. W istocie nie jest to męka grobu, lecz jest to męka

życia zagrobowego (barzach). Powiedziano: «وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ» — „przed męką grobu", ponieważ większość ludzi jednak jest chowana. Wychodząc od tego, co dzieje się z większością ludzi, otrzymała nazwę męka grobu (‘adhab al-kabr).

Tak jak są męki grobu, tak są też przyjemności grobu czy życia zagrobowego (barzach). Niewierzący będą poddawani stałym mękom w grobie. Ich męki w życiu zagrobowym są stałe, nieprzerwane. Wierzący ludzie doświadczają stałej przyjemności. Co się zaś tyczy grzesznych muzułmanów, mogą doświadczać czegoś z mąk grobu i czegoś z przyjemności grobu w zależności od swoich grzechów i stopnia swoich przewinień. Na istnienie mąk i przyjemności grobu wskazują Koran i Sunna, wskazuje na to również jednomyślna opinia znawców islamu (idżma‘).

Trzecie:

«وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالْمَمَاتِ» — „przed pokusami życia, przed pokusami śmierci."

Co oznacza pokusa życia? Prosimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed pokusami życia — oznacza to przed dwoma rodzajami pokus życia:

— namiętnościami (szahawat);
— wątpliwościami (szubuhat).

Szahawat to różne grzeszne namiętności. Reprezentowane są przez grzechy, które bywają dwóch rodzajów:

— wielkie grzechy (kaba'ir);
— małe grzechy (sagha'ir).

Szubuhat to różne błądzenia. Błądzenia, wątpliwości (szubuhat) dzielą się na:

— wielobóstwo (szirk);
— innowacje (bid'a).

Szirk z kolei dzieli się na:

— wielki szirk, który wyprowadza człowieka z islamu i skazuje go na wieczne piekło, którego Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nigdy człowiekowi nie wybacza;
— mały szirk, za który człowiek ponosi odpowiedzialność: jeśli nie okaże w nim skruchy, otrzyma karę, lecz nie wieczną w Piekle.

A więc, gdy prosicie w modlitwie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) i mówicie:

«مِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا» — „proszę Allaha o ochronę przed pokusą życia", tym samym prosicie o ochronę przed grzeszną namiętnością (szahawat) i grzechami, które dzielą się na wielkie i małe, oraz przed różnymi błądzeniami (szubuhat), które dzielą się na wielobóstwo (szirk) i na innowacje (bid'aty). A szirk z kolei bywa wielki i mały.

przed pokusami życia, przed pokusami„ — «وَمِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَالْمَمَاتِ»

.”śmierci

Pokusy śmierci dzielą się na dwa rodzaje:

— te, które zdarzają się w chwili śmierci;
— te, które zdarzają się po śmierci.

Pokusy w chwili śmierci to pokusy szatana. Gdy człowiek umiera, w tym momencie szatan jest najbardziej aktywny, ponieważ jest to jego ostatnia szansa, by sprowadzić człowieka na manowce i, co najważniejsze, wtrącić go choćby w jakąś formę, rodzaj czy odgałęzienie szirku, jeśli Allah się nie zmiłuje (Chwała Mu i Wywyższenie). Oby Allah nas uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie) od jego podstępów!

Prosimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę — jest to bardzo ważna du‘a. Nie trzeba jej wypowiadać po prostu językiem, a przy tym mieć serce gdzieś zupełnie w innym miejscu. Od pokus szatana, który wszystko robi i dąży do zmuszenia człowieka do popełnienia jakiegoś szirku, aby człowiek odszedł z tego świata z szirkiem, aby odszedł jako wielobożca (muszrik), popełniwszy jakiś rodzaj szirku. Dlatego Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

„Przypominajcie waszym umierającym «La ilaha illa-Llah»” („Nie ma prawdziwego Boga godnego czci oprócz Allaha”). (Muslim (917),

Ibn Madżah (1444) i Ibn Hibban (3004)).

I Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

„Ten, którego ostatnimi słowami będzie «La ilaha illa-Llah», wejdzie do Raju". (Abu Dawud (3116) i Ahmad (22034)).

Między nim a Rajem jest tylko śmierć, jeśli jego ostatnimi słowami było „La ilaha illa-Llah". Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uczynił nas jednymi z tych, których ostatnimi słowami będzie „La ilaha illa-Llah". To dotyczy chwili śmierci.

Pokusy po śmierci. Tu chodzi o przesłuchanie aniołów w grobie. Munkar i Nakir — dwaj aniołowie, którzy przyjdą do człowieka i będą go pytać o trzy rzeczy:

pierwsze — kogo czcił, gdy był na tym świecie. «مَنْ رَبُّكَ؟» — „Kto jest twoim Panem, którego czciłeś?";

drugie — „Jaka była twoja droga, którą podążałeś? Jaka jest twoja religia?";

trzecie — „Kto był twoim prorokiem, czyli człowiekiem, za którym podążałeś?".

Każdy człowiek ma jakieś zasady, według których żyje. Zasadami muzułmanina jest islam, i jest człowiek, za którym podąża w

swoim życiu, który jest dla niego wzorem. Otóż te trzy pytania aniołów to pokusy śmierci (fitnat al-mamat) po śmierci.

Czwarta rzecz, powiedziano:

«مِنْ شَرِّ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ» — „przed pokusą mesjasza Dadżdżala”.

„Dadżdżal” oznacza nie po prostu kłamcę, lecz w najwyższym i skrajnym stopniu kłamcę (oszusta). „Masih” nie ma tu znaczenia jak w odniesieniu do ‘Isy (pokój z nim) — Mesjasz. Są różne wersje, dlaczego nazywa się „masih”, i jedno z wyjaśnień uczonych jest takie, że dlatego, iż Dadżdżal będzie szybko poruszał się po ziemi, jakby po niej płynąc, jakby ją ścierając i przecierając, przemieszczając się po niej. Z powodu jego szybkich przemieszczeń po ziemi, czyli dziś tu, a potem po jakimś bardzo krótkim czasie już w zupełnie odległych miejscach. Tak szybko przemieszcza się po ziemi, jakby przecierając ziemię, dlatego nazywa się „masih”.

Pojawiło się wielu ludzi, którzy mówią, że Dadżdżal to pewna metafora i alegoria, a nie jakaś rzeczywista istota. Mówią, że „Masih Dadżdżal to telewizor, telewizja, dolar, czy środki masowego przekazu, czy Ameryka, czy jeszcze coś innego, że jest to jakiś obraz, alegoria, fantazja, a nie rzeczywistość.

Dadżdżal jest człowiekiem. Przy czym jest to właśnie człowiek, stworzony przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Oznacza to, że nie posiada żadnej boskości ani żadnego panowania. O tym trzeba mówić bardzo poważnie! Nie jest to jakaś mityczna postać,

o której nam opowiedziano, i z zainteresowaniem się zdziwiliśmy i zapomnieliśmy. Mowa teraz jest o tym, przed czym przestrzegał nas Prorok Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i wszyscy prorocy od Adama aż do niego. Gdyby było to coś tak prostego i nieprzerażającego, czyż Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazywałby wszystkim prorokom przestrzegać przed nim? Jest to coś bardzo strasznego, dlatego trzeba wiedzieć, że nie jest to Bóg ani Pan, i zrozumieć, czym się różni od Boga. Jeśli, oby Allah tego nie dopuścił, będziecie doświadczeni tą pokusą, jak zdołacie zrozumieć, że to nie Bóg, a jego twierdzenia o tym, że jest Panem, przecież przyjdzie i powie, że jest prorokiem, a potem już powie, że jest Bogiem i Panem? A ludzie w to uwierzą, ponieważ rzeczywiście będzie objawiał i pokazywał zdumiewające rzeczy. Wielu za nim pójdzie, oby Allah nas przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie). Nie posiada boskości i nie posiada panowania. Co nam na to wskaże? To, że ludzie będą go widzieć na tym świecie, a Wszechmogącego Allaha nikt nie widział ani nie zobaczy na tym świecie. Wszechmogącego Allaha wierzący zobaczą tylko w życiu wiecznym (achira). W Dniu Sądu wierzący zobaczą Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), a w Raju najwyższą formą przyjemności będzie oglądanie przez wierzących Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uczynił nas jednymi z tych, którzy ujrzą Jego Oblicze.

A więc, jak zrozumieć, że to nie Pan i że jego twierdzenia są fałszywe:

1) Wszechmogącego Allaha na tym świecie nikt nie widział i nigdy nie zobaczy, tylko wierzący w wiecznym świecie. Dlatego zrozumiesz, że to nie Pan, nie Bóg, to nie Allah, jak będzie twierdził;

2) między jego oczami na czole napisane będą trzy litery «ك» „kaf", «ف» „fa" i «ر» „ra", czyli «كَفِر» „kafir". Przeczytać to zdoła tylko wierzący, nawet jeśli nie znał języka arabskiego i alfabetu arabskiego. Niewierzący czy hipokryta, nawet jeśli znał pismo arabskie, nie zdoła przeczytać «كَفِر» „kafir";

3) jedno oko ma uszkodzone. Powiedziano, jak jagoda winogrona, która wystaje z kiści. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

إِنَّهُ أَعْوَرُ وإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَ

„On (Dadżdżal) ma uszkodzone oko, a Allah nie ma uszkodzonego oka". (Al-Buchari (3337) i Muslim (169). Zob. „Adab al-Mufrad" (958)).

Z atrybutów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) — oczy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) zgodnie z Jego wielkością. Niczego sobie nie wyobrażamy ani nie upodabniamy do oczu ludzi. Tak, jak przystoi wielkości Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ma dwoje oczu, jak wskazują na to teksty szariatu;

4) jego bezsilność wobec pewnych czynów. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) jest Wszechmocny, i nie ma nic niemożliwego dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). A gdy przyjdzie Dadżdżal, będzie czynił wiele zdumiewających rzeczy, lecz będą rzeczy, które są ponad jego siły. Na przykład nie będzie mógł wejść do Mekki ani do Medyny — to jest oznaka. Człowiek z Banu Tamim, którego Dadżdżal przetnie na pół, a potem znów połączy, po tym Dadżdżal nie będzie mógł wyrządzić mu już żadnej szkody. Oznacza to, że nie jest Bogiem, skoro nie jest w stanie wyrządzić temu człowiekowi żadnej szkody po tym. A więc, to są oznaki.

Wszyscy prorocy, w tym również Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wielokrotnie nalegali, by ludzie wystrzegali się Dadżdżala. Prorok Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) uczył modlitw przed Dadżdżalem.

Pokusy Dadżdżala to w rzeczywistości pokusy życia (fitnat al-mahja) w dziedzinie błądzenia (szubuhat), czyli jeśli powiedzieć: „Uciekam się do Allaha przed pokusami życia", wchodzi w to też pokusa Dadżdżala. Lecz Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wyodrębnia to jako osobny punkt z powodu wielkiego niebezpieczeństwa Dadżdżala. Wielu ludzi popada w błądzenie, gdy na ich drodze pojawiają się mali dadżdżalowie. Gdzieś w internecie siedzi jakiś mały dadżdżal i rozpowszechnia błędy związane z wyznaniem (akidą), z jasną drogą podążania (manhadż), związane z kwestiami oskarżania o niewiarę (takfir), czy z kwestiami dżihadu, czy ze stosunkiem do uczonych islamu (‘ulama), czy ze stosunkiem do przywódców muzułmanów, ze

stosunkiem do tauhidu (jest to dziś bardzo rozpowszechnione), związane z czczeniem tylko Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), które jest niezgodne z czczeniem grobów i zmarłych, rozpowszechnia błędy dotyczące imion i atrybutów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Internet pełen jest dadżdżali — szatanów tego rodzaju. I wielu nie jest w stanie się oprzeć i idzie za tymi dadżdżalami. A cóż dopiero powiedzieć o wielkim Dadżdżalu, którego jeszcze nigdy nie było i nie będzie. Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nas przed tym uchronił. Ten, który będzie rościć sobie prawo do tego, że jest Panem, i będzie z nim Piekło i będzie Raj. Lecz w rzeczywistości jego Piekło to Raj, a jego Raj to Piekło.

A więc, powiedzieliśmy, że wypowiedzenie tej modlitwy (du'a) — prośby do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o ochronę przed tymi czterema rzeczami — należy, zdaniem szejcha Ibn Baza, autora tej książki, i wielu innych uczonych, do rzeczy pożądanych w modlitwie (mustahabat). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wie najlepiej, że bardziej słuszne jest, że jest to obowiązkowe (wadżib).

Po tym szejch mówi:

ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ مَا شَاءَ، وَلَا سِيَّمَا المَأْثُورُ مِنْ ذَلِكَ، وَمِنْهُ:

(اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ ، وَشُكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ، اللّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسي ظُلْماً كَثيراً وَلا يَغْفِرُ الذُّنوبَ إِلاّ أَنْت ، فَاغْفِر لي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِك وَارْحَمْني، إِنَّكَ أَنْتَ

الغَفورُ الرَّحيم)

„Modlącemu się zaleca się wybrać i wypowiedzieć coś z modlitwy według własnego uznania, zwłaszcza te prośby do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Wśród nich:

/Allahumma, a'inni 'ala dhikrika, wa szukrika wa husni 'ibadatika/

„O Allahu, pomóż mi Ciebie wspominać, i być Ci wdzięcznym, i najlepiej Cię czcić".

/Allahumma, inni zalamtu nafsi zulman kathiran, wa la jaghfiru-dh-dhunuba illa Anta, fa-ghfir li maghfiratan min 'indika wa-rhamni, innaka Anta-l-Ghafuru-r-Rahim!/

„O Allahu, wyrządziłem wiele niesprawiedliwości swojej duszy, lecz nikt nie wybacza grzechów oprócz Ciebie. Wybacz mi więc przebaczeniem od Ciebie i zmiłuj się nade mną. Zaprawdę Ty jesteś Wybaczający, Okazujący miłosierdzie, Miłosierny".

Po tym wybieraj modlitwy (du'a), z którymi chcesz zwrócić się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). W modlitwie są dwa miejsca na modlitwę (du'a):

pierwsze miejsce — jest to w pokłonie (sudżud). Najbliżej człowiek jest Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), gdy jest w stanie pokłonu. Zwracaj się wtedy do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z

modlitwami (du'a). Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

أقربُ مَا يَكونُ العبْدُ مِن ربِّهِ وَهَو ساجدٌ، فَأَكثِرُوا الدُّعاءَ

„Sługa jest najbliżej swojego Pana, gdy jest w pokłonie (sudżud), więc obficie proście Allaha". (Muslim, (482)).

drugie miejsce — przed pozdrowieniem (salam). Gdy przeczytałeś już taszahhud, uciekłeś się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) przed czterema rzeczami, a po tym jest miejsce na modlitwę (du'a). Zwracaj się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwami. W tych słowach szejcha wskazanie na to, że czynienie stałym zwracania się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwami po modlitwie to coś, co nie zostało przekazane od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Niewłaściwe jest robienie modlitw po modlitwie. Nie chodzi tu o zikry po modlitwie, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), w których zawarta jest jakaś modlitwa. Mowa jest o tym, co robią niektórzy ludzie, gdy po salamie podnoszą ręce i zaczynają prosić o coś Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i robią tak stale po modlitwie, i mają to tak zaprowadzone. Miejsce, gdzie właśnie pożądane jest zwracać się z modlitwą, to przed salamem. Właśnie ono jest główne. Jest to miejsce po taszahhudzie, i tam zwracaj się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwami (du'a). Jest to Sunna Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dlatego Ibn Tajmijja (niech Allah się nad nim zmiłuje) i szejchowie Ibn 'Usajmin, Ibn Baz i inni mówią, że du'a:

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ ، وَشُكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

/Allahumma, a‘inni ‘ala dhikrika, wa szukrika wa husni ‘ibadatika/

„O Allahu, pomóż mi Ciebie wspominać, i być Ci wdzięcznym, i najlepiej Cię czcić” trzeba wypowiadać przed salamem, ponieważ jest to miejsce na du‘a. Przed pozdrowieniem, a nie po nim.

I na jeszcze jeden błąd wskazuje szejch Ibn ‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje). Mamy przekaz od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), że między każdym azanem a ikamą są dwa rak‘aty modlitwy — jest to Sunna (pożądane). Gdy odczytano azan, i do ikamy pożądane jest odprawienie modlitwy, i nie trzeba porzucać tej Sunny, zwłaszcza gdy mowa jest o modlitwie maghrib. Przekazano też, że modlitwa, z którą człowiek zwróci się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) między azanem a ikamą, jest szczególnie przyjmowana (mustadżaba) przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Wielu ludzi zna hadis o dwóch rak‘atach między azanem a ikamą, i zna hadis o tym, że pożądane jest zwracanie się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwami, ponieważ modlitwa między azanem a ikamą jest przyjmowana, i spiesznie wykonują dwa rak‘aty po to, by zostało czasu na chwilę usiąść i zwrócić się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwą.

Szejch ‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) wskazuje na to, że jest to niewłaściwe i że jest to błąd. Wskazuje to na niewiedzę człowieka, ponieważ z najlepszych rodzajów du‘a w modlitwie jest ta w pokłonie (sudżud), gdy człowiek jest najbliżej Allaha (Chwała

Mu i Wywyższenie). I jak teraz człowiek porzuca to miejsce na du'a, które jest lepsze i wyższe, i wybiera miejsce na du'a, które jest niższe niż du'a w sudżud czy du'a po taszahhudzie?! Dlatego słuszne jest zwracanie się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwą, lecz tylko w tych dwóch rak'atach i zwracaj się. W pokłonie (sudżud) i po taszahhudzie zwracaj się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Dlaczego rezygnujesz z pozycji w pokłonie (sudżud), w której modlitwa jest szczególnie przyjmowana?!

Po pozdrowieniu pożądane jest proszenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o przebaczenie (istighfar). Jest to du'a — „Astaghfiru-Llah, astaghfiru-Llah, astaghfiru-Llah". Trzy razy prosić Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o przebaczenie (istighfar). Ta du'a przekazana jest od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i to oczywiście robimy.

Zwróćcie uwagę, na czym tu nalega szejch i mówi: „Wybieraj według swojego uznania modlitwy po tym, jak przeczytałeś taszahhud i poprosiłeś Allaha o ochronę przed czterema rzeczami. Wybieraj według uznania modlitwy, lecz zwłaszcza te modlitwy, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)".

Jest to bardzo ważna uwaga! Zamiast wypowiadać od siebie jakieś słowa modlitwy, weź i naucz się tego, co przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Jest to ważne i lepsze, ponieważ modlitwy Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zostały mu zesłane przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nauczył go (pokój i

błogosławieństwo Allaha z nim) wypowiadania tych modlitw. Znaczy to, że te modlitwy są chronione przed błędami i pomyłkami. Gdy człowiek sam zwraca się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z du'a, może się pomylić lub przekroczyć dozwoloną granicę. Nazywa się to przekroczeniem dozwolonej granicy (i'tida' fid-du'a), przewinieniem w du'a. Z jakiego powodu du'a człowieka nie jest przyjmowana? Człowiek zaczyna prosić o coś, o co nie wolno prosić Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), albo prosi w niewłaściwy sposób, niedostatecznie wychwala Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), niedostatecznie okazuje przyzwoitość wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Nazywa się to przekroczeniem granicy w du'a. A jeśli zwracasz się z tymi du'a, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jesteś chroniony przed błędem. To pierwsze.

Drugie — du'a Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dotyczy tego, co najważniejsze i najbardziej potrzebne dla ciebie. Najważniejsze jest to, czego nauczył Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a nie to, o co sam prosisz.

Trzecie — te du'a są obszerne (dżami'). Małe, krótkie, lecz obszerne treścią. Zawarte jest w nich dobro tego świata i dobro świata wiecznego. Dlatego, zwróćcie uwagę, towarzysze mieli więcej wiedzy niż my, i byli oczywiście bardziej elokwentni. Lepiej niż my znali przyzwoitość, jak się zachowywać i zwracać do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lecz przy tym Abu Bakr as-Siddik (niech Allah będzie z niego zadowolony), najlepszy ze wszystkich

ludzi, którzy kiedykolwiek byli po prorokach i posłańcach, mówi Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

يا رسولَ اللَّهِ علِّمني دعاءً أَدعو بِهِ في صلاتي

„O Posłańcu Allaha, naucz mnie modlitwy, z którą będę zwracał się do Allaha w modlitwie". I Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nauczył go du'a:

اللّهُـمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسي ظُلْماً كَثيراً وَلا يَغْفِرُ الذُّنوبَ إِلاّ أَنْت ، فَاغْفِر لي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِك وَارْحَمْني، إِنَّكَ أَنْتَ الغَفورُ الرَّحيم

/Allahumma, inni zalamtu nafsi zulman kathiran, wa la jaghfiru-dh-dhunuba illa Anta, fa-ghfir li maghfiratan min 'indika wa-rhamni, innaka Anta-l-Ghafuru-r-Rahim!/

„O Allahu, wyrządziłem wielką niesprawiedliwość swojej duszy, lecz nikt nie wybacza grzechów oprócz Ciebie. Wybacz mi więc przebaczeniem od Ciebie i zmiłuj się nade mną. Zaprawdę Ty jesteś Wybaczający, Okazujący miłosierdzie, Miłosierny". (Al-Buchari (834) i at-Tirmidhi (3531)).

Jest to wspaniała du'a! Po pierwsze, zawarte jest w niej uznanie swojego grzechu, a uznanie swojego grzechu to jedna z form zbliżenia (tawassul) w du'a. Jeśli chcesz, by Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) przyjął twoją du'a, uznaj swój grzech w du'a.

Junus (pokój z nim) znalazł się we wnętrzu ryby. Wyobraźcie sobie, znaleźć się we wnętrzu ryby, w mroku. Jaka jest szansa na

ocalenie? Jak można się wydostać z żołądka ryby? Tylko śmierć. Du'a Junusa (pokój z nim), gdy znalazł się we wnętrzu ryby, brzmiała tak:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

/La ilaha illa anta subhanaka! Inni kuntu min az-zalimin!/

„Nie ma prawdziwego Boga oprócz Ciebie. Chwała Ci. Byłem spośród tych, którzy popełnili niesprawiedliwość".

Uznanie swojej niesprawiedliwości, swojego grzechu to jedna z form zbliżenia się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), by otrzymać Jego odpowiedź. W tej du'a na początku:

„O Allahu, wyrządziłem wiele niesprawiedliwości swojej duszy".

Dalej:

«وَلا يَغْفِرُ الذُّنوبَ إلاّ أَنْت» „nikt nie wybacza grzechów oprócz Ciebie" — jest to uznanie tego, że tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wybacza grzechy. To uznanie to też zbliżenie (tawassul).

Dalej:

«فَاغْفِر لي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِك» — „daj mi przebaczenie od Ciebie i zmiłuj się nade mną".

«إِنَّكَ أَنْتَ الغَفورُ الرَّحيم» „Zaprawdę Ty jesteś Wybaczający, Miłosierny" — jest to zbliżenie do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) poprzez

Jego najpiękniejsze Imiona.

A więc, zbliżenie do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) poprzez Jego Najpiękniejsze Imiona: „al-Ghafur” — Ten, który daje „maghfira”, czyli osłania i wybacza grzechy, i „ar-Rahim” — Który okazuje Swoje miłosierdzie, zmiłowuje się.

Inny przykład: towarzysze Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) prosili Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o du'a. 'Aisza (niech Allah będzie z niej zadowolony) powiedziała: „O Posłańcu Allaha, jeśli zastanę Noc Przeznaczenia (lajlat al-kadr), z jaką du'a się zwrócić?”. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nauczył ją wspaniałej du'a, w której zawarte jest całe dobro i ochrona przed całym złem:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

/Allahumma innaka 'afuwwun, tuhibbul-'afwa, fa'fu 'anni/

„O Allahu, Ty jesteś Wybaczający, Miłosierny, kochasz wybaczać, litować się, więc wybacz mi i zmiłuj się”. (Hadis przekazali Ahmad i Ibn Madżah).

Krótka du'a, lecz zawiera w sobie ogromny sens.

Abu Hurajra (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówi Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): „O Posłańcu Allaha, widzę, że masz jakąś przerwę między takbirem a czytaniem

«al-Fatihy». Co wypowiadasz w tym momencie? Naucz mnie”. (Buchari, nr 744; Muslim, nr 598).

Oto tak towarzysze Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dążyli do du‘a od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dlatego i my też uczmy się du‘a przekazanych w Sunnie i zwracajmy się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) poprzez te du‘a.

Jest tu jedna subtelność! Szejch Ibn Baz mówi: „A potem wybiera z du‘a to, czego chce”. Powiedzieliśmy wybierać z du‘a przekazanych w Sunnie. Niektórzy uczeni (‘ulama) nalegają i mówią, że po taszahhudzie tylko te du‘a, które przekazano w Koranie i Sunnie, a w pokłonie (sudżud) można już prosić swoimi słowami, w tym, jeśli nie znasz języka arabskiego, możesz prosić i w swoim języku. Lepiej, oczywiście, też te du‘a, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), lecz jeśli nie znasz du‘a lub chcesz poprosić o coś indywidualnego, możesz swoimi słowami, a nawet w swoim języku. To dotyczy pokłonu (sudżud).

Co się zaś tyczy taszahhudu, tu wielu uczonych nalega właśnie na to, co przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), choć niektórzy dopuszczają proszenie też swoimi słowami.

Dalej szejch mówi:

أَمَّ فِي التَّشَهُّدِ الأَوَّلِ فَيَقُومُ بَعْدَ الشَّهَادَتَيْنِ إِلَى الثَّالِثَةِ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ، وَإِنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ أَفْضَلُ؛ لِعُمُومِ الْأَحَادِيثِ فِي

ذَلِكَ؛ ثُمَّ يَقُومُ إِلَى الثَّالِثَةِ

„Co się zaś tyczy pierwszego taszahhudu w modlitwie południowej (zuhr), popołudniowej (al-‘asr), wieczornej (maghrib) i nocnej (al-‘isza), to po wypowiedzeniu dwóch świadectw modlący się wstaje do trzeciego rak‘atu”.

Czyli szejch mówi o tym, że jeśli jest to modlitwa trzy- lub czterorak‘atowa, jak maghrib czy zuhr, ‘asr, ‘isza — czterorak‘atowe, to tu po tym, jak przeczytasz taszahhud, powiesz dwa świadectwa „Aszhadu alla ilaha illa-Llah, wa aszhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluh”, nie czytając nawet „Allahumma salli ‘ala Muhammad wa barik ‘ala Muhammad”, możesz wstać do trzeciego rak‘atu. Lecz jeśli przed wstaniem do trzeciego rak‘atu zwróci się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z modlitwą za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jak „Allahumma salli ‘ala Muhammad wa barik ‘ala Muhammad”, jest to lepsze, ponieważ hadisy na ten temat są ogólne (obejmujące). I ten taszahhud, i tamten taszahhud. Otóż, opinia szejcha Ibn Baza, autora tej książki, jest taka, że po drugim rak‘acie, gdy czytasz taszahhud, pożądane jest przeczytać też „Allahumma salli ‘ala Muhammad wa barik ‘ala Muhammad”. Jest to jedna z opinii. Czyli zalicza to do czynności pożądanych (mustahabbat). Lecz bardziej słuszne jest, że czytanie „Allahumma salli ‘ala Muhammad wa barik ‘ala Muhammad” po drugim rak‘acie jest też obowiązkowe (wadżib). Dowód: Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nakazał za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) salat i salam. Salam to „At-tahijjatu li-Llahi, was-salawatu wat-tajjibatu, as-salamu ‘ala-n-nabijju”. Jest tam salam, a salat też nakazany jest

przez Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). I jest to w du'a: „Allahumma salli 'ala Muhammad wa barik 'ala Muhammad". Oznacza to, że są to nieodłączne części jednej całości taszahhudu, i nie wolno ich rozdzielać. Jeszcze dowód: Prorok Muhammad (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

„Po wypowiedzeniu ostatniego taszahhudu w ostatnim rak'acie, proście Allaha o ochronę przed czterema rzeczami". (Muslim).

Ta du'a czytana jest po słowach „Allahumma salli 'ala Muhammad wa barik 'ala Muhammad". Znaczy to, że jest nieodłączną częścią taszahhudu. Znaczy obowiązkowe (wadżib) jest czytanie jej po drugim rak'acie.

LEKCJA 10. Czynności pożądane w modlitwie (sunan as-salat)

إِنَّ الْحَمْدَ للهِ، نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضْلُلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدُهُ لا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

أَمَّا بَعْدُ:

Lekcja dziesiąta: Sunny modlitwy (sunan as-salat)

Szejch mówi:

„Lekcja nr 10. Czynności pożądane w modlitwie (sunan as-salat)

Pożądane elementy modlitwy:

1. Słowa-zwrócenie się do Allaha z prośbą na początku modlitwy (du'a al-istiftah).

2. Położenie prawej dłoni na lewej i położenie ich na piersi podczas stania przed wykonaniem pokłonu i po wyprostowaniu z pokłonu.

3. Podniesienie rąk do wysokości ramion lub do wysokości uszu, złączywszy palce dłoni ze sobą i wyprostowawszy je. Postępować tak należy: przy pierwszym takbirze, otwierającym modlitwę (takbirat al-ihram); przed wykonaniem pokłonu; po wyprostowaniu z niego i przy wstawaniu po pierwszym taszahhudzie do trzeciego rak'atu.

4. Wypowiedzenie słów „Subhana Rabbijal-'Azim" w pokłonie i „Subhana Rabbijal-A'la" w prostracji więcej niż jeden raz.

5. Dodanie do słów „Rabbana wa lakal-hamd" innych słów wspomnienia podczas stania po pokłonie. Wypowiedzenie słów „Rabbi-ghfirli" więcej niż jeden raz między dwoma prostracjami.

6. Położenie głowy podczas pokłonu na poziomie pleców.

7. Oddalenie w prostracji rąk od boków, nieprzyciskając ich do ciała, brzucha od ud, ud od goleni.

8. Uniesienie łokci od ziemi podczas prostracji.

9. Siedzenie przy pierwszym taszahhudzie i między dwoma prostracjami na rozścielonej na ziemi lewej stopie, podłożonej pod siebie, ustawiwszy prawą stopę w pozycji pionowej (skierowawszy jej palce w stronę kibli).

10. Siedzenie w pozycji „tawarruk" w ostatnim taszahhudzie tych modlitw, które składają się z trzech lub czterech rak'atów. W tej pozycji modlący się siada na lewy pośladek, przesunąwszy przy tym lewą nogę pod prawą i ustawiwszy prawą stopę pionowo.

11. Wskazujące ułożenie palca wskazującego prawej ręki w pierwszym i drugim taszahhudzie, począwszy od chwili, gdy modlący się usiadł do taszahhudu, aż do jego zakończenia, oraz poruszanie tym palcem podczas modlitwy.

12. Zwrócenie się do Allaha z prośbą o błogosławieństwo i łaskę dla Muhammada i jego rodziny, a także dla Ibrahima i jego rodziny w pierwszym taszahhudzie.

13. Zwrócenie się do Allaha z modlitwą w ostatnim taszahhudzie przed wypowiedzeniem słów pozdrowienia.

14. Czytanie Koranu na głos przy odprawianiu porannej, piątkowej, świątecznych modlitw, a także modlitw o zesłanie deszczu.

Czytanie na głos pierwszych dwóch rak'atów wieczornej i nocnej modlitwy.

15. Czytanie Koranu po cichu przy odprawianiu południowej i popołudniowej modlitwy, a także trzeciego rak'atu wieczornej modlitwy i dwóch ostatnich rak'atów nocnej modlitwy.

16. Czytanie czegokolwiek z Koranu oprócz sury «al-Fatiha»".

A więc, autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) wymienia te czynności, które są pożądane (mustahab).

Czym różnią się czynności pożądane (mustahabbat) od obowiązkowej (wadżib) i od filaru (rukn)? Tym, że jeśli człowiek pominie czynność pożądaną (mustahabbat) przez zapomnienie lub niewiedzę, lub nawet celowo, jego modlitwa będzie ważna. Jeśli zaś człowiek zapomniał coś zrobić lub nie wiedział z czynności obowiązkowej (wadżibatów), jego modlitwa będzie ważna, lecz jeśli celowo pominął, jego modlitwa będzie nieważna. W odniesieniu do pominięcia filaru (rukn) NIE jest przyjmowane ani zapomnienie, ani niewiedza, ani celowe pominięcie.

Sunan czyli mustahabbat (czynności pożądane) to to, co wchodzi w samą istotę modlitwy, jak czynności obowiązkowe (wadżibat) i filary (arkan), w odróżnieniu od warunków (szart), które nie wchodzą w samą istotę modlitwy.

Sunan różni się od czynności obowiązkowej (wadżib) i od filaru (rukn) tym, że przy celowym pominięciu czegoś z czynności

pożądanych modlitwa i tak będzie ważna. Jeśli człowiek celowo pominął coś z obowiązkowego (wadżib), modlitwa nie będzie ważna. Jeśli człowiek pominął filar (rukn) przez zapomnienie lub niewiedzę, modlitwa będzie nieważna.

Autor najpierw mówi:

„1. Słowa-zwrócenie się do Allaha z prośbą na początku modlitwy (du'a al-istiftah)".

Najbardziej znane du'a al-istiftah przekazano od 'Umara ibn al-Chattaba i innych.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ

/Subhanaka-Llahumma wa bi-hamdika, wa tabaraka-smuka, wa ta'ala dżadduka, wa la ilaha ghajruka/

„Chwała Tobie, o Allahu, i cześć Tobie, błogosławione jest imię Twoje, ponad wszystko jest Twoja wielkość, i nie ma bóstwa godnego czci oprócz Ciebie". Muslim (399).

Człowiekowi pożądane jest wypowiadać nie tylko tę najbardziej znaną du'a, lecz trzeba też znać inne du'a. I dla urozmaicenia czasem mówić tę du'a, a czasem inną du'a, jak na przykład:

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ

وَالْبَرَدِ

/Allahumma, ba‘id bajni wa bajna chatajaja kama ba‘adta bajna-l-maszriki wal-maghrib, Allahumma, nakkini min chatajaja kama junakka-th-thaubu-l-abjadu min ad-danas, Allahumma-ghsilni min chatajaja bil-ma’i, was-salldżi wal-barad/

„O Allahu, oddal mnie od moich grzechów, jak oddaliłeś wschód od zachodu. O Allahu, oczyść mnie z grzechów, jak oczyszcza się białą odzież z brudu. O Allahu, zmyj moje grzechy wodą, śniegiem i gradem!”. Al-Buchari (744), Muslim (598).

Pierwszy pożytek ze wspominania różnych form du‘a — człowiek tym samym ożywia Sunnę, korzysta i wspomina nie tylko jedną rzecz z Sunny, lecz ożywia różne formy Sunny, i za to należy mu się nagroda.

Drugi pożytek — by urozmaicić du‘a. Ratuje to człowieka przed rutyną przy odprawianiu modlitwy, ponieważ jeśli człowiek stale mówi jedną rzecz, powstaje u niego pewien automatyzm i odprawianie modlitwy staje się mechaniczne, ponieważ nie zastanawia się nad tym, co mówi. Aby się od tego uwolnić i osiągnąć pełniejszą pokorę (chuszu‘), i aby modlitwa była z serca, trzeba urozmaicać to, co przekazano w Sunnie: czasem mówić tak, czasem mówić inaczej, jeśli w Sunnie dopuszczalne jest urozmaicenie.

Ważne! W modlitwie pogrzebowej (salat al-dżanaza) nie ma du‘a al-istiftah.

Dalej mówi autor:

„2. Położenie prawej dłoni na lewej, położenie ich na piersi podczas stania (kijam)...".

Dwa warianty położenia rąk na piersi:

— wewnętrzna powierzchnia prawej dłoni kładzie się na wierzchniej powierzchni lewej dłoni tak, że obejmuje nadgarstek (rusgh) i część przedramienia;
— albo kładzie się na przedramieniu.

Kładzenie rąk na łokciu i obejmowanie go, jak robią to niektórzy, jest błędem i niewłaściwe, tak nie przekazano w Sunnie. Nawet jeśli rząd bywa ciasny (niektórzy mówią, że rząd był bardzo ciasny, dlatego tak stanął), trzeba stać tak, by ręka i tak była w tych miejscach, o których przekazano w Sunnie.

Autor mówi:

„...przed wykonaniem pokłonu (ruku') i po wyprostowaniu z pokłonu".

Jest to opinia szejcha Ibn Baza i szejcha 'Usajmina (niech Allah się nad nimi zmiłuje), że ręce kładzie się na piersi zarówno przed pokłonem (ruku'), jak i po pokłonie (ruku'). Opinia innych uczonych ('ulama), jak i szejcha al-Albaniego, jest taka, że się nie kładzie. W tej kwestii są różnice zdań, nie ma jednoznacznych hadisów, które

wskazywałyby jednoznacznie, że robi się tak czy inaczej. Ta kwestia należy do kwestii idżtihadu. Allah wie najlepiej.

Dalej mówi autor:

„3. Podniesienie rąk do wysokości ramion lub do wysokości uszu, złączywszy palce dłoni ze sobą i wyprostowawszy je. Postępować tak należy: przy pierwszym takbirze, otwierającym modlitwę (takbirat al-ihram); przed wykonaniem pokłonu; po wyprostowaniu z niego i przy wstawaniu po pierwszym taszahhudzie do trzeciego rak'atu".

Autor wymienia dwa warianty podnoszenia rąk przy wypowiadaniu takbiru: albo do wysokości uszu, albo do wysokości stawu barkowego (mankib). W Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przekazano te dwa warianty podnoszenia rąk, i przy tym trzeba nie ściśle złączyć palce ze sobą i je wyprostować. Nie trzeba zginać palców, jak robią niektórzy.

Uważnie! Powiedziano „do wysokości uszu lub do wysokości ramion". Jest to też ważne, ponieważ bardzo wielu ludzi (szczególnie widać to u tych, którzy już „długo" odprawiają modlitwę, jak jacyś „koryfeusze" i „weterani", modlą się już 5-10 lat) podnosi ręce w najlepszym przypadku do piersi. Jest to niewłaściwe i jest to błąd! Poprawnie jest podnosić ręce do wysokości uszu lub do wysokości przedramion. Dotykanie uszu NIE JEST POTRZEBNE!

Autor mówi, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nigdy nie pomijał podnoszenia rąk przy wypowiadaniu wstępnego takbiru (takbirat al-ihram), przed pokłonem (ruku‘), po pokłonie (ruku‘) i gdy trzeba wstać do wykonania już trzeciego rak‘atu, po pierwszym taszahhudzie.

Oto te miejsca:

— wstępny takbir (takbirat al-ihram);
— przed pokłonem (ruku‘);
— po pokłonie (ruku‘);
— gdy wstał do trzeciego rak‘atu.

Można podnosić ręce:

— przed takbirem: człowiek najpierw wypowiada „Allahu Akbar”, a potem podnosi ręce;
— po takbirze (po wypowiedzeniu słów „Allahu Akbar”);
— jednocześnie podczas takbiru.

Wszystkie trzy warianty są przekazane i dopuszczalne.

Dalej powiedziano:

„4. Wypowiedzenie słów «Subhana Rabbijal-‘Azim» w pokłonie i «Subhana Rabbijal-A‘la» w prostracji więcej niż jeden raz”.

Trzeba wypowiedzieć słowa: „Subhana Rabbijal-‘Azim” w pokłonie (ruku‘) i „Subhana Rabbijal-A‘la” w prostracji (sudżud) raz — jest to

obowiązkowe (wadżib). A to, co ponad to, jest pożądane (mustahab) i jest to z sunny modlitwy. Czyli wypowiadanie trzy razy i więcej (ile chce człowiek) należy do czynności pożądanych (mustahabbatów). Przekazano od towarzyszy (sahaba) w przekazie (athar) od ‘Alego, że 3 razy jest obowiązkowe (wadżib), a to, co ponad to, jest sunną, lecz są tu różnice zdań.

To samo dotyczy wypowiedzenia słów „Subhana Rabbijal-A‘la” w prostracji (sudżud). Pożądane jest też wypowiadanie jakichś innych zikrów po tych słowach. Na przykład:

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ المَلَائِكَةِ والرُّوحِ

/Subbuhun, Kuddusun, Rabbu-l-mala’ikati war-ruhi/

„Chwalebny, Święty, Pan aniołów i Ducha”. Muslim (487).

Albo:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

/Subhanaka-Llahumma, Rabbana, wa bi-hamdika, Allahumma, -ghfir li/

„Chwała Tobie, o Allahu, Panie nasz, i cześć Tobie, o Allahu, wybacz mi!”.

Al-Buchari (817), Muslim (484).

Trzeba wypowiadać przekazane zikry od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w pokłonie (ruku‘) po słowach „Subhana Rabbijal-‘Azim” i w prostracji (sudżud) po słowach „Subhana Rabbijal-A‘la”. Nie trzeba zastępować tego zikru tamtymi, po prostu trzeba raz wypowiedzieć „Subhana Rabbijal-‘Azim”, a dopiero potem mówić zikry, które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Dalej autor mówi:

„5. Dodanie do słów «Rabbana wa lakal-hamd» innych słów wspomnienia podczas stania, po pokłonie”.

Podczas stania po pokłonie wypowiedzenie słów „Rabbana wa lakal-hamd” jest obowiązkowe (wadżib), a już dodanie innych słów do tych słów, przekazanych przez Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jest pożądane (sunna).

Na przykład:

رَبَّنا وَلَكَ الحَمْدُ

/Rabbana wa lakal-hamd/

„Panie nasz, chwała Tobie” — jest to wadżib.

حَمْداً كَثيراً طَيِّباً مُبارَكاً فيه

/Hamdan kathiran, tajjiban, mubarakan fihi/

„Chwała wielokrotna, dobra, błogosławiona”.

Al-Buchari (2/284) — jest to pożądane.

Albo słowa:

لِرَبِّيَ الْحَمْدُ، لِرَبِّيَ الْحَمْدُ

/Li-Rabbijal-hamdu; Li-Rabbijal-hamdu/

„Memu Panu chwała; memu Panu chwała”.

Zapamiętajcie ten zikr, który można wypowiadać tyle, ile chce człowiek, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wykonywał bardzo długi pokłon (ruku‘), a potem między pokłonem (ruku‘) a prostracją (sudżud) stał równie długo. LECZ dotyczy to tylko po tym, jak człowiek wypowie obowiązkowe (wadżib) — słowa „Rabbana wa lakal-hamd”.

Dalej:

„…wypowiedzenie słów «Rabbi-ghfirli» więcej niż jeden raz między dwoma prostracjami”.

Trzeba raz poprosić Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o przebaczenie, mówiąc:

رَبِّ اغْفِرْ لِي

/Rabbi-ghfirli/ „Panie mój, wybacz mi”

— jest to obowiązkowe (wadżib).

Dwa i więcej razy lub inne du'a, jak na przykład:

رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي

/Rabbi-ghfirli wa-rhamni/

— jest to pożądane (mustahab) i inne zikry.

Dalej:

„6. Położenie głowy podczas pokłonu na poziomie pleców".

Uwaga! Bardzo wielu nie zwraca uwagi na tę sunnę. Głowa nie powinna być zadarta ani opuszczona, powinna być na jednym poziomie.

Dalej:

„7. Oddalenie w prostracji rąk od boków, nieprzyciskając ich do ciała, brzucha od ud, ud od goleni".

Poprawna prostracja (sudżud).

Dalej:

„8. Uniesienie łokci od ziemi podczas prostracji".

Trzeba unieść łokcie od ziemi podczas prostracji, aby nie było „iftirasz as-sab'a" (jak dzikie zwierzęta drapieżne, które leżąc, rozpłaszczają się na ziemi i kładą swoje łapy na ziemi).

Dalej:

„9. Siedzenie przy pierwszym taszahhudzie i między dwoma prostracjami na rozścielonej na ziemi lewej stopie, podłożonej pod siebie, ustawiwszy prawą stopę w pozycji pionowej i skierowawszy jej palce w stronę kibli".

Lewa stopa człowieka jest rozścielona na ziemi i zgięta. Człowiek siada na nią, podkładając ją pod siebie, a prawa stopa ustawiona jest pionowo, palce prawej nogi skierowane są w stronę kibli. Głowy przy tym NIE trzeba przekrzywiać, lecz trzymać ją prosto.

Nazywa się to siedzeniem „iftirasz", i wykonuje się je po drugim rak'acie. Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi, że przy pierwszym taszahhudzie robi się to, lecz w modlitwie porannej będzie to pierwszy i ostatni, i między prostracjami.

Dalej:

„10. Siedzenie w pozycji «tawarruk» w ostatnim taszahhudzie tych modlitw, które składają się z trzech lub czterech rak'atów. W tej pozycji modlący się siada na lewy pośladek, przesunąwszy przy tym lewą nogę pod prawą i ustawiwszy prawą stopę pionowo".

Jak siedzieć w pozycji „tawarruk"?

Siadać na pośladek i podłożyć lewą nogę pod prawą:

— prawa noga, podobnie jak przy „iftirasz", ustawiana jest pionowo, a palce skierowane są w stronę kibli;
— można prawej nogi nie ustawiać pionowo, lecz ułożyć poziomo;
— można też przesunąć prawą nogę między lewą golenią a udem.
Są to trzy warianty.

Nazywa się to siedzeniem „tawarruk", które bywa w modlitwach trzy- i czterorak'atowych, w ostatnim siedzeniu przy czytaniu ostatniego taszahhudu. Człowiek siada na lewy pośladek, ponieważ tu będzie siedział długo, i robienie du'a będzie mu tak wygodnie. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) siedział w takiej pozycji podczas taszahhudów.

Dalej:

„11. Wskazujące ułożenie palca wskazującego prawej ręki w pierwszym i drugim taszahhudzie, począwszy od chwili, gdy modlący się usiadł do taszahhudu, aż do jego zakończenia, oraz poruszanie tym palcem podczas modlitwy".

Jak wykonuje się wskazujący ruch (iszara) palcem prawej ręki?

— albo kciuk przyciska się do pozostałych palców złożonych w pięść;
— albo wykonuje się „tahlik" — gdy czubek środkowego palca przyciska się do czubka kciuka i tworzy się pierścień.

Wykonuje się „iszara” palcem wskazującym podczas pierwszego taszahhudu i podczas drugiego taszahhudu. Autor mówi, że gdy tylko człowiek siada do taszahhudu, od razu powinien zacząć to robić, i do zakończenia, przy czym trzeba poruszać tym palcem, to też przekazane w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Taszahhud to du‘a, otóż przez czas trwania tej du‘a poruszasz palcem.

Dalej:

„12. Zwrócenie się do Allaha z prośbą o błogosławieństwo i łaskę dla Muhammada i jego rodziny, a także dla Ibrahima i jego rodziny w pierwszym taszahhudzie”.

Autor uważa, że jest to pożądane (mustahab), lecz bardziej słuszne jest, że jest to obowiązkowe (wadżib), ponieważ jest to nieodłączna część taszahhudu.

Dalej:

„13. Zwrócenie się do Allaha z modlitwą w ostatnim taszahhudzie przed wypowiedzeniem słów pozdrowienia”.

Du‘a w taszahhudzie przed salamem jest pożądane, oprócz wypowiedzenia du‘a o ochronę przed 4 rzeczami, ponieważ bardziej słuszne jest, że jest to obowiązkowe (wadżib).

Dalej:

„14. Czytanie Koranu na głos przy odprawianiu porannej, piątkowej, świątecznych modlitw, a także modlitwy o zesłanie deszczu. Czytanie na głos pierwszych dwóch rak'atów wieczornej i nocnej modlitwy".

Koran czyta się na głos:

— w modlitwie porannej (salat al-fadżr);
— w pierwszym i drugim rak'acie modlitwy wieczornej (maghrib) i nocnej ('isza);
— w modlitwie piątkowej (salat al-dżumu'a);
— w modlitwach świątecznych;
— w modlitwie o zesłanie deszczu (salat al-istiska').

Zwróćcie uwagę, w pięciokrotnych modlitwach Koran na głos czyta się w obu rak'atach modlitwy porannej (fadżr) i w pierwszych dwóch rak'atach modlitw maghrib i 'isza. Pozostałe zaś modlitwy czytane są na głos, gdy wymagane jest dla nich „idżtima' an-nas" (czyli duże zgromadzenie modlących się), jak dżumu'a, modlitwa świąteczna, modlitwa o zesłanie deszczu (istiska') czy modlitwa kusuf podczas zaćmienia słońca.

Ktoś powie: „A co z dniem 'Arafa: na modlitwę zuhr i 'asr gromadzą się miliony ludzi, lecz Koran czytany jest po cichu?". Mówimy: „Tak, ludzi jest tam wielu, lecz w swojej podstawie są to wciąż te same modlitwy zuhr i 'asr, dlatego pozostają w swojej podstawie i czytane są po cichu".

Dalej:

„15. Czytanie Koranu po cichu przy odprawianiu południowej i popołudniowej modlitwy, a także trzeciego rak'atu wieczornej modlitwy i dwóch ostatnich rak'atów nocnej modlitwy".

Gdy człowiek odprawia modlitwy zuhr i 'asr, czyta Koran po cichu. Co się zaś tyczy modlitw maghrib i 'isza, trzeci rak'at w maghrib i trzeci-czwarty rak'at w modlitwie 'isza człowiek czyta Koran po cichu.

Dalej:

„16. Czytanie czegokolwiek z Koranu oprócz sury «al-Fatiha»".

Czytanie czegoś z Koranu oprócz sury „al-Fatiha" jest pożądane (mustahab) i nie jest obowiązkowe (nie wadżib). Jeśli człowiek nie przeczytał niczego w swojej modlitwie oprócz sury „al-Fatiha", jego modlitwa będzie ważna, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział, że „modlitwa bez sury «al-Fatiha» nie będzie ważna". Wskazuje to na to, że wystarczy sama sura „al-Fatiha", by modlitwa była ważna.

Dalej:

„Zaleca się też dbać o wykonywanie pozostałych czynności pożądanych, oprócz tych, które już wymieniliśmy. Na przykład wypowiedzenie podczas stania, po pokłonie, dodania do słów «Rabbana wa lakal-hamd» innych słów wspomnienia. Jest to sunna wobec każdego modlącego się, czy to imam, czy ten, kto odprawia

modlitwę pod kierunkiem imama (ma'mum), czy ten, kto odprawia modlitwę indywidualnie".

Wypowiedzenie „Rabbana wa lakal-hamd" jest obowiązkowe (wadżib), a po tym wypowiadanie jakichś innych słów, jak:

حَمْداً كَثيراً طَيِّباً مُبارَكاً فيه

/Hamdan kathiran, tajjiban, mubarakan fihi/

„Chwała wielokrotna, dobra, błogosławiona". Al-Buchari (2/284)

albo

ربَّنا لك الحمدُ، مِلْءَ السَّمواتِ ومِلْءَ الأرضِ، ومِلْءَ ما شِئْتَ مِن شيءٍ بعدُ

/Rabbana laka-l-hamd, mil'a-s-samawati wa mil'a-l-ard, wa mil'a ma szi'ta min szaj'in ba'd/

albo

لِرَبِّيَ الْحَمْدُ، لِرَبِّيَ الْحَمْدُ

/Li-Rabbijal-hamdu; Li-Rabbijal-hamdu/

„Memu Panu chwała; memu Panu chwała"

albo coś innego — jest to sunna dla wszystkich w modlitwie: nie tylko dla imama, lecz i dla ma'muma, i dla munfarida.

Dalej:

„Innym przykładem jest położenie dłoni podczas pokłonu na kolanach, rozstawiwszy palce”.

Autor przytacza teraz przykłady tych czynności pożądanych (mustahabów), których nie wymienił. Tym samym autor chce powiedzieć, że to, co wymienił, to nie wszystko, lecz jedynie część czynności pożądanych (mustahabbatów), dlatego trzeba dbać też o inne czynności pożądane (mustahabbat). To, co tu wymieniono, jest z najbardziej znanych, pożądanych czynności (mustahabbatów). Czyli trzeba studiować, jak robił Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a potem doskonalić swoją modlitwę. Następnie autor przytoczył przykład tego, czego nie wymienił, jak na przykład, że podczas pokłonu (ruku‘), gdy człowiek kładzie swoje ręce na kolanach, trzeba rozstawić palce.

Na tym zakończymy dzisiejszą lekcję.

وصل الله وسلم على محمد وعلى آله وصحبه أجمعين الحمد لله رب العالمين

LEKCJA 11. Czynności unieważniające modlitwę (mubtilat as-salat)

Kontynuujemy z wami studiowanie błogosławionego dzieła szejcha Ibn Baza (niech Allah się nad nim zmiłuje). Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدَّرْسُ الحَادِي عَشَرَ مُبْطِلَاتُ الصَّلَاةِ

مُبْطِلَاتُ الصَّلَاةِ، وَهِيَ ثَمَانِيَةٌ:

١- الْكَلَامُ الْعَمْدُ مَعَ الذِّكْرِ وَالْعِلْمِ، أَمَّ النَّاسِي وَالْجَاهِلُ فَلَا تَبْطُلُ صَلَاتُهُ بِذَلِكَ.

٢- الضَّحِكَ.

٣- الْأَكْلُ.

٤- الشُّرْبُ.

٥- انْكِشَافُ الْعَوْرَةِ.

٦- الِانْحِرَافُ الْكَثِيرُ عَنْ جِهَةِ الْقِبْلَةِ.

٧- الْعَبَثُ الْكَثِيرُ الْمُتَوَالِي فِي الصَّلَاةِ.

٨- انْتِقَاضُ الطَّهَارَةِ.

„Lekcja nr 11. Czynności unieważniające modlitwę (mubtilat as-salat)

Czynności unieważniających modlitwę jest osiem:

1. Celowe wypowiedzenie obcych słów, wiedząc i pamiętając o tym, że jest to zakazane. Słowa wypowiedziane przez zapomnienie lub niewiedzę nie unieważniają modlitwy.

2. Śmiech.

3. Przyjmowanie pokarmu.

4. Picie podczas modlitwy.

5. Odsłonięcie zakazanych części ciała.

6. Znaczące odchylenie od kibli.

7. Liczne, niepotrzebne, długotrwałe ruchy.

8. Naruszenie ablucji".

A więc, jest to jedenasta lekcja w książce „Ważne lekcje dla całej ummy". Szejch mówi tu o tych rzeczach, które czynią modlitwę nieważną. Po arabsku jest to «مُبْطِلَاتُ الصَّلَاةِ» (mubtilat as-salat). Jest ich osiem. Czy jest dowód na to, że rzeczy unieważniających modlitwę jest osiem? Nie ma takiego hadisu ani ajatu, w których by o tym powiedziano. Lecz uczeni w wyniku badania dowodów szariackich (tatabbu' wal-istikra') ajatów i hadisów doszli do wniosku, że okoliczności unieważniające modlitwę ograniczają się do tej liczby — osiem rzeczy, które unieważniają modlitwę.

Szejch mówi:

١- الْكَلَامُ الْعَمْدُ مَعَ الذِّكْرِ وَالْعِلْمِ، أَمَّ النَّاسِي

„Pierwsze — to celowe wypowiedzenie obcych słów, wiedząc i pamiętając o tym, że jest to zakazane. Słowa wypowiedziane przez

zapomnienie lub niewiedzę nie unieważniają modlitwy".

Jeśli człowiek celowo, świadomie, umyślnie wypowiada jakieś słowa niezwiązane z modlitwą, i wie, że nie wolno tego robić, i pamięta o tym, wtedy modlitwa się unieważnia. Jeśli człowiek nie wie, że nie wolno mówić podczas modlitwy, wtedy jego modlitwa nie unieważnia się z powodu wypowiedzianych przez niego słów. Jeśli człowiek zapomniał i, zapomniawszy, coś wypowiedział, jego modlitwa się nie unieważnia. Dlatego, pamiętając te warunki: celowo wypowiedział, wiedząc, że nie wolno, pamiętając o tym, w takim przypadku modlitwa się unieważnia.

I szejch mówi, że słowa wypowiedziane przez zapomnienie lub przez niewiedzę nie unieważniają modlitwy. Wskazuje na to hadis Mu'awii ibn al-Hakama. Mu'awija ibn al-Hakam podczas modlitwy, gdy ktoś z modlących się kichnął, powiedział: „Niech Allah się nad tobą zmiłuje (Jarhamuka-Llah)". Ludzie zaczęli dawać mu różne znaki, chcąc wskazać mu, że robi coś nie tak. On potem zapytał: „Co z wami? Dlaczego robicie mi uwagi?" — i podczas modlitwy zaczął wypowiadać jeszcze więcej różnych słów. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wyjaśnił mu potem i powiedział:

إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ لَا يَصْلُحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ، إِنَّمَا هِيَ التَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ

„Ta modlitwa, i nie przystoi w niej żadna z mów ludzkich. Zaprawdę jest ona jedynie wysławianiem Allaha (Subhana-Llah) i wielbieniem Allaha (takbir), i czytaniem Koranu".

(Muslim (537). Zob. „Sahih al-Dżami‘” (2265)).

Chyba że są wyjątki. Jak mówią uczeni, jeśli tylko człowiek wie, pamięta i wypowiada jakieś słowa dla pożytku modlitwy. Na przykład, gdy imam zapomniał ajat z Koranu lub pomylił się przy czytaniu Koranu, i ktoś mu podpowiada lub go poprawia, jeśli się pomylił. I zdarza się, że imam się gubi podczas odprawiania modlitwy i nie wie, co teraz robić: prostrację (sudżud) czy pokłon (ruku‘). W takim przypadku ten, kto czyta za nim (ma’mum), może mu podpowiedzieć.

Na podstawie tego hadisu Mu‘awii ibn al-Hakama uczeni (‘ulama) mówią, że trzeba podpowiedzieć imamowi, lecz używając jakichś słów z Koranu i Sunny. Na przykład powiedz mu:

«وَاسْجُدْ»

„Wykonaj prostrację”.

(al-‘Alak 96:19).

Jeśli zaś i tak nie rozumie, gdy wypowiadasz coś z Koranu, wtedy można mu powiedzieć i wyjaśnić, jak jest, aby zrozumiał. Na podstawie hadisu Dhul-Jadajna, gdy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wykonał trzy rak‘aty zamiast czterech, a Dhul-Jadajn powiedział mu: „O Posłańcu Allaha, czy skrócona jest modlitwa? Czy zapomniałeś?”. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Nie skrócona jest modlitwa, i nie zapomniałem”. Dhul-Jadajn powiedział:

„Wykonaliśmy trzy, a nie cztery". Uważa się, że był to jeszcze czas modlitwy, i modlitwa jeszcze się nie skończyła, a Dhul-Jadajn mówi Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dlatego stąd wyciągamy wniosek, że jeśli imam nie rozumie, gdy mówi się mu na podstawie słów Koranu, w tych przypadkach można mu powiedzieć.

To pierwsza rzecz, która unieważnia modlitwę — celowa i świadoma mowa, wiedząc i pamiętając, że nie wolno mówić, chyba że dla pożytku modlitwy. Dalej autor mówi:

٢- الضَّحِكَ

„Drugie — śmiech".

Potem wymienia jeszcze szereg rzeczy. W rzeczywistości śmiech, odchylenie od kibli, liczne długotrwałe niepotrzebne ruchy, picie lub spożywanie pokarmu podczas modlitwy — wszystkie te rzeczy można połączyć w jedno — zbędne ruchy podczas odprawiania modlitwy. Dlatego, zanim omówimy te rzeczy, które wymienia szejch, powiemy ogólnie o ruchach podczas odprawiania modlitwy.

Jest pięć rodzajów przepisów (hukm) islamu:

1. Haram (zakazane).
2. Makruh (niepożądane).
3. Halal (dozwolone).

4. Mustahab (pożądane).
5. Wadżib (obowiązkowe).

Otóż tak samo ruchy podczas odprawiania modlitwy dzielą się na pięć części:

1. Ruchy zakazane (haram):

1) śmiech. Autor wymienia śmiech jako zakazany ruch podczas modlitwy. Jeśli to uśmiech, wtedy jest to niepożądane (makruh), jeśli zaś śmiech, to jest to zakazane (haram). Jest to jedna z rzeczy, które naruszają i czynią modlitwę nieważną;

2) przyjmowanie pokarmu. Jeśli człowiek je lub pije podczas modlitwy;

3) odchylenie od kibli;

4) niepotrzebne liczne ruchy podczas modlitwy.

Wszystko to wchodzi w skład zakazanych ruchów podczas modlitwy. Tak że, patrząc na człowieka, wydaje się, jakby wcale nie odprawiał modlitwy, jakby był teraz zajęty czymś innym. Czyli po wyglądzie nie powiesz, że to modlący się. Otóż, to pierwsze — ruchy zakazane.

2. Ruchy niepożądane (makruh) — jakieś nieznaczące obroty lub czynności bez potrzeby.

3. Czynności dozwolone (halal) — są to jakieś czynności z potrzeby, gdy istnieje konieczność. Na przykład podrapanie się po brodzie, jeśli rzeczywiście swędzi, ponieważ zdarza się, że człowiek wstaje do modlitwy i od początku do końca jest zajęty tylko tym, że drapie się po brodzie. Jest to problem, i może to już wejść w taką kategorię jak ruchy niepożądane lub zakazane. Jeśli u człowieka rzeczywiście swędzi broda lub jakaś inna część ciała, i człowiek się podrapał, jest to czynność dozwolona, gdy istnieje na to konieczność.

4. Czynności pożądane (mustahab). Na przykład zapełnienie luki w rzędzie, gdy jest luka w poprzedzającym rzędzie modlących się.

5. Czynności obowiązkowe (wadżib). W modlitwie są czynności, które są obowiązkowe (wadżib), oprócz tych czynności, które są częścią modlitwy, jak filary (rukn), czynności obowiązkowe (wadżibaty), pokłon (ruku‘), prostracja (sudżud) i tak dalej. Jak na przykład usunięcie nieczystości (nadżasa). Człowiek podczas modlitwy dowiedział się, że ma na odzieży nieczystość (nadżasa). Może zdjąć tę odzież. Albo ma czapkę na głowie, i, załóżmy, ptak zabrudził mu to nakrycie głowy. Człowiek może zdjąć ją podczas modlitwy, i jest to obowiązkowe (wadżib). Dowodem na to jest hadis Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy podczas modlitwy zdjął (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) swoje obuwie, gdy Dżibril (pokój z nim) poinformował go o tym, że na obuwiu jest nieczystość (nadżasa), i wtedy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zdjął swoje sandały. Są to czynności obowiązkowe.

Pytanie: co robić, jeśli ptak zabrudził człowiekowi odzież lub koszulę podczas modlitwy? Zdjąć koszulę czy wyjść z modlitwy? Tu trzeba doprecyzować: jeśli jest to ptak z tych ptaków, których mięso wolno spożywać, wtedy nie jest to nieczystość (nadżas). Jeśli z ptaków, których mięsa nie wolno spożywać, wtedy już traktujemy jak nieczystość (nadżasa), i jeśli można zdjąć, znaczy trzeba zdjąć.

Dalej autor mówi:

٣- الْأَكْلُ

„Trzecie — przyjmowanie pokarmu".

Przyjmowanie pokarmu, jeśli pozostał smak. Na przykład podczas postu nadszedł czas iftaru, i człowiek zakończył post (iftar), zjadł daktyl, i pozostał u niego smak w ustach. Odprawianie modlitwy, gdy w ustach pozostał smak daktyla, nie jest uznawane za przyjmowanie jedzenia. Dlatego wchodzi to w kategorię ruchów niepożądanych (makruh).

Dalej autor mówi:

٤- الشُّرْبُ

„Czwarte — picie".

Jeśli człowiek pije podczas modlitwy, to też unieważnia modlitwę.

Dalej autor mówi:

٦- الِانْحِرَافُ الْكَثِيرُ عَنْ جِهَةِ الْقِبْلَةِ

„Szóste — znaczące odchylenie od kibli".

Jak powiedziano w hadisie, kibla to to, co jest między wschodem a zachodem. Czyli odchylenie mniejsze niż 90 stopni od kibli nie unieważnia modlitwy. Lecz jeśli odchylenie wynosi już 90 stopni i więcej od kibli, wtedy unieważnia to modlitwę. Jak powiedziano wcześniej na poprzednich lekcjach, skierowanie się w stronę kibli, w stronę Kaaby i Mekki, jest jednym z warunków (szart) modlitwy. Wyjątkiem jest tylko podróżny znajdujący się na zwierzęciu wierzchowym, gdy odprawia modlitwę dodatkową, a nie obowiązkową. W takim przypadku jego kiblą jest kierunek ruchu zwierzęcia lub środka transportu. Dlatego tacy uczeni (‘ulama) jak szejch ‘Usajmin i inni mówią: „Jeśli człowiek celowo odchyli swój środek transportu lub swoje zwierzę wierzchowe podczas odprawiania modlitwy od kierunku i drogi podążania, uznaje się, że odchylił się od kibli, i unieważnia to modlitwę". Celowo odchyla ruch i odprawia modlitwę — uznaje się to za naruszenie warunku kibli.

Czym jest skierowanie się do kibli? Jak powiedziano wcześniej, jest to jeden z warunków modlitwy, dlatego można uogólnić i powiedzieć, że naruszenie jakichś warunków ważności modlitwy unieważnia modlitwę. Jest jeden wyjątek od warunków modlitwy — to obecność nieczystości (nadżasa), czyli dostanie się nieczystości na odzież człowieka, lub na jego ciało, lub na miejsce, w którym odprawia modlitwę, a człowiek o tym nie wie, wtedy jego modlitwa będzie ważna.

Dalej autor mówi:

٧- الْعَبَثُ الْكَثِيرُ الْمُتَوَالِي فِي الصَّلَاةِ

„Siódme — liczne, niepotrzebne, długotrwałe ruchy".

Na przykład, gdy człowiek wyjmuje telefon z kieszeni, przegląda książkę telefoniczną i swoje połączenia, albo czyta jakieś wiadomości, które do niego przyszły, albo człowiek wyjął z kieszeni pieniądze i zaczął je liczyć. Popatrzysz, jakby człowiek wcale nie był w modlitwie. Otóż, wiele niepotrzebnych, długotrwałych czynności, w których nie ma konieczności, unieważnia modlitwę. A jeśli u człowieka zadzwonił telefon, i po prostu wyjął go, chcąc wyłączyć, by nie przeszkadzał mu w modleniu się, w takim przypadku należy to do kategorii czynności dozwolonych.

Dalej autor mówi:

٥- انْكِشَافُ الْعَوْرَةِ

„Piąte — odsłonięcie zakazanych części ciała".

Odsłonięcie aurat. Jeśli aurat się odsłania i człowiek modli się z odsłoniętym aurat, czyli z tą częścią ciała, która powinna być zakryta podczas modlitwy, unieważnia to jego modlitwę, ponieważ zakrycie aurat to też jeden z warunków modlitwy. Dlatego jeszcze raz mówimy: „Pominięcie jakiegokolwiek warunku (szart) unieważnia modlitwę. Wyjątkiem jest tylko obecność nieczystości (nadżasa) na ciele człowieka, lub na jego odzieży, lub w miejscu

odprawiania modlitwy, przez niewiedzę lub zapomnienie. Człowiek wiedział, że ma na ciele lub na odzieży nieczystość (nadżasa), lecz potem, gdy odprawiał modlitwę, zapomniał o tym i wstał do modlitwy z nieczystością (nadżasa) na ciele, i przypomniał sobie o tym dopiero wtedy, gdy zakończył swoją modlitwę, wtedy jego modlitwa jest ważna. I jest to wyjątek".

A więc, pominięcie warunków z warunków modlitwy unieważnia modlitwę, chyba że człowiek ma możliwość wykonania tego warunku (szart). Jeśli zaś człowiek nie ma możliwości wykonania tego warunku, wtedy jego modlitwa się nie unieważnia. Brak warunków czyni modlitwę nieważną, chyba że człowiek nie ma możliwości wykonania tego warunku. Wtedy Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi w Koranie:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

„Allah nie nakłada na człowieka niczego oprócz tego, co jest w jego możliwościach".

(al-Bakara 2:286).

Jeśli człowiek znajduje się w jakimś miejscu, gdzie nie może ani usunąć ze swojego ciała nieczystości (nadżasa), ani znieść hadasu, ani wykonać ablucji wodą (wudu), ani tajammum (oczyszczenia ziemią), wtedy modli się, jak może, czyli w tym stanie, w jakim się znajduje, ponieważ nie ma możliwości.

A więc, są to rzeczy, które unieważniają modlitwę.

Dalej autor mówi:

٨- انْتِقَاضُ الطَّهَارَة

„Ósme — naruszenie ablucji”.

I ostatnia rzecz, która unieważnia modlitwę — to wszystko, co narusza stan czystości (tahara), ablucję (wudu) i wszystko, co wprowadza człowieka w stan hadasu (naruszenie małej lub pełnej ablucji).

To była jedenasta lekcja.

LEKCJA 12. Warunki ablucji

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدَّرْسُ الثَّانِي عَشَرَ شُرُوطُ الْوُضُوءِ

شُرُوطُ الْوُضُوءِ، وَهِيَ عَشَرَةٌ:

١- الْإِسْلَامُ.

٢- وَالْعَقْلُ.

٣- وَالتَّمْيِيزُ.

٤- وَالنِّيَّةُ.

٥- وَاسْتِصْحَابُ حُكْمِهَا بِأَنْ لَا يَنْوِيَ قَطْعَهَا حَتَّىٰ تَتِمَّ طَهَارَتُهُ.

٦- وَانْقِطَاعُ مُوجِبِ الْوُضُوءِ.

٧- وَاسْتِنْجَاءٌ أَوِ اسْتِجْمَارٌ قَبْلَهُ.

٨- وَطُهُورِيَّةُ مَاءٍ وَإِبَاحَتُهُ.

٩- وَإِزَالَةُ مَا يَمْنَعُ وُصُولَهُ إِلَىٰ الْبَشَرَةِ.

١٠- وَدُخُولُ وَقْتِ الصَّلَاةِ فِي حَقِّ مَنْ حَدَثُهُ.

„Lekcja nr 12. Warunki ablucji (szurut al-wudu).

Warunków ablucji jest dziesięć:

1. Wyznawanie islamu.
2. Bycie rozsądnym.
3. Osiągnięcie wieku rozróżniania (tamjiz).
4. Posiadanie odpowiedniej intencji.
5. Zachowanie intencji podczas wykonywania ablucji (wykonujący ablucję nie powinien zamierzać przerwać ablucji przed jej pełnym zakończeniem).
6. Zaprzestanie wszystkiego tego, co czyni koniecznym wykonanie ablucji od nowa.

7. Podmycie i oczyszczenie przed wykonaniem ablucji.
8. Woda używana do ablucji musi być czysta i dozwolona.
9. Usunięcie wszystkiego, co uniemożliwia dotarcie wody do skóry.
10. Nadejście czasu modlitwy dla tych, którzy znajdują się w stanie stałego zanieczyszczenia".

Przeszliśmy to, co związane jest z modlitwą: warunki modlitwy, filary (rukn) modlitwy, czynności obowiązkowe (wadżiby) modlitwy i czynności pożądane (mustahabbaty) modlitwy. A teraz przechodzimy do kwestii oczyszczenia (al-wudu).

A więc, autor mówi, że warunków ablucji (szurut al-wudu) jest w sumie dziesięć.

Czym jest „warunek" (szart)? Jest to coś, co poprzedza czczenie i nie wchodzi w samą istotę czczenia. W odróżnieniu od filaru (rukn), szart utrzymuje się przez cały czas czczenia, a jego celowe lub niecelowe pominięcie czyni modlitwę nieważną.

Badanie i analiza tekstów religijnych (tatabbu' wal-istikra') przez uczonych ahl as-Sunna wal-dżama'a prowadzi do dowodu, że warunków ablucji jest 10. Zbadali dowody i doszli do wniosku, że liczba tych warunków jest taka i nie wykracza poza tę liczbę. Kto zaś twierdzi, że tych warunków jest więcej, niech przytoczy dowód (dalil).

Jak powiedziano, okoliczności unieważniających modlitwę jest 8, warunków ablucji (wudu) — 10. Te liczby są używane przez

uczonych, by przybliżyć wiedzę i zrozumienie ludzi, dla ułatwienia i zapamiętania. Gdy powiedziano, że jest ich dziesięć, człowiek zapamiętuje je lepiej, i przybliża to wiedzę do jego zrozumienia. Taki jest początek wiedzy (‘ilm): człowiek wie, że jest ich dziesięć, i zapamiętawszy je, zbada dowody na te warunki.

Lecz nie czcimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) za pomocą tych liczb. Służą one jedynie przybliżeniu i ułatwieniu wiedzy. Czcimy Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) poprzez samą ablucję (wudu). Jeśli przyjdzie jakiś człowiek i powie, że nie wie dokładnie, ile jest warunków, lecz wykonuje ablucję przed modlitwą tak, jak wykonywał ją Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), nie powiemy przecież, że jego ablucja jest nieważna z powodu niewiedzy, że ablucja ma 10 warunków. Przeciwnie, powiemy, że jego ablucja jest ważna, ponieważ odpowiada ablucji Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

W każdym rodzaju czczenia obecne są koniecznie pierwsze cztery warunki:

1. Islam (muzułmanin);
2. Rozsądek (‘akl);
3. Osiągnięcie wieku rozróżniania (tamjiz).
4. Intencja (nijja). Nie ma czczenia bez intencji. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

„Zaprawdę czyny zależą od intencji”. [Al-Buchari (54) i Muslim (1907)].

Te cztery warunki obecne są we wszystkich rodzajach czczenia. Wyjątkiem są tylko dwa rodzaje czczenia: hadżdż i zakat. W tych rodzajach czczenia są szczególne cechy: brak niektórych z tych czterech warunków.

Pierwszy warunek ablucji: islam, który wyklucza niewiarę (kufr).

Jeśli niewierzący wykonuje ablucję (wudu), jego ablucja będzie nieważna, tak jak wszystkie jego czyny, które wykonuje dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), dopóki nie przyjmie islamu. Warunkiem ważności ablucji jest to, by człowiek był muzułmaninem.

Drugi warunek: rozsądek (al-‘akl).

Czyli człowiek musi być w normalnym stanie rozumu, wykluczając obłąkanie. Jeśli obłąkany człowiek wykona ablucję (wudu), nie będzie ona ważna, ponieważ taki człowiek nie ma intencji.

Trzeci warunek: osiągnięcie wieku rozróżniania (tamjiz).

„Tamjiz” to zdolność rozróżniania rzeczy. Dziecko, które osiągnęło wiek rozróżniania (tamjiz), nazywane jest „mumajjiz”. Jest w stanie odróżnić gorące od zimnego, jest w stanie zrozumieć, jak wykonuje się ablucję (wudu). Czyli jest już w stanie odróżniać rzeczy od siebie i adekwatnie odpowiadać na pytania. Wiek

rozróżniania (tamjiz) nie ma określonej liczby lat. Wiek ten nadchodzi indywidualnie, lecz z reguły siedmioletnie dziecko jest już „mumajjizem". Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi: „Nakazujcie waszym dzieciom odprawianie modlitwy, gdy mają 7 lat".

Pytanie: Czy ważna będzie ablucja dziecka?

Odpowiedź: Tu potrzebne są doprecyzowania: jeśli dziecko osiągnęło wiek rozróżniania, to ważna, jeśli zaś nie — nieważna.

Czwarty warunek: intencja (nijja).

«مَحَلُّ النِّيَّة القَلْب»

Miejscem intencji jest serce. Wypowiadanie intencji językiem to innowacja (bid'a). Nie ma ani jednego dowodu, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wypowiadał intencję słowami.

Pytanie: Czy ważna będzie ablucja (wudu) człowieka, który w celach nauczania będzie pokazywał, jak wykonywał ablucję Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)?

Odpowiedź: Jeśli intencją człowieka będzie tylko nauczanie ludzi, wtedy ta ablucja (wudu) nie będzie ważna, i nie można powiedzieć, że po tym człowiek może odprawiać modlitwę. Jeśli zaś oprócz nauczania człowiek miał intencję zniesienia stanu zanieczyszczenia (hadas), wtedy ta ablucja (wudu) będzie ważna.

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

٥- وَاسْتِصْحَابُ حُكْمِهَا بِأَنْ لَا يَنْوِيَ قَطْعَهَا حَتَّىٰ تَتِمَّ طَهَارَتُهُ.

Piąty warunek ablucji: zachowanie intencji podczas wykonywania ablucji.

Czyli ten, kto wykonuje ablucję, nie powinien zamierzać przerwać ablucji przed jej pełnym zakończeniem. Nazywa się to „istishab an-nijja". Polega to na tym, że wykonujący ablucję musi zachować swoją intencję od początku ablucji do jej zakończenia, nie przerywając jej.

Pytanie: Czy ważna będzie ablucja (wudu) tego człowieka, który zaczął wykonywać ablucję (wudu), umył twarz i ręce, przetarł głowę, pozostało umyć nogi, lecz po przetarciu głowy powiedział, że nie będzie kontynuował ablucji (wudu), tylko wykona ją podczas azanu przed modlitwą. Następnie, zrobiwszy kilka kroków, jego nogi się zabrudziły kurzem, i postanowił je umyć, czyli zmyć z nich ten kurz, tym samym wykonując to, czego brakowało?

Odpowiedź: Jego ablucja nie będzie ważna, ponieważ brakowało takiego warunku jak zachowanie intencji przez cały czas trwania ablucji. Zanim umyto nogi, przerwał swoją intencję w środku ablucji (wudu), nie doprowadziwszy jej do końca. Jeśli przerwie swoją intencję, gdy już zakończył ablucję (wudu), już umywszy nogi, wtedy ta ablucja (wudu) będzie ważna.

Na przykład, człowiek po wykonaniu wszystkich czynności ablucji pomyślał, że gdy będzie azan, wykona ablucję (wudu) od nowa, a po tym, jak zabrzmiał azan, nie wykonał ablucji od nowa, tylko

poszedł i odprawił modlitwę z tą ablucją. Jego modlitwa i ablucja będą ważne, ponieważ jego intencja, by ponownie wykonać ablucję (wudu) przed modlitwą, powstała wtedy, gdy już zakończył swoją ablucję.

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

٦- وَانْقِطَاعُ مُوجِبِ الْوُضُوءِ.

Szósty warunek: zaprzestanie wszystkiego tego, co czyni koniecznym wykonanie ablucji od nowa.

Jeśli zdarza się coś z rzeczy naruszających ablucję (nawakid al-wudu), ablucja człowieka jest naruszona. Ten warunek mówi o tym, że trzeba zaprzestać tych rzeczy, które zobowiązują do ablucji (wudu). Człowiek musi zakończyć te czynności, a dopiero potem wykonać ablucję. Nie wolno rozpoczynać ablucji, nie zakończywszy czegoś z tych rzeczy, ponieważ ablucja będzie nieważna.

Na przykład, wydostanie się gazu lub czegoś innego z dwóch dróg (mocz lub kał) narusza ablucję. Jeśli człowiek wykonuje ablucję, lecz przy tym trwa u niego wydzielanie gazu lub czegoś innego z dwóch dróg, musi poczekać, aż te wydzieliny się skończą, a dopiero potem wykonać ablucję (wudu). To, co zobowiązuje do ablucji (wudu), musi się skończyć. Kał i mocz różnią się od gazu: oprócz tego, że musi się to skończyć, trzeba wcześniej przed ablucją (wudu) wykonać podmycie lub oczyszczenie (istindża) — usunąć ślady kału.

Inny przykład, spożywanie mięsa wielbłąda narusza ablucję (wudu). Jeśli człowiek nadal je mięso wielbłąda, gdy zaczął wykonywać ablucję (wudu), musi poczekać, aż skończy jeść, a dopiero potem wykonać ablucję (wudu).

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

٧- وَاسْتِنْجَاءٌ أَوِ اسْتِجْمَارٌ قَبْلَهُ.

Siódmy warunek: podmycie i oczyszczenie (istindża i istidżmar).

Podmycie wykonuje się wodą; oczyszczenie wykonuje się kamieniami, papierem lub czymś innym, przed wykonaniem ablucji — jest to jeden z warunków (szart). Ablucja wykonywana jest tylko po tym, jak człowiek się podmyje lub oczyści, lecz dotyczy to przypadku wydzielenia moczu lub kału. Jeśli, na przykład, ma miejsce wydzielenie gazu, spożycie mięsa wielbłąda lub okoliczność naruszająca ablucję, jak sen czy omdlenie itd., wtedy podmycie lub oczyszczenie NIE jest konieczne. Niektórzy ludzie myślą, że koniecznie przed każdą modlitwą lub po wydzieleniu gazu trzeba się podmywać i oczyszczać — jest to błąd. Trzeba się podmywać lub oczyszczać tylko wtedy, gdy pozostaje jakiś ślad substancji (mocz lub kał).

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

٨- وَطُهُورِيَّةُ مَاءٍ وَإِبَاحَتُهُ.

Ósmy warunek: woda, która jest używana do ablucji, musi być:

a) oczyszczająca, czysta (tahur);
b) dozwolona (mubah).

Czystość wody oznacza, że woda nie może być zanieczyszczona (nadżas), zepsuta. Na przykład, człowiek musi wykonać ablucję. Jest tylko zanieczyszczona woda (nadżas) — woda, której właściwości już się zmieniły z powodu nieczystości (nadżas): pojawił się zapach, zmienił się kolor. Człowiekowi nie wolno wykonywać taką wodą ablucji, i musi wykonać oczyszczenie piaskiem (tajammum).

Powiedziano nie po prostu „czysta" woda, lecz powiedziano „oczyszczająca" (tahur), a to oznacza:

— po pierwsze, czysta i nie może być zanieczyszczona (nadżasa);
— po drugie, musi to być woda, a nie jakaś inna ciecz.

Jeśli woda przestała już być nazywana wodą, czyli dostała się do niej jakaś substancja czysta sama w sobie, nie nieczystość (nadżasa), lecz dostało się jej tyle, że woda przestała już być nazywana wodą, wtedy też nie wolno tym wykonywać ablucji.

Na przykład, jeśli do wody dostało się kilka kropel mleka lub herbaty, można wykonywać nią ablucję, nawet jeśli trochę zmienił się kolor, ponieważ ta woda nie jest zanieczyszczona. Lecz jeśli do wody dostanie się tyle herbaty czy mleka, że już nikt nie powie o tym „woda", tylko powie, że to herbata lub mleko, w takim przypadku wykonywać nią ablucję już nie wolno, ponieważ już wyszła poza nazwę „woda".

Woda musi być dozwolona — oznacza to, że nie może być skradziona ani zabrana siłą. Na przykład, człowiek nie ma wody, a musi wykonać ablucję, lecz woda jest u innego człowieka. Ten człowiek prosi innego o wodę, lecz on mu jej nie daje, ponieważ sam jej potrzebuje. W rezultacie tamten odbiera wodę albo po cichu kradnie ją drugiemu człowiekowi. Tak nie wolno, woda musi być dozwolona (mubah).

Autor zalicza to do warunków ważności ablucji, lecz niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że ablucja taką wodą będzie ważna, lecz na człowieku za jego czyn będzie grzech. W każdym razie człowiek nie ma prawa odbierać ani kraść wody. Jeśli jej nie ma, musi wykonać oczyszczenie piaskiem (tajammum).

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

٩- وَإِزَالَةُ مَا يَمْنَعُ وُصُولَهُ إِلَىٰ الْبَشَرَةِ.

Dziewiąty warunek: usunięcie wszystkiego, co uniemożliwia dotarcie wody do skóry.

Czyli trzeba usunąć wszystko, co uniemożliwia dotarcie wody, co nie pozwala wodzie dotrzeć do skóry. Na przykład, człowiek pracuje w piekarni, wyrabia ciasto. Jeśli do rąk przykleiło się ciasto, nie może wykonać ablucji, mając je na sobie. Musi usunąć ciasto, które uniemożliwia dotarcie wody do skóry. Albo, na przykład, jeśli u człowieka podczas malowania pozostała na ręce farba, musi ją wcześniej usunąć, aby woda docierała do skóry.

Tu można zwrócić uwagę na kwestię tego, co robi wiele kobiet (oby Allah poprowadził nas i je) — manicure, pokrycie paznokci lakierem. Ciekawe, że po arabsku nazywa się to „manakir", liczba mnoga od słowa „munkar" — naganne, grzeszne. Uczeni (‘ulama) mówią, że dość dokładnie odpowiada to swojej nazwie: „manakir" — oznacza wiele nagannego. Trzeba zwrócić uwagę na to, że jeśli kobiety pomalowały swoje paznokcie lakierem, ich ablucja (wudu) będzie nieważna, dopóki nie usuną tego lakieru, aby woda docierała do paznokci.

Co się zaś tyczy plomb w ustach czy jakichś przymocowanych protez, nie stanowi to przeszkody dla ważności ablucji (wudu). To, co mówią niektórzy, że przed założeniem plomby trzeba wykonać ablucję (wudu) lub pełną ablucję (ghusl) i dopiero potem zakładać plombę, jest niewłaściwe. Te wnioski nie są słuszne i nie stanowi to warunku nieważności ablucji (wudu).

Dalej autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

١٠- وَدُخُولُ وَقْتِ الصَّلَاةِ فِي حَقِّ مَنْ حَدَثُهُ.

Dziesiąty warunek: nadejście czasu modlitwy dla człowieka, który stale znajduje się w stanie zanieczyszczenia. Czyli u człowieka stale wydziela się coś, co narusza stan jego czystości (jakiś stan chorobowy).

Autor mówi, że w takim przypadku człowiekowi, aby jego ablucja (wudu) była ważna, trzeba poczekać na nadejście czasu modlitwy. Na przykład, jeśli modlitwa zuhr nadchodzi o godzinie pierwszej

po południu, a u człowieka jest stan chorobowy, stale wydziela się mocz lub gaz, to jeśli o wpół do pierwszej wykona ablucję (wudu) do odprawienia modlitwy, ablucja (wudu) człowieka będzie nieważna. Musi poczekać na nadejście czasu modlitwy i dopiero potem wykonać ablucję (wudu). Po tym, nawet jeśli będzie się wydzielał mocz, nie jest to już dla niego straszne i nie będzie naruszać ablucji.

Są tu różnice zdań: niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że jeśli u człowieka jest stały stan zanieczyszczenia (hadas) (na przykład stałe wydzielanie moczu), nie będzie to uważane wobec niego za okoliczność naruszającą ablucję (wudu), ponieważ jest chory. Czyli dla niego nie ma tu warunku nadejścia czasu modlitwy. Jeśli wykonał ablucję (wudu), nawet jeśli wydziela się mocz, uważa się, że ma ablucję.

Inni uczeni (‘ulama), jak autor tej książki szejch Ibn Baz, mówią, że dla każdej obowiązkowej modlitwy trzeba wykonać osobną ablucję (wudu). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wie najlepiej. Ta opinia jest mocniejsza i bezpieczniejsza. Człowiekowi, u którego stale coś się wydziela, trzeba wykonywać ablucję dla każdej obowiązkowej modlitwy, gdy nadchodzi czas modlitwy. Już z tą ablucją może odprawiać też modlitwy dodatkowe w ciągu tego czasu, aż do następnej obowiązkowej modlitwy. Czyli, jeśli nadszedł czas modlitwy zuhr i człowiek wykonał ablucję, może z tą ablucją odprawiać też modlitwy dodatkowe (rawatib) do modlitwy zuhr, dalej sam „fard”, a po modlitwie zuhr też modlitwy dodatkowe (nawafil).

LEKCJA 13. Obowiązkowe elementy ablucji

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدَّرْسُ الثَّالِثَ عَشَرَ فُرُوضُ الْوُضُوءِ

فُرُوضُ الْوُضُوءِ، وَهِيَ سِتَّةٌ:

١- غَسْلُ الْوَجْهِ وَمِنْهُ الْمَضْمَضَةُ وَالِاسْتِنْشَاقَ.

٢- وَغَسْلُ الْيَدَيْنِ مَعَ الْمِرْفَقَيْنِ.

٣- وَمَسْحُ جَمِيعِ الرَّأْسِ وَمِنْهُ الْأُذُنَانِ.

٤- وَغَسْلُ الرِّجْلَيْنِ مَعَ الْكَعْبَيْنِ.

٥- وَالتَّرْتِيبُ.

٦- وَالْمُوَالَاةُ.

وَيُسْتَحَبُّ تَكْرَارُ غَسْلِ الْوَجْهِ، وَالْيَدَيْنِ، وَالرِّجْلَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَهَكَذَا الْمَضْمَضَةُ، وَالِاسْتِنْشَاقُ، وَالْفَرْضُ مِنْ ذَلِكَ مَرَّةٌ وَاحِدَةٌ، أَمَّا مَسْحُ الرَّأْسِ فَلَا يُسْتَحَبُّ تَكْرَارُهُ كَمَا دَلَّتْ عَلَىٰ ذَلِكَ الْأَحَادِيثُ الصَّحِيحَةُ.

„Lekcja nr 13. Obowiązkowe elementy ablucji (furud al-wudu).

Obowiązkowych elementów ablucji (furud al-wudu) jest sześć:

1) umycie twarzy, w skład czego wchodzi płukanie ust i przepłukanie nosa;
2) umycie rąk do łokci;
3) pełne przetarcie głowy razem z uszami;
4) umycie stóp, obejmujące kostki;
5) zachowanie kolejności czynności przy wykonywaniu ablucji;
6) nieprzerwanie.

Pożądane jest trzykrotne umycie twarzy, rąk, stóp, a także trzykrotne płukanie ust i przepłukanie nosa, oprócz przecierania głowy. Przeciera się ją tylko raz, jak wskazują na to wiarygodne hadisy. Minimalne i obowiązkowe jest jednokrotne przetarcie".

Autor wymienia sześć rzeczy, które są obowiązkowymi elementami ablucji (wudu), i jest ich sześć. Zapamiętać je jest bardzo łatwo, ponieważ cztery z nich wymienione są w Koranie w surze „al-Ma'ida". Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

> *O wy, którzy uwierzyliście! Gdy wstajecie do modlitwy, umyjcie wasze twarze i wasze ręce do łokci, przetrzyjcie wasze głowy i umyjcie wasze stopy do kostek*
>
> al-Ma'ida 5:6

Cztery rzeczy wymienione w tym ajacie:

1) umycie twarzy, płukanie ust i nosa;
2) umycie rąk do łokci włącznie;
3) przetarcie całej głowy raz;
4) umycie stóp wraz z kostkami.

Pozostają dwie rzeczy:

5) kolejność (tartib), którą Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wymienił (twarz, ręce, głowa, stopy). Zachowanie kolejności, jak wskazano w Koranie i jak robił to Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), ponieważ zawsze zachowywał właśnie tę kolejność przy wykonywaniu ablucji (wudu), a także przy nauczaniu jej ludzi;
6) nieprzerwanie (muwala) w ablucji (wudu).

Pierwszy obowiązkowy (fard) element ablucji:

١ – غَسْلُ الْوَجْهِ وَمِنْهُ الْمَضْمَضَةُ وَالِاسْتِنْشَاقَ

1. Umycie twarzy, w skład czego wchodzi płukanie ust (al-madmada) i przepłukanie nosa (al-istinszak).

Granice twarzy:

1. granice pionowe twarzy (czyli od góry do dołu)

مِنْ مَنَابَتِ شَعْرِ الرَّأْسِ الْمُعْتَادِ إِلَى أَسْفَلِ الذَّقْنِ

od zwykłej linii wzrostu włosów do dołu brody. Powiedziano: „... zwykłej linii wzrostu włosów", ponieważ u każdego jest ona różna (być może u kogoś zaczyna się na potylicy) lub, jak mówią uczeni (‘ulama), wygięcie czoła;

2. granice poziome twarzy

وَمِنْ شَحْمَةِ الأُذُنِ إِلَى شَحْمَةِ الأُذُنِ عرضًا

od płatka ucha do płatka ucha. Trzeba być uważnym, ponieważ często zauważa się, że gdy ludzie myją twarz, część twarzy pozostaje nieumyta: albo część czoła lub część brody jest niedomyta, albo w okolicy uszu część twarzy jest niedomyta. Ludzie często lekceważą ten ważny fard, bez którego ablucja (wudu) będzie nieważna.

Czy broda wchodzi w skład tej części ciała, którą trzeba umyć?

Tak, broda wchodzi w tę część ciała, którą trzeba umyć razem z myciem twarzy. Co więcej, zwisająca część brody też wchodzi w skład twarzy.

Czym jest wadżh (وَجْه)?

Od słowa „muwadżaha" — to, poprzez co człowiek zwraca się do innych, i to, co reprezentuje człowieka, gdy się na niego patrzy, czyli twarz, w której bez wyjątku mieści się broda i jej zwisająca

część, ponieważ, gdy patrzy się na człowieka, broda też prezentuje się patrzącemu. Człowiek też zwraca się (kieruje się) brodą do innych. Muwadżaha zachodzi też poprzez brodę, dlatego trzeba myć brodę, w tym też tę jej część, która zwisa.

Czy trzeba przeczesywać brodę (tachlil — تخليل)?

Przeczesywanie brody (tachlil — تخليل) zależy od jej gęstości:

— rzadka broda. Gdy widać przez nią skórę, jej przeczesanie i doprowadzenie wody do skóry jest obowiązkowe (wadżib), ponieważ widoczna jest ta część skóry, która jest jego „wadżhem" — tym, co widoczne, czym człowiek zwraca się do ludzi i tym, co go reprezentuje;

— gęsta broda. Gdy nie widać przez nią skóry, wtedy wystarczy umyć ją z wierzchu, lecz jeśli człowiek ją przeczesze, jest to dobre i pożądane, lecz nieobowiązkowe.

Dwóch ludzi: jeden z gęstą brodą, drugi z rzadką brodą. Dla tego, kto ma rzadką brodę i widać skórę, przeczesanie jest obowiązkowe (wadżib). Dla człowieka z gęstą brodą przeczesanie jest pożądane, lecz nieobowiązkowe (nie wadżib).

Płukanie ust (al-madmada) i płukanie nosa (al-istinszak) jest obowiązkowe (fard), jednak niektórzy uważają to za pożądane, mówiąc, że jeśli człowiek nie przepłukał ust i nosa podczas ablucji (wudu), nic strasznego, i ablucja jest ważna, opierając się na tym, że Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

„...umyjcie wasze twarze...”

I nie powiedziano o ustach i nosie. Lecz jest to obowiązkowe (fard), ponieważ wchodzą one w pojęcie twarzy. Gdyby nie było to obowiązkowe, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) pozwoliłby nie płukać nosa poszczącemu, lecz powiedział:

وَبَالِغْ فِي الِاسْتِنْشَاقِ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَائِمً

„Głęboko przepłukujcie nos, chyba że pościcie (wtedy niezbyt głęboko)”.

(Abu Dawud (2366), at-Tirmidhi (788), an-Nasa’i (87), Ibn Madżah (407) i Ahmad (16427)).

Wskazuje nam to na obowiązkowość tych czynności (wadżib).

Pierwszy obowiązkowy element to umycie twarzy, obejmujące płukanie ust i nosa, umycie brody (ponieważ broda jest tym, co reprezentuje człowieka, i twarz człowieka też) oraz jej zwisającej części, a także jej przeczesanie, które zależy od gęstości brody.

Drugi obowiązkowy element:

٢- وَغَسْلُ الْيَدَيْنِ مَعَ الْمِرْفَقَيْنِ

2. Umycie rąk (od czubków palców) do łokci włącznie. W ajacie powiedziano:

وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ

„...i ręce do łokci...”

Czy trzeba myć za łokciem tę część, która jest bliżej ramienia (w anatomii nazywa się to „kość ramienna”)?

Nie. Lecz niektórzy myją, i praktycznie docierają do ramienia, i uważają, że to bardzo dobre, lecz jest to niewłaściwe. Przy myciu trzeba całkowicie objąć łokieć, i człowiek może trochę przekroczyć powyżej łokcia granice przedramienia, lecz przechodzić dalej wyżej nie trzeba.

Mycie rąk zakłada mycie rąk od czubków palców do łokci włącznie. Kierunek nie jest obowiązkowy (fard), ponieważ niektórzy uważają, że jeśli człowiek myje od czubków palców do łokcia, jest to poprawne, a jeśli umył, odwrotnie, z góry na dół, to ablucja (wudu) człowieka jest nieważna. Gdzie na to dowód?

Ważne jest zwrócić uwagę na to, że wielu ludzi, gdy wykonuje ablucję (wudu), myje od nadgarstka do łokcia (w anatomii nazywa się to „przedramię”). Jest to niewłaściwe.

Ważne jest też, że trzeba zaczynać od czubków palców włącznie, a nie od nadgarstka, gdyż wielu mówi, że dłonie już umyli na początku ablucji (wudu). Trzeba rozumieć, że mycie dłoni na początku ablucji (wudu) jest pożądane i nie wchodzi w skład rzeczy obowiązkowych (fardów), w odróżnieniu od mycia dłoni po twarzy, które jest przepisem obowiązkowym (fard), bez umycia

którego ablucja (wudu) będzie nieważna. Jest to rozpowszechniony błąd.

Trzeci obowiązkowy element:

٣- وَمَسْحُ جَمِيعِ الرَّأْسِ وَمِنْهُ الْأُذُنَانِ

3. Pełne przetarcie głowy razem z uszami. Zwróćcie uwagę, że konieczne jest przetarcie całej głowy, a nie jej części, jak myślą niektórzy, że wystarczy przetrzeć tylko jedną czwartą część głowy. Nie, trzeba przetrzeć całą głowę, ponieważ tak robił nasz Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Nie przekazano, by przecierał tylko część głowy. Jeśli człowiek ma długie włosy, trzeba przecierać głowę do końca potylicy, czyli tam, gdzie głowa przechodzi w szyję. I nie trzeba przecierać długich włosów aż do łopatek, ponieważ powiedziano, że przeciera się głowę, a nie włosy.

Granice głowy: przednia granica głowy — linia zwykłego wzrostu włosów, aż do potylicy. Wchodzą tu też uszy i skóra za uszami — miejsce między włosami a uszami, gdzie nie ma włosów. Wielu ludzi jej nie przeciera, lecz trzeba ją też przecierać. Do przetarcia uszu nie trzeba na nowo zwilżać rąk, ponieważ zwilżenia do przetarcia głowy wystarcza też do przetarcia uszu.

Czwarty obowiązkowy element:

٤- وَغَسْلُ الرِّجْلَيْنِ مَعَ الْكَعْبَيْنِ

4. Umycie stóp, obejmujące kostki.

Piąty obowiązkowy element:

٥- وَالتَّرْتِيبُ

5. Zachowanie kolejności (tartib).

Oznacza to, że na przykład nie wolno najpierw przetrzeć głowy, a potem myć ręce lub twarz, czyli trzeba zachować kolejność, którą wymienił Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) w ajacie i której nauczył Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Szósty obowiązkowy element:

٦- وَالْمُوَالَاةُ

6. Nieprzerwanie (muwala). Oznacza to, że nie wolno odkładać mycia jakiejś części ciała tak, by wyschła poprzednia część ciała, która była wcześniej umyta. Zwłaszcza w gorące letnie dni trzeba na to uważać. Czyli człowiek odkłada mycie stóp tak, że już wysycha mu głowa i ręce, albo odkłada mycie rąk tak, że wysycha twarz. Tak robić nie wolno, jest to naruszenie nieprzerwania (muwala). Na przykład, do człowieka zadzwoniono na telefon, podnosi słuchawkę i rozmawia jakieś pięć minut, a w czasie rozmowy jego twarz już wyschła. Ablucja (wudu) tego człowieka

jest nieważna, zwłaszcza jeśli jest gorący dzień, gdy skóra szybko wysycha. A jeśli zaś człowiek podniósł słuchawkę i powiedział, że teraz wykonuje ablucję, i oddzwoni później, i kontynuował wykonywanie ablucji (wudu), wtedy jego ablucja będzie ważna, ponieważ jest to nieznaczna przerwa, nienaruszająca warunku nieprzerwania.

Ważny wyjątek: musi być nieprzerwanie, chyba że człowiek przerywa dla czegoś, co jest konieczne do spełnienia warunków ablucji (wudu). Na przykład, gdy człowiek wykonuje ablucję (wudu), a w kranie skończyła się woda, pochyla się gdzieś, by wziąć naczynie, w którym pozostała woda. Ablucja jest ważna, ponieważ człowiek przerywa, by zachować wszystkie warunki ablucji. Albo, na przykład, człowiek wyrabiał ciasto lub ma ślad farby, który trudno usunąć, i wymaga to czasu. I dopóki będzie to usuwał, jego ablucja się nie przerywa, ponieważ był zajęty wykonywaniem tego, co jest warunkiem ablucji (wudu).

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيُسْتَحَبُّ تَكْرَارُ غَسْلِ الْوَجْهِ، وَالْيَدَيْنِ، وَالرِّجْلَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَهَكَذَا الْمَضْمَضَةُ، وَالِاسْتِنْشَاقُ، وَالْفَرْضُ مِنْ ذَلِكَ مَرَّةٌ وَاحِدَةٌ، أَمَّ مَسْحُ الرَّأْسِ فَلَا يُسْتَحَبُّ تَكْرَارُهُ كَمَا دَلَّتْ عَلَىٰ ذَلِكَ الْأَحَادِيثُ الصَّحِيحَةُ.

„Pożądane jest trzykrotne umycie twarzy, rąk, stóp, a także trzykrotne płukanie ust i przepłukanie nosa, oprócz przecierania głowy. Przeciera się ją tylko raz, jak wskazują na to wiarygodne hadisy”.

Głowę przeciera się tylko raz: do przodu i z powrotem. Przecieranie od przodu do tyłu, a następnie z powrotem do przodu, to jedno przetarcie.

Autor powiedział, że pożądane jest mycie pozostałych organów, w tym płukanie ust i nosa raz, dwa razy lub trzy razy.

Doskonalsze jest umycie raz, dwa razy czy trzy razy?

Naprzemienność 1-2-3, gdyż tak robił Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), co jest ożywieniem Sunny, i jest to najdoskonalsza forma, zwłaszcza gdy człowiek tego potrzebuje. Na przykład słyszy już wezwanie do modlitwy (ikama) i nie chce opuścić części modlitwy, wtedy umyje organy raz lub dwa razy.

Wyjątkiem, oczywiście, jest mycie ust i nosa po przebudzeniu z nocnego snu. Wtedy trzeba trzy razy. Lecz nie warto zapominać, że jednokrotne umycie też czyni ablucję ważną. Jest to minimum.

وصلى الله وسلم على محمد وعلى آله وصحبه أجمعين الحمد لله رب العالمين

LEKCJA 14. Czynności naruszające ablucję

Autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدَّرْسُ الرَّابِعُ عَشَرَ نَوَاقِضُ الْوُضُوءِ

نَوَاقِضُ الْوُضُوءِ، وَهِيَ سِتَّةٌ:

١- الْخَارِجُ مِنَ السَّبِيلَيْنِ.

٢- وَالْخَارِجُ الْفَاحِشُ النَّجِسُ مِنَ الْجَسَدِ.

٣- وَزَوَالُ الْعَقْلِ بِنَوْمٍ أَوْ غَيْرِهِ.

٤- وَمَسُّ الْفَرْجِ بِالْيَدِ قُبُلًا كَانَ أَوْ دُبُرًا مِنْ غَيْرِ حَائِلٍ.

٥- وَأَكْلُ لَحْمِ الْإِبِلِ.

٦- وَالرِّدَّةُ عَنِ الْإِسْلَامِ.

تَنْبِيهٌ هَامٌّ:

أَمَّا غَسْلُ الْمَيِّتِ: فَالصَّحِيحُ أَنَّهُ لَا يَنْقُضُ الْوُضُوءَ، وَهُوَ قَوْلُ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ، لِعَدَمِ الدَّلِيلِ عَلَىٰ ذَلِكَ، لَكِنْ أَصَابَتْ يَدُ الْغَاسِلِ فَرْجَ الْمَيِّتِ مِنْ غَيْرِ حَائِلٍ وَجَبَ عَلَيْهِ الْوُضُوءُ. وَالْوَاجِبُ عَلَيْهِ أَلَّا يَمَسَّ فَرْجَ الْمَيِّتِ إِلَّا مِنْ وَرَاءِ حَائِلٍ.

وَهَكَذَا مَسُّ الْمَرْأَةِ لَا يَنْقُضُ الْوُضُوءَ مُطْلَقًا، سَوَاءٌ كَانَ ذَلِكَ عَنْ شَهْوَةٍ. أَوْ غَيْرِ شَهْوَةٍ فِي أَصَحِّ قَوْلَيِ الْعُلَمَاءِ، مَا لَمْ يَخْرُجْ مِنْهُ شَيْءٌ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَبَّلَ بَعْضَ نِسَائِهِ ثُمَّ صَلَّىٰ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

أَمَّا قَوْلُ اللهِ سُبْحَانَهُ: ﴿أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَآءَ﴾ فَالْمُرَادُ بِهِ: الْجِمَاعُ فِي الْأَصَحِّ مِنْ قَوْلَيِ الْعُلَمَاءِ، وَهُوَ قَوْلُ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا، وَجَمَاعَةٍ مِن السَّلَفِ وَالْخَلَفِ.

„Lekcja nr 14. Czynniki naruszające ablucję (nawakid al-wudu).

Czynników naruszających ablucję jest sześć:

1) wydzieliny z dróg płciowych i odbytu;
2) wydzielenie nieczystości i brudu z ciała;
3) utrata rozumu;
4) bezpośrednie dotknięcie narządu płciowego dłonią lub jej wierzchnią stroną;
5) spożycie mięsa wielbłąda;
6) apostazja od islamu (oby Allah uchronił nas i wszystkich muzułmanów od tego).

Ważna uwaga: zgodnie z bardziej słuszną opinią, mycie zmarłego nie narusza ablucji, i jest to opinia większości uczonych. Chyba że ręka myjącego bezpośrednio dotknęła narządu płciowego zmarłego, wtedy jego ablucja się narusza. Lecz nie powinien dotykać narządu płciowego zmarłego inaczej niż przez jakąś przegrodę. Opinia większości uczonych jest słuszna, ponieważ nie ma dowodów wskazujących na coś przeciwnego.

Także zgodnie z najbardziej wiarygodną opinią, jakiekolwiek dotknięcie kobiety, z pożądaniem lub bez, nie czyni ablucji nieważną, jeśli przy tym u mężczyzny nie było żadnych wydzielin. Dowodem na to jest postępek Proroka (pokój i błogosławieństwo

Allaha z nim), który pocałował jedną ze swoich żon, a następnie odprawił modlitwę bez wcześniejszej ablucji.

Co się zaś tyczy słów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) «albo mieliście bliskość z kobietami» (an-Nisa 4:43), to zgodnie z najbardziej wiarygodną opinią rozumie się pod tym stosunek płciowy. Tę samą opinię wyrażał Ibn ‘Abbas, niech Allah będzie zadowolony z niego i jego ojca, oraz grupa prawych poprzedników i uczonych przeszłości”.

Jest to 14. lekcja poświęcona czynnikom naruszającym ablucję (nawakid al-wudu).

Szejch mówi, że jest ich sześć, a dowodem na to są badania uczonych, że nie wykracza to poza te sześć rzeczy. Bardzo ważne jest tu zapamiętanie właśnie tej liczby rzeczy naruszających ablucję (wudu), ponieważ istnieje ogromna liczba różnic zdań wśród uczonych w tej kwestii. Jeśli zaś człowiek będzie znał te sześć punktów, wtedy łatwo będzie mu się dalej orientować. Na przykład, ktoś powie mu: „A czy ta czynność narusza ablucję?”. Człowiek od razu przypomina sobie tę listę i nie znajdzie tej rzeczy na niej, znaczy nie narusza to ablucji (wudu). Doprecyzowanie tą liczbą jest w rzeczywistości bardzo pożyteczne.

Autor mówi, że jest ich sześć:

١ – الْخَارِجُ مِنَ السَّبِيلَيْنِ

1. Wydzieliny z dwóch dróg (al-charidż min as-sabilajn): narządów płciowych i odbytu. Zasada i podstawa: wszystko, co wychodzi z dwóch dróg, narusza ablucję, czy to kał, mocz, gazy, krew, kamienie, robaki, sperma, ciecz wydzielająca się przy pobudzeniu (madhi), krew menstruacyjna (hajd), krew poporodowa (nifas) — wszystko to narusza ablucję (wudu). Wydzieliny u kobiet (jasny płyn, który często się wydziela, i one lub ich mężowie o niego pytają, który nie jest ani menstruacją, ani krwią. Po prostu codzienne wydzieliny występują u wielu kobiet. Mówią: „Coś nam się wydziela jakiś jasny płyn, czy to narusza wudu?"). To trzeba zapamiętać! Zasada jest taka, że nic nie narusza ablucji (wudu) oprócz tego, na co jest dowód (dalil). Czyli człowiek pozostaje w stanie czystości, i powiedzieć, że nie ma tego stanu, można tylko na podstawie dowodu.

A w kwestii wydzielin z dwóch dróg obowiązuje inna zasada: wszystko narusza ablucję (wudu). I ten, kto mówi, że dana rzecz nie narusza ablucji (wudu), musi przedstawić na to dowód, ponieważ tu podstawą i zasadą jest: wszystko, co wychodzi z dwóch dróg, narusza ablucję (wudu).

Codzienne wydzieliny kobiece — jasny płyn, który nie jest menstruacją ani krwią poporodową, również narusza ablucję. U wielu ludzi powstało duże zamieszanie, jakoby szejch Ibn ‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówił, że to nie narusza ablucji, lecz obalał to i mówił, że został źle zrozumiany, gdyż miał na myśli, że codzienne wydzieliny kobiece nie są nieczystością (nadżasa). Nie wszystko, co wychodzi z dwóch dróg, jest nieczystością

(nadżasa), na przykład sperma nie jest nieczystością (nadżasa), lecz narusza ablucję (wudu). Bycie nieczystością i naruszanie ablucji (wudu) to dwie różne kwestie.

٢- وَالْخَارِجُ الْفَاحِشُ النَّجِسُ مِنَ الْجَسَدِ

2. Wydzielenie dużej ilości nieczystości z ciała (nie z dwóch dróg). Gdy dochodzi do obfitego wydzielenia, które jest nieczystością, narusza to ablucję (wudu). Wszystko, co wydziela się z różnych części ciała, nie narusza ablucji, w dużej czy małej ilości, chyba że z dwóch dróg lub dotyczy moczu i kału. To, co do tego należy, nawet niewychodząc z dwóch dróg, narusza ablucję (wudu). Na przykład, u człowieka po operacji jest przetoka, z której wyprowadzona jest rurka, wydzielająca kał lub mocz. Wydziela się to nie z dwóch dróg, lecz i tak dotyczy moczu lub kału, dlatego narusza ablucję. Na resztę dowodu nie ma. Wszystko pozostanie tak, jak jest, dopóki nie będzie dowodu na coś przeciwnego. Jest to zasada szariacka. Ropa lub płyn z rany, nawet w dużej ilości, nie narusza ablucji.

٣- وَزَوَالُ الْعَقْلِ بِنَوْمٍ أَوْ غَيْرِهِ

3. Utrata rozumu w wyniku snu lub czegoś innego. Omdlenie (ighma), narkoza, upojenie, odurzenie narkotyczne, sen i obłąkanie — utrata rozumu w jakiejkolwiek formie narusza ablucję (wudu). Bardziej słuszne jest, że sam sen nie jest okolicznością naruszającą ablucję, lecz jest okolicznością zakładającą naruszenie ablucji (mazanna). Sen zakłada wydzielenie gazu, ponieważ podczas snu człowiek traci nad sobą kontrolę, dlatego po śnie trzeba wykonać

ablucję. Jeśli jest to lekka, kontrolowana drzemka, która nie przechodzi w sen, gdy człowiek potrafi się kontrolować, wszystko czuje i słyszy, zachowuje kontrolę i nigdzie się nie zapada, wtedy nie narusza to ablucji. Lecz jeśli zaśnie w stanie niekontrolowanym, nawet na krótkie pół minuty, wtedy ablucja się narusza. Za punkt odniesienia bierze się zachowanie stanu kontroli.

٤- وَمَسُّ الْفَرْجِ بِالْيَدِ قُبُلًا كَانَ أَوْ دُبُرًا مِنْ غَيْرِ حَائِلٍ

4. Bezpośrednie dotknięcie narządu płciowego lub odbytu dłonią. Jeśli człowiek dotyka dłonią narządu płciowego, czyli bez przegrody, wtedy jego ablucja się narusza. W tej kwestii są różnice zdań. Opinia Ibn Tajmijji (niech Allah się nad nim zmiłuje) jest taka, że pożądane jest wykonanie ablucji, lecz jeśli człowiek odprawił modlitwę po dotknięciu narządu płciowego, i tak będzie ona ważna. Lecz bezpieczniejsza i słuszniejsza opinia jest taka, że ablucja jednak się narusza. Niektórzy uczeni mówią, że wszystko zależy od tego, czy człowiek dotknął z namiętnością, czy bez. Jeśli dotknięcie było z namiętnością, ablucja (wudu) się narusza, jeśli zaś bez namiętności, ablucja się nie narusza. Lecz bezpieczniejszym wariantem jest odnowienie i wykonanie ablucji, ponieważ jest hadis, który przytacza an-Nasa'i i Ibn Madżah, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

مَن مَسَّ فَرْجَه فلْيَتَوَضَّأْ

„Kto dotknął swojego narządu płciowego (fardż), niech wykona ablucję". (Ibn Madżah (395)).

Wielu uczonych mówi, że „fardż” dotyczy też odbytu. Są tu różnice zdań, czy odbyt się do tego zalicza, czy nie, lecz jeśli człowiek bezpośrednio dotknął odbytu, bezpieczniej będzie jednak dla niego wykonać ablucję (wudu).

٥- وَأَكْلُ لَحْمِ الْإِبِلِ

5. Spożycie mięsa wielbłąda. Słuszne jest, że ablucja się narusza i trzeba wykonać ablucję od nowa.

٦- وَالرِّدَّةُ عَنِ الْإِسْلَامِ

6. Apostazja od islamu (ar-ridda ‘an al-islam), oby Allah nas i wszystkich muzułmanów przed tym uchronił (Chwała Mu i Wywyższenie). Wszystkie czyny człowieka stają się daremne, w tym również jego ablucja (wudu), ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ

> *Jeśli popełnisz wielobóstwo (szirk), z pewnością staną się daremne wszystkie twoje czyny*
>
> **az-Zumar 39:65**

Odnośnie tego, co narusza ablucję (wudu), jest wiele opinii wśród uczonych (‘ulama), i wielu uczonych oprócz tych sześciu rzeczy wymienia jeszcze wiele innych rzeczy, które naruszają ablucję

(wudu). Dlatego autor (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi tu o najbardziej rozpowszechnionych opiniach wśród ludzi:

تَنْبِيهٌ هَامٌّ:

أَمَّ غَسْلُ الْمَيِّتِ: فَالصَّحِيحُ أَنَّهُ لَا يَنْقُضُ الْوُضُوءَ، وَهُوَ قَوْلُ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ

„Ważna uwaga: zgodnie z bardziej słuszną opinią, mycie zmarłego nie narusza ablucji, i jest to opinia większości uczonych".

Pożądane jest (mustahab), by ten człowiek wykonał pełną ablucję (ghusl), ponieważ w wiarygodnym hadisie Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

مَنْ غَسَّل الميِّت فلْيَغْتَسلْ، ومَنْ حَمَلَه فلْيَتَوضَّأْ

„Kto umył zmarłego, niech wykona pełną ablucję, a kto go niósł, niech wykona ablucję". (Abu Dawud (3161), Ahmad (7689), at-Tirmidhi (993), Ibn Madżah (1463) i Ibn Hibban (1161). Zob. „Sahih al-Dżami'", (5918)).

Ktoś powie, że przecież jest to nakaz od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a nakaz Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) trzeba koniecznie (wadżib) wykonać. Lecz są inne dowody wskazujące na to, że ten nakaz to zalecenie od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a nie przepis obowiązkowy. Jakie dowody?

Po pierwsze, od Ibn ‘Abbasa przekazano, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

لَيسَ عليكُم في غَسلِ ميِّتِكُم غُسلٌ إذا غَسَّلتُموهُ، فإنَّ ميِّتَكُم ليسَ بنجسٍ، فَحسبُكُم أن تغسِلوا أيديَكُم

„Nie ciąży na was obowiązek wykonania pełnej ablucji (ghusl), jeśli myliście waszego zmarłego, ponieważ wasz zmarły nie jest nieczystością (nadżasa). Wystarczy wam umyć wasze ręce”. (Ad-Darakutni (2/76), al-Hakim (1426) i al-Bajhaki (1517)). Dlatego mycie zmarłego nie narusza ablucji (wudu) człowieka.

Po drugie, wiarygodny hadis, gdzie Ibn ‘Umar (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówi:

كُنَّا نُغَسِّلُ الْمَيِّتَ فَمِنَّا مَنْ يَغْتَسِلُ وَمِنَّا مَنْ لَا يَغْتَسِلُ

„Myliśmy zmarłego, wśród nas byli tacy, którzy wykonywali pełną ablucję, i tacy, którzy jej nie wykonywali”. (Ad-Darakutni (2/72), al-Bajhaki (1521)).

Jest tu wskazanie na to, że jest to pożądane, lecz nieobowiązkowe.

Autor mówi:

لَكِنْ أَصَابَتْ يَدُ الْغَاسِلِ فَرْجَ الْمَيِّتِ مِنْ غَيْرِ حَائِلٍ

„chyba że ręka myjącego bezpośrednio dotknęła narządu płciowego zmarłego”, czyli człowiek celowo dotknął narządu płciowego, w takim przypadku ablucja się narusza. Człowiek, który

myje zmarłego, nie powinien dotykać jego narządu płciowego, powinien myć jego narządy płciowe tylko przez przegrodę, dlatego, gdy myje, owija ręce jakimiś szmatkami. Tylko w ten sposób myje narządy płciowe zmarłego, w żadnym wypadku nie patrzy ani nie dotyka ręką.

Autor mówi, że opinia większości jest słuszna, ponieważ nie ma dowodów przeciwnych, że mycie zmarłego nie narusza ablucji (wudu).

Dalej mówi:

وَهَكَذَا مَسُّ الْمَرْأَةِ لَا يَنْقُضُ الْوُضُوءَ مُطْلَقًا، سَوَاءٌ كَانَ ذَلِكَ عَنْ شَهْوَةٍ. أَوْ غَيْرِ شَهْوَةٍ فِي أَصَحِّ قَوْلَيِ الْعُلَمَاءِ، مَا لَمْ يَخْرُجْ مِنْهُ شَيْءٌ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَبَّلَ بَعْضَ نِسَائِهِ ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

„Zgodnie z bardziej słuszną opinią, jakiekolwiek dotknięcie kobiety, z pożądaniem lub bez, nie czyni ablucji nieważną, jeśli tylko przy tym u mężczyzny nie było żadnych wydzielin".

Jest to też rozpowszechniona opinia niektórych madhhabów, że dotknięcie kobiety narusza ablucję. Niektórzy mówią, że jeśli dotknięcie kobiety było z namiętnością, dopiero wtedy narusza się ablucja (wudu), a niektórzy mówią, że jakiekolwiek dotknięcie (lubieżne lub nielubieżne) kobiety narusza ablucję (wudu). Lecz ta opinia nie jest słuszna, gdyż autor przytacza dowód: Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) całował jedną ze swoich żon,

potem odprawiał modlitwę i nie odnawiał swojej ablucji. Wskazuje to na to, że dotknięcie kobiety nie narusza ablucji.

Są też liczne inne dowody wskazujące na to. W rzeczywistości jest to bardzo skomplikowane, i jest wielu mężczyzn, którzy, gdzieś przypadkiem dotknąwszy, na przykład konduktora w trolejbusie, czy matki, albo podczas wykonywania przez nich ablucji żona ich dotknęła, ponownie wykonują ablucję (wudu). Gdyby to rzeczywiście naruszało ablucję, byłyby na to bardzo jasne i liczne wiarygodne dowody od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), przecież u towarzyszy (sahaba) też były kobiety. I trudno sobie wyobrazić, jak człowiek wykonuje ablucję (wudu) i na widok podchodzącej do niego żony krzyczy, by do niego nie podchodziła.

Autor mówi, że co się tyczy słów Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w surze „an-Nisa”:

«أَوْ لَٰمَسْتُمُ ٱلنِّسَآءَ»

„jeśli mieliście bliskość z kobietami”, czyli, dosłownie, jeśli dotknęliście kobiety. Stąd wyciągają wnioski ci uczeni, którzy uważają, że dotknięcie kobiety narusza ablucję. Jak mówi autor, bardziej wiarygodne jest, że pod „dotknięciem” rozumie się tu stosunek płciowy. Tę samą opinię wyrażał Ibn ‘Abbas i inni dawni poprzednicy. Ibn Kasir przytacza, że gdy zapytano Ibn ‘Abbasa o to, co rozumie się pod dotknięciem w tym ajacie, powiedział, że lams oznacza stosunek płciowy (al-mulamasa: al-dżima‘).

LEKCJA 15. Ćwiczenia praktyczne (ablucja i modlitwa)

15.1 Lekcja praktyczna

Kontynuujemy studiowanie książki szejcha Ibn Baza (niech Allah się nad nim zmiłuje) „ad-Durus al-muhimma" („Ważne kwestie dla całej ummy"). Dziś zaczynają się zajęcia praktyczne, których prowadzenie jest bardzo ważne, ponieważ to, czego się uczyliśmy, nie jest studiowane po prostu jako teoria, lecz jest studiowane po to, by człowiek mógł prawidłowo wykonywać te główne rodzaje czci wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jest to Sunna Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), prawych kalifów po nim, towarzyszy (sahaba) i imamów spośród poprzedników, że pokazywali w działaniu, jak odprawia się modlitwę czy jak wykonuje się ablucję (wudu).

Przekazuje się hadis, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) pewnego razu, odprawiwszy modlitwę na minbarze (na wzniesieniu), powiedział potem ludziom:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي صَنَعْتُ هَذَا لِتَأْتَمُّوا بِي وَلِتَعَلَّمُوا صَلَاتِي

„O ludzie, zrobiłem to po to, byście mogli podążać za mną i uczyć się mojej modlitwy" (Al-Buchari (917), Muslim (544)).

Czyli dlaczego odprawiłem modlitwę na minbarze? Byście mogli podążać za mną i nauczyć się mojej modlitwy. W Posłańcu Allaha

mamy najlepszy przykład.

An-Nasa'i przytacza, że Abu Mas'ud (niech Allah będzie z niego zadowolony) pewnego razu opowiedział:

عَلَى اُرِيكُمْ كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي

„Czy nie pokazać wam, jak odprawiał modlitwę Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)?"

Pokazał ludziom, jak odprawia się modlitwę.

Przekazuje al-Buchari, że Abu Kilaba przekazuje: „Przyszedł do nas Malik ibn al-Huwajris i razem z nami w naszym meczecie odprawił modlitwę, a potem powiedział: «Odprawiłem z wami modlitwę, lecz zrobiłem to nie dla modlitwy. Chciałem wam pokazać tę modlitwę, którą widziałem u Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jak ją odprawiał»".

Abu Dawud przytacza, że towarzysz Abu Humajd as-Sa'idi pewnego razu, znajdując się wśród dziesięciu towarzyszy, wśród których byli wybitni towarzysze, powiedział: „Znam modlitwę Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) lepiej niż niektórzy z was". Powiedzieli mu: „Dobrze, pokaż, jak". I potem pokazał i wyjaśnił, co wie. Jest to Sunna Proroka i towarzyszy (sahaba) — pokazywanie ludziom modlitwy.

To samo dotyczy ablucji (wudu), jak 'Usman (niech Allah będzie z niego zadowolony) pewnego razu nakazał przynieść mu wodę do

ablucji i pokazał ludziom, jak wykonywał ablucję (wudu) Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Towarzysze (sahaba), jak w hadisie u Abu Humajda as-Sa'idiego, znajdując się razem w jakimś towarzystwie, studiowali, powtarzali i pokazywali sobie nawzajem to, co wiedzą z modlitwy Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jak wykonuje się to praktycznie.

Jak wiadomo, jeśli mężczyzna ma możliwość odprawienia wspólnej modlitwy w meczecie, ma obowiązek (wadżib) to zrobić. Przed wyjściem na modlitwę człowiek powinien wykonać ablucję (wudu) w domu, a nie w meczecie — jest to lepsze i daje większą nagrodę. Namaścić się wonnościami, założyć piękną odzież, ponieważ człowiek idzie po to, by stanąć w modlitwie przed Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie), a następnie iść do meczetu, jak powiedziano w hadisie:

عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ وَالوَقَارِ

„Powinniście zachować spokój i godne zachowanie"

(Al-Buchari (636), Muslim (602)).

«السَّكِينَةُ» (sakina) — spokój w ruchach, czyli człowiek nie biegnie i nie pędzi, nawet gdy zostało mało czasu i człowiek obawia się, że spóźni się na początek modlitwy, lecz idzie spokojnie. Człowiek może przyspieszyć swój krok, lecz nie biec, by nie zaburzyć spokoju w ruchach (sakina).

«الوَقَارُ» (wakar) — powaga i dostojność, czyli to, co robi podczas chodzenia, jaki ma przy tym chód i jakie czynności wykonuje. Nie tak, że człowiek, idąc ulicą, wziął telefon i głośno rozmawia, i krzyczy, albo, idąc, coś je. U człowieka idącego na modlitwę powinno być dostojne, powolne, piękne kroczenie (wakar).

Gdy przyszedł do meczetu, wraz ze zdjęciem obuwia trzeba też zdjąć z siebie myśli o życiu doczesnym (دُنْيَا dunja), a nie tak, że wszedłeś do meczetu i dalej myślisz o swoim handlu, o swoich sklepach, o biznesie, o sprawach. Życie doczesne (dunja) powinno pozostać za progiem.

Gdy człowiek wszedł do meczetu, jeśli jest pożądana modlitwa przed modlitwą (سُنَّة قَبْلِيَّة sunna kablijja), jak pożądane modlitwy przed obowiązkowymi modlitwami (sunna ratib), człowiek ją odprawia. Jeśli nie, wykonuje pozdrowienie meczetu (تَحِيَّةُ الْمَسْجِدِ tahijjat al-masdżid), siada i czeka na ikamę. Nie tak, jak niektórzy popełniają błąd, w ogóle nie siadając, stojąc i czekając. Inni zaś zaczynają patrzeć w prawo i w lewo z myślami: „No gdzie jest ten imam, kiedy przyjdzie i zacznie modlitwę?". A niektórzy zaczynają pokasływać, dając do zrozumienia, że pora zaczynać modlitwę. Uczeni (‘ulama) mówią: „Jeśli stoisz na ulicy, z kimś rozmawiając, możesz stać godzinami i o czymś rozmawiać, i cię to nie męczy. A tutaj, w meczecie, gdy czekasz na modlitwę, uważa się, że odprawiasz modlitwę, więc dlaczego cię męczy oczekiwanie na imama?!". Ludzie zaczynają się męczyć, albo kaszleć, albo patrzeć w prawo i w lewo, albo mówią wprost: „No, dawajcie już, zaczynamy" itd.

Trzeba dążyć do pierwszego rzędu, a nie do ostatniego. Wielu zaś ludzi, wchodząc do meczetu, idzie gdzieś w tylne rzędy i stara się odprawiać modlitwę gdzieś z tyłu. Ponadto, w rzeczywistości nie ma takiego pojęcia jak pierwszy dżama‘at i drugi dżama‘at. Pod dżama‘atem, o którego zaletach i nagrodach powiedziano w hadisach, rozumie się właśnie ten pierwszy dżama‘at z imamem w meczecie.

Jeśli tak się złożyło, że człowiek się spóźnił i przyszedł wtedy, gdy imam już odprawia modlitwę z dżama‘atem, trzeba od razu wejść w modlitwę za imamem, a nie czekać. Niektórzy stoją i czekają, myśląc, że dołączą, gdy imam podniesie się z pokłonu (sudżud), albo pomijając pokłon (ruku‘), myśli, że rak‘at i tak się już nie liczy, że zacznie następny. Nie, trzeba od razu wejść w modlitwę z imamem, nawet jeśli imam już siedzi w ostatnim taszahhudzie i zostało zupełnie niewiele do salamu, ponieważ dla człowieka obowiązkowe jest odprawienie tego dżama‘atu. Błędem wielu ludzi jest to, że, widząc, jak imam już siedzi w pozycji tawarruk (التَّوَرُّك) w ostatnim taszahhudzie, myślą, że skoro już niedługo salam, lepiej poczekają na drugi dżama‘at. Nie ma czegoś takiego jak drugi dżama‘at, trzeba wejść w modlitwę z imamem. Dla wielu ludzi, oby Allah poprowadził nas i ich, drugi dżama‘at stał się już czymś stałym. W ogóle, tak zauważono, że jeśli człowiek odprawia w tak zwanym drugim dżama‘acie, zawsze i stale jest w tym dżama‘acie, że rzadko się zdarza, by przyszedł na czas na modlitwę. Są nawet tacy ludzie, którzy zasłynęli jako imam-ratib — stali imamowie w drugim dżama‘acie. Ci zaś, którzy są w pierwszych rzędach, zwykle zawsze są w pierwszych rzędach, a spóźniający się zwykle

są zawsze tymi samymi ludźmi. Dlatego trzeba dążyć do pierwszego takbiru razem z imamem, by być blisko imama w pierwszych rzędach.

Przed modlitwą człowiek zwraca się w stronę kibli. Zwrócenie się w stronę kibli to jeden z warunków ważności modlitwy. Jak powiedział Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), kibla to wszystko, co jest między wschodem (maszrik) a zachodem (maghrib). Ludzie zaś przynoszą specjalne kompasy, GPS i zaczynają do najdrobniejszych stopni szukać, gdzie znajduje się kibla. Oczywiście trzeba starać się szukać i dokładnie określić kiblę, lecz jeśli człowiek jest nieznacznie odchylony od kibli, nie narusza to jego modlitwy. Nieznacznie oznacza mniej niż 90 stopni. Jeśli odchylenie od kibli wynosi już 90 stopni i więcej, wtedy czyni to modlitwę człowieka nieważną.

Jak poprawnie wstać do modlitwy?

Stopy człowieka powinny być skierowane w stronę kibli. Trzeba rozstawić nogi tak, aby zewnętrzna strona stóp była na poziomie całego ciała. W takim przypadku rząd też będzie równy, spójny, nie będzie żadnych luk między modlącymi się.

Błędy:

— rozstawianie nóg tak, że nie pozwala to zrobić zwartego rzędu;
— odwrotnie, zbyt bliskie zbliżanie nóg do siebie.

Modlitwa zaczyna się:

pierwsze: od intencji człowieka, która jest w sercu, a jej wypowiadanie językiem jest innowacją (bid'a), jak człowiek przed modlitwą zaczyna mówić: „نويت أن أصلي” — „powziąłem intencję odprawienia modlitwy zuhr” itd.;

drugie: od takbiru otwierającego modlitwę (تَكْبِيرَةُ الْإِحْرَام takbirat al-ihram).

«تَكْبِيرَةُ الْإِحْرَام» takbirat al-ihram to wypowiedzenie słów „Allahu Akbar”, a nie podnoszenie rąk, jak myślą niektórzy. Podnoszenie rąk to pożądany ruch i Sunna Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), lecz sam takbir to wypowiedzenie słów „Allahu Akbar”.

Kiedy trzeba podnosić ręce: przed takbirem, podczas takbiru czy po takbirze?

Dopuszczalne jest najpierw powiedzieć „Allahu Akbar”, potem podnieść ręce, albo jednocześnie z wypowiedzeniem słów „Allahu Akbar” podnieść ręce, albo po wypowiedzeniu słów „Allahu Akbar” podnieść ręce. Wszystkie trzy warianty są poprawne i dopuszczalne. Podnosimy ręce na wysokość ramion lub na wysokość uszu tak, by dłonie były skierowane w stronę kibli, nie odchylając ich, przy czym palce powinny być złączone.

Błędy przy wykonywaniu takbiru:

— rozkładanie i rozstawianie palców podczas takbiru;
— wykonywanie takbiru poniżej ramion, na wysokości piersi, na

wysokości pępka lub jeszcze niżej, jak robią niektórzy;
— wykonywanie takbiru na wysokości uszu, lecz dotykanie palcami uszu, płatków uszu i przy tym rozstawianie palców;
— wykonywanie takbiru powyżej uszu, jak podnoszenie rąk nad głowę, jak robią to niektórzy.

Jak poprawnie ułożyć ręce podczas modlitwy?

Są dwa poprawne warianty:

1) dłoń prawej ręki kładzie się na zewnętrznej powierzchni lewej dłoni, na stawie nadgarstka, który jest między dłonią a resztą ręki, lub na części przedramienia przylegającej do stawu. Prawa ręka kładzie się na wierzchnią powierzchnię lewej dłoni, staw i odrobinę przedramienia, które jest obok stawu. Trzeba położyć prawą rękę na lewą (al-wad‘), przy tym nie rozkładając palców, są złączone;

2) objąć przedramię koło stawu i nadgarstka (kabd). Tu już nie trzeba kłaść prawej dłoni na lewej, tylko po prostu obejmować lewą rękę trochę dalej od nadgarstka.

Ręce trzeba kłaść na piersi, uczeni (‘ulama) mówią: „Nie wiesz, gdzie jest pierś, zapytaj lekarzy: to sutki, trochę poniżej sutków”.

Błędy:

— gdy niektórzy ludzie próbują połączyć dwa warianty: próbują i położyć, i jednocześnie objąć, w ten sposób łącząc;

— obejmowanie łokcia;
— kładzenie rąk powyżej piersi, już bliżej piersi;
— kładzenie rąk na sercu, na pasie z prawej lub lewej strony, albo na pępku, albo poniżej pępka.

Po tym czyta się du'a al-istiftah (دُعَاءُ الْاِسْتِفْتَاح), która jest czynnością pożądaną (sunną, mustahab), nieobowiązkową czynnością. Przekazano różne warianty du'a al-istiftah. Najbardziej rozpowszechniony wariant, znany wielu:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اِسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

/Subhanaka-Llahumma wa bi-hamdika, wa tabaraka-smuka, wa ta'ala dżadduka, wa la ilaha ghajruka/

„Chwała Tobie, o Allahu, i cześć Tobie, błogosławione jest imię Twoje, ponad wszystko jest Twoja wielkość, i nie ma bóstwa godnego czci oprócz Ciebie" (Muslim (399)).

Jest też inna du'a, jak:

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنْ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ

/Allahumma, ba'id bajni wa bajna chatajaja kama ba'adta bajna-l-maszriki wal-maghrib, Allahumma, nakkini min chatajaja kama junakka-th-thaubu-l-abjadu min ad-danas, Allahumma-ghsilni min chatajaja bil-ma'i, was-salldżi wal-barad/

„O Allahu, oddal mnie od moich grzechów, jak oddaliłeś wschód od zachodu; o Allahu, oczyść mnie z grzechów, jak oczyszcza się białą odzież z brudu; o Allahu, zmyj moje grzechy wodą, śniegiem i gradem!" (al-Buchari (744), Muslim (598)).

Najlepiej jest urozmaicać du'a, które są na początku modlitwy, ponieważ, po pierwsze, tym samym ożywia się Sunnę, stosując różne warianty przekazane od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim); po drugie, ratuje to człowieka przed rutyną w modlitwie i pomaga mu zachować pokorę (خُشُوعٌ chuszu'), uważność w modlitwie.

Po du'a al-istiftah człowiek wypowiada słowa:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِن الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ

/A'udhu bi-Llahi min asz-szajtan ar-radżim: min hamzihi, wa nafchihi, wa nafsihi/

„Uciekam się do ochrony Allaha przed przeklętym szatanem: przed jego podszeptami (prowadzącymi do szaleństwa), przed pychą (którą wzbudza) i (pustymi, złymi) wierszami" (Ibn Madżah (808), Ahmad (3830)).

«وَسْوَسَ» (podszepty), ponieważ szatan podszeptuje człowiekowi podczas modlitwy.

«نَفْخٌ» (nafch) — to pycha, czyli pycha szatana.

«نَفْثٌ» (nafth) — to różne złe, nikczemne słowa.

Można też powiedzieć:

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِن الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ

/A‘udhu bi-Llahi as-Sami‘ al-‘Alim min asz-szajtan ar-radżim: min hamzihi, wa nafchihi, wa nafsihi/

„Uciekam się do Allaha Wszechsłyszącego, Wszechwiedzącego przed przeklętym szatanem, przed jego podszeptami, przed jego pychą i przed złymi słowami”

(Ibn Madżah (808), Ahmad (3830)).

Po tym wypowiada się: بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيم (bismi-Llahi-r-Rahmani-r-Rahim).

Ważny moment! Du‘a al-istiftah, al-isti‘adha i basmala (słowa „Bismi-Llahi-r-Rahmani-r-Rahim”) — wszystko to wypowiada się nie na głos, lecz człowiek wypowiada to po cichu, lecz porusza językiem i wargami. Wskazują na to hadisy w „Sahihach” i w innych zbiorach.

Po tym człowiek czyta surę „al-Fatiha”. Uważa się za pożądane (Sunną) czytać ją, zatrzymując się po każdym ajacie, czytać ajaty po kolei i do końca. Sura „al-Fatiha” musi być czytana do końca, i nie wystarczy przeczytać tylko jej część, jak myślą niektórzy. Czytanie sury „al-Fatiha” to filar (rukn), bez którego modlitwa będzie nieważna.

Po surze „al-Fatiha” człowiek wykonuje «تَأْمِين» (ta’min), czyli wypowiada słowo „amin”. Po tym następuje czytanie jakiejś sury z Koranu, co jest pożądane, a nie obowiązkowe (wadżib). Jeśli człowiek przeczyta tylko surę „al-Fatiha”, jego modlitwa będzie ważna, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) czasem ograniczał się tylko do jej przeczytania.

Jeśli człowiek czyta surę od początku, trzeba wypowiedzieć po słowie „amin”, przed czytaniem sury, słowa „Bismi-Llahi-r-Rahmani-r-Rahim”. Jeśli zaś sura czytana jest nie od początku, na przykład człowiek czyta „آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ”, wtedy słowa „bismi-Llahi-r-Rahmani-r-Rahim” się nie wypowiada.

Niewłaściwe jest robienie przerwy między surą „al-Fatiha” a inną surą, jak robią to niektórzy ludzie, ponieważ na ten temat nic nie przekazano w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Sura „al-Fatiha” i sura po niej czytane są na głos, jeśli jest to modlitwa poranna lub pierwsze dwa rak‘aty maghrib i ‘isza, albo takie modlitwy, gdzie ustanowione są wielkie zgromadzenia ludzi, jak piątkowa (dżumu‘a), lub modlitwa świąteczna, lub modlitwa istiska’ (prośba o deszcz), lub modlitwa kusuf (zaćmienia słońca lub księżyca). W pozostałych przypadkach sura „al-Fatiha” i sura po niej czytane są po cichu, jak we wszystkich rak‘atach modlitwy zuhr i ‘asr, w trzecim rak‘acie maghrib, w trzecim i czwartym rak‘acie modlitwy ‘isza.

Zasadniczo w 3. i 4. rak'acie modlitw trzy- lub czterorak'atowych czyta się tylko surę „al-Fatiha", lecz czasem można czytać coś po „al-Fatisze", jak przekazano to w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Po przeczytaniu sury „al-Fatiha" i sury po niej trzeba zrobić niewielką przerwę («سَكْتَة لَطِيفَة» sakta latifa), czyli człowiek lub imam nie od razu wypowiada słowa „Allahu Akbar" i przechodzi do pokłonu (ruku'), tylko robi niewielką przerwę (sakta), jakiś niewielki odstęp czasowy.

Jak poprawnie wykonuje się pokłon (ruku')?

Podobnie jak podczas takbirat al-ihram, przed pokłonem (ruku') również podnosi się ręce na wysokość ramion lub uszu. Można wypowiedzieć słowa „Allahu Akbar" albo podczas podnoszenia, albo po podniesieniu, albo jednocześnie powiedzieć „Allahu Akbar" i podnieść ręce. Po tym człowiek wykonuje pokłon (ruku').

Bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na to, jak wykonuje się pokłon (ruku'), ponieważ główne błędy u ludzi występują właśnie w nim i w prostracji (sudżud). Dlatego po lekcji pożądane jest utworzenie jakichś małych kółek, gdzie można będzie się przyjrzeć i skontrolować wzajemnie poprawność wykonywania pokłonu (ruku') i prostracji (sudżud), ponieważ człowiek sam często nie zna swoich błędów i myśli, że poprawnie odprawia modlitwę, ponieważ nie widzi siebie z boku. Sunną poprzedników jest to, by

ktoś pokazał człowiekowi, przyjrzał się, jak robi, aby wskazać mu jego błędy.

Podczas pokłonu (ruku‘):

— nogi w kolanach nie są zgięte;
— dłonie kładzie się na kolanach, przy czym palce są rozłożone tak, by dłonie obejmowały kolana człowieka;
— rąk nie trzeba zginać, ogólnie są u człowieka proste, co pozwala mu wykonać poprawny pokłon (ruku‘) tak, że proste będą jego plecy i ręce. Będzie błędem, jeśli człowiek przyciśnie swoje ręce, przedramiona lub łokcie do ciała, do swoich boków, jak robią to niektórzy. W hadisie przekazano, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) odsuwał ręce od boków [nie przyciskał do boków] tak, że przypomina to cięciwę, gdy naciąga się łuk, która nie przylega do łuku;
— plecy powinny być proste tak, że gdyby postawić na nich naczynie z wodą, naczynie by się nie przelało;
— głowa na tym samym poziomie, co reszta ciała, reszta pleców. Błędem jest, jeśli człowiek opuszcza głowę w dół lub, odwrotnie, zadziera głowę.

Po tym człowiek prostuje się z pokłonu (ruku‘).

Wzrok człowieka przez całą modlitwę skierowany jest na miejsce, gdzie będzie wykonywał prostrację (sudżud), gdzie będzie kładł czoło, oprócz siedzenia. Podczas siedzenia i czytania taszahhudu patrzy na palec.

Podczas pokłonu (ruku‘) człowiek minimum raz wypowiada słowa «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» (subhana Rabbi al-‘azim). Niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że trzy razy to minimum, powołując się na słowa ‘Alego (niech Allah będzie z niego zadowolony). Jeśli człowiek nie powie „subhana Rabbi al-‘azim” choćby raz, pominie jedną z czynności obowiązkowych modlitwy (wadżibatów). Jeśli zrobił to celowo, jego modlitwa będzie nieważna.

Podczas pokłonu (ruku‘) pożądane jest też, lecz nieobowiązkowe (wadżib), wypowiedzenie innych zikrów, takich jak

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ المَلَائِكَةِ والرُّوحِ

/Subbuhun, Kuddusun, Rabbu-l-mala’ikati war-ruhi/

„Chwalebny, Święty Pan aniołów i Ducha” (Muslim (487)),

albo

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

/Subhanaka-Llahumma, Rabbana, wa bi-hamdika, Allahumma, -ghfir li/

„Chwała Tobie, o Allahu, Panie nasz, i cześć Tobie, o Allahu, wybacz mi!”

(Al-Buchari (817), Muslim (484)),

albo pożądane jest wypowiadanie, oprócz jednego razu, słów „subhana Rabbi al-‘azim”, trzy, pięć, siedem i tyle razy więcej, ile zapragnie człowiek. Po tym człowiek prostuje się z pokłonu (ruku‘).

Przy prostowaniu się z pokłonu (ruku‘) wypowiada słowa «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» „Sami‘a-Llahu liman hamidah”. Rozpowszechnionym błędem jest wypowiadanie tych słów po tym, jak człowiek już wstał, jak robią to niektórzy.

A gdy się już wyprostował, wtedy człowiek podnosi ręce tak samo, jak przed pokłonem (ruku‘), na wysokość ramion lub na wysokość uszu, i wypowiada słowa «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» „Rabbana wa laka al-hamd”. Są różnice zdań co do tego, czy ponownie kładzie się ręce po pokłonie (ruku‘), czy nie.

Słowa «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» „Rabbana wa laka al-hamd” są też obowiązkowe (wadżib), których celowe pominięcie narusza modlitwę człowieka. Pożądane jest też wypowiedzenie czegoś oprócz słów «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» „Rabbana wa laka al-hamd”, jak słowa

حَمْداً كَثيراً طَيِّباً مُبارَكاً فيه

/Hamdan kathiran, tajjiban, mubarakan fihi/

„Chwała wielokrotna, dobra, błogosławiona” (al-Buchari (2/284))

albo słowa

لِرَبِّيَ الْحَمْدُ، لِرَبِّيَ الْحَمْدُ

/Li-Rabbijal-hamdu; Li-Rabbijal-hamdu/

„Memu Panu chwała; memu Panu chwała”.

To upiększa modlitwę człowieka, zbliża ją do doskonałości. Lecz słowa «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» — „Rabbana wa laka al-hamd” — to minimum, które człowiek musi wypowiedzieć.

Słowa «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» „Sami‘a-Llahu liman hamidah” wypowiada człowiek, jeśli modli się sam lub jeśli jest imamem. A jeśli modli się za imamem, nie wypowiada tych słów, tylko mówi «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» „Rabbana wa laka al-hamd”, które musi mówić imam, a także człowiek odprawiający modlitwę samotnie.

15.2 Lekcja praktyczna

Pytanie: Po tym, jak człowiek, powiedziawszy: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), udaje się do wykonania pokłonu (sudżud), co kładzie się najpierw: ręce czy kolana?

Odpowiedź: W tej kwestii istnieją różnice zdań, dlatego wymaga ona zbadania. Człowiek znajdujący się na początku swojej drogi poznawania i studiowania religii może tymczasowo przyjąć i trzymać się opinii imama, któremu ufa i którego zna jako zwolennika Sunny. A potem, gdy zbada dowody, będzie mógł określić, co jest najbardziej słuszne w tej kwestii.

Jak poprawnie wykonuje się pokłon (sudżud)?

1) Pokłon (sudżud) wykonuje się na siedmiu organach:

— czoło i nos (jako jeden organ) (1), które powinny dotykać ziemi;
— dwie ręce (2);
— dwa kolana (2);
— dwie stopy (2).

2) Podczas pokłonu (sudżud) występują trzy rodzaje oddalenia:

1. Oddalić ręce od boków. Człowiek ustawia dłonie, kierując je w stronę kibli i oddalając je od boków.
2. Oddalić brzuch od ud.
3. Oddalić golenie od ud.

3) Błędy podczas pokłonu (sudżud):

1. Unoszenie stóp, ponieważ obie stopy powinny dotykać ziemi i być złączone ze sobą.
2. Opieranie się o zewnętrzną stronę palców stóp, ponieważ trzeba opierać się o wewnętrzną stronę palców, tak by były skierowane w stronę kibli.
3. Łączenie goleni z udami i brak oddalenia ud od brzucha.
4. Przyciskanie rąk do boków albo kładzenie rąk na ziemi płasko (pozycja iftirasz «اِفْتِرَاشٌ»).
5. Wysuwanie głowy do przodu, jakby człowiek spał.

Jeśli rzędy są tak ciasne i zbite, że człowiekowi nie udaje się rozstawić rąk i oddalić ud od brzucha, należy powiedzieć:

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

> *Bójcie się Allaha, na ile jesteście w stanie*
>
> **at-Taghabun 64:16**

4) W pokłonie (sudżud) wypowiedzenie słów: «سُبْحَانَ رَبِّيَ أَعْلَى» (Subhana rabbijal-a'la!) przynajmniej raz jest obowiązkowe (wadżib), więcej niż raz jest pożądane (sunna). Celowe niewypowiedzenie tych słów będzie naruszeniem modlitwy. Wypowiada się tu również inne wspomnienia Allaha (zikry), podobnie jak te wypowiadane podczas pokłonu (ruku').

5) Zwracanie się człowieka do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z prośbą (du'a) podczas pokłonu (sudżud), zwłaszcza z takimi prośbami (du'a), które przytoczone są w Koranie i Sunnie — jest to pożądane (sunna) i zwiększa to wartość modlitwy.

Jak poprawnie wykonuje się siedzenie między dwoma pokłonami (sudżud)?

Następnie człowiek, wypowiadając słowa: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), podnosi się z pokłonu (sudżud). To siedzenie między dwoma pokłonami («جَلْسَ بَيْنَ سَجْدَتَيْنِ») jest również jednym z filarów modlitwy.

Podczas tego siedzenia:

— ręce człowieka znajdują się na tych częściach ud, które przylegają do kolan (blisko kolan);
— wzrok człowieka skierowany jest na miejsce, gdzie kładzie swoje czoło;
— nogi człowieka są w pozycji zwanej «اِفْتِرَاشٌ» (iftirasz) — jest to siedzenie na lewej stopie, rozścielając ją pod sobą, a prawa stopa ustawiona jest pionowo, z palcami skierowanymi w stronę kibli;
— wypowiadanie słów: «رَبِّ اغْفِرْ لِي» „Rabbi-gh-firli!" przynajmniej raz jest obowiązkowe, więcej razy jest pożądane.

* Nieprawidłowe jest tu wypowiadanie takich słów jak: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ» „Rabbi-gh-firli wali-walidajj!", „O Allahu, wybacz mi i moim rodzicom!", ponieważ nie zostało to przekazane od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Po tym człowiek wypowiada: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!) i wykonuje drugi pokłon (sudżud) dokładnie tak samo jak pierwszy. Jest tu jedna z pożądanych czynności w modlitwie, jak siedzenie odpoczynku („dżalsat al-istiraha (جَلْسَةُ الْاِسْتِرَاحَة)") między rak'atami. Jeśli człowiek wstanie, nie będzie to błędem, lecz lepiej, jeśli posiedzi przez chwilę.

Następnie, wypowiadając: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), wstaje do wykonania drugiego rak'atu i wykonuje go dokładnie tak samo jak pierwszy rak'at. Jest jednak pewien wyjątek.

Różnica między pierwszym a drugim rak'atem polega na tym, że w drugim rak'acie nie ma:

— takbirat al-ihram (takbiru otwierającego modlitwę), który jest filarem (rukn), podczas gdy takbir przejściowy jest obowiązkowym przepisem (wadżib);
— du'a al-istiftah;
— bardziej słuszne jest, by nie wypowiadać słów isti'adha:

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِن الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ

/A'udhu bi-Llahi-s-Sami'il-'Alim min asz-szajtani-r-radżim: min hamzi-hi, wa nafchi-hi, wa nafsi-hi/

„Uciekam się do ochrony Wszechsłyszącego i Wszechwiedzącego Allaha przed przeklętym szatanem: przed jego podszeptami (prowadzącymi do szaleństwa), przed pychą (którą wzbudza) i (pustymi, złymi) wierszami".

Abu Dawud i at-Tirmidhi przytaczają ten hadis z dobrym łańcuchem przekazicieli. Ahmad wypowiadał się na korzyść tego hadisu w książce „Masa'il Ibn Hani'" (1/50).

Bardziej słuszne jest, że isti'adha wypowiedziana na początku modlitwy wystarczy na całą modlitwę i nie trzeba czytać jej przed surami ani w drugim, trzecim czy czwartym rak'acie.

Reszta wykonywana jest dokładnie tak samo jak czytanie sury „al-Fatiha", kolejnej dodatkowej sury, a następnie wykonuje się pokłon

(ruku‘), wyprostowanie z niego i dwa pokłony (sudżud). Lepiej, jeśli drugi rak‘at będzie krótszy od pierwszego lub mu równy. Jeśli czasem zdarzy się, że drugi rak‘at okazał się dłuższy niż pierwszy, nie szkodzi to modlitwie. Zasadą jest jednak, że pierwszy rak‘at jest dłuższy niż drugi rak‘at lub mu równy. To tyle, jeśli chodzi o opis modlitwy («صِفَةُ الصَّلَاة» (sifatu s-salat)), jak wykonuje się rak‘aty.

Po wykonaniu drugiego pokłonu w drugim rak‘acie człowiek siada w pozycji iftirasz (اِفْتِرَاشُ), czyli siada na lewej stopie, prawą stopę ustawia pionowo, a palce stóp skierowane są w stronę kibli. W tej samej pozycji czyta się taszahhud (تَشَهُّد) oraz słowa: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ» „Allahumma salli ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammad…”, które również uznawane są za obowiązkowe (wadżib). Przy tym człowiek kładzie swoje ręce i dłonie na udach, w tej ich części, która przylega do kolan. Pożądane jest, by czytając taszahhud, wykonywać znak swoim palcem wskazującym i wykonywać też ruchy tym palcem.

Po tym człowiek, mówiąc «الله أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), opierając się na rękach, wstaje do wykonania trzeciego rak‘atu (jeśli modlitwa liczy 3 lub 4 rak‘aty), podnosząc przy tym ręce tak, jak podnosi się je przy takbirat al-ihram (otwierającym modlitwę takbirze).

Jeśli jest to modlitwa dwurak‘atowa, jak modlitwa poranna (salat al-fadżr), wtedy podczas taszahhudu czyta się: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ» „Allahumma salli ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammad…”, a następnie człowiek ucieka się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z prośbą (du‘a) o ochronę przed 4 rzeczami:

— «مِن عَذَابِ القَبْرِ» (od męki grobu); — «مِن عَذَابِ جَهَنَّمَ» (od męki Piekła); — «مِن فِتْنَةِ المَحْيَا وَالْمَمَاتِ» (od pokusy życia i śmierci); — «وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ» (od pokusy (fitny) mesjasza Daddżala).

I po tym, jeśli człowiek chce, zwraca się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z prośbami (du'a). A najlepsze prośby (du'a) to prośby (du'a) z Koranu i Sunny, ponieważ są zwięzłe, słuszne, a człowiek jest chroniony przed błędami i przekraczaniem granic w prośbach (du'a). Dotyczą tego, o co człowiek rzeczywiście powinien prosić Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), i sposobu, w jaki powinien Go prosić. I mimo swojej zwięzłości są obszerne treściowo.

Jak 'Aisza (niech Allah będzie z niej zadowolony) poprosiła Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), by nauczył ją prośby (du'a), którą będzie wypowiadać, jeśli zobaczy, że nadeszła Noc Przeznaczenia (Lajlat al-Kadr):

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عُفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

/Allahumma innaka 'afuwwun tuhibbul-'afwa fa'fu 'anni!/

„O Allahu, Ty jesteś Wybaczającym (to jest tauhid), Ty kochasz wybaczać! (to jest tauhid). Wybacz mi!".

At-Tirmidhi (3513), an-Nasa'i (7712), Ibn Madżah (3850) i Ahmad (25384).

„Wybacz mi!" — czyli wybacz mi w tym życiu, po śmierci, w życiu wiecznym, wybacz mi w odniesieniu do mojej rodziny, moich dzieci, mojego męża lub mojej żony, w odniesieniu do mojego mienia — w odniesieniu do wszystkiego.

Gdyby człowiek siedział sto lat, wymyślając podobne du'a, nie wymyśliłby lepszego, dlatego w taszahhudzie trzeba czytać du'a z Koranu i Sunny.

Po wypowiedzeniu próśb (du'a) człowiek wykonuje taslim (تَسْلِيم) — pozdrawia salamem w prawo i w lewo. Dotyczy to modlitwy dwurak'atowej, jeśli zaś jest to modlitwa 3- lub 4-rak'atowa, wtedy wstaje do wykonania kolejnego rak'atu, podnosząc ręce i kładąc je na piersi, kładąc prawą rękę na lewej lub obejmując prawą ręką lewą. Następnie wykonuje kolejny rak'at, a po tym siada do wykonania ostatniego taszahhudu.

Jak wykonuje się ostatni taszahhud?

Przy wykonywaniu ostatniego taszahhudu pożądane jest (sunna) siedzieć w pozycji tawarruk — jest to pozycja, w której człowiek siada na lewym pośladku, ponieważ siedzi tu dłużej i będzie zwracał się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) z du'a, a ta pozycja daje mu więcej spokoju; prawa noga ustawiona jest pionowo, tak samo jak przy siedzeniu w pozycji iftirasz, palce stóp są zgięte i skierowane ku kibli; lewa stopa wysunięta jest spod prawej goleni, przy czym prawą stopę można ułożyć tak, jak jest

wygodnie: można ją ustawić pionowo albo dopuszczalne jest po prostu ułożyć ją poziomo. Oba warianty są dopuszczalne.

Lewa ręka znajduje się na kolanie i jest wyprostowana (prosta, a nie na udzie i nie zgięta, jak w pozycji iftirasz), a prawa ręka wykonuje znak palcem wskazującym.

Po tym człowiek czyta at-tahijjat, następnie wypowiada słowa: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ» „Allahumma salli ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammad…”, prosi o ochronę przed 4 rzeczami, może zwrócić się do Allaha z du‘a i kończy modlitwę pozdrowieniem pokoju (taslim). Najbardziej rozpowszechniony wariant: człowiek, obracając głowę w prawo, wypowiada słowa «اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» „Assalamu ‘alajkum wa rahmatu-Llah”, a obracając głowę w lewo, wypowiada słowa «اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» „Assalamu ‘alajkum wa rahmatu-Llah”.

Błędy podczas wykonywania taslim:

— klepanie się po udach;
— podnoszenie dłoni (w niektórych nurtach jest to rozpowszechnione);
— podnoszenie lub opuszczanie głowy.

To tyle, jeśli chodzi o opis modlitwy («صِفَةُ الصَّلَاة» (sifatu s-salat)).

Pytanie: Czy ręce po drugim rak‘acie należy podnosić siedząc, czy stojąc?

Odpowiedź: Zdaniem niektórych uczonych (‘ulama), po drugim rak‘acie ręce należy podnosić siedząc, lecz bardziej słuszne i bardziej zgodne z dowodem jest podnoszenie rąk, gdy człowiek już wstał. Sam takbir człowiek wypowiada, jeszcze siedząc, lecz ręce podnosi, gdy wstał do wykonania rak‘atu.

Pytanie: Czy można wysunąć lewą nogę między udem a prawą golenią podczas siedzenia w pozycji tawarruk?

Odpowiedź: Tak, istnieje też taki wariant siedzenia.

Pytanie: Czy błędem jest czytanie sur w pierwszym i drugim rak‘acie w kolejności niezgodnej z porządkiem w Koranie?

Odpowiedź: Lepiej czytać w kolejności, lecz jeśli człowiek przeczytał sury w pierwszym i drugim rak‘acie niekolejno, nie jest to poważny problem.

Pytanie dotyczące sutry (سُتْرَةٌ)

Co najmniej sutra (سُتْرَةٌ) jest bardzo ważną „stale pożądaną czynnością” (sunna mu’akkada), lecz bardziej słuszne jest, że sutra jest obowiązkowa (wadżib). Sutra (سُتْرَةٌ) to sytuacja, gdy modlący się stawia przed sobą coś o rozmiarze mniej więcej równym wysokości łokcia lub większym, jak ściana, jakiś przedmiot, który ustawia w odległości trzech łokci od siebie, tak by przy wykonywaniu przez człowieka pokłonu (sudżud) pozostawała odległość między jego czołem a sutrą.

Pożytki sutry:

Po pierwsze, człowiek podąża za Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), który zawsze modlił się, mając przed sobą sutrę, jak ściana czy wielbłądzica, którą stawiał jako sutrę, włócznia czy tyczka.

Po drugie, jeśli człowiek ustawi przed sobą sutrę i jeśli kobieta przejdzie za tą sutrą, jego modlitwa się nie naruszy. Co więcej, niektórzy uczeni (‘ulama) mówią (jest to opinia słuszna i potwierdzona pewnymi wersjami (riwajami) w zbiorach hadisów „Sahih”), że nawet jeśli kobieta przejdzie między człowiekiem a jego sutrą, jego modlitwa i tak się nie naruszy, ponieważ ustawił sutrę. Jeśli zaś człowiek nie ustawił sutry, a kobieta przejdzie w bliższej odległości niż znajdowałaby się jego sutra, wtedy jego modlitwa naruszy się i stanie się nieważna.

Po obowiązkowej modlitwie pożądane jest wykorzystanie czasu na dokonanie tych wspomnień Allaha (zikrów), które przekazane są w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Nie warto tracić tej wspaniałej okazji, w której zawarta jest wielka nagroda, podniesienie stopni i oczyszczenie z grzechów. Towarzysze (sahaba) i prawi poprzednicy koniecznie dokonywali zikrów po modlitwach.

Przekazano od Sa‘ida ibn al-Musajjiba (niech Allah będzie z niego zadowolony), że miał swoje stałe czyny (wird), jak to, że bardzo długo siedział po modlitwie i dokonywał zikrów przekazanych w Sunnie.

Gdy al-Hadżdżadż ibn Jusuf as-Sakafi został władcą, stracił bardzo wielu ludzi, przez co zasłynął w historii jako bardzo okrutny władca. Oczywiście miał swoje zalety, lecz w historii pozostał znany jako człowiek, który przelał wiele krwi. Pewnego razu, gdy jeszcze nie był namiestnikiem i władcą (amirem), zdarzyło się, że w Medynie odprawiał modlitwę obok Sa'ida ibn al-Musajjiba. Podczas modlitwy popełniał błędy: wyprzedzał imama w modlitwie, podnosił i opuszczał głowę wcześniej niż imam, a jak wiadomo, nie wolno wyprzedzać imama podczas modlitwy. Gdy modlitwa się skończyła, Hadżdżadż wstał i chciał od razu odejść, lecz Sa'id ibn al-Musajjib chwycił go za ubranie i trzymał, nie puszczając, dopóki nie skończył wszystkich swoich zikrów, które odmawiał długo. Hadżdżadż ibn Jusuf wciąż próbował wstać i odejść, lecz Sa'id ibn al-Musajjib trzymał go mocno. A po dokonaniu swoich zikrów Sa'id ibn al-Musajjib powiedział mu:

يَا خَائِنُ! يَا سَارِقُ! تُصَلِّي هَذِهِ الصَّلَاةَ؟! لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَضْرِبَ بِهَذَا النَّعْلِ وَجْهَكَ

„O wiarołomny! O złodzieju! [uważa się, że człowiekowi popełniającemu błędy i niezachowującemu pokory (khuszu') w modlitwie szatan kradnie z jego modlitwy, i człowiek sam pozbawia się nagrody] Cóż to za modlitwę odprawiasz? Przysięgam, chciało mi się wziąć swój sandał i uderzyć cię nim w twarz za taką modlitwę!".

Po tym wydarzeniu minęły lata, aż Hadżdżadż ibn Jusuf został władcą i mianowano go zarządcą Hidżazu (Mekki i Medyny). Pewnego razu, wracając z Mekki i przejeżdżając przez Medynę, wszedł do meczetu. Siedział tam Sa'id ibn al-Musajjib w otoczeniu

ludzi: trwała lekcja. Hadżdżadż ibn Jusuf skierował się w jego stronę, a ludzie przestraszyli się, mówiąc: „Coś teraz się stanie, bo on zapamiętał te słowa!”.

I Hadżdżadż zapytał Sa‘ida ibn al-Musajjiba: „Czy to ty jesteś tym człowiekiem, który wypowiedział do mnie te słowa?”. Sa‘id ibn al-Musajjib odpowiedział: „Tak! To ja!”. Hadżdżadż ibn Jusuf powiedział: „Niech Allah wynagrodzi cię za naukę, którą mi przekazałeś, za wychowanie, które mi dałeś. Za każdym razem, gdy się modlę, przypominam sobie twoje słowa”. Ibn Kasir przytacza w „al-Bidaja wan-Nihaja” (133/9).

Dlatego bardzo ważne jest zachowywanie w modlitwie pokory (khuszu‘) i dokonywanie zikrów przekazanych od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

To wszystko, jeśli chodzi o opis modlitwy (sifat as-salat) zgodny z Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

15.3 Lekcja praktyczna. Ablucja, oczyszczenie rytualne w islamie

Jak poprawnie wykonuje się małą ablucję («وُضُوء» (wudu))?

1 — mała ablucja (wudu) zaczyna się od intencji, której miejscem jest serce. Wypowiadanie intencji na głos to innowacja (bid‘a).

2 — na początku ablucji (wudu) wypowiada się słowa «بِسْمِ الله» „Bismi-Llah” i nie trzeba wypowiadać słów «بِسْمِ الله الرَّحْمَ الرَّحِيم» „Bismi-Llahi-r-Rahmani-r-Rahim” (basmala). Ponieważ istnieje hadis Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o obowiązkowości tego. Jeśli człowiek zapomniał wypowiedzieć te słowa, ablucja (wudu) jest ważna, lecz nie wolno celowo pomijać wypowiedzenia tych słów.

3 — następnie pożądane jest (mustahab) umyć dłonie raz, dwa lub trzy razy. Jeśli zaś ablucja (wudu) wykonywana jest po nocnym śnie, umycie dłoni (3 razy) na początku ablucji (wudu) jest obowiązkowe (wadżib). Jeśli pominąć tę czynność, ablucja (wudu) i tak będzie ważna, LECZ zapisuje się grzech za pominięcie nakazu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

وَإِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهَا فِي وَضُوئِهِ ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لاَ يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ

„Jeśli ktoś się obudził, niech umyje ręce przed włożeniem ich do naczynia z wodą do ablucji, ponieważ nie wie, gdzie «nocowała» jego ręka”.

Al-Buchari (162) i Muslim (237).

W pozostałych przypadkach, jak mycie rąk w ablucji po dziennym śnie, jest to pożądane (sunna, mustahab).

Jak poprawnie wykonuje się płukanie ust i nosa w ablucji (wudu)?

4 — następnie należy ręką zaczerpnąć wodę i z jednej garści jednocześnie nabrać wodę do nosa i do ust. Tak jest bardziej słuszne i bardziej zgodne z Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), lecz jeśli człowiek nabiera wodę osobno do nosa i do ust, jego ablucja (wudu) jest ważna. Następnie lewą ręką człowiek wydmuchuje wodę z nosa (istinsar), a z ust po prostu wypluwa wodę. Płukanie ust («مَضْمَضَةٌ» (madmada)) i płukanie nosa («اِسْتِنْشَاقٌ» (istinszak)) raz jest obowiązkowe (fard), dwa i nie więcej niż 3 razy jest pożądane (sunna). Wyjątkiem jest nocny sen, po którym należy płukać trzy razy. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

إِذَا اسْتَيْقَظَ أُرَاهُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَتَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ ثَلَاثًا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَيْشُومِهِ

„Jeśli ktoś z was obudził się po śnie, niech przepłucze nos trzy razy, ponieważ szatan nocuje w jego nozdrzach”.

Al-Buchari (3295).

5 — mycie twarzy raz, dwa lub trzy razy, a najlepiej urozmaicać. Nie obowiązuje tu zasada pierwszeństwa strony prawej, jednocześnie oboma rękami myje się prawa i lewa część twarzy.

Granice twarzy:

— górna: linia, wygięcie czoła lub tam, gdzie zwykle u człowieka zaczyna się wzrost włosów;
— dolna: tam, gdzie kończy się broda;
— granice poziome: płatki uszu, czyli od ucha do ucha.

6 — mycie brody podczas ablucji (wudu) jest obowiązkowe (fard), ponieważ należy ona do twarzy (ta część brody, która rośnie na twarzy, i ta część brody, która opada poniżej twarzy). Przeczesanie brody i doprowadzenie wody do skóry, jeśli broda jest gęsta i nie widać skóry policzków, jest pożądane (mustahab). Jeśli zaś broda nie jest gęsta i widać skórę policzków, wtedy doprowadzenie wody do skóry policzków jest już koniecznością (wadżib).

7 — mycie rąk raz, dwa lub trzy razy, a najlepiej urozmaicać. Najpierw myje się prawą rękę od czubków palców do łokci włącznie. Nie trzeba myć ramienia, lecz łokieć trzeba objąć w całości. Częstym błędem jest tu mycie dłoni. Jest to obowiązkowe! Nie wolno ograniczać się do tego, że na początku ablucji (wudu) dłonie już były umyte. Następnie myje się też lewą rękę. Myje się też między palcami, jeśli woda tam nie dociera.

8 — przecieranie głowy raz, „tam i z powrotem", jako jedno przecieranie. Zwilżamy ręce raz wodą i przecieramy głowę i uszy. Nie trzeba osobno zwilżać rąk do przecierania uszu. Głowę przecieramy najpierw od przodu, potem do tyłu aż do potylicy, czyli do miejsca, gdzie zaczyna się szyja. Nie trzeba przecierać włosów poniżej szyi, jeśli są długie, tylko tę część włosów, która jest na głowie. A następnie trzeba przecierać jeszcze raz z powrotem. Po tym, ponownie nie zwilżając rąk wodą, palcem

wskazującym trzeba przetrzeć wewnętrzną część uszu, a kciukiem przetrzeć zewnętrzną część uszu i skórę między uszami a włosami. Przecieranie szyi nie zostało przekazane w Sunnie.

9 — mycie stóp do kostek włącznie raz, dwa lub trzy razy, a najlepiej urozmaicać. Tu należy zwrócić szczególną uwagę na mycie między palcami stóp, ponieważ na stopach palce ułożone są ciasno i woda może tam nie dotrzeć. Jak mówi wielu uczonych, trzeba rozsunąć palce stóp i umyć to miejsce małym palcem.

10 — wypowiedzenie wspomnień Allaha (zikrów), których nauczył Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Najpierw człowiek oczyszcza się zewnętrznie, wykonując małą ablucję (wudu) wodą, a następnie kończy oczyszczeniem wewnętrznym, wypowiadając szahadę. Szahada to świadectwo tauhidu, oczyszczenie wiary i słowa szczerości (ichlas), a potem wypowiada słowa skruchy (tauba):

اللَّهمَّ اجْعَلْنِي مِن التَّوَّابِينَ، وَاجْعَلْنِي مِن الْمُتَطَهِّرِينَ

/Allahumma-dż'alni mina-t-tauwabina wa-dż'alni minal-mutatahhirin/

„O Allahu, uczyń mnie jednym z pokutujących i uczyń mnie jednym z oczyszczających się".

Muslim (234), Abu Dawud (169), at-Tirmidhi (55), an-Nasa'i (148), Ibn Madżah (470) i Ahmad (121).

Oczyszczenie piaskiem («التَيَمُّمُ» (tajammum)) wykonuje się:

— jeśli człowiek nie ma wody;
— albo woda jest, lecz człowiek nie może jej użyć z powodu stanu zdrowia;
— albo woda może mu zaszkodzić przy ablucji.

To oczyszczenie zastępuje wielką ablucję (ghusl) i małą ablucję (wudu).

Jak się je wykonuje?

Człowiek uderza dłońmi raz o ziemię (glinę, piasek, kamień, powierzchnię skalną lub jakikolwiek inny rodzaj ziemi i gleby). Jeśli na ręce pozostał pył lub piasek, może dmuchnąć lub uderzyć dłonie o siebie, usuwając w ten sposób zbędny pył (piasek). Po tym wewnętrzną stroną swoich dłoni przeciera twarz raz. Następnie wewnętrzną powierzchnią lewej dłoni przeciera zewnętrzną powierzchnię prawej dłoni i, odwrotnie, wewnętrzną powierzchnią prawej dłoni przeciera zewnętrzną powierzchnię lewej dłoni.

Wielka ablucja («الغُسْلُ» (ghusl)) wykonywana jest, gdy u człowieka występuje wielki stan zanieczyszczenia («الحَدَسُ» (hadas)):

— wytrysk nasienia we śnie lub w wyniku myśli miłosnych;
— zbliżenie płciowe, niezależnie od tego, czy nastąpił wytrysk nasienia, czy nie. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)

powiedział, że gdy mężczyzna znalazł się między czterema jej kończynami i nastąpiło wprowadzenie narządu płciowego, nawet jeśli przy tym u mężczyzny nie wydzieliła się ciecz nasienna, wielka ablucja (ghusl) jest obowiązkowa;
— polucja nie tylko u mężczyzn, lecz i u kobiet, jako wydzielenie płynu w wyniku snu;
— miesiączka i krwawienie poporodowe (nifas) u kobiet.

Jak wykonuje się wielką ablucję (ghusl)?

Pierwszy uproszczony wariant, przekazany od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

— człowiek całkowicie obmywa wodą swoje ciało od czubka głowy do palców stóp, płucze nos i usta, wcześniej powiedziawszy «بِسْمِ الله» „Bismi-Llah".

Drugi wariant, przekazany od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

— najpierw człowiek mówi «بِسْمِ الله» „Bismi-Llah" i myje swoje narządy płciowe;
— jeśli na rękach pozostało coś brudnego, oczyszcza ręce za pomocą mydła lub ziemi;
— następnie wykonuje małą ablucję (wudu), gdy dochodzi do głowy, trzeba ją nie po prostu przetrzeć, lecz umyć tak, by woda dotarła do końcówek włosów;
— broda również jest myta w taki sposób, że woda musi dotrzeć

do skóry policzków, nawet jeśli broda jest gęsta;
— po głowie człowiek obmywa ciało. Niektórzy uczeni mówią, że pożądane jest najpierw obmyć prawą stronę ciała, potem lewą, lecz ważne jest przy tym, by nie dotykać narządów płciowych, ponieważ narusza to ablucję (wudu);
— następnie człowiek myje nogi, najpierw prawą, potem lewą.

Na tym kończy się wielka ablucja (ghusl).

Oba warianty znoszą u człowieka dwa rodzaje stanu zanieczyszczenia (hadas) — wielki i mały, po czym człowiek może odprawiać modlitwę.

Pytanie: Czy dozwolone jest po prostu wykonać wielką ablucję (ghusl) lub wykąpać się w rzece, aby potem odprawić modlitwę, jeśli człowiek nie znajduje się w stanie zanieczyszczenia płciowego (dżanaba, które występuje po wydzieleniu nasienia lub odbyciu zbliżenia płciowego)?

Odpowiedź: Nie można, ponieważ jeśli człowiek znajduje się w stanie zanieczyszczenia płciowego (dżanaba), wielka ablucja (ghusl) zniesie u niego wielki i mały stan zanieczyszczenia (hadas), i człowiek po tym może odprawiać modlitwę. Jeśli zaś człowiek po prostu wykona wielką ablucję (ghusl), jak na przykład wielką ablucję piątkową (ghusl al-dżumu'a), nie wykonując małej ablucji (wudu), to nie wystarczy, ponieważ Wszechmogący Allah powiedział:

إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

> *Gdy wstajecie do modlitwy, myjcie wasze twarze i ręce do łokci oraz przecierajcie głowy, i myjcie nogi do kostek*
>
> al-Ma'ida 5:6

Czyli Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wymienia określone narządy w określonej kolejności, wśród których jest przecieranie, a nie mycie. Czyli aby wstać do modlitwy, konieczne jest wykonanie małej ablucji (wudu), i nie wystarczy po prostu się umyć, by odprawić modlitwę.

Jeśli człowiek znajduje się w stanie zanieczyszczenia płciowego (dżanaba), oba warianty wielkiej ablucji (ghusl) znoszą u niego stan zanieczyszczenia (hadas), i może odprawiać modlitwę, nie wykonując osobno małej ablucji (wudu). Lecz jeśli człowiek po prostu bierze prysznic albo wykonuje wielką ablucję piątkową (ghusl al-dżumu'a), wtedy podczas lub po wykonaniu wielkiej ablucji (ghusl) wykonuje też małą ablucję (wudu).

15.4 Lekcja praktyczna

Pokłon naprawczy («سُجُودُ السَّهْو» sudżud as-sahw) to dwa pokłony (sudżud), które wykonuje się na końcu modlitwy przy popełnieniu jakichś błędów podczas modlitwy. Trzy przyczyny pokłonu naprawczego (sudżud as-sahw):

1) «زِيَادَةٌ» (zijada) — dodanie czegoś do modlitwy;
2) «نَقْصٌ» (naks) — ubytek czegoś z modlitwy;
3) «شَكٌّ» (szakk) — wątpliwość.

Pierwsza: «زِيَادَةٌ» (zijada) — dodanie

Jeśli celowo dodał coś do modlitwy, taka modlitwa staje się nieważna.

Na przykład, gdy człowiek celowo wykonał 5. rak'at albo wykonał dwa pokłony (ruku'), modlitwa jest nieważna. Nie tylko z filarów (rukn) modlitwy, ale również jeśli celowo zrobi coś z obowiązkowych przepisów («وَجِبَاتٌ» wadżibatów), modlitwa będzie nieważna.

Jeśli człowiek niecelowo, przez roztargnienie lub zapomnienie, coś dodał, wtedy, gdy tylko sobie przypomni, powinien natychmiast przerwać tę dodaną czynność. Jak gdy człowiek wstał do 5. rak'atu, zaczął czytać surę „al-Fatiha" i przypomniał sobie, że to 5. rak'at, wtedy jest mu już zabronione kontynuować czytanie sury, ponieważ jest to coś dodatkowego, czego nie ma w modlitwie. Jeśli, przypomniawszy sobie i wiedząc o tym, będzie kontynuował, jego modlitwa będzie nieważna.

Co powinien zrobić? Gdy człowiek przypomniał sobie, że to 5. rak'at, powinien od razu usiąść. Jeśli już czytał taszahhud, wtedy wykonuje przed lub po salamie pokłon naprawczy (sudżud as-sahw) i wypowiada salam. Jeśli nie czytał taszahhudu, powinien go

przeczytać, a potem wykonać taslim (słowa salamu) i pokłon naprawczy (sudżud as-sahw).

Pokłon naprawczy (sudżud as-sahw) można wykonać zarówno przed salamem, jak i po salamie. Jest to bardziej słuszna, łatwiejsza dla ludzi opinia, ponieważ gdy zaczyna się mówić ludziom: „Jeśli coś dodałeś do modlitwy, wtedy po taslimie, jeśli coś ująłeś, wtedy przed taslimem", ludzie zaczynają się mylić. Najprościej jest, że pokłon naprawczy (sudżud as-sahw) można wykonać przed taslimem lub po taslimie. Jest to opinia Ibn as-Sa'diego (niech Allah się nad nim zmiłuje) i innych uczonych. A więc, gdy przypomniałeś sobie, że zrobiłeś coś zbędnego, musisz się zatrzymać, w przeciwnym razie twoja modlitwa będzie nieważna, ponieważ będzie to już celowe dodanie. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

„Kto dokona jakiegoś czynu, na który nie ma naszego wskazania, to jest to odrzucone [nieprzyjmowane]".

Al-Buchari (2697) i Muslim (1718).

Druga: «نَقْصٌ» (naks) — ubytek

Dzieli się na 3 rodzaje:

1) porzucenie pożądanej czynności («مُسْتَحَبٌّ» mustahab);
2) porzucenie obowiązkowej czynności («وَاجِبٌ» wadżib);

3) porzucenie filaru («رُكْنٌ» rukn).

1) Jeśli człowiek przez zapomnienie lub celowo nie wykonał czegoś z pożądanych, lecz nieobowiązkowych (wadżib) czynności w modlitwie, jego modlitwa jest ważna. Na przykład, jeśli zapomniał przeczytać du'a al-istiftah na początku modlitwy, co jest jedną z pożądanych czynności w modlitwie, nie musi tego naprawiać dwoma pokłonami (sudżud) na końcu. A czy może? (teraz pytanie nie o obowiązkowość, lecz o dopuszczalność). Szejch al-'Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi: „Jeśli człowiek robi tę czynność stale (czyli jego zwyczajem jest zawsze to robić), wtedy pożądane jest, by wykonał dwa pokłony (sudżud) na końcu (aby tym samym uzupełnić swoją modlitwę i doprowadzić ją do doskonałości)". Ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

لِكُلِّ سَهْوٍ سَجْدَتَانِ

„Za każde zapomnienie — dwa pokłony (sudżud)".

Abu Dawud (1038). Zob. „Sahih al-Dżami'" (5166).

Tu człowiek zapomniał to, co zazwyczaj robi, dlatego dobrze będzie, jeśli na końcu wykona dwa pokłony (sudżud). Można to zrobić i doprowadzi to jego modlitwę do doskonałości. A jeśli nie jest to jego zwyczajem robić tę rzecz, czyli nigdy jej nie robił, lecz nagle zapomniał ją wykonać, wtedy powiemy mu: „W takim razie nie rób tych dwóch pokłonów (sudżud)!". To dotyczy ubytku w czynnościach dodatkowych.

2) Jeśli człowiek celowo pominął coś z rzeczy obowiązkowych (wadżibaty, których w modlitwie jest osiem), jego modlitwa jest nieważna (batil). Jeśli zaś nie celowo, jak zapomniał lub nie wiedział, modlitwa człowieka będzie ważna, lecz naprawia się ją poprzez pokłon naprawczy (sudżud as-sahw) na końcu modlitwy.

Jak postąpić, jeśli przypomniał sobie, że nie wykonał jakiejś obowiązkowej czynności (wadżib)?

Na przykład, przypomniał sobie, że nie przeczytał pierwszego taszahhudu (w 2. rak'acie modlitw 3- i 4-rak'atowych):

— jeśli człowiek jeszcze nie przeszedł do kolejnego filaru (rukn), nie wstał do wykonania trzeciego rak'atu i wciąż znajduje się w miejscu, gdzie wykonuje się tę obowiązkową czynność (wadżib) w modlitwie, tu jest to wykonanie taszahhudu po drugim rak'acie, wtedy trzeba wykonać tę obowiązkową czynność (wadżib). Na przykład, po drugim rak'acie człowiek usiadł i zamiast czytać at-tahijjat przeczytał do końca „al-Fatihę", potem, przypominając sobie, musi koniecznie przeczytać taszahhud.

— jeśli zaczął już wstawać, lecz jeszcze nie oderwał kolan, wtedy siada i czyta taszahhud, i w takim przypadku nie trzeba wykonywać pokłonu naprawczego (sudżud as-sahw), ponieważ wykonał obowiązkową czynność (wadżib) we właściwym dla niej miejscu.

— jeśli zaś zaczął wstawać, lecz jeszcze się nie wyprostował, w tym przypadku musi usiąść, przeczytać taszahhud, potem już wstać do trzeciego i czwartego rak'atu, a na końcu wykonać pokłon naprawczy (sudżud as-sahw).

— jeśli już wstał i wyprostował się do trzeciego rak'atu, wtedy już nie może usiąść, musi kontynuować swoją modlitwę, lecz na końcu naprawić to niedopatrzenie dwoma pokłonami naprawczymi (sudżud as-sahw).

3) porzucenie filaru (rukn). Filar (rukn) to taka rzecz, bez której modlitwa w żaden sposób nie może być ważna i nie naprawia się jej dwoma pokłonami (sudżud), niezależnie od tego, czy pominął go celowo, czy przypadkiem zapomniał go wykonać. Filar (rukn) to taka rzecz, w której nie ma znaczenia niewiedza i zapomnienie, dopóki go nie wykonasz.

Co robić, jeśli pominął filar (rukn)? W jaki sposób trzeba go wykonać?

Istnieją tu różne opinie uczonych, lecz na razie wymienimy jedną opinię, ponieważ ta książka nosi tytuł «الدروس المهمة لعامة الأمة» „Ważne lekcje dla całej społeczności (ummy)". Jeśli teraz będziemy komplikować studiowanie, wspominając różne opinie na ten temat, raczej nie będzie to pożyteczne dla człowieka, który dopiero zaczyna studiowanie, w jego głowie zapanuje zamęt.

A więc, człowiek zapomniał wykonać filar (rukn), na przykład zapomniał przeczytać surę „al-Fatiha”:

— jeśli w kolejnym rak‘acie jeszcze nie doszedł do tego miejsca, w którym zapomniał filar (rukn), musi wrócić z powrotem. Na przykład, człowiek zapomniał w pierwszym rak‘acie przeczytać surę „al-Fatiha”, co jest filarem (rukn) modlitwy, i przypomniał sobie o tym, wstając do drugiego rak‘atu, wtedy musi wstać i przeczytać „al-Fatihę”.

— jeśli przypomniał sobie, że nie przeczytał „al-Fatihy”, będąc w pokłonie (sudżud) lub w pokłonie (ruku‘) pierwszego rak‘atu, musi wstać i od nowa ją przeczytać oraz wszystko, co po niej następuje w tym rak‘acie. Ponieważ naruszona jest kolejność, i każdy kolejny filar (rukn) okazuje się już nie na swoim miejscu i wykonany niezgodnie ze swoją kolejnością.

— jeśli zaś znajduje się już w kolejnym rak‘acie, w tym miejscu, gdzie wykonuje się pominięty filar (rukn), wtedy po prostu anulowuje poprzedni rak‘at i ten traktuje jako poprzedni. Drugi rak‘at będzie dla niego jak pierwszy rak‘at, czyli gdy człowiek, już wstawszy do drugiego rak‘atu, przypomniał sobie, że nie przeczytał „al-Fatihy” w pierwszym rak‘acie, wtedy będzie czytać „al-Fatihę”, lecz będzie to traktowane jako „al-Fatiha” dla pierwszego rak‘atu, a dalej wszystko pozostałe będzie dla niego traktowane jako pierwszy rak‘at. Jeśli przypomniał sobie w czwartym rak‘acie, wtedy ten rak‘at stanie się trzecim, jeśli przypomniał sobie w trzecim rak‘acie — stanie się drugim.

A więc, jeśli człowiek przypomniał sobie o niewykonanym filarze (rukn), zanim doszedł do analogicznego filaru (rukn) w kolejnym rak'acie, wraca. Jeśli przypomniał sobie, gdy już doszedł, wtedy anulowuje ten rak'at, w którym pominięty jest filar (rukn). Na przykład, człowiek zapomniał drugi pokłon (sudżud) w pierwszym rak'acie, wstał do drugiego rak'atu i czyta surę „al-Fatiha" w drugim rak'acie, wtedy musi wrócić, usiąść między dwoma pokłonami (sudżud), wykonać drugi pokłon (sudżud), potem już wstać do wykonania drugiego rak'atu. Jeśli przypomniał sobie o tym, gdy powinien był wykonać drugi pokłon (sudżud) w drugim rak'acie, wtedy jego poprzedni rak'at po prostu jest anulowany, a na końcu modlitwy trzeba wykonać dwa pokłony naprawcze (sudżud as-sahw).

Taki przykład: człowiek odprawia modlitwę za imamem, lecz tak się złożyło, że stanął gdzieś za ścianą i nie widzi imama. Gdy imam, zapomniawszy przeczytać pierwszy taszahhud, powiedział: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), wstał do trzeciego rak'atu i czyta „al-Fatihę", a odprawiający za imamem («المأموم» ma'mum) myśli, że imam wykonał takbir i teraz siedząc czyta taszahhud. A gdy imam, schodząc do pokłonu, mówi: «اللهُ أَكْبَرُ» (Allahu Akbar!), ma'mum myśli, że imam wstał do trzeciego rak'atu, i wstaje do trzeciego rak'atu, ponieważ nie widzi imama. A w tym czasie imam mówi słowa «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَه» „Sami'a-Llahu liman hamidah", i tu ma'mum rozumie, co się stało. Gdy ma'mum czytał taszahhud, pominął to, co wykonywał imam, a jest to filar (rukn), czyli czytanie „al-Fatihy", i wykonywał pokłon (ruku'). Co powinien wtedy zrobić? Nie musi od razu podążać za imamem, ponieważ imam nie bierze na siebie

filarów (rukn) ma'muma. To jest ważne, to jest zasada. Dlatego ten ma'mum musi wykonać pokłon (ruku'), a potem podążać dalej za imamem. Jeśli tego nie zrobi, pominie jeden z filarów (rukn) modlitwy, i modlitwa będzie już nieważna. Lecz tu imamowi trzeba powiedzieć: „Niech Allah cię poprowadzi, skoro już tak się pomyliłeś i wiesz, że ludzie cię nie widzą, musisz dać znać, że się pomyliłeś i czytasz «al-Fatihę»", czyli musisz głośniej wypowiedzieć coś z „al-Fatihy". Bo czasem Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dawał ludziom do zrozumienia, co czyta. Czytaj głośniej coś z „al-Fatihy", aby ma'mum zrozumiał, że już wstałeś do wykonania trzeciego rak'atu, a nie siedzisz i czytasz taszahhud. Potem w postawie stojącej zatrzymaj się na chwilę, aby mógł się zorientować, czyli daj mu na to czas. Gdy jesteś w pokłonie (ruku'), przedłuż go, aby ma'mumowie zdążyli się zorientować".

Trzecia: «شَكٌّ» (szakk) — wątpliwość

Bywa dwóch rodzajów:

1 — wątpliwość podczas modlitwy;
2 — wątpliwość po modlitwie.

Jeśli wątpliwość powstała po modlitwie, gdy już ją odprawiłeś, nawet jeśli bardzo mocno wątpisz i skłaniasz się w 90% lub 99,9% do tego, że czegoś nie wykonałeś w modlitwie z obowiązkowych czynności (wadżibatów) lub filarów (rukn), nie zwracaj uwagi na tę wątpliwość i zapomnij o niej. Ponieważ fakihowie mówią:

والشَّكُّ بَعْدَ الفِعْلِ لا تُؤَثِّرُ و حِينَئِذٍ الشُّكوكُ تَكثُر

„Wątpliwości po czynie nie mają wpływu, w przeciwnym razie będzie bardzo dużo wątpliwości".

Na przykład, brat wstał do odprawienia modlitwy, czyta „al-Fatihę", przychodzi szatan i mówi: „Czy masz ablucję (wudu)?". Człowiek mówi: „Tak, mam". I zaczynają się myśli: „Ojej, a przecierałem głowę czy nie? Nie pamiętam, chyba nie przecierałem, a skarpety? Wydaje się, że też nie przetarłem, były mokre czy nie?". Takiemu człowiekowi trzeba powiedzieć: „Gdy przystępowałeś do modlitwy, miałeś ablucję (wudu)? Tak, wstałeś z ablucją (wudu). Dlatego już, nie zwracaj żadnej uwagi na te wątpliwości co do twojej ablucji (wudu), ponieważ są to wątpliwości i nie ma żadnej stuprocentowej pewności, tylko jakiś zamęt myśli. Nie zwracaj uwagi w ogóle! A jeśli szatan zmusi cię do wyjścia z modlitwy, poszliby ponownie wykonać ablucję (wudu) z powodu takich wątpliwości, popełnisz zakazane (haram), i będziesz miał za to grzech".

Kolejny przykład: człowiek wykonał ablucję (wudu), skończył ją, i zaczęły się wątpliwości: „Ciekawe, czy podczas tej ablucji przecierałem głowę, czy nie?". Jaka jest tu fatwa? „Tak, przecierałeś, koniec! Nie zwracaj uwagi! Jeśli wrócisz i od nowa zaczniesz wykonywać ablucję (wudu), będziesz miał za to haram i grzech".

Ta religia nie została zesłana po to, by wtrącać ludzi w udrękę i podszepty, lecz po to, by przecinać wszelkie podszepty.

Na przykład, jak często się zdarza, że człowiek, wykonawszy obejście wokół Kaaby, po nim odprawia dwa rak'aty i idzie na Safę, aby wykonać obejście między Safą a Marwą podczas hadżdżu lub umry (oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) pozwolił nam wielokrotnie odbyć hadżdż i umrę!). I gdy już wchodził na Safę, nagle zaczęły się u niego wątpliwości: „Ciekawe, obszedłem siedem kręgów czy sześć?". Potem mówi: „Przysięgam, w 90 na 100, że wykonałem sześć kręgów, a nie siedem". W takim przypadku nie wolno mu wracać i dopełniać ten jeden krąg! Jest to zakazane! Kto to zrobi, ten zgrzeszy.

Na przykład, imam odprawił modlitwę al-'asr i tak był przejęty, myśląc o lekcji, że ogarnia go myśl: „Wydaje mi się, że w trzecim rak'acie nie przeczytałem sury «al-Fatiha», i to w 99 na 100, że jej nie przeczytałem". Wtedy nie wolno mu wracać i odprawiać w modlitwie od nowa tego rak'atu. Jeśli wróci tam ponownie i zacznie przerabiać swoją modlitwę, popełni grzech. Obowiązuje tu zasada — po czynie wątpliwości nie mają wpływu, w przeciwnym razie liczba wątpliwości będzie rosnąć.

«وَسْوَسَةٌ» (waswasa) podszepty — bardzo straszna choroba, oby Allah nas przed tym uchronił! Czasem doprowadza człowieka do strasznych rzeczy, że rodzice i bliscy takiego człowieka skarżą się, że wchodzi on do łazienki i wychodzi po godzinie, a czasem trzeba go stamtąd wyciągać. Jeśli wchodzi tam na ablucję (wudu), może to trwać godzinę, a jeśli wszedł na wielką ablucję (ghusl), to już, nie czekaj na niego, dopóki woda w zbiorniku się nie skończy. To duży problem! Szariat nie po to został zesłany.

Imam Takijjuddin al-Hilali wstał, by odprawić modlitwę z ludźmi, i jeden z uczniów mówi mu: „Szejchu, muszę wykonać ablucję (wudu)". Szejch powiedział: „Dobrze, wykonaj". Człowiek poszedł i bardzo szybko wrócił, szejch powiedział mu: „Ma sza Allah, 'Abdur-Rahmanie! To ablucja (wudu) poprzedników (salaf)". Nie zwracali oni uwagi na przewrażliwienie, walczyli z nim i rozumieli, że pochodzi ono od szatana. A jeśli otworzy się te drzwi dla przewrażliwienia, nigdy się one nie zamkną.

Alhamdu-Lillah, to dobra cecha. Człowiek nie powinien się wstydzić powiedzieć, że musi wziąć ablucję (wudu). Ponieważ, gdy u niektórych ludzi psuje się ablucja (wudu), a już wstali do modlitwy lub przed tym, wstydzą się wyjść z modlitwy i myślą: „Odprawię modlitwę, a potem przerobię". Jest to zakazane (haram), a nawet szyderstwo z Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jeśli wstałeś do modlitwy przed Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie) bez ablucji (wudu) i nie ma w tym żadnego powodu do wstydu, idź i wykonaj ablucję (wudu)! Niektórzy uczeni mówią, że odprawianie modlitwy bez ablucji (wudu) to nawet niewiara (kufr).

Uczeni przytaczają przykład ludzi, u których występują podszepty (waswasa). Człowiek budzi się rano i mówi żonie: „Wiesz, męczę się, mam przewrażliwienie, wydaje mi się, że dałem ci rozwód («طلاق» talak). I aby przeciąć to przewrażliwienie, dajmy, że dam ci rozwód (talak)", i daje żonie rozwód (talak), i w ten sposób próbuje to przeciąć. Tak, zdarza się to, i szejch 'Usajmin często o tym mówi w książkach. Rozwód (talak) takiego człowieka jest nieważny, ponieważ ma wątpliwości (waswasa), które po prostu chce

odegnać przekonaniem, jak mu się wydaje. Jest to oczywiście z powodu choroby.

Przytacza się przypadki, gdy niektórzy ludzie, u których występują takie podszepty (waswasy), przychodzą do nauczyciela i mówią o swoich wątpliwościach: „Czy muszę zrobić tak czy nie?". Szejch mówi takiemu: „Nie, nie musisz, w ogóle nie musisz odprawiać modlitwy. Dlaczego? Ponieważ jesteś szalony, a z szalonego zdejmuje się obowiązek modlitwy". Po co się to mówi takiemu człowiekowi? Aby przywrócić go do rozsądku. Wielu też mówimy: „Jesteś w takim stanie, bracie, że po prostu zdjęty jest z ciebie obowiązek przestrzegania przepisów szariatu («تكليف» taklif)". Dlatego w żadnym wypadku nie trzeba zwracać uwagi na podszepty (waswasa), iść dalej i nie pozwalać szatanowi zaciemniać ci czci Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Jest to u człowieka brak w tauhidzie. A więc, gdy wątpliwość powstała po czci, nie zwracamy na nią żadnej uwagi.

Jeśli wątpliwość pojawiła się podczas czci, tu ludzie dzielą się na dwie grupy:

1 — ludzie, u których jest wiele wątpliwości;
2 — ludzie, u których takie wątpliwości pojawiają się rzadko.

Człowiekowi, u którego stale jest wiele takich wątpliwości („wydaje mi się, że «al-Fatihy» nie przeczytałem, wydaje mi się, że w drugim rak'acie ruku' nie wykonałem, wydaje mi się... wydaje mi się..."), w ogóle nie trzeba na nie zwracać uwagi. Jedynym

lekarstwem na wątpliwości i przewrażliwienie jest niezwracanie na nie uwagi.

Człowiekowi, u którego wątpliwości jest mało, pojawiają się czasami, mówimy: „Spójrz, zważ, ku czemu się skłaniasz, co u ciebie przeważa. Jeśli myślisz, że najprawdopodobniej to zrobiłeś, zatrzymaj się na tym, że to zrobiłeś, uznaj, że to zrobiłeś, a na końcu wykonaj pokłon naprawczy (sudżud as-sahw). Jeśli skłaniasz się do tego, że nie zrobiłeś, uznaj, że nie zrobiłeś, i zrób to, a na końcu wykonaj pokłon naprawczy (sudżud as-sahw). A jeśli 50 na 50, czyli nie możesz się skłonić ani w jedną, ani w drugą stronę, w takim przypadku zatrzymaj się na mniejszej liczbie".

Na przykład, człowiek wątpi, czy wykonał trzy rak'aty, czy cztery. Powinien spojrzeć, ku czemu się skłania:

— jeśli bardziej skłania się do tego, że to czwarty rak'at, powinien uznać, że to czwarty rak'at, kończy modlitwę, wykonuje pokłon naprawczy (sudżud as-sahw);
— jeśli skłania się do tego, że to trzeci rak'at, wtedy wykonuje czwarty, a potem na końcu robi pokłon naprawczy (sudżud as-sahw);
— jeśli nie może się zdecydować, nie skłania się ani w jedną, ani w drugą stronę, wtedy uznaje, że wykonał trzy rak'aty, dodaje czwarty, a potem wykonuje pokłon naprawczy (sudżud as-sahw).

Nie tak, jak wielu myśli, że jeśli są wątpliwości, w każdym przypadku trzeba uznać, że zrobiłeś mniej. Nie! Po pierwsze, mówimy, że jeśli masz dużo wątpliwości, w ogóle przetnij

wątpliwości i w ogóle nie zwracaj na nie uwagi! Jeśli wątpliwości są rzadkie, spójrz, co u ciebie przeważa, ku czemu się skłaniasz. Skłaniasz się do tego, że zrobiłeś — znaczy zrobiłeś, do tego, że nie zrobiłeś — znaczy nie zrobiłeś, 50 na 50, nie możesz skłonić się ani tu, ani tam — wtedy uznaj, że zrobiłeś mniej.

15.5 Lekcja praktyczna

Pytanie: Jak postąpić, jeśli człowiek popełnił błąd podczas wykonywania pokłonu naprawczego (sudżud as-sahw سجود السهو)? Na przykład, człowiek wykonał sudżud as-sahw i zapomniał w pokłonie wypowiedzieć «سُبحانَ ربِّيَ الأعلَى» (Subhana rabbijal-a'la); albo po sudżud as-sahw zaczął czytać taszahhud (at-tahijjat); albo między dwoma pokłonami (sudżud) w pokłonie naprawczym (sudżud as-sahw) nie przeczytał «رَبِّ اغْفِرْ لِي» (Rabbi-ghfirli). Jeśli za ten błąd wykona jeszcze dwa pokłony (sudżud), potem znowu w nich się pomyli, znowu wykona jeszcze dwa pokłony (sudżud), powstanie niekończący się łańcuch pokłonów (sudżud).

— Uczeni ('ulama) mówią: «لا سهو للسهو» „Nie ma zapomnienia w zapomnieniu". Nie trzeba zwracać uwagi na błąd w pokłonie naprawczym (sudżud).

Opowiada się taką historię: między jednym z głównych uczniów imama Abu Hanify, znawcy religii, fikhu, szariatu, Muhammadem ibn al-Hasanem asz-Szajbanim (niech Allah będzie z niego zadowolony), a znanym znawcą języka arabskiego (składni,

morfologii) imamem al-Kisa'im odbyła się dyskusja. Muhammad ibn al-Hasan asz-Szajbani zapytał:

— Taką pamięć (umysł) masz! Dlaczego nie zajmiesz się studiowaniem fikhu?

Al-Kisa'i odpowiedział:

— A ja powiem ci tak, że jeśli ktoś zna jakąś naukę, może wszędzie wyciągać wnioski.

— Nie może tak być! (w rzeczywistości tak nie bywa) Dobrze, sprawdźmy! Co powiesz na pytanie: człowiek pomylił się w sudżud as-sahw?

— Nie trzeba zwracać uwagi. Już się tego w żaden sposób nie naprawia!

— Słusznie, ale skąd to wiesz?

— Z arabskiej morfologii (nahw), ponieważ liczba zdrobniała już się bardziej nie zmniejsza, stąd wyciągnąłem ten wniosek.

I Muhammad ibn al-Hasan asz-Szajbani zdziwił się jego sprytem i bystrością. Oczywiście, znając jakąś jedną naukę, wyciąganie wniosków w innej jest niewłaściwe, lecz w tym przypadku miał rację.

A więc, w sudżud as-sahw (pokłonie naprawczym) nie bywa sahw (zapomnienia), czyli błąd się nie liczy. Na przykład, jeśli człowiek

zapomniał przeczytać pierwszy taszahhud (wadżib), ten błąd naprawia się na końcu dwoma sudżud as-sahw. Lecz po pokłonie naprawczym (sudżud as-sahw) człowiek zaczął czytać taszahhud (at-tahijjat). Jest to błąd w samym sudżud as-sahw, dlatego człowiek nie musi na to zwracać uwagi.

Pytanie: Kiedy wykonuje się sudżud as-sahw: przed salamem czy po salamie?

— Można przed salamem i po salamie.

Pytanie: Jak postąpić, jeśli człowiek wykonał ablucję (wudu), po odczytanej ikamie (إقامة) powiedział za imamem «الله أكبر» „Allahu Akbar", lecz mówi sobie, że nie powziął intencji (w sercu nie sprecyzował) odprawienia właśnie modlitwy ‘asr (العصر)?

— Nie musi teraz przerywać modlitwy, ponieważ wstał, by odprawić modlitwę tej pory. Nawet jeśli w jego sercu nie było tego, że teraz odprawia modlitwę ‘asr, i tak modlitwa będzie ważna, ponieważ odprawia obowiązkową modlitwę (fard) tej pory.

Pytanie: Jeśli człowiek podczas samej modlitwy mówi: „Ojej! Przecież to modlitwa ‘asr, a ja powziąłem intencję odprawienia maghribu (na przykład)". Czy człowiek może podczas modlitwy zmienić swoją intencję?

— «إِنَّمَا الأَعْمَالُ بالنِّيَّاتِ» „Zaprawdę czyny zależą od intencji", dlatego musi wyjść z tej modlitwy i od nowa rozpocząć inną modlitwę.

Pytanie: Wiadomo, że imam jest po to, by za nim podążać (جُعِلَ الإمامُ لِيُؤتَمَّ به), czy można pominąć jakieś filary (rukn) modlitwy z powodu podążania za imamem?

— Zasada: «لا يترك ركن لأجل متابعة» „Filaru (rukn) nie wolno pomijać z powodu podążania za imamem!”.

Przykład. Często bywa, że zebrawszy się na wspólną modlitwę, ludzie proponują sobie nawzajem, by stanąć jako imam prowadzący modlitwę, a w rezultacie imamem zostaje najbardziej niekompetentny z nich. Jest to błąd. Jeśli człowiek wie, że lepiej niż inni zna, jak odprawia się modlitwę, i ma większą wiedzę o Koranie, i zna więcej z Koranu na pamięć, musi wystąpić naprzód i odprawiać modlitwę! To w żadnym wypadku nie jest pycha, wyniosłość ani chęć wywyższania się nad ludźmi. Nie! To twój obowiązek wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie)! Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

يَؤُمُّ القَوْمَ أَقْرَؤُهُمْ لِكِتَابِ اللهِ

„Imamem u ludzi bywa ten, kto najlepiej spośród nich zna Księgę Allaha”.

Muslim (673).

Wiesz więcej — wystąp naprzód! Tak postępowali imamowie, masz obowiązek wypełniać swoje obowiązki religijne, nie przerzucając ich na kogoś innego. W dużej mierze przyczyną tego, dlaczego dziś tracimy minbary, meczety, mnożą się zwolennicy innowacji

(ahl al-bid'a), dlaczego tak wielu heretyków rozpowszechnia swoje przekonania, jest to, że ahl as-Sunna wal-dżama'a uważają: „Kim ja jestem, żeby teraz wystąpić i coś mówić?". Jak to „kim jesteś"? Jeśli widzisz, jak ludzie wpadają w przepaść wielobóstwa (szirk), widzisz stan społeczności (ummy) i siedzisz, okazując skromność, to nie jest to skromność, to grzech! Jest to bardzo naganne!

Spójrzcie na Abu Bakra (niech Allah będzie z niego zadowolony): kto był skromniejszy od niego? Lecz gdy zmarł Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wstąpił on na minbar, wygłosił swoją chutbę i wziął władzę w swoje ręce, przewodząc muzułmanom.

Pytanie: Jak postąpić, jeśli imam odprawia modlitwę bardzo szybko, „dziobie" jak kogut, a wiedząc o tym, człowiek też musi czytać szybko, by za nim nadążyć?

— Tak, lecz na tyle szybko, by nie naruszyło to czytania i nie uczyniło modlitwy nieważną.

Pytanie: Jak postąpić, jeśli imam czyta tak szybko, że czytając za nim z maksymalnie dopuszczalną prędkością, i tak człowiek nie nadąża? Na przykład, człowiek czyta «الْحَمْد للهِّ رَبِّ الْعَالَمِينَ» „Al-hamdu li-Llahi rabbil-'alamin", a imam już czyta «الله أكبر» „Allahu Akbar", tak szybko, że słowa «أكبر» „akbar" nawet nie słychać?

— Trzeba wyjść z podążania za imamem!

Dowód:

Gdy Mu'adh ibn Dżabal odprawiał bardzo długą modlitwę, jeden z towarzyszy (sahaba) wyszedł z modlitwy, odprawiając ją osobno. Ponieważ trudno mu było stać, gdy czytano tak długo, a także dlatego, że rzeczywiście miał sprawy do załatwienia. Jeśli z powodu spraw, trudności czy zmęczenia można wyjść z modlitwy (Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przecież nie powiedział temu człowiekowi, że nie powinien wychodzić, a wręcz przeciwnie skarcił Mu'adha), to tym bardziej z powodu pominięcia filaru (rukn) modlitwy podążanie za imamem powinno się zakończyć.

Kwestia gorliwości i dążenia w religii to bardzo ważna rzecz, której nam dziś brakuje. Ludzie są obojętni: myślą, niech ktoś prowadzi da'wę, ktoś studiuje religię. Nie! Na wszystkich spoczywa obowiązek i u wszystkich powinien być zapał i gorliwość, w przeciwnym razie sytuacja się nie poprawi.

Przyczyną tego, że zwolennicy innowacji (ahl al-bid'a) tak się rozprzestrzeniają i są tak silni, jest to, że ahl as-Sunna są słabi i nie okazują należytej gorliwości, zapału i żarliwości w religii. Ponieważ religia jest u nich gdzieś na drugim czy trzecim miejscu, a przed tym jakieś inne sprawy. Albo uważają to za skromność i nie chcą się wywyższać. W rzeczywistości szatan wprowadza tu człowieka w błąd: „jak to teraz wystąpisz i będziesz coś mówił, przecież to będzie niestosowne. Przecież teraz będziesz się „popisywał"„. W ten sposób człowiek podporządkowuje się szatanowi i się wycofuje. Jest to niewłaściwe, w tym przypadku człowiek nie

powinien się wycofywać. A uczeni (‘ulama) są dla nas przykładem: gdy było to potrzebne i wymagał tego interes religii, szli naprzód, brali na siebie obowiązki i nie myśleli o tym, co powiedzą o nich ludzie.

‘Umar ibn al-Chattab powiedział takie wspaniałe słowa:

عجبتُ لجلد المنافق وعجز المؤمن

„Dziwię się wytrwałości hipokryty (munafika) i słabości wierzącego”.

Gdy jest to potrzebne, trzeba okazać tę wytrwałość, wziąć to na siebie i nie bać się tego, że jest to rzekomo wywyższanie się przed ludźmi.

Opowiada się, że gdy szejch Muhammad ibn Salih al-‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) odprawiał sa‘i między Safą a Marwą i zobaczył człowieka, który wykonywał sa‘i w obuwiu, powiedział mu: „Bracie, zdejmij buty!”. Ten odpowiedział: „Nie! Nie zdejmę! To jest dozwolone!”. Wtedy szejch powtórzył jeszcze raz, lecz człowiek odmówił zdjęcia obuwia. I wtedy szejch powiedział: „Wiesz, kim jestem? Muhammad ibn Salih al-‘Usajmin! Zdejmij!”. I ten od razu zdjął buty, wziął pod pachę i poszedł. W tym przypadku szejch nie chciał okazać sławy, wielkości, ponieważ w tej sytuacji było to na miejscu.

Jak mawiał szejch al-Albani (niech Allah się nad nim zmiłuje): «الظهور يقصم الظهور» „Sława łamie kręgosłup”.

Ci ludzie znani są ze swojej wielkiej skromności, jakiej nie ma nikt inny. Bali się sławy i wywyższania, wszelkimi sposobami, na ile to możliwe, tego unikali. W odróżnieniu od dzisiejszych czasów, gdy człowiek ma trochę wiedzy i chce, by zwracano się do niego w określony sposób (na przykład „szejch", a nie „bracie").

Muftiemu Arabii Saudyjskiej Muhammadowi ibn Ibrahimowi Ali asz-Szejchowi (jednemu z wybitnych uczonych) pojawił się w domu problem z hydrauliką, i musiał wezwać specjalistę. W rozmowie telefonicznej specjalista zapytał, kim jest, na co szejch odpowiedział: „Jestem Muhammad ibn Ibrahim". Specjaliście nie wystarczyło takie przedstawienie się: „Albo powiesz, kim jesteś, albo «Do widzenia!»". Wtedy szejch powiedział: „Jestem Muhammad ibn Ibrahim, o którym mówią, że jest muftim". Specjalista zmienił ton i wykrzyknął: „Allahu Akbar! Dlaczego pan od razu nie powiedział, szejchu!".

Spójrzcie, jak bali się wywyższania nad ludźmi, szukania korzyści dla własnego zysku. Bali się osobistej sławy dla swojej osoby i nie wymagali, by ludzie nadawali im jakieś wielkie tytuły, jak szejch. Lecz gdy religia tego wymagała, szli naprzód. A ludzie, którym brakuje prawości, bogobojności i podążania za Sunną, szukają dla siebie różnych tytułów, jak Muhjiddin (ożywiający religię) Ibn ‘Arabi (znany heretyk), choć w rzeczywistości był mumitud-din (uśmiercającym religię). Gdy u ludzi pojawia się ubytek w ich podążaniu za Prorokiem (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i szczerości (ichlas), wtedy zaczynają się osłaniać takimi różnymi wielkimi tytułami i przydomkami. Zwróćcie uwagę, zwolennicy

innowacji (ahl al-bid'a) zawsze nadają sobie jakieś wielkie przydomki.

LEKCJA 16. Cechy moralne i islamska etyka moralna

Cechy moralne, które powinny być właściwe każdemu muzułmaninowi. Chodzi o następujące cechy:

— prawdomówność;
— rzetelność;
— czystość obyczajów;
— wstydliwość;
— odwaga;
— hojność (wielkoduszność);
— dotrzymywanie danego słowa (wypełnianie obietnic);
— oddalenie się od wszystkiego, co zakazał Allah;
— dobre i życzliwe traktowanie sąsiadów;
— udzielanie pomocy potrzebującemu, na ile pozwalają siły.

I pozostałe wzniosłe cechy moralne, do których zachęcają Koran i Sunna.

Autor wyjaśnia w tym rozdziale książki (15. lekcja) te cechy moralne, którymi powinni być ozdobieni muzułmanie i które powinny być obecne u wierzących. Studiując „Trzy podstawy", dowiedzieliśmy się, że monoteista (muwahhid) to człowiek, który musi najpierw poznać, a potem koniecznie wcielić to, czego się

dowiedział, w działanie, czyli postępować zgodnie ze swoją wiedzą.

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja (niech Allah się nad nim zmiłuje) w swojej książce „al-'Akida al-Wasitijja" (jedna ze znanych książek związanych z akidą) mówi:

ثُمَّ مِنْ طَرِيقَةِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالجَمَاعَةِ اتِّبَاعُ آثَارِ رَسُولِ اللهِ ﷺ بَاطِنًا وَظَاهِرًا

„Droga ahl as-Sunna wal-dżama'a polega na podążaniu śladami Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wewnętrznie i zewnętrznie".

Czyli akida, która jest w sercu, musi koniecznie odzwierciedlać się w postępkach i zachowaniu człowieka. Jeśli twoja akida nie odzwierciedla się w twoim zachowaniu, oznacza to, że masz problemy z przekonaniem w sercu (akidą). Książka szejchul-Islama Ibn Tajmijji „al-'Akida al-Wasitijja" poświęcona jest akidzie, lecz wspomina on w niej też o tych cechach moralnych, które powinny być właściwe muzułmaninowi. I tutaj szejch Ibn Baz również mówił o wielobóstwie (szirku), o modlitwie, o ablucji (wudu), a mówi też o moralności (achlak), normach moralnych.

W rzeczywistości jest wiele cech moralnych, które powinny być właściwe muzułmaninowi (wadżib). Gdy mówi się o cechach moralnych, które powinny być właściwe muzułmaninowi, nie oznacza to, że jest to coś pożądanego, lecz jest to obowiązkowe (wadżib), tak jak obowiązkowa (wadżib) jest dla człowieka modlitwa, hadżdż i wszystko inne.

Pierwsza z cech:

„Prawdomówność [«الصِّدْقُ» as-sidk]", której przeciwstawia się kłamstwo («الْكَذِبُ» al-kadhib). Człowiek powinien być prawdomówny przede wszystkim wobec Allaha. Prawdomówność wobec Allaha w swoich przekonaniach, słowach i postępkach. Nie powinieneś kluczyć, zbaczając w prawo czy w lewo. Idź prostą drogą! Bądź prawdomówny wobec Allaha w przekonaniach, w słowach, w postępkach, w swoich czynach!

Dalej powinieneś być prawdomówny wobec sług Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ سورة الزمر ٣٣

> *A ten, który przyszedł z prawdą i uwierzył w nią — oni są bogobojni*
>
> **az-Zumar 39:33**

Przypomnijcie sobie hadis Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdzie mówi:

عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، ومَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ ويَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللهِ صِدِّيقًا، وإِيَّاكُمْ والْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، ومَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ ويَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللهِ كَذَّابًا

„Macie obowiązek trzymać się prawdomówności (być prawdomównymi), ponieważ prawdomówność prowadzi do pobożności, a pobożność prowadzi do Raju. I człowiek będzie okazywał prawdomówność i dążył do prawdy, dopóki nie zostanie zapisany u Allaha jako najprawdomówniejszy. I wystrzegajcie się kłamstwa, ponieważ kłamstwo prowadzi do niegodziwości, a niegodziwość prowadzi do Ognia Piekielnego. I będzie człowiek mówił nieprawdę i dążył do kłamstwa, dopóki nie zostanie zapisany u Allaha jako kłamca".

Hadis uzgodniony (przytoczony przez al-Buchariego i Muslima od jednego przekaziciela).

Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nas przed tym uchronił!

«صِدِّقِيَّةٌ» [siddikijja] — najwyższy stopień prawdomówności. Człowiek, który zajmuje ten wysoki stopień prawdomówności, nazywany jest «الصِّدِيقُ» [siddik]. Na czele wszystkich najprawdomówniejszych stoją prorocy (niech Allah ich błogosławi i obdarzy pokojem), a potem prawi słudzy Allaha, a najprawdomówniejszy z nich w tej społeczności (ummie) i w innych to Abu Bakr as-Siddik (niech Allah będzie z niego zadowolony). Gdy mówimy po prostu siddik, nie wymieniając nawet Abu Bakra, rozumiemy, że mowa jest o Abu Bakrze, czyli stało się to jego imieniem, po którym się go rozpoznaje. A 'Aisza (niech Allah będzie z niej zadowolony) to «الصِّدِّيقَةُ بِنْتُ الصِّدِّيقِ» najprawdomówniejsza córka najprawdomówniejszego.

Dalej szejch mówi:

„Rzetelność [«الْأَمانَةُ» al-amana]”, która jest przeciwieństwem wiarołomstwa [«الْخِيَانَةُ» al-chijana]. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) zabrania wiarołomstwa w jakiejkolwiek formie. Allah nienawidzi wiarołomnych ludzi, którzy są niepewni, zawierając umowę, łamią ją i którzy dają komuś do zrozumienia, że można im ufać, a potem postępują wiarołomnie, jako zdrajcy.

Dalej szejch mówi:

„Czystość obyczajów [«الْعَفافُ» al-‘afaf]”, która jest właściwa wierzącym.

„Wstydliwość [«الْحَياءُ» al-hajaa]”. Wierzący bywa wstydliwy, lecz nie jest to ta niechwalebna i naganna wstydliwość, która przeszkadza człowiekowi w zdobywaniu wiedzy, pytaniu o jego religię. Niektórzy ludzie, jak uważają, z powodu swojej wstydliwości nie zdobywają wiedzy, wstydzą się zadać pytanie dotyczące ich religii. Wstydliwość to sytuacja, gdy człowiek wstydzi się Allaha, popełniając zakazane (haram), wstydzi się Jego sług, popełniając wobec nich grzechy i naruszając ich prawa.

Kolejna z cech:

„Odwaga [«الشَّجَاعَةُ» asz-szadża‘a]” — cecha, która powinna być właściwa muzułmaninowi. Odwadze przeciwstawia się tchórzostwo, muzułmanin nie powinien być tchórzem. Dlatego Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) prosił Allaha o ochronę przed tchórzostwem.

Kolejna z cech:

„Hojność (wielkoduszność) [«الْكَرَمُ» al-karam]". Muzułmanin bywa hojny, nie bywa skąpy.

Kolejna z cech:

„Dotrzymywanie danego słowa [«الْوَفَاءُ» al-wafaa]". Czyli jeśli człowiek coś obiecał, musi wypełnić tę obietnicę. Jeśli zawarł umowę, przestrzega tej umowy. Jest oddany i wierny.

Kolejna z cech:

„Oddalenie się od wszystkiego, co zakazał Allah [«وَالنَّزَاهَةُ عَنْ كُلِّ ما حَرَّمَ اللهُ»]" — jest to cecha, którą powinien być ozdobiony muzułmanin. Koniecznie musisz być oddalony i niezwiązany ze wszystkim, co zakazał Wszechmogący Allah. Zwróćcie uwagę, autor nie mówi tu o niepopełnianiu tego, co zakazał Allah, lecz mówi o oddaleniu się od tego, czyli nie tylko nie popełniasz zakazanego (haram), lecz oddalasz się od wszystkiego, co prowadzi do zakazanego (haram). Dlatego Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) nie mówi w Koranie: „Nie popełniajcie cudzołóstwa". Lecz Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا سورة الإسراء ٣٢

> *Nie zbliżajcie się do cudzołóstwa*

> al-Isra 17:32

Innymi słowy, nie rób nic, co może stać się przyczyną popełnienia przez ciebie cudzołóstwa, co może doprowadzić cię do cudzołóstwa. Dlatego zakazane są spojrzenia na zakazane rzeczy, spojrzenia na kobiety, które nie są dla ciebie mahramem. To samo dotyczy kobiet: wolno im patrzeć na obcych mężczyzn pod warunkiem, że nie jest to spojrzenie pożądliwe. Mężczyznom zaś w ogóle nie wolno patrzeć na obce kobiety. Dlaczego? Ponieważ spojrzenie to strzała z kołczanu szatana. Wszystko zaczyna się od spojrzenia. Człowiek znajduje się na granicy cudzołóstwa z powodu tego, że kieruje swój wzrok tam, gdzie nie powinien, ponieważ po przypadkowym spojrzeniu następuje spojrzenie świadome.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

„Dobre (życzliwe) traktowanie sąsiadów [«حُسْنُ الْجِوارِ» husnul-dżiwar]" — jest to cecha muzułmanina. Nie szkodzi swoim sąsiadom, nawet jeśli są niewierzący, okazuje im dobre traktowanie.

Dalej szejch mówi:

مُساعَدَةُ ذَوِي الْحاجَةِ حَسَبَ الطَّاقَةِ

„Udzielanie pomocy potrzebującemu, na ile pozwalają siły". Jeśli widzisz człowieka, który potrzebuje twojej pomocy, wsparcia, pomóż mu, na ile masz sił.

Dalej szejch mówi:

وَغَيْرُ ذَلِكَ مِنَ الْأَخْلاقِ الَّتِي دَلَّ الْكِتَابُ أَوِ السُّنَّةُ عَلَىٰ شَرْعِيَّتِهَا

„I pozostałe wzniosłe cechy moralne, do których zachęcają Koran i Sunna". Czyli to, co autor wymienił, to nie wszystkie cechy moralne, którymi zobowiązany jest być ozdobiony muzułmanin, w rzeczywistości jest ich wiele.

Cechy moralne, do których zachęcają Koran i Sunna. Jest to bardzo ważne. Szejch wskazuje na to, że kryterium w kwestiach: co jest dobre, a co złe, jakie cechy moralne są wspaniałe, a jakie naganne, do jakich należy dążyć, są Koran i Sunna. Jeśli Koran i Sunna mówią, że to dobra cecha moralna — jest dobra, jeśli powiedziano, że zła — znaczy zła. Żadne inne poglądy, kryteria nie są odpowiednie, nie pasują dla muzułmanina. Niestety, czasem muzułmanie orientują się w tym, co jest dobre, a co złe, jaka cecha moralna jest chwalebna, a jaka naganna, na jakichś innych systemach relacji, a nawet wstydzą się czasem tego, co jest chwalebną cechą. I odwrotnie, niektórzy muzułmanie są dumni z cech moralnych, które w religii są naganne, lecz w ich kręgu, w ich społeczeństwie uznawane są za dobre (oby Allah nas przed tym uchronił), i on też uważa, że to dobre, i do tego dąży.

Lekcja nr 16. Islamska etyka moralna

التَّأَدُّبُ بِالْآدَابِ الْإِسْلامِيَّةِ، وَمِنْهَا: السَّلامُ، والْبَشاشَةُ، وَالْأَكْلُ بِالْيَمِينِ وَالشُّرْبُ بِهَا، وَالتَّسْمِيَةُ عِنْدَ الِابْتِدَاءِ، وَالْحَمْدُ عِنْدَ الْفَرَاغِ، وَالْحَمْدُ بَعْدَ الْعُطاسِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ إِذَا حَمِدَ اللهَ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ لِلصَّلاةِ وَالدَّفْنِ، وَالْآدَابُ الشَّرْعِيَّةُ عِنْدَ دُخُولِ الْمَسْجِدِ، أَوِ الْمَنْزِلِ

وَالْخُرُوجِ مِنْهُمَا، وَعِنْدَ السَّفَرِ، وَمَعَ الْوَالِدَيْنِ، وَالْأَقَارِبِ وَالْجِيرَانِ، وَالْكِبَارِ وَالصِّغَارِ وَالتَّهْنِئَةُ بِالْمَوْلُودِ، وَالتَّبْرِيكُ بِالزَّوَاجِ، وَالتَّعْزِيَةُ فِي الْمُصَابِ، وَغَيْرُ ذَلِكَ مِنَ الْآدَابِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي اللُّبْسِ وَالْخَلْعِ وَالِانْتِعَالِ

Do islamskiej etyki moralnej należy:

— pozdrawianie się nawzajem;
— serdeczność;
— jedzenie i picie tylko prawą ręką;
— wypowiadanie słów «بِسْمِ الله» przed jedzeniem;
— wychwalanie Allaha po jedzeniu;
— wychwalanie Allaha przez kichającego;
— odpowiedź kichającemu, jeśli wychwalił Allaha, słowami «يَرْحَمُكَ الله» /Niech Allah się nad tobą zmiłuje/;
— odwiedzanie chorego;
— towarzyszenie noszom pogrzebowym w celu uczestnictwa w modlitwie i pochówku;
— przestrzeganie norm szariackich przy wejściu do meczetu i wyjściu z niego; przy wejściu do domu i wyjściu z niego, a także w podróży;
— przestrzeganie zasad zachowania w relacjach z rodzicami, z krewnymi, z sąsiadami, z dorosłymi i z dziećmi;
— gratulowanie z okazji narodzin dziecka;
— życzenie błogosławieństwa nowożeńcom;
— wyrażanie kondolencji.

I pozostałe godne normy islamskiej etykiety, w tym związane z zakładaniem odzieży i obuwia oraz ich zdejmowaniem.

Ta lekcja poświęcona jest etyce («الْآدَابُ» adab, normom zachowania i przyzwoitości). W rzeczywistości jest ich wiele, autor wymienia niektóre i mówi:

Do islamskiej etyki należy:

„Pozdrawianie się nawzajem [«السَّلامُ» as-salam]”.
Rozpowszechnianie salamu wśród wierzących (إِفْشَاءُ السَّلَام), gdy pozdrawiasz tych, których znasz, i tych, których nie znasz. Jest to jedno z pierwszych zaleceń, które wypowiedział Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy przyjechał do Medyny z Mekki. Ludzie zebrali się, by posłuchać, co powie, jakie będą jego pierwsze słowa. Wśród jego pierwszych słów było:

أَفْشُوا السَّلامَ

„Rozpowszechniajcie salam”.

Zob. „Sahih Ibn Madżah” (2648).

Ponieważ rozpowszechnianie salamu i pozdrawianie się nawzajem salamem jednoczy muzułmanów, staje się to przyczyną wzajemnej miłości między nimi i przynosi bardzo wiele innego pożytku.

Kolejne:

„Serdeczność [«الْبَشاشَةُ» al-baszasza]” — to gdy masz przyjazny wyraz twarzy. Gdy spotykasz się z wierzącymi, nie bądź ponury, niech twoja twarz nie będzie czarna i mroczna. Ilu jest ludzi,

patrząc na których twarze, u innych pojawia się niechęć wobec muzułmanina, ponieważ na ich twarzach jest złość i cały czas są ponurzy. Prowadzi to później do złych relacji między wierzącymi. Dlatego bardzo ważny jest dla każdego z nas przyjazny wyraz twarzy, łaskawe traktowanie się nawzajem, gościnność i gotowość okazania swojemu bratu każdej przysługi.

Kolejne:

„Jedzenie i picie tylko prawą ręką [«الْأَكْلُ بِالْيَمِينِ وَالشُّرْبُ بِهَا»]". Jest to bardzo ważne. Niektórzy ludzie mówią: „Jaka różnica, którą ręką jeść. To przecież tylko zewnętrzne formalności (شكليات)". Nie, to nie formalności, to przejaw posłuszeństwa Allahowi. Człowiek jest posłuszny we wszystkim Wszechmogącemu. Jedzenie i picie prawą ręką to obowiązkowy przepis islamu (wadżib). Jedzenie i picie lewą ręką to czyn zakazany (haram).

Kolejne:

„Wypowiadanie słów «bismillah» przed jedzeniem [«التَّسْمِيَةُ عِنْدَ الِابْتِدَاءِ»]", tak samo przed piciem.

Kolejne:

„Wychwalanie Allaha po jedzeniu [«الْحَمْدُ عِنْدَ الْفَرَاغِ»]".

„Wychwalanie Allaha przez kichającego [«الْحَمْدُ بَعْدَ الْعُطَاسِ»]". Jeśli człowiek kichnął, wypowiada słowa «الْحَمْدُ لِلَّهِ» „al-hamdu li-Llah".

Jest to jeden z adabów islamu.

„Odpowiedź kichającemu, jeśli wychwalił Allaha, słowami «يَرْحَمُكَ اللهُ» „jarhamuka-Llah” /oby Allah się nad tobą zmiłował/ [«تَشْمِيتُ الْعَاطِسِ إِذَا حَمِدَ اللهَ»]”. Jeśli usłyszałeś, że kichający wychwalił Allaha, mówiąc «الْحَمْدُ للهِ» „al-hamdu li-Llah”, twoim obowiązkiem jest powiedzieć «يَرْحَمُكَ اللهُ» „jarhamuka-Llah” /oby Allah się nad tobą zmiłował/. Przy czym jest to indywidualny obowiązek każdego (fard ‘ajn). Oznacza to, że jeśli na zgromadzeniu kichnął jeden człowiek, mówiąc „al-hamdu li-Llah”, i wszyscy to usłyszeli, wszyscy powinni powiedzieć „jarhamuka-Llah”. A nie tak, że jeden powie i z pozostałych zdejmuje się obowiązek. Słuszne jest, że jest to obowiązek każdego.

Kolejne:

„Odwiedzanie chorego [«عِيَادَةُ الْمَرِيضِ»]”. Szejch nie mówi «زيارة المريض», ponieważ «عَادَ يَعُودُ» to coś, co się powtarza (nie raz, lecz kilka razy). Jeśli chory człowiek leży w domu, trzeba go odwiedzać nie tylko raz, jak myślą niektórzy: odwiedził raz i już, obowiązek z niego zdjęty, choćby jeszcze pięć lat po tym chorował. Nie, trzeba go odwiedzać często i wielokrotnie, powtarzając wizyty, lecz przy tym wizyty nie powinny być długie, nie trzeba przesiadywać u chorego i go męczyć. Chyba że sam chory prosi cię, byś posiedział dłużej. A jeśli widzisz, że ciężko jest mu z obecnością obcej osoby, ponieważ chorym często ciężko jest, gdy w domu jest obcy, warto posiedzieć trochę, wlać w jego serce nadzieję, jakoś złagodzić jego

stan, i tyle. Nie siedź długo, lepiej potem, po jakimś czasie, przyjść ponownie.

Dalej szejch mówi:

اتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ لِلصَّلاةِ وَالدَّفْنِ

Towarzyszenie noszom pogrzebowym w celu uczestnictwa w modlitwie i pochówku. Jest to jedna z norm moralnych islamu — gdy zmarł muzułmanin, uczestniczyć w jego pogrzebie, odprowadzać go, odprawić nad nim (za niego) modlitwę pogrzebową i uczestniczyć w pochówku.

Dalej szejch mówi:

الْآدَابُ الشَّرْعِيَّةُ عِنْدَ دُخُولِ الْمَسْجِدِ، أَوِ الْمَنْزِلِ وَالْخُرُوجِ مِنْهُمَا، وَعِنْدَ السَّفَرِ

Przestrzeganie norm szariackich przy wejściu do meczetu i wyjściu z niego, przy wejściu do domu i wyjściu z niego, a także w podróży.

We wszystkim tym są swoje islamskie normy zachowania. Autor ma na myśli przede wszystkim te słowa wspomnienia (zikr) i te prośby (du'a), przekazane w Sunnie, które wypowiada się przy wejściu do meczetu, przy wyjściu z meczetu; przy wejściu do domu i wyjściu z domu; przy wyruszeniu w drogę, w drodze i przy powrocie z podróży.

Przy wejściu do meczetu wypowiada się:

بِسْمِ اللهِ، وَالصَّلاةُ وَالسَّلامُ عَلى رَسولِ اللهِ، اللّهُـمَّ افْتَحْ لي أَبْوابَ رَحْمَتِك

/Bi-smi-Llahi, wa-s-salatu wa-s-salamu ‘ala rasuli-Llah, Allahumma-ftah li abwaba rahmati-Ka/

„W imię Allaha. I salat (błogosławieństwo), i salam Posłańcowi Allaha. O Allahu, otwórz dla mnie drzwi Twojego miłosierdzia”.

Sunną jest też powiedzieć:

أَعُوذُ بِاللَّهِ العَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ القَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

/A‘udhu bi-Llahi-l-‘Azimi, wa bi-wadżhi-hi-l-karimi, wa sultani-hi-l-kadimi, min asz-szajtani-r-radżim/

„Uciekam się do Allaha Wielkiego, do Jego Szlachetnego Oblicza i do Jego odwiecznej władzy przed przeklętym szatanem”.

Przy wyjściu z meczetu wypowiada się:

بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

/Bi-smi-Llahi, wa-s-salatu wa-s-salamu ‘ala rasuli-Llah, Allahumma inni as’aluka min fadlika. Allahumma-‘simni min asz-szajtani-r-radżim/

„W imię Allaha. I błogosławieństwo (salat), i salam Posłańcowi Allaha. O Allahu, proszę Cię o Twoje szczodrości, o Twoje łaski. O Allahu, ochroń mnie przed przeklętym, wypędzonym szatanem”.

Zwróćcie uwagę, o błogosławieństwo (as-salat) prosimy dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zarówno przy wejściu do meczetu, jak i przy wyjściu z meczetu.

Przy wyjściu z domu mówi się:

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ولاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ

„O Allahu, zaprawdę uciekam się do Ciebie przed tym, bym zboczył z drogi lub został z niej sprowadzony; bym sam popełnił błąd, lub bym został zmuszony do błędu; bym postąpił niesprawiedliwie, lub bym został potraktowany niesprawiedliwie; bym był nieświadomy lub bym był trzymany w nieświadomości".

Przy wejściu do domu wypowiada się:

بِسْمِ اللهِ وَلَجْنا، وَبِسْمِ اللهِ خَرَجْنا، وَعَلى رَبِّنا تَوَكَّلْنا

Ten hadis jest słaby.

Jeśli człowiek powie przy wejściu do domu „bismi-Llah", „al-hamdu li-Llah", chwała Allahowi, to już wystarczy. Szatani mówią: „Nie ma dziś dla nas w tym domu noclegu". Po tym człowiek, który wszedł do domu, kieruje pozdrowienie (salam) do tych, którzy znajdują się w domu.

Przestrzeganie zasad zachowania w relacjach z rodzicami, krewnymi, sąsiadami, dorosłymi i dziećmi. Wobec wszystkich

kategorii otaczających cię ludzi musisz przestrzegać islamskich norm zachowania (adabów). Rodzice przede wszystkim, twoi krewni, sąsiedzi, dorośli, dzieci — wobec każdego są swoje normy zachowania.

Kolejne:

„[«التَّهْنِئَةُ بِالْمَوْلُودِ»] Gratulowanie z okazji narodzin dziecka”.

„[«التَّبْرِيكُ بِالزَّوَاجِ»] Życzenie błogosławieństwa nowożeńcom”.

„Wyrażanie kondolencji [«التَّعْزِيَةُ في الْمُصَابِ»]”. Wyrażanie kondolencji nie oznacza koniecznie pójścia do domu tego, komu je wyrażasz. Wystarczy wyrazić kondolencje, spotkawszy go gdzieś. Nie tak, jak robią to dzisiaj ludzie: specjalnie zbierają się w domu zmarłego, siedzą tam tłumnie, rzekomo w celu wyrażenia kondolencji. Nie zostało to przekazane w islamie. Kondolencje można wyrażać zarówno przez telefon, jak i przy spotkaniu.

Dalej szejch mówi:

وَغَيْرُ ذَلِكَ مِنَ الْآدَابِ الْإِسْلامِيَّةِ فِي اللُّبْسِ وَالْخَلْعِ وَالِانْتِعَالِ

„I pozostałe godne normy islamskiej etykiety, w tym związane z zakładaniem odzieży i obuwia oraz ich zdejmowaniem”.

W rzeczywistości norm islamskiej etykiety jest wiele. Szejch nie wymienił wszystkich, lecz jedynie przytoczył przykłady, i mówi: „W tym normy związane z zakładaniem odzieży i obuwia oraz

zdejmowaniem odzieży i obuwia". Zakładanie odzieży i obuwia trzeba zaczynać od prawych części ciała, gdy zdejmujesz — odwrotnie, od lewej. Zwróćcie na to uwagę, ponieważ wielu muzułmanów lekceważy tę normę islamskiego zachowania, przekazaną od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Patrzysz, a on najpierw zakłada lewą, potem prawą, albo odwrotnie, zdejmując, też nie przestrzega tej kolejności: najpierw zdejmuje z prawej strony, potem z lewej. To samo dotyczy zakładania obuwia i zdejmowania obuwia: najpierw zakłada się prawy but, a potem lewy; zdejmuje się najpierw lewy, a potem prawy.

LEKCJA 17. Ostrzeżenie przed wielobóstwem i niektórymi zgubnymi grzechami

Szejch mówi:

اَلدَّرْسُ السَّابِعَ عَشَرَ:
اَلتَّحْذِيرُ مِنَ الشِّرْكِ وَ أَنْوَاعِ الْمَعَاصِي. اَلْحَذَرُ وَ الْتَّحْذِيرُ مِنَ الشِّرْكِ وَ أَنْوَاعِ الْمَعَاصِي، وَ مِنْهَا:
السَّبْعُ الْمُوبِقَاتُ (الْمُهْلِكَاتُ) وَ هِيَ: الشِّرْكُ بِالله، وَ السِّحْرُ، وَ قَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالْحَقِ، وَ أَكْلُ الرِّبَا، وَ أَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَ التَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَ قَذْفِ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ.
وَ مِنْهَا: عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ، وَ شَّهَادَةُ الزُّورِ، وَ الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ، وَ إِيذَاءُ الْجَارِ، وَ ظُلْمُ النَّاسِ فِي الدِّمَاءِ، وَ الْأَمْوَالِ، وَ الْأَعْرَاضِ، وَ شُرْبُ الْمُسْكِرِ، وَ لَعِبُ الْقِمَارِ — وَ هُوَ: الْمَيْسِرُ — وَ الْغِيبَةُ، وَ النَّمِيمَةُ، وَ غَيْرُ ذَلِكَ مِمَّا نَهَىٰ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُ، أَوْ رَسُولُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّم

„Lekcja nr 17. Ostrzeżenie przed wielobóstwem i niektórymi zgubnymi grzechami. Konieczne jest wystrzeganie się i ostrzeganie ludzi przed wielobóstwem (szirkiem) i wszelkimi rodzajami nieposłuszeństwa wobec Allaha, do których należy siedem zgubnych grzechów (chodzi o najbardziej znane siedem grzechów, a nie o to, że w islamie jest tylko siedem wielkich grzechów):

— wielobóstwo («asz-szirk»);
— czary;
— zabicie duszy, którą Allah uczynił nienaruszalną, chyba że w słusznej sprawie;
— pożeranie lichwy, lichwiarstwo;
— pożeranie mienia sieroty;
— ucieczka z pola bitwy w obliczu wrogów;
— oskarżenie o cudzołóstwo cnotliwych wierzących kobiet, nawet niepomyślących o tym.

Konieczne jest też wystrzeganie się takich wielkich grzechów, jak:

— nieposłuszeństwo wobec rodziców;
— zerwanie więzi rodzinnych;
— fałszywe świadectwo;
— fałszywe przysięgi;
— uciskanie i wyrządzanie krzywd sąsiadom;
— naruszanie praw («zulm» — bezprawie; niesprawiedliwość) ludzi dotyczących ich życia, mienia i czci;
— spożywanie upajających i odurzających napojów i środków;
— gry hazardowe;

— obmowa («al-ghiba»);
— plotkowanie («an-namima») i pozostałe wielkie grzechy, które zakazał Allah i Jego Posłaniec (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)".

„Konieczne jest wystrzeganie się i ostrzeganie ludzi przed wielobóstwem (szirkiem)". Na początku, w pierwszych rozdziałach tej książki, autor mówił już o tauhidzie i o wielobóstwie (szirk). Dlaczego więc tutaj ponownie powtarza mowę o wielobóstwie (szirku), ostrzeżenie przed nim? Ponieważ z powodu tego ogromnego niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą i jakie stanowi zarówno wielki, jak i mały szirk, trzeba wiele i stale przed nim ostrzegać, i nie wolno się tym męczyć.

Każdy człowiek ma obowiązek stale i wiele:

Po pierwsze, wystrzegać się wielobóstwa (szirku) wobec samego siebie i stale być czujnym. Ponieważ wielobóstwo (szirk) bardzo niepostrzeżenie wnika w serce i postępki człowieka.

Po drugie, ostrzegać przed tym ludzi. Jest to droga Muhammada (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), że przez cały czas trwania swojej misji, od samego jej początku do samego jej końca, aż do samej chwili śmierci, nakazywał ludziom tauhid i ostrzegał ludzi przed wielobóstwem (szirkiem). I ostrzegał przed wielobóstwem (szirkiem) nawet gdy leżał na łożu śmierci, w swoich ostatnich sekundach życia.

„Przed wielobóstwem (szirkiem) i wszelkimi rodzajami nieposłuszeństwa wobec Allaha", czyli konieczne jest też wystrzeganie się i ostrzeganie ludzi przed innowacjami religijnymi (bid'a) i różnymi grzechami.

„Do których należy siedem zgubnych grzechów [«السَّبْعُ الْمُوبِقَاتُ، الْمُهْلِكَاتُ»]". Nie oznacza to, że zgubnych grzechów jest tylko siedem, lecz są to te zgubne grzechy, które wymienił Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w jednym hadisie. Ibn 'Abbas mówił: „One (wielkie grzechy) są bliżej siedemdziesięciu niż siedmiu". ('Abdur-Razzak nr 19702. Isnad wiarygodny.)

„Wielobóstwo [«الشِّرْكُ بِاللَّهِ» (szirk)]". Mowa jest tu o wszystkich rodzajach wielobóstwa:

— wielkim («الشِّرْكُ أَكْبَرُ» (asz-szirku akbar)) i małym («الشِّرْكُ أَصْغَرُ» (asz-szirku asghar));
— jawnym («ظَاهِرُ» (zahir)) i ukrytym («خَفِي» (chafi)).

„Czary («السِّحْرُ» (as-sihr))", którymi czarownik może się zajmować tylko wtedy, gdy zwróci się o pomoc do diabłów (szatanów). A zwrócenie się o pomoc do diabłów to niewiara (kufr) i wielobóstwo (szirk). Dlatego Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ

> *A oni (aniołowie Harut i Marut (هاروت وماروت)) nikogo nie uczyli (czarów), nie powiedziawszy: «My jesteśmy jedynie pokusą*

> *(próbą), więc nie stawaj się niewierzącym (kafirem)»*
>
> **al-Bakara 2:102**

Czary («السِّحْرُ» (as-sihr)) to niewiara (kufr), dlatego Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wymienia je w hadisie po wielobóstwie (szirku). Ponieważ czary (sihr) można wykonywać jedynie wówczas, gdy człowiek popełnia wielobóstwo (szirk) i niewiarę wobec Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) (kufr). Ten, kto je wykonuje, koniecznie wzywa szatanów i koniecznie ich czci. Tylko w zamian za to szatani mu służą. W zamian za to Iblis udostępnia temu czarownikowi kogoś ze swojego wojska, kto pomaga mu (czarownikowi) dokonywać jego ohydnych czynów. Oby Allah nas przed tym uchronił!

„Zabicie duszy, którą Allah uczynił nienaruszalną, chyba że w słusznej sprawie".

„Pożeranie lichwy, lichwiarstwo («أَكْلُ الرِّبَا»)". Każda forma lichwy («الرِّبَا» (ar-riba)) należy do wielkich, zgubnych grzechów («الْكَبَائِر» (al-kaba'ir)). W hadisie powiedziano „pożeranie lichwy", lecz nie oznacza to, że jest to zgubny grzech tylko wtedy, gdy człowiek zjada coś, co zarabia poprzez lichwę (riba). A także, jeśli wykorzystuje dochody z tej lichwy, aby kupować sobie napoje, odzież, kupować za te pieniądze nawet drewno, by rozpalić sobie piec do przygotowania jedzenia — to wszystko wchodzi w skład tego grzechu.

„Pożeranie mienia sieroty («أَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ»)". Trzeba być bardzo ostrożnym, by nie targnąć się na mienie sierot, ponieważ jest to jeden ze strasznych grzechów. I chce się zwrócić uwagę na ludzi, którzy chodzą i urządzają stypy, jedzą tam jedzenie, gdy u dzieci umiera ich ojciec, co w rzeczywistości jest pieniędzmi tych sierot, i człowiek w ten sposób pożera mienie sieroty, a jest to jeden ze zgubnych grzechów.

Sierota («يَتِيم» (jatim)) to nieletni, któremu zmarł ojciec. Jest to definicja według szariatu.

„Ucieczka z pola bitwy w obliczu wrogów («التَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ»)". Mowa jest tu o ucieczce z pola walki, chyba że celem jest podstęp wojenny lub wycofanie się z zamiarem dołączenia do silniejszego, większego oddziału.

„Oskarżenie o cudzołóstwo cnotliwych wierzących kobiet, nawet niepomyślących o tym". Jest to również jeden ze zgubnych grzechów, gdy ktoś oskarża wierzącą kobietę, która nawet nie myśli o cudzołóstwie, o cudzołóstwo, nazywa ją cudzołożnicą, rozpustnicą, jak wskazano to w hadisie.

Dalej szejch mówi: „Konieczne jest też wystrzeganie się innych zgubnych grzechów, takich jak", czyli tych, które nie zostały wymienione dokładnie w tym hadisie, lecz jak powiedziano, nie jest ich siedem, tylko więcej.

„Nieposłuszeństwo wobec rodziców, zerwanie więzi rodzinnych («عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ»)" — o tych dwóch grzechach mówi się już

bardzo wiele, jest tyle wykładów i książek o konieczności posłuszeństwa wobec rodziców i niedopuszczaniu do nieposłuszeństwa wobec nich i zaniedbywania ich. To samo dotyczy więzi rodzinnych. Oby Allah nas uchronił! Ilu jest muzułmanów, którzy nie wypełniają tego przepisu szariatu i odważają się na ten straszny grzech.

„Fałszywe świadectwo («شَّهَادَةُ الزُّورِ»)". Do fałszywego świadectwa zalicza się obecność i uczestnictwo w świętach niewierzących.

„Fałszywe przysięgi («الْيَّمَانِ الْكَاذِبَةُ»)" — to sytuacja, gdy człowiek przysięga i przy tym kłamie, zwłaszcza jeśli za pomocą tych przysiąg chce zawładnąć czyimś mieniem, które do niego nie należy.

„Uciskanie i wyrządzanie krzywd sąsiadom («إِيذَاءُ الْجَارِ»)", czy to wierzącym, czy niewierzącym, czy to krewnym, czy niekrewnym. Jest to jeden ze zgubnych grzechów.

„Naruszanie praw ludzi dotyczących ich życia, mienia i czci («ظُلْمُ النَّاسِ فِي الدِّمَاءِ، وَ الْأَمْوَالِ، وَ الْأَعْرَاضِ»)". Zamach na czyjeś życie, mienie i cześć to zgubny grzech.

„Spożywanie upajających i odurzających napojów i środków («إِيذَاءُ شُرْبُ الْمُسْكِرِ»)". Wszelkie środki, które zamglą rozum, czy to alkohol, czy narkotyki, czy coś innego — to wszystko jest zakazane (haram).

„Gry hazardowe («الْمَيْسِرُ» (al-majsir) lub «القِمَار» (al-kimar))". Dzisiaj jest bardzo wiele sposobów i rodzajów gier hazardowych, które

przekształciły się i stały się różnorodne, wyrafinowane, tak że człowiek czasem nawet nie wie, że jest to gra hazardowa. Na przykład dziś człowiek może otrzymać wiadomość SMS, w której gratulują mu wygrania samochodu i proszą o zadzwonienie pod wskazany numer, albo wysłanie SMS-a w celu rejestracji udziału w losowaniu. A żeby uczestniczyć w tym, trzeba się zarejestrować, a cena SMS-a wynosi na przykład 5 hrywien. Człowiek rozumuje: „Niech ten SMS kosztuje nawet 100 hrywien, mam szansę wygrać taki samochód, otrzymam zamiast 5 hrywien samochód". A w rzeczywistości, by urządzić to losowanie w taki sposób, organizatorzy tej akcji zbierają od ludzi ogromne sumy pieniędzy. W rezultacie ktoś jeden otrzymuje ten samochód, a może nawet nikt nie otrzyma, organizatorzy sami zabierają te pieniądze. Czy jest samochód, czy nie, czy biorą te pieniądze, czy ktoś wygrywa samochód, w każdym razie jest to zakazane (haram). Mamy tu do czynienia z typowym przypadkiem gry hazardowej, która jest jednym z najniebezpieczniejszych rodzajów grzechów.

Łączność mobilna, choć jest w niej wiele dobra, zawiera też wiele niebezpieczeństw, ponieważ następnie poprzez nią wciąga się ludzi w różne grzechy, jak różne rodzaje czarów, wielobóstwa (szirku) i niewiary (kufru). Czary dziś również przybrały różnorodne formy i wszelkie wyrafinowane rodzaje, których wcześniej nie było. Na przykład dziś człowiek otrzymuje SMS, w którym proponuje się poznać jego los: szczęśliwy czy nieszczęśliwy, czy uśmiechnie się do niego szczęście czy nie, a od człowieka wymaga się jedynie wysłania SMS-a pod wskazany numer. Gdy tylko człowiek, ulegając pokusie, wyśle SMS, skazuje

się na to, że przez 40 dni nie będzie od niego przyjmowana jego modlitwa. Gdy tylko otrzyma od nich drugą wiadomość, w której opowiada się o jego losie, otworzywszy ją i zacząwszy czytać, staje się niewierzącym (kafirem), okazując niewiarę w to, co zesłano Muhammadowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) z tej religii. Przy czym wszystko to dzieje się w ciągu kilku sekund, które wystarczą, by nastąpiło takie straszne nieszczęście, do tego nie trzeba iść do czarownika, wróżbity czy jasnowidza.

Konieczne jest też ostrzeżenie siebie i innych przed czytaniem horoskopów, którymi pełna jest prasa i strony internetowe. Zakazane (haram) jest kupowanie takich gazet i czasopism, w których są horoskopy! Czytanie takich horoskopów oznacza, że przez 40 dni nie będzie od ciebie przyjmowana modlitwa, a jeśli uwierzysz w to, co przeczytałeś, staniesz się niewierzącym w to, co zesłano Muhammadowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dlatego trzeba wystrzegać się wszelkich zawoalowanych form czarów, wielobóstwa (szirku), lichwiarstwa, ponieważ dziś przybierają one różne formy, że często człowiek nawet nie wie, że to czary albo że to lichwa. Jeśli otrzymałeś tego rodzaju SMS, zwróć się z pytaniem do ludzi wiedzy. Uwierzcie, nikt nie jest przeciwny temu, byście wygrali samochód, nikt wam nie będzie zazdrościł, wszyscy się ucieszą, jeśli będziecie mieć samochód lub otrzymacie pieniądze czy jakiś prezent, lecz z uwagi na niebezpieczeństwo, jakie niesie taki SMS, że może to być coś zakazanego, masz obowiązek zwrócić się do ludzi wiedzy z pytaniem, by nie popaść w ten straszny grzech.

„Obmowa («الْغِيبَةُ» (al-ghiba)) i plotka («النَّمِيمَةُ» (an-namima))”. Tu można mówić bez końca. Niestety, muzułmanie mają bardzo lekkomyślny stosunek do obmowy, że człowiek pozwala sobie to robić. A obmowa to taka sama kwestia, którą trzeba studiować, ponieważ czasem człowiek nawet nie podejrzewa, że jest to obmowa, a to jest obmowa. Czasem człowiek podaje swoją obmowę (ghiba), przykrywając ją pewną prawością i pobożnością, i mówi: „Chwała Allahowi, który mnie uchronił od tego, bym nie był taki jak taki to a taki, który robi to i tamto”. Jakby wychwalał Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), lecz jego celem nie jest wychwalanie, tylko obmowa.

To samo z plotką (an-namima), gdy człowiek usłyszał coś tutaj, przenosi rozmowę w inne miejsce. Ile z tego powodu jest konfliktów, sporów i waśni, które powstają między muzułmanami z tego powodu, że są tacy ludzie, którzy usłyszeli tu, ponieśli tam, a jeszcze często nie tylko przenoszą rozmowę, lecz coś dodają od siebie, upiększając, osładzając, wyolbrzymiając.

„I pozostałe wielkie grzechy, zakazane przez Allaha i Jego Posłańca”, czyli grzechów jest wiele, człowiek musi studiować religię, by znać wielkie grzechy. Skąd człowiek dowie się, co jest grzechem, który zakazał Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) i Jego Posłaniec, a co nie? Jest to nasza zasada — oddalamy się od wszystkiego, co zakazane, zwracając się do Koranu i Sunny, gdzie powiedziano, co jest zakazane.

LEKCJA 18. Przygotowanie zmarłego do pochówku, modlitwa pogrzebowa i pochówek

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

الدَّرْسُ الثَّامِنَ عَشَرَ: تَجْهِيزُ الْمَيِّتِ وَ الصَّلَاةُ عَلَيْهِ وَ دَفْنُهُ.

أَوَّلًا: يُشْرَعُ تَلْقِينُ الْمُحْتَضِرِ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ)؛ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ: ((لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ)) رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي صَحِيحِهِ، وَ الْمُرَادُ بِالْمَوْتَى فِي هَذَا الْحَدِيثِ: الْمُحْتَضِرُونَ، وَ هُمْ مَنْ ظَهَرَتْ عَلَيْهِمْ أَمَارَاتُ الْمَوْتِ

„Lekcja nr 18. Przygotowanie zmarłego do pochówku, modlitwa pogrzebowa za niego i jego pochówek.

Pierwsze: przypominanie umierającemu o świadectwie tauhidu — «La ilaha illa-Llah». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Podpowiadajcie waszym umierającym: nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha». Ten hadis przekazał Muslim w swoim zbiorze wiarygodnych hadisów. Pod słowami «waszym umierającym» rozumie się umierających, tych, u których pojawiają się charakterystyczne oznaki zbliżającej się śmierci".

A więc autor przechodzi do wyjaśnienia obrządku pogrzebowego:

أَوَّلًا: يُشْرَعُ تَلْقِينُ الْمُحْتَضِرِ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ)

„Pierwsze: podpowiadanie umierającemu tauhidu — świadectwa (szahady) «La ilaha illa-Llah»".

Gdy u człowieka pojawiają się oznaki zbliżającej się śmierci, należy przypominać mu o świadectwie „La ilaha illa-Llah” [Nie ma bóstwa godnego czci oprócz Allaha].

Uczeni (‘ulama) mówią, że nie należy przy tym wymagać wypowiedzenia tych słów od umierającego, gdy stan człowieka jest ciężki, jest on w agonii przedśmiertnej, śmierć jest bliska, i istnieje niebezpieczeństwo, że jeśli zaczniesz mówić: „Powiedz: «La ilaha illa-Llah»”, może to wywołać u niego irytację, i nie powie tego. Dlatego, jak mówi szejch ‘Usajmin i inni uczeni, przy istnieniu różnicy zdań (chilaf) w tej kwestii, nie należy wymagać od niego wypowiedzenia i mówić: „Powiedz: «La ilaha illa-Llah»”, lecz należy mu przypominać:

— powtarzać przy nim te słowa: „La ilaha illa-Llah”;
— wspominać hadisy, w których opowiada się o zaletach śmierci z „La ilaha illa-Llah” na ustach. Czyli jeśli słowa „La ilaha illa-Llah” będą twoimi ostatnimi słowami, wejdziesz do Raju. I przypominać o tym trzeba trzy razy, jeśli je wypowiedział, „al-hamdu li-Llah”, to właśnie tego wymaga się, to wspaniale! Jeśli zaś nie wypowiedział, zostawiamy go na jakiś krótki czas, potem znowu powtarzamy to przypomnienie. Nazywa się to «تَلْقِين» (talkin), czyli podpowiadanie umierającemu „La ilaha illa-Llah”.

W hadisie powiedziano:

لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ

„podpowiadajcie waszym «mauta»”.

«مَوْتَى» (mauta) — nie chodzi o zmarłego człowieka, czyli żeby podpowiadać zmarłemu „La ilaha illa-Llah", jak myślą niektórzy, ponieważ nie ma już żadnego pożytku z przypominania zmarłemu „La ilaha illa-Llah". Chodzi o umierających ludzi — tych, u których już pojawiają się oznaki zbliżającej się śmierci. Podpowiadać trzeba przed śmiercią, a nie wtedy, gdy jest już w grobie, niestety, jak postępuje wielu niewykształconych ludzi, oby Allah poprowadził prostą drogą i nas, i ich! Znany jest ten zwyczaj, który istnieje, gdy już wszyscy się rozchodzą po pochówku i zostaje jeden główny, prowadzący to wszystko, zaczyna robić «تَلْقِين» (talkin), pochylając się nad grobem i mówi: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا الله» „Powiedz: «La ilaha illa-Llah»", przypomina mu, kto jest jego Panem, kto jest jego Prorokiem i tak dalej. Nie, jest to niewiedza!

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثَانِيًا: إِذَا تَيَقَّنَ مَوْتُهُ أُغْمِضَتْ عَيْنَاهُ وَ شُدَّ لِحْيَاهُ، لِوُرُودِ السُّنَّةِ بِذَلِكَ

„Drugie: po tym, jak nie pozostaje żadnych wątpliwości co do śmierci, zmarłemu należy zamknąć oczy i podwiązać podbródek, ponieważ mówi się o tym w Sunnie".

Gdy śmierć człowieka stała się już niewątpliwa, gdy stwierdzają ją lekarze i specjaliści, czyli ludzie, którzy mają w tym doświadczenie i potrafią rozróżnić, czy człowiek umarł, czy nie, wtedy trzeba zrobić to, o czym mówi tu autor:

— podwiązuje się dolną szczękę człowieka, aby jego usta były zamknięte;

— i zamyka się oczy.

Trzeba zamknąć oczy, ponieważ gdy dusza wychodzi i opuszcza ciało, wzrok podąża za duszą, która się unosi i wychodzi, dlatego oczy się przewracają i pozostają otwarte. Dlatego Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

إِذَا حَضَرْتُمْ مَوْتَاكُمْ فَأَغْمِضُوا الْبَصَرَ فَإِنَّ الْبَصَرَ يَتْبَعُ الرُّوحَ

„Gdy jesteście przy waszych zmarłych, zamykajcie im oczy, ponieważ wzrok podąża za duchem".

Ahmad (17176), Ibn Madżah (1455).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثَالِثًا: يَجِبُ تَغْسِيلُ الْمَيِّتِ الْمُسْلِمِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ شَهِيدًا مَاتَ فِي الْمَعْرَكَةِ فَإِنَّهُ لَا يُغَسَّلُ وَلَا يُصَلَّىٰ عَلَيْهِ، بَلْ يُدْفَنُ فِي ثِيَابِهِ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ لَمْ يُغَسِّلْ قَتْلَىٰ أُحُدٍ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ

„Trzecie: każdego zmarłego muzułmanina trzeba umyć, oprócz szahida, który poległ w bitwie. Nie należy go myć, i nie odprawia się nad nim modlitwy pogrzebowej. Przeciwnie, chowa się go tak, jak jest, w jego odzieży, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie umył ciał poległych w bitwie pod Uhud i nie odprawił nad nimi modlitwy pogrzebowej".

«الْمَيِّتِ الْمُسْلِمِ» „zmarły muzułmanin" — oznacza to, że niewierzącego człowieka się nie myje, nie ubiera w całun (kafan), nie odprawia się

nad nim modlitwy pogrzebowej («صَلَاةُ الْجَنَازَة»), i nie chowa się go na cmentarzu muzułmańskim. O kim tu mowa? Ablucja wykonywana jest wobec muzułmanina.

«شَهِيد» (szahid) — człowiek, który poległ na polu bitwy, takiego się nie myje i nie odprawia się nad nim modlitwy pogrzebowej (salat al-dżanaza). Nie chodzi tu o tych szahidów, których szariat zrównał ze statusem szahida (hukman), takich jak zmarli z powodu choroby brzucha czy utonięcia. Na ten rodzaj szahidów nie rozciąga się ta zasada, że się ich nie myje i że nie odprawia się nad nimi modlitwy pogrzebowej. Dotyczy to tylko szahidów, którzy polegli na polu bitwy. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) postąpił tak wobec szahidów, którzy zginęli w bitwie pod Uhud. Nie byli myci, i nie odprawiano nad nimi modlitwy pogrzebowej. Co się tyczy szahidów według statusu (hukm): ludzi, którzy zmarli z powodu choroby brzucha, w pożarze, utonęli i tak dalej, tak jak pozostałych muzułmanów, myje się ich (wykonuje się pełną ablucję (ghusl)) i odprawia się modlitwę pogrzebową (salat al-dżanaza).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

رَابِعًا: صِفَةُ غَسْلِ الْمَيِّتِ: أَنَّهُ تُسْتَرُ عَوْرَتُهُ

„Czwarte: opis mycia zmarłego:

— należy przykryć części ciała zmarłego, na które nie wolno patrzeć (aurat)".

Tu szejch przechodzi do opisu mycia zmarłego («تَغْسِيلُ الْمَيِّتِ»), czyli jak trzeba myć zmarłego. Istnieją zasady, jak myje się zmarłego, które każdy z nas powinien znać.

Po pierwsze, trzeba przykryć te części zmarłego, na które nie wolno patrzeć (aurat). Ogólnie podstawową zasadą jest to, że ze zmarłego człowieka zdejmuje się odzież przed myciem. A gdy zdejmuje się odzież, nie wolno patrzeć na aurat, lecz trzeba go od razu przykryć jakąś tkaniną. Uczeni mówią nawet, że lepiej i pożądane jest myć zmarłego nie w jaskrawym, lecz w jakimś słabym oświetleniu, aby w razie, gdy przypadkiem odsłoni się aurat, obecni nie mogli go dojrzeć.

Ponadto, przy myciu zmarłego nie powinny być obecne osoby postronne. Niestety, dziś ta norma jest naruszana przez wielu, czyli ktoś umarł, niektórzy z braci myją zmarłego, a tam tłoczy się wielu ludzi, wszyscy stoją i patrzą. Jest to niewłaściwe. Przy myciu zmarłego powinny być obecne tylko te osoby, które bezpośrednio uczestniczą w myciu, a osób postronnych nie powinno być. Ponieważ dotyczy to czci zmarłego, i nikt wcale nie chciałby, żeby po jego śmierci ktoś na niego patrzył, gdy będzie myty, ponieważ na ciele może być coś niełądnego.

Co więcej, człowiek, który myje zmarłego, w żadnym wypadku nie powinien opowiadać, że widział coś niełądnego, jak robi to dziś niekiedy — że u kogoś twarz była sina, albo na twarzy był grymas przerażenia, albo coś jeszcze. Człowiek powinien to niełądne ukryć.

Dalej powiedziano:

ثُمَّ يُرْفَعُ قَلِيلًا وَيُعْصَرُ بَطْنُهُ عَصْرًا رَفِيقًا، ثُمَّ يَلُفُّ الْغَاسِلُ عَلَىٰ يَدِهِ خِرْقَةً أَوْ نَحْوَهَا فَيُنَجِّيهِ بِهَا

— następnie trzeba lekko unieść ciało i ręką, delikatnie naciskając, przejechać w dół po brzuchu, aby wyszła zawartość jelit. Następnie myjący owija swoją rękę kawałkiem materiału lub czymś podobnym i podmywa zmarłego.

Co robi dalej człowiek, który myje zmarłego?

— najpierw przykrywa miejsca intymne (aurat) tego człowieka;
— następnie unosi go od strony głowy i delikatnie naciska, przesuwając w dół ręką od żołądka ku dołowi, aby wyszło to, co pozostało u człowieka w jego jelitach;
— nie wolno ani patrzeć, ani dotykać ręką narządu płciowego, dlatego dalej trzeba owinąć szmatkę na rękę i podmyć narządy płciowe zmarłego oraz te miejsca, z których wyszły nieczystości (nadżasa), musi tu być ta gęsta zasłona, aby człowiek nie mógł czegoś namacać.

Dalej powiedziano:

ثُمَّ يُوَضِّئُهُ وُضُوءَ الصَّلَاةِ

— potem zmarłemu myje się te części ciała, które myje się przy ablucji do modlitwy.

Następnie dla zmarłego trzeba wykonać małą ablucję (wudu) tak, jak zostało to przekazane od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Jest to wariant mycia zmarłego, który przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

— najpierw przykrywa się miejsca intymne (aurat);
— podmywanie zmarłego;
— potem wykonuje się małą ablucję (wudu);
— mycie jego głowy;
— mycie ciała najpierw z prawej strony, potem z lewej.

A więc, po podmyciu wykonuje się dla niego ablucję (wudu), czyli myje się te części ciała, które myje się i przeciera przy ablucji (wudu).

Dalej powiedziano:

ثُمَّ يَغْسِلُ رَأْسَهُ وَلِحْيَتَهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ أَوْ نَحْوِهِ

— następnie myje mu się głowę i brodę wodą z dodatkiem wywaru z liści drzewa lotosu lub innych substancji o podobnej właściwości.

Po wykonaniu małej ablucji (wudu) dla zmarłego, trzeba zacząć mycie jego ciała od jego głowy i brody. Trzeba umyć włosy i głowę człowieka, jego brodę, przy czym pożądane jest dodać do wody sidr (listki drzewa lotosu). Ktoś zapewne widział te listki, które tworzą pianę, gdy się je gotuje, dlatego ta woda z pianą lotosu

lepiej oczyszcza ciało zmarłego. Jeśli nie ma lotosu, można użyć innych substancji, które się pienią: mydła, szamponu i tak dalej.

Dalej powiedziano:

ثُمَّ يَغْسِلُ شِقَّهُ الْأَيْمَنَ، ثُمَّ الْأَيْسَرَ، ثُمَّ يَغْسِلُهُ كَذَلِكَ مَرَّةً ثَانِيَةً وَثَالِثَةً، يُمِرُّ فِي كُلِّ مَرَّةٍ يَدَهُ عَلَىٰ بَطْنِهِ، فَإِنْ خَرَجَ مِنْهُ شَيْءٌ غَسَلَهُ، وَسَدَّ الْمَحَلَّ بِقُطْنٍ أَوْ نَحْوِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَمْسِكْ فَبِطِينٍ حُرٍّ، أَوْ بِوَسَائِلِ الطِّبِّ الْحَدِيثَةِ، كَاللَّزْقِ وَنَحْوِهِ

— po tym myje się prawą połowę (ciała), następnie lewą. W ten sam sposób myje się drugi i trzeci raz. Za każdym razem trzeba naciskać na brzuch i jeśli przy tym z jelit wydzieli się cokolwiek, trzeba to zmyć. Jeśli wydzielanie kontynuuje się i po tym, trzeba przykryć odbyt watą lub czymś podobnym, a jeśli wata nie pomaga zapobiec tym wydzielinom, trzeba przykryć czystą gliną lub czymś ze współczesnych środków medycznych, takich jak plaster i temu podobne.

A więc, po umyciu głowy zmarłego zaczyna się mycie jego ciała. Najpierw myje się prawą połowę, potem lewą połowę. W ten sam sposób pożądane jest umyć ciało drugi i trzeci raz. Wystarczy raz, lecz drugi i trzeci raz jest lepiej, przy czym za każdym razem, myjąc, naciskamy na brzuch, i jeśli u człowieka coś się wydziela z jelit, trzeba to zmyć, i trzeba podmywać. I oczywiście zrozumiałe jest, że jeśli coś wychodzi z dwóch dróg, narusza to ablucję (wudu). Zatem jeśli coś się wydziela, trzeba na nowo odnowić ablucję (wudu) dla zmarłego.

Co robić, jeśli wydzieliny z dwóch dróg trwają nadal?

Jak mówią uczeni (‘ulama), wtedy trzeba przykryć odbyt czymś w rodzaju pieluchy lub czymś z waty, aby nic się nie wydzielało. Lecz jeśli wata nie pomaga, trzeba zapobiec wydzielaniu tej nieczystości (nadżasa). Dawniej używano do tego czystej gliny (at-tin al-hur), dziś zaś można użyć różnych przyrządów medycznych: plastra lub czegoś podobnego.

Dalej powiedziano:

وَيُعِيدُ وُضُوءَهُ، وَإِنْ لَمْ يُنَقَّ بِثَلَاثٍ زَيَّدَ إِلَىٰ خَمْسٍ، أَوْ إِلَىٰ سَبْعٍ

— w przypadku gdy z jelit były wydzieliny, trzeba wykonać małą ablucję. Jeśli ciało nie stanie się czyste po trzech myciach, zwiększamy liczbę mycia, trzeba umyć je pięć lub siedem razy.

Jeśli nie wystarczą trzy mycia, trzeba zwiększyć ich liczbę. Załóżmy, że trzeba było umyć go czwarty raz, ponieważ ciało się nie oczyściło i coś z brudu pozostało, wtedy trzeba doprowadzić do pięciu razy. Czyli liczba mycia powinna być nieparzysta — to Sunna. Jeśli, załóżmy, potrzebny był szósty raz, znaczy trzeba doprowadzić do siódmego razu. Dlatego szejch mówi, że trzeba umyć go pięć lub siedem razy.

Dalej powiedziano:

ثُمَّ يُنَشِّفُهُ بِثَوْبٍ، وَيَجْعَلُ الطِّيبَ فِي مَغَابِنِهِ (الْإِبْطَيْنِ وَبَوَاطِنِ الْأَفْخَاذِ)، وَمَوَاضِعِ سُجُودِهِ، وَإِنْ طَيَّبَهُ كُلَّهُ كَانَ حَسَنًا

— (po myciu) ciało zmarłego wyciera się materiałem i namaszcza się wonnościami trudno dostępne miejsca (pachy, wewnętrzne powierzchnie ud), a także te części ciała, które dotykają ziemi podczas wykonywania pokłonu. Jeśli zaś namaszczone zostanie całe ciało, jest to lepiej.

Skończywszy mycie zmarłego, ciało wyciera się ręcznikiem lub materiałem, po czym namaszcza się wonnościami. Pożądane jest, by wonnościami namaszczać przede wszystkim trudno dostępne miejsca, gdzie zwykle u żywych ludzi obfite jest pocenie się: pachy, wewnętrzną powierzchnię ud. Pożądane jest też nanieść wonności na te miejsca, którymi człowiek dotyka ziemi podczas pokłonu (sudżud): to czoło, nos, dłonie, kolana, stopy. Jeśli namaścić wonnościami całe ciało człowieka, jest to jeszcze lepiej.

Dalej powiedziano:

وَيُجَمَّرُ أَكْفَانَهُ بِالْبَخُورِ

— następnie okadza się całun (kafan) dymem kadzidła.

Po tym przechodzimy już do całunu (kafan), trzeba go potrzymać nad dymem kadzidła. Jak wiadomo, gdy coś z wonności trzyma się nad czymś gorącym, zaczyna z tego wychodzić dym, dlatego potrzymanie kafanu nad tym i okadzenie go w ten sposób tymi wonnościami jest pożądane.

Dalej powiedziano:

وَإِنْ كَانَ شَارِبُهُ أَوْ أَظْفَارُهُ طَوِيلَةً أَخَذَ مِنْهَا، وَإِنْ تَرَكَ ذَلِكَ فَلَا حَرَجَ

— zmarłemu przycina się też wąsy i paznokcie, jeśli są długie, jednak pominięcie tej czynności nie jest naganne.

Pożądane jest, jeśli zmarły ma tak długie wąsy, że narusza to już normy szariatu, albo bardzo długie paznokcie, wtedy pożądane jest je przyciąć, lecz jeśli człowiek, który go myje, tego nie zrobi, nie ma w tym grzechu, nie ma problemu.

Dalej powiedziano:

وَلَا يُسَرَّحُ شَعْرُهُ، وَلَا يُحْلَقُ عَانَتُهُ، وَلَا يُخْتَنُ؛ لِعَدَمِ الدَّلِيلِ عَلَىٰ ذَلِكَ

— zmarłemu nie należy czesać włosów, golić owłosienia łonowego ani wykonywać obrzezania, ponieważ nie ma na to żadnych dowodów religijnych.

Rozpowszechniony błąd, gdy zmarłemu zaczyna się czesać włosy. Nie trzeba tego robić. Wszystko, z czym umarł, powinno przy nim pozostać. Nie trzeba czesać jego włosów i przy tym ich wyrywać. Nie trzeba też golić mu owłosienia łonowego, jak mówią o tym niektórzy. Co więcej, jak można ogolić owłosienie łonowe, nie widząc miejsc intymnych człowieka (aurat). Niektórzy mówią, że trzeba dokonać obrzezania człowieka, jeśli za życia nie zostało wykonane — to też błąd. Nie ma na to żadnych dowodów religijnych.

Dalej powiedziano:

وَالْمَرْأَةُ يُضْفَرُ شَعْرُهَا ثَلَاثَةَ قُرُونٍ، وَيُسْدَلُ مِنْ وَرَائِهَا

Zmarłej kobiecie należy zapleść włosy w trzy warkocze i ułożyć je za jej plecami.

Jest to Sunna, tak Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nakazał kobietom postąpić z jego córką, gdy zmarła. W ten sposób zakończyliśmy omawianie kwestii mycia (ghusl) zmarłego.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

خَامِسًا: تَكْفِينُ الْمَيِّتِ: الْأَفْضَلُ أَنْ يُكَفَّنَ الرَّجُلُ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بِيضٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ، كَمَا فُعِلَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ، يُدْرَجُ فِيهَا إِدْرَاجًا

„Piąte: ubieranie zmarłego w całun. Mężczyznę zaleca się ubierać w trzy białe przykrycia, nie używając ani koszuli, ani turbanu, ponieważ właśnie tak ubrano ciało Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)".

Nie jest to obowiązkowe (wadżib) ani warunek, lecz lepiej, jeśli całun (kafan) będzie białego koloru. Jest to najlepsze odzienie dla żywych i zmarłych, jak powiedziano w hadisie. Zgodnie z Sunną powinny to być trzy białe przykrycia (kawałki materiału), właśnie w taki sposób Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) był ubrany w trzy kawałki materiału. Nie założono na niego ani koszuli, ani turbanu, dlatego jest to najlepszy, słuszny i zgodny z Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wariant: trzy kawałki materiału (płótna).

Lecz jeśli jest tylko jedno przykrycie, a nie ma trzech, nie oznacza to, że nie można pochować człowieka. Jedno też wystarczy, czyli z punktu widzenia szariatu ubranie w całun jest uznawane za ważne i słuszne. Lecz lepiej, jeśli będą trzy.

«لِفَافَةٌ» (lifafa) [przykrycie] — chodzi o kawałek materiału, który nie jest skrojony na miarę ciała.

Jak trzeba ubierać ciało zmarłego w całun?

«تَكْفِينُ» (takfin) [owijanie zmarłego w całun]: kładzie się trzy całuny jeden na drugim, układa się zmarłego, potem zaczyna się jego owijanie. Najpierw zakrywa się jego prawą stronę, potem lewą — zamknięto górny całun. Potem drugim całunem, który jest pod spodem, owija się prawą stronę, lewą stronę, w ten sposób owija się całunem całe ciało. Potem tak samo robi się z dolnym całunem, który na końcu okazuje się na wierzchu wszystkich pozostałych. Aby całun się nie rozwiązał, gdy będą go przenosić, ciało w kilku miejscach przewiązuje się tak, by się nie rozwiązało. To jeden wariant.

Niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że owijanie («تَدْرِيج» (tadridż)) robi się inaczej, bierze się zmarłego, bierze się całun (kafan) i zaczyna owijać, jak bandażem — dwa, trzy razy. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wie najlepiej, oba te warianty są słuszne.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَإِنْ كُفِّنَ فِي قَمِيصٍ وَإِزَارٍ وَلِفَافَةٍ فَلَا بَأْسَ

Nie jest też naganne ubranie zmarłego w koszulę, izar i przykrycie.

Na przykład, jeśli dla człowieka nie ma nic oprócz jednego przykrycia, można go ubrać w specjalną koszulę, izar — to, co owija się wokół bioder, a potem zawinie się go w jedno przykrycie, które jest. Jest to również dopuszczalne. Lecz najlepszy wariant to ten, o którym powiedziano na początku, czyli trzy kawałki materiału.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَالْمَرْأَةُ تُكَفَّنُ فِي خَمْسَةِ أَثْوَابٍ: دِرْعٍ، وَخِمَارٍ، وَإِزَارٍ، وَلِفَافَتَيْنِ

Przy owijaniu w całun kobiety należy skorzystać z pięciu odzień: szerokiej koszuli lub sukni («دِرْعٌ»), przykrycia na głowę («خِمَارٌ» (chimar)), przykrycia na dolną część ciała («إِزَارٌ» (izar)) i dwóch kawałków materiału.

Niektórzy uczeni mówią, że dla kobiet pożądany jest taki wariant, czyli pięć odzień, ponieważ kobieta wymaga szczególnego przykrycia, w odróżnieniu od mężczyzn. Pięć odzień:

«دِرْعٌ» (dir‘) — szeroka koszula, jak suknia, którą specjalnie się dla niej przygotowuje;
«خِمَارٌ» (chimar) — przykrycie na głowę;
«إِزَارٌ» (izar) — przykrycie, które owija się wokół bioder;

A potem już owija się ją w dwa kawałki materiału.

Ten wariant jest dopuszczalny i nikt o tym wariancie nie powie, że nie macie prawa tak chować, że taki pochówek i takie ubranie w całun (takfin) jest nieważne. Lecz najlepszy wariant zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn to ten, o którym powiedziano wyżej, ponieważ jest to to, co przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيُكَفَّنُ الصَّبِيُّ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ إِلَىٰ ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ، وَتُكَفَّنُ الصَّغِيرَةُ فِي قَمِيصٍ وَلِفَافَتَيْنِ

Chłopca, który nie osiągnął pełnoletności, owija się w jedno, dwa lub trzy przykrycia. Dziewczynkę, która nie osiągnęła pełnoletności, owija się w koszulę i dwa przykrycia.

W odróżnieniu od pełnoletniej kobiety, nie ma przykrycia na głowę (chimar) i nie ma przykrycia wokół bioder (izar), po prostu koszula i dwa przykrycia. Lecz jeszcze raz zaznaczmy, że najlepszy wariant to ten, o którym powiedziano wyżej, czyli trzy białe kawałki materiału, trzy całuny.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَالْوَاجِبُ فِي حَقِّ الْجَمِيعِ ثَوْبٌ وَاحِدٌ يَسْتُرُ جَمِيعَ الْمَيِّتِ

Minimalnym i obowiązkowym dla każdego zmarłego jest owinięcie jego ciała w jedno przykrycie, które zakrywa całe jego ciało.

Trzy przykrycia to pożądane i dobre, lecz minimum i obowiązkowe (wadżib) to jedno przykrycie, które zakryje całe jego ciało.

Szczególnie pożądane jest dla kobiet, by było więcej niż jedno, ponieważ, jak wiadomo, ukrywanie ciała kobiet to bardziej rygorystyczne wymaganie w islamie.

Lecz jednocześnie trzeba tu powiedzieć, że przy przygotowywaniu całunu (kafan) nie wolno wpadać też w drugą skrajność — rozrzutność. Powiedzieliśmy, że dobrze jest, gdy nie jedno przykrycie, lecz trzy — to dobrze. Lecz rozrzutności w kwestii całunu (kafan) też nie wolno, jak robią niektórzy — kupują jakieś „specjalne" całuny za bajeczne pieniądze, dopuszczając się rozrzutności (israf) — to również jest niedopuszczalne.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi o człowieku, który zmarł w stanie ihramu:

لَكِنْ إِذَا كَانَ الْمَيِّتُ مُحْرِمًا فَإِنَّهُ يُغَسَّلُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَيُكَفَّنُ فِي إِزَارِهِ وَرِدَائِهِ أَوْ فِي غَيْرِهِمَا، وَلَا يُغَطَّىٰ رَأْسُهُ وَلَا وَجْهُهُ، وَلَا يُطَيَّبُ؛ لِأَنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا، كَمَا صَحَّ بِذَلِكَ الْحَدِيثُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ

Wyjątkiem jest człowiek, który zmarł w stanie ihramu. Człowieka, który zmarł w stanie ihramu, myje się wodą z dodatkiem piany lotosu, owija się w jego własną strojoną odzież rytualną (izar i rida) lub w tę odzież, w której był w chwili śmierci. Nie przykrywa mu się głowy ani twarzy, jego ciała nie namaszcza się wonnościami, ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wskrzesi go w Dniu Zmartwychwstania wypowiadającego talbijję. Jak przekazuje o tym wiarygodny hadis, przekazany od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Jeśli człowiek zmarł w stanie ihramu, oznacza to, że zabronione jest mu wszystko to, co zabronione jest człowiekowi w stanie ihramu (muhrim), ponieważ w Dniu Sądu powstanie w takim stanie, w jakim zmarł. Powstanie, wypowiadając słowa „Labbajk Allahumma labbajk" [„O Allahu, odpowiedziałem na Twoje wezwanie, o Allahu, odpowiedziałem na Twoje wezwanie!"]. Dlatego człowieka, który zmarł w ihramie, myje się wodą, nie tak jak w przypadku szahida. Myje się go, dodaje się do wody pianę lotosu, a owija się nie w całun (kafan), lecz w tę odzież, w której zmarł. Pielgrzym zazwyczaj ma przykrycie, którym owinięta jest dolna część ciała («إِزَارٌ» (izar)), oraz przykrycie narzucone na górną część ciała, na ramiona («رِدَاءٌ» (rida)). Człowiekowi w stanie ihramu, jeśli jest to mężczyzna, NIE wolno przykrywać głowy ani zakrywać twarzy. Nie wolno go też namaszczać wonnościami. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wskrzesi go w Dniu Sądu, wypowiadającego talbijję.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَإِنْ كَانَ الْمُحْرِمُ امْرَأَةً كُفِّنَتْ كَغَيْرِهَا، وَلَكِنْ لَا تُطَيَّبُ، وَلَا يُغَطَّى وَجْهُهَا بِنِقَابٍ، وَلَا يَدَاهَا بِقُفَّازَيْنِ، وَلَكِنْ يُغَطَّى وَجْهُهَا وَيَدَاهَا بِالْكَفَنِ الَّذِي كُفِّنَتْ فِيهِ؛ كَمَا تَقَدَّمَ فِي بَيَانِ صِفَةِ تَكْفِينِ الْمَرْأَةِ

Jeśli zaś umrze kobieta w stanie ihramu, owija się ją w zwykły sposób (tak samo jak pozostałe kobiety), lecz nie namaszcza się jej wonnościami. Nie zakłada się na jej twarz nikabu, a na ręce nie zakłada się rękawiczek. Jej twarz i ręce zakrywa się całunem, gdy owija się ją w niego w sposób opisany wyżej.

Jeśli umarła kobieta w stanie ihramu, jak się ją ubiera? Owija się ją w zwykły sposób, jak pozostałe kobiety, lecz nie namaszcza się jej wonnościami. Czy przykrywa się jej głowę? Tak, przykrywa się, ponieważ dla kobiet nie ma warunku nieprzykrywania głowy.

«نِقَاب» (nikab) — to specjalnie uszyta na twarz zasłona, jako przykrycie twarzy. Kobiecie w stanie ihramu nie wolno zakładać nikabu. Jeśli zaś pojawia się u niej konieczność przykrycia twarzy podczas ihramu, opuszcza niżej swoje przykrycie, które jest z góry. Kobiecie w stanie ihramu nie wolno zakładać rękawiczek, lecz jej twarz się przykrywa. Jej ręce przykrywa się, lecz przykrywa się całunem (kafanem). Jej twarz i ręce zakrywa się, gdy owija się ją w całun, tak samo jak zwykle owija się kobiety, w sposób, o którym powiedziano wcześniej.

Dlatego szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) wymienia tych ludzi, którzy mają największe prawo do tych rzeczy, i mówi:

سَادِسًا: أَحَقُّ النَّاسِ بِغَسْلِهِ وَ الصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَ دَفْنِهِ: وَصِيُّهُ فِي ذَلِكَ، ثُمَّ الْأَبُ، ثُمَّ الْجَدُّ، ثُمَّ الْأَقْرَبُ فَالْأَقْرَبُ مِنَ الْعَصَبَاتِ فِي حَقِّ الرَّجُلِ

„Szóste: pierwszeństwo prawa do umycia zmarłego mężczyzny, przeprowadzenia modlitwy pogrzebowej jako imam i jego pochówku ma ten, komu on to zlecił w testamencie. Po nim to prawo przechodzi na ojca zmarłego, następnie na dziadka ze strony ojca, następnie na innych najbliższych krewnych ze strony męskiej, w zależności od bliskości ich pokrewieństwa”.

W szóstym punkcie szejch mówi o tym, kto ma pierwszeństwo prawa do umycia zmarłego, odprawienia modlitwy, prowadzenia modlitwy jako imam za tego zmarłego i opuszczenia go do grobu. I mówi, że największe pierwszeństwo ma do tego człowiek, któremu zlecił to zmarły — by go umyć, odprawić za niego modlitwę i opuścić go do grobu. Lecz oczywiście pod warunkiem, że ten, komu to zlecił, potrafi to robić i ma w tym doświadczenie, jak myć zmarłego. Jeśli zaś nie wie, jak to zrobi? Jeśli po nim nikomu nie zlecono, wtedy pierwszeństwo prawa przechodzi na krewnych ze strony męskiej.

«عَصَبَات» (‘asaba) — krewni ze strony męskiej. Pierwszy, kto ma prawo do mycia zmarłego:

— ojciec, po nim ojciec ojca i wyżej;
— po tym syn, syn syna;
— po tym rodzony brat, ten, który jest bratem po ojcu i po matce;
— następnie brat po ojcu, czyli matki różne, ale ojciec jeden; brat po matce nie wchodzi tutaj, ponieważ nie jest krewnym ze strony męskiej (‘asaba);
— po tym syn rodzonego brata, czyli bratanek;
— następnie syn brata po ojcu;
— po tym stryj (brat ojca) i tak dalej.

Oto kolejność prawa do mycia zmarłego, do odprawienia nad nim modlitwy i opuszczenia go do grobu.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَالْأَوْلَىٰ بِغَسْلِ الْمَرْأَةِ: وَصِيَّتُهَا، ثُمَّ الْأُمُّ، ثُمَّ الْجَدَّةُ، ثُمَّ الْأَقْرَبُ فَالْأَقْرَبُ مِنْ نِسَائِهَا

Co się tyczy mycia zmarłej kobiety, pierwszeństwo prawa do tego przysługuje tej, której zleciła to w testamencie. Jeśli zaś zmarła nie pozostawiła takiego zlecenia, przechodzi to na jej matkę, następnie na babkę, następnie na tę, która jest bliższa stopniem pokrewieństwa spośród kobiet.

Autor mówi, że w kwestii mycia kobiety pierwszeństwo prawa ma ten, komu ona to zleciła, znów, pod tym warunkiem, że potrafi to robić, ma w tym doświadczenie, wiedzę o tym, jak się to robi. Jeśli zaś nikomu nie zlecono, wtedy pierwszeństwo prawa przechodzi na jej bliskie krewne.

I tutaj nie powiedziano o modlitwie pogrzebowej ani o opuszczaniu do grobu, ponieważ tego nie robią kobiety, lecz mężczyźni. Dlatego tutaj nie powiedziano o tym, a powiedziano tylko o myciu zmarłej (ghusl). Robi to ten, komu zlecono, a potem takie krewne jak:

— matka;
— babka;
— córka;
— córka syna;
— potem rodzona siostra po ojcu i po matce.

I tak dalej, czyli ta, która jest bliższa stopniem pokrewieństwa spośród kobiet.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَلِلزَّوْجَيْنِ أَنْ يَغْسِلَ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ؛ لِأَنَّ الصِّدِّيقَ غَسَّلَتْهُ زَوْجَتُهُ، وَلِأَنَّ عَلِيًّا غَسَّلَ زَوْجَتَهُ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا

[Ponadto] małżonkowie mają prawo myć się nawzajem, ponieważ Abu Bakra umyła jego żona, a ‘Ali umył ciało swojej żony Fatimy (niech Allah będzie z niej zadowolony) [córki Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)].

Małżonkowie mają prawo umyć się nawzajem, a nie tak, jak mówią niektórzy, że gdy tylko umrze jedno z małżonków, ich nikah staje się odpowiednio nieważny, i stają się sobie obcy i nie mają prawa patrzeć na aurat drugiej strony i tak dalej. Mąż może umyć żonę, i Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział o tym ‘Aiszy, że jeśli umrzesz, ja cię umyję.

18.2 Opis modlitwy pogrzebowej i pochówku

Jak odprawia się modlitwę pogrzebową («صَلَاةُ الْجَنَازَةِ» (salat al-dżanaza))?

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

سَابِعًا: صِفَةُ الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ: يُكَبِّرُ أَرْبَعًا

„Siódme: opis odprawiania modlitwy pogrzebowej: składa się ona z czterech takbirów (wypowiedzenia słów «Allahu Akbar»)”.

Takbir to wypowiedzenie słów „Allahu Akbar”, a nie podnoszenie rąk, jak myślą niektórzy. Cztery takbiry to modlitwa pogrzebowa. Każdy takbir w modlitwie pogrzebowej zajmuje takie samo miejsce, jak rak‘aty zajmują w zwykłych modlitwach, czyli w zwykłej modlitwie — rak‘aty, w pogrzebowej — takbiry. Tak jak bez rak‘atów i filarów (rukn) modlitwa nie może być ważna, tak samo bez chociaż jednego takbiru modlitwa pogrzebowa będzie nieważna.

Jeśli człowiek wykonał trzy rak‘aty modlitwy zuhr zamiast czterech, jego modlitwa jest nieważna. To samo dotyczy modlitwy pogrzebowej (salat al-dżanaza). Jeśli imam w modlitwie pogrzebowej wykonał trzy takbiry, ci, którzy podążają za imamem (ma’mumowie) powinni tasbihem (wypowiedzeniem słów „subhana-Llah”) dać mu do zrozumienia, że nie dokończył modlitwy. Jeśli imam dał salam po trzecim takbirze, trzeba mu podpowiedzieć, że nie wykonał czwartego takbiru. Jeśli on, usłyszawszy tasbih, i tak postanowił ograniczyć się do trzech takbirów i nie zamierza wykonać czwartego, modlący się nie musi dawać salamu razem z nim, lecz musi wykonać czwarty takbir i dopiero potem dać salam.

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيَقْرَأُ بَعْدَ الْأُولَىٰ: الْفَاتِحَةَ

„Po pierwszym takbirze czyta się surę «al-Fatiha»”.

Niektórzy uczeni (‘ulama) mówią, że czyta się du‘a al-istiftah (prośbę otwierającą modlitwę):

سُبْحَانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اِسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

/Subhanaka-Llahumma wa bi-hamdika, wa tabaraka-smuka, wa ta‘ala dżadduka, wa la ilaha ghajruka/

„Chwała Tobie, o Allahu, i cześć Tobie, błogosławione jest Twoje imię, ponad wszystko jest Twoja wielkość i nie ma bóstwa godnego czci oprócz Ciebie”.

Muslim (399).

Lecz NIE PRZEKAZANO nic o tym ani w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), ani od towarzyszy (sahaba). Przeciwnie, przekazano od towarzyszy (sahaba), że po pierwszym takbirze czytali surę „al-Fatiha”, bez której nie ma modlitwy, a nie du‘a al-istiftah.

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَإِنْ قَرَأَ مَعَهَا سُورَةً قَصِيرَةً أَوْ آيَةً أَوْ آيَتَيْنِ فَحَسَنٌ، لِلْحَدِيثِ الصَّحِيحِ الْوَارِدِ فِي ذَلِكَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا

„Dobrze będzie też, jeśli przeczyta się po niej jeszcze jakąś krótką surę lub jeden, dwa ajaty, jak wskazuje na to wiarygodny hadis, przekazany przez Ibn ‘Abbasa (niech Allah będzie z nich obu zadowolony)”.

Przekazano od Ibn ‘Abbasa (niech Allah będzie z nich obu zadowolony), że dobrze będzie, jeśli po „al-Fatisze” człowiek przeczyta krótką surę, jeden-dwa ajaty. Zwłaszcza jeśli imam robi długą przerwę po pierwszym takbirze, a ty już przeczytałeś „al-Fatihę”, a imam wciąż nie wykonuje drugiego takbiru, wtedy czytaj krótką surę lub ajaty.

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثُمَّ يُكَبِّرُ الثَّانِيَةَ وَيُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ﷺ كَصَلَاتِهِ فِي التَّشَهُّدِ

„Następnie wykonuje się drugi takbir, po którym czyta się modlitwę o błogosławieństwo dla Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Podobne czyta się też podczas taszahhudu”.

Po drugim takbirze czyta się prośby za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jak w modlitwie w taszahhudzie.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

/Allahumma salli ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammadin, kama sallajta ‘ala Ibrahim wa ‘ala ali Ibrahim, innaka Hamidun Madżid. Allahumma barik ‘ala Muhammadin wa ‘ala ali Muhammadin, kama barakta ‘ala Ibrahim wa ‘ala ali Ibrahim, innaka Hamidun Madżid/

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثُمَّ يُكَبِّرُ الثَّالِثَةَ، وَيَقُولُ

„Następnie wykonuje się trzeci takbir, po którym wypowiada się słowa (prośba (du'a) za zmarłego)".

Lepiej czytać te prośby (du'a), które przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Zdumiewające jest, gdy wielu wierzących nie uczy się próśb (du'a) za zmarłego, skoro modlitwa pogrzebowa (salat al-dżanaza) to coś, czego wykonania i tak nie unikniesz. A gdy sam umrzesz, czy nie chcesz, by człowiek odprawił za ciebie du'a zgodnie z Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)?

Przecież prośby (du'a) Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim):

— są najlepsze;
— nieomylne, wolne od błędów;
— zesłane od Allaha;
— obszerne, wielkie treścią;
— proszą dla człowieka właśnie o to, czego mu potrzeba. Jest to lepsze niż gdy ktoś wstanie i zacznie sam od siebie coś mówić, dlatego warto się nauczyć tych du'a.

I szejch przytacza tu niektóre prośby (du'a), pierwsza z nich:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَ مَيِّتِنَا، وَ شَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا، وَ صَغِيرِنَا وَ كَبِيرِنَا، وَ ذَكَرِنَا وَ أُنْثَانَا، اللهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَ مَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللهُمَّ

لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ لَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ

/Allahumma-ghfir li hajjina wa majjitina, wa szahidina wa gha'ibina, wa saghirina wa kabirina, wa dhakarina wa unsana. Allahumma man ahjajtahu minna fa-ahjihi 'ala-l-islam, wa man tawaffajtahu minna fa-tawaffahu 'ala-l-iman. Allahumma la tahrimna adżrahu wa la tudillana ba'dahu/

„O Allahu, przebacz naszym żywym i naszym zmarłym, obecnym i nieobecnym, młodym i starym, mężczyznom i kobietom. O Allahu, spraw, by ci z nas, którym dajesz życie, żyli zgodnie z przepisami islamu, a tych z nas, których zabierasz do siebie, zabierz w wierze. O Allahu, nie pozbawiaj nas nagrody za niego i nie sprowadź nas z drogi po nim".

Abu Dawud (3201), at-Tirmidhi (1024), an-Nasa'i (10919), Ibn Madżah (1498) i Ahmad (8809).

Zwróćcie uwagę na tę pierwszą du'a, bardzo pasuje ona do sytuacji, gdy modlitwę odprawia się od razu za kilku różnych zmarłych. Zwłaszcza gdy przebywacie w Medynie czy w Mekce i informują was, że teraz będzie modlitwa od razu za kilku zmarłych, wśród których są dzieci, kobiety i mężczyźni. Otóż ta du'a obejmuje wszystkie kategorie ludzi:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَ مَيِّتِنَا، وَ شَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا، وَ صَغِيرِنَا وَ كَبِيرِنَا، وَ ذَكَرِنَا وَ أُنْثَانَا

„O Allahu, przebacz naszym żywym i zmarłym, obecnym i nieobecnym, młodym i starym, mężczyznom i kobietom".

Jeśli zmarło dziecko, nie przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) specjalnej du'a, którą czyta się przy odprawianiu modlitwy za dziecko. Czytaj tę du'a, w której wymienieni są wszyscy muzułmanie: i żywi, i zmarli.

Dalej szejch przytacza drugą du'a:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ، وَالثَّلْجِ، وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ

/Allahumma-ghfir lahu wa-rhamhu wa 'afihi wa'fu 'anhu wa akrim nuzulahu wa wassi' mudchalahu wa-ghsilhu bil-ma'i was-salłdżi wal-barad, wa nakkihi min al-chataja kama nakkajta-th-thauba-l-abjada min ad-danasi wa abdilhu daran chajran min darihi, wa zaudżan chajran min zaudżihi, wa ahlan chajran min ahlihi, wa adchilhu dżannata, wa a'idhhu min 'adhab il-kabri wa 'adhab in-nari/

„O Allahu, wybacz mu i zmiłuj się nad nim, i uwolnij go od wszystkiego złego, i przyjmij go dobrze, i uczyń jego grób przestronnym, i obmyj go wodą, śniegiem i gradem, i oczyść go z przewinień, tak jak oczyszczasz białą odzież z brudu, i daj mu w zamian dom lepszy od jego domu, i rodzinę lepszą od jego rodziny, i żonę lepszą od jego żony, i wprowadź go do Raju, i ochroń go przed męką grobu, i przed mękami Ognia. Uczyń jego grób przestronnym i oświetl go dla niego. O Allahu, nie pozbawiaj nas nagrody za niego i nie sprowadź nas z drogi po nim".

Muslim (963).

W zasadzie tutaj możecie postawić kropkę, jest to to, co przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w tym hadisie.

Szejch dodał jeszcze coś z innego hadisu:

وَ افْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَ نَوِّرْ لَهُ فِيهِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ لَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ

/Wa-fsah lahu fi kabrihi, wa nauwir lahu fihi. Allahumma la tahrimna adżrahu wa la tudillana ba'dahu/

„Poszerz mu jego grób i oświetl mu w jego grobie. O Allahu, nie pozbawiaj nas nagrody za niego, i nie pozwól nam zbłądzić po nim".

Jest to du'a za zmarłego, po trzecim takbirze.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثُمَّ يُكَبِّرُ الرَّابِعَةَ

„Następnie czyta się czwarty takbir".

Po czwartym takbirze, jeśli imam chce, może również odmówić du'a za zmarłego.

Co więcej, cztery takbiry są obowiązkowym minimum i filarami (rukn) modlitwy. Jeśli imam doda piąty takbir, aż do dziewięciu

takbirów, jest to również przekazane w Sunnie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Gdy zmarł szejch al-Albani, w modlitwie za niego wypowiedziano dziewięć takbirów. I wtedy szejch Ibn ‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) powiedział o nim, że ten człowiek żył zgodnie z Sunną, i gdy zmarł, chowano go też zgodnie z Sunną. Czyli ożywiał Sunnę za życia i po śmierci.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيُسَلِّمُ تَسْلِيمَةً وَاحِدَةً عَنْ يَمِينِهِ

„Po tym wypowiada się pozdrowienie w prawą stronę”.

W rzeczywistości są dwa warianty:

— można odwrócić się tylko w jedną, prawą stronę i powiedzieć: „Assalamu ‘alajkum wa Rahmatu-Llahi”;
— można w obie strony: i w prawo, i w lewo. Szejch Ibn ‘Usajmin (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi: „Jeśli imam dał salam tylko w jedną stronę, a podążający za imamem (ma’mum) zrobił i w prawą, i w lewą, jest to również dopuszczalne”. A więc, zgodnie z Sunną, dozwolony jest zarówno jeden, jak i dwa salamy.

Pytanie: czy podnosić ręce przy takbirach? Przy istnieniu różnicy zdań co do drugiego, trzeciego, czwartego takbiru (Allah wie najlepiej), bardziej słuszne i pożądane jest podnoszenie rąk przy takbirach. Choć, jak powiedzieliśmy, istnieją różnice zdań i istnieją dowody obu stron w tej kwestii. Przekazano od Ibn ‘Umara (niech Allah będzie z niego zadowolony), że podnosił ręce przy

wszystkich czterech takbirach. Lecz jeśli ktoś nie podnosi rąk przy takbirach, też nie ma nic strasznego, ponieważ za tą opinią stoją również bardzo mocne i poważne dowody.

Przy wypowiadaniu prośby należy uwzględniać, za kogo się ją wypowiada, dlatego dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَإِذَا كَانَ الْمَيِّتُ امْرَأَةً يُقَالُ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا»

وَإِذَا كَانَتِ الْجَنَائِزُ اثْنَتَيْنِ يُقَالُ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمَا»

وَإِذَا كَانَتِ الْجَنَائِزُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ قَالَ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمْ»

„Jeśli jest to kobieta, w prośbie trzeba mówić «Allahumma-ghfir laha» (O Allahu, wybacz jej).

Jeśli modlitwa odprawiana jest nad dwiema osobami, należy mówić «Allahumma-ghfir lahuma» (O Allahu, wybacz im obu).

A jeśli zmarłych jest więcej niż dwóch, mówi się «Allahumma-ghfir lahum» (O Allahu, wybacz im)".

Wszystko bardzo proste:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ» („Allahumma-ghfir lahu wa-rhamhu wa ‘afihi wa‘fu ‘anhu") — jest to, jeśli zmarły jeden mężczyzna. Nie ma też problemu mówić tak dla kobiety, lecz szejch mówi, że lepiej, jeśli powiedzieć «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا» („Allahumma-ghfir laha"),

zamiast «هُ» (hu) mówi się «هَا» (ha). Jeśli jednocześnie nad dwoma zmarłymi odprawia się modlitwę pogrzebową, zamiast «هُ» (hu) mówi się «هُمَا» (huma). Jeśli zmarłych jest wielu, wtedy zamiast «هُ» (hu) mówi się «هُم» (hum).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

أَمَّا إِذَا كَانَ فَرَطًا (الطِّفْلُ الْمُتَوَفَّىٰ) فَيُقَالُ بَدَلَ الدُّعَاءِ لَهُ بِالْمَغْفِرَةِ

„Jeśli zaś modlitwa odprawiana jest nad dzieckiem, które nie osiągnęło pełnoletności, zamiast prośby o przebaczenie, trzeba wypowiedzieć następującą prośbę:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطاً وَذُخْراً لِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعاً مُجَاباً، اللهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا، وَأَعْظِمَ بِهِ أُجُورَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ سَلَفِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ

/Allahumma-dż‘alhu farata wa dhuchran li-walidajhi, wa szafi‘an mudżaban. Allahumma sakkil bihi mawazinahuma, wa a‘zima bihi udżurahuma, wa alhikhu bi-salihi salafi-l-mu’minin, wa-dż‘alhu fi kafalati Ibrahima ‘alajhi-s-salatu was-salam, wa kihi bi-rahmatika ‘adhaba-l-dżahim/

„O Allahu, spraw, by wyprzedził w Raju swoich rodziców i stał się dla nich nagrodą przygotowaną z góry [orędownikiem, którego prośba zostanie przyjęta]. O Allahu, uczyń ciężką dzięki niemu [dziecku] ich wagę i zwiększ dzięki niemu ich nagrodę [rodziców], i przyłącz go do prawych wierzących, i umieść go pod opieką

Ibrahima (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Uchroń go Swoim miłosierdziem przed karą Ognia”.

Ta du‘a nie jest przekazana od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Niektórzy z poprzedników (salaf) zwracali się do Allaha z takimi du‘a, gdy modlili się za dziecko. Lecz jak powiedziano wyżej, jeśli wyuczyć się pierwszej du‘a spośród tych, które przytoczył szejch, obejmuje ona i dorosłych, i dzieci.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَالسُّنَّةُ أَنْ يَقِفَ الْإِمَامُ حِذَاءَ رَأْسِ الرَّجُلِ، وَوَسَطَ الْمَرْأَةِ، وَأَنْ يَكُونَ الرَّجُلُ مِمَّا يَلِي الْإِمَامَ إِذَا اجْتَمَعَتِ الْجَنَائِزُ، وَالْمَرْأَةُ مِمَّا يَلِي الْقِبْلَةَ، وَإِنْ كَانَ مَعَهُمْ أَطْفَالٌ قُدِّمَ الصَّبِيُّ عَلَىٰ الْمَرْأَةِ، ثُمَّ الطِّفْلَةُ، وَيَكُونُ رَأْسُ الصَّبِيِّ حِيَالَ رَأْسِ الرَّجُلِ، وَوَسَطُ الْمَرْأَةِ حِيَالَ رَأْسِ الرَّجُلِ، وَهَكَذَا الطِّفْلَةُ يَكُونُ رَأْسُهَا حِيَالَ رَأْسِ الْمَرْأَةِ، وَيَكُونُ وَسَطَهَا حِيَالَ رَأْسِ الرَّجُلِ

„Zgodnie z Sunną, odprawiając modlitwę nad mężczyzną, imam prowadzący modlitwę powinien stanąć naprzeciw jego głowy, a odprawiając ją nad kobietą — naprzeciw środka jej ciała. Jeśli modlitwa odprawiana jest jednocześnie nad kobietą i mężczyzną, mężczyznę umieszcza się przed imamem, a kobietę za mężczyzną, bliżej kibli. Jeśli zaś razem z nimi są jeszcze dzieci obu płci, najpierw przed imamem kładzie się mężczyznę, potem chłopca, tak by jego głowa była na wysokości głowy mężczyzny. Za chłopcem kładzie się kobietę, tak by środek jej ciała był na wysokości głowy mężczyzny. A za kobietą kładzie się dziewczynkę, tak by jej głowa była na wysokości głowy kobiety, a środek jej ciała był na wysokości głowy mężczyzny”.

A więc jest różnica w tym, jak odprawia się modlitwę za zmarłymi, jeśli chodzi o to, jak ma stać imam:

— jeśli to mężczyzna, imam staje naprzeciw głowy;
— jeśli to kobieta — naprzeciw środka jej ciała;
— jeśli jednocześnie modlitwę odprawia się za mężczyznę i za kobietę, wtedy mężczyznę umieszcza się przed imamem, bliżej niego, a kobietę dalej od imama, czyli bliżej kibli;
— jeśli oprócz nich są jeszcze dzieci, wtedy, jeśli to chłopiec, kładzie się go między mężczyzną a kobietą (najpierw mężczyzna, potem chłopiec, potem kobieta), jeśli jest dziewczynka, wtedy najpierw mężczyzna, potem chłopiec, potem kobieta, potem dziewczynka. Najważniejsze, jeśli dziewczynka ma mały wzrost, wtedy ważne, by środek jej ciała był naprzeciw głowy mężczyzny, tak by imam stał naprzeciw jej środka.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيَكُونَ الْمُصَلُّونَ جَمِيعًا خَلْفَ الْإِمَامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ وَاحِدًا لَمْ يَجِدْ مَكَانًا خَلْفَ الْإِمَامِ فَإِنَّهُ يَقِفُ عَنْ يَمِينِهِ

„Zebrani do odprawienia modlitwy pogrzebowej powinni stanąć za imamem. Jeśli zaś ktoś nie znajdzie miejsca za imamem, staje po jego prawej stronie".

Modlący się stoją za imamem. Jeśli komuś zabrakło miejsca z tyłu, może stanąć po prawej stronie imama.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثَامِنًا: صِفَةُ دَفْنِ الْمَيِّتِ: الْمَشْرُوعُ تَعْمِيقُ الْقَبْرِ إِلَىٰ وَسَطِ الرَّجُلِ، وَأَنْ يَكُونَ فِيهِ لَحْدٌ مِنْ جِهَةِ الْقِبْلَةِ، وَأَنْ يُوضَعَ الْمَيِّتُ فِي اللَّحْدِ عَلَىٰ جَنْبِهِ الْأَيْمَنِ، وَتُحَلُّ عُقَدُ الْكَفَنِ، وَلَا تُنْزَعُ بَلْ تُتْرَكُ، وَلَا يُكْشَفُ وَجْهُهُ سَوَاءٌ كَانَ الْمَيِّتُ رَجُلًا أَوِ امْرَأَةً

„Ósme. Opis pochówku. Dół do pochówku należy kopać na głębokość równą połowie wzrostu mężczyzny. I zrobić wgłębienie (niszę) na dnie grobu, z boku w kierunku kibli (Kaaby). Właśnie w to wgłębienie (niszę) kładzie się zmarłego na prawy bok, a następnie rozwiązuje się węzły całunu, pozostawiając całun tak jak jest, nie zdejmując go ze zmarłego i nie odsłaniając jego twarzy, niezależnie od jego płci".

A więc, trzeba pogłębić dół do pochówku przynajmniej na połowę wzrostu mężczyzny. Po co? Aby tego dołu nie rozkopały jakieś zwierzęta (psy, inne dzikie zwierzęta).

«لَحْدٌ» „lahd" — boczna nisza (odchylenie) na dnie grobu w kierunku kibli, do której układa się zmarłego.

«شَقٌّ» „szakk" — wgłębienie na dnie grobu, gdzie kładzie się zmarłego. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لِغَيْرِنَا

„Nisza (lahd) dla nas [muzułmanów], a wgłębienie (szakk) dla nich [ludzi Pisma (ahl al-Kitab)]".

Abu Dawud (3208), at-Tirmidhi (1045) i an-Nasa'i (2009).

Czyli dla muzułmanów boczna nisza (lahd) jest lepsza, lecz czasem trzeba i dla muzułmanów robić wgłębienie (szakk). Szczególnie praktykuje się to tam, gdzie gleba jest taka, że nie da się zrobić niszy (lahd), jak na niektórych cmentarzach Mekki jest możliwość zrobić tylko wgłębienie (szakk) i nie ma możliwości zrobić bocznej niszy (lahd) z powodu właściwości gleby.

Zmarłego układa się w niszy (lahd) na prawy bok, tak by patrzył w stronę kibli. Tak samo jak leży chory człowiek podczas odprawiania modlitwy, gdy nie może jej odprawiać ani stojąc, ani siedząc, leżąc na prawym boku w stronę kibli. Po tym rozwiązuje się sznurki, którymi zawiązany był całun. Lecz całun się nie rozwija, nie wolno go zdejmować ze zmarłego, i nie wolno odsłaniać głowy i twarzy, kimkolwiek by nie był (mężczyzna czy kobieta) — wszystko pozostaje tak, jak jest.

Uważnie! Przy umieszczaniu zmarłego w grobie wypowiada się:

بِاسْمِ اللهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللهُ

/Bismi-Llah, wa ‘ala millati rasuli-Llah/

„Z imieniem Allaha i zgodnie z religią Posłańca Allaha”.

Albo drugi wariant:

بِاسْمِ اللهِ، وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللهُ

/Bismi-Llah, wa ‘ala Sunnati rasuli-Llah/

„Z imieniem Allaha, zgodnie z Sunną (drogą) Posłańca Allaha”.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثُمَّ يُنصَبُ عَلَيْهِ اللَّبِنُ، وَيُطَيَّنُ حَتَّىٰ يَثْبُتَ وَيَقِيَهِ التُّرَابَ، فَإِنْ لَمْ يَتَيَسَّرِ اللَّبِنُ فَبِغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَلْوَاحٍ، أَوْ أَحْجَارٍ، أَوْ خَشَبٍ يَقِيهِ التُّرَابَ

„Następnie niszę należy zamurować niewypalanymi cegłami (saman), spajając je gliną, dla nadania trwałości i by zapobiec przedostawaniu się do niszy ziemi. W przypadku braku niewypalanych cegieł, jako przegrodę dla ziemi można wykorzystać deski drewniane lub kamienie, lub deski”.

«لَبِنٌ» — cegły z niewypalanej gliny, znane nam jako cegły z samanu, którymi trzeba zamurować i zamknąć niszę. Zamknąć nimi i spoić je ze sobą gliną, zamazawszy gliną szczeliny, które są między nimi, aby do niszy zmarłego nie dostała się gleba, gdy będzie się tam sypać w dużej ilości. Jeśli nie ma takich niewypalanych cegieł, wtedy można użyć czegoś, co będzie przegrodą dla ziemi: jakichś desek drewnianych lub kamieni, lub desek, jak mówi szejch. Lecz tu są różnice zdań co do tego, czy można je używać, czy tylko w tych skrajnych przypadkach, gdy nie ma cegieł z samanu? Lepiej, jeśli będą to cegły z samanu.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثُمَّ يُهَالُ عَلَيْهِ التُّرَابُ، وَيُسْتَحَبُّ أَنْ يُقَالُ عِنْدَ ذَلِكَ: «بِاسْمِ اللهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ»

„Następnie zasypuje się grób ziemią. Przy pochówku pożądane jest wypowiedzieć następujące słowa: «Z imieniem Allaha, i zgodnie z religią Posłańca Allaha»”.

Zgodnie z Sunną będzie, jeśli obecni własnymi rękami będą zasypywać ziemią, rzucając trzy garście, złożywszy dwie dłonie.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيُرْفَعُ الْقَبْرُ قَدْرَ شِبْرٍ، وَيُوضَعُ عَلَيْهِ حَصْبَاءُ إِنْ تَيَسَّرَ ذَلِكَ، وَيُرَشُّ بِالْمَاءِ

„Grób należy zasypać tak, by kopczyk grobowy wznosił się jedynie na piędź [około 18 centymetrów]. Przy istnieniu takiej możliwości grób posypuje się żwirem i skrapia wodą”.

A więc grób zasypuje się tak, by powstał kopczyk, kształtując go z boków. Lecz kopczyk powinien być niewielki, na piędź osiemnastu centymetrów („szibr”). Ponieważ w hadisie, który przytacza Muslim od ‘Alego (niech Allah będzie z niego zadowolony), Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) skierował ‘Alego z misją, mówiąc:

وَلَا قَبْرًا مُرْتَفِعًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ

„Nie zostaw ani jednego wzniesionego grobu, nie wyrównawszy go”.

Czyli sprawiwszy, by grób nie był wysoki.

Pożądane jest też:

— posypać grób żwirem (jeśli jest), co pozwala zachować grób, by się nie zagubił;
— polać też wodą, by wiatr nie rozwiał gleby, która jest na tym grobie;
— można też postawić jakiś kamień, jako znacznik, że to grób.

Przykładem, aby łatwiej wam było to sobie wyobrazić, jest cmentarz al-Baki w Medynie. Jest to wzór tego, jak powinny wyglądać groby. Ahl as-Sunna wal-dżama'a (muzułmanie) zawsze pośrodku, bez przesady i pobłażliwości.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَيُشْرَعُ لِلْمُشَيِّعِينَ أَنْ يَقِفُوا عِنْدَ الْقَبْرِ وَيَدْعُوا لِلْمَيِّتِ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ وَقَالَ

„Odprowadzającym pożądane jest trochę postać przy grobie i pomodlić się za zmarłego, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) po zakończeniu pochówku przez chwilę stał przy grobie i mówił:

اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ، وَاسْأَلُوا لَهُ التَّثْبِيتَ، فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ

«Módlcie się do Allaha o przebaczenie dla waszego brata i proście, by go umocnił, gdyż zaprawdę teraz się go pyta»".

Abu Dawud (3221), al-Bazzar (445) i al-Hakim (1372).

Po pochówku warto trochę postać i odmówić du'a za zmarłego tak, jak powiedział Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): «اسْتَغْفِرُوا» „Proście o przebaczenie". Czyli proście „istighfar", odmówcie za waszego brata du'a i proście dla niego, by Allah go umocnił, ponieważ teraz zada mu się trzy pytania:

— «مَنْ رَبُّكَ؟» Kto jest twoim Panem, którego czciłeś?
— «مَنْ نَبِيُّكَ؟» Kto jest twoim prorokiem, za którym podążałeś?
— «مَا دِينُكَ؟» Jaka jest twoja religia, według której żyłeś?

Innowacją (bid'a) jest zbiorowe (dżama'atem) podnoszenie rąk i odmawianie du'a za zmarłego. Każdy sam odwraca się w stronę kibli, odmawia du'a za zmarłego, chwilę stoi i po tym odchodzi.

Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

> *Allah umacnia mocnym słowem tych, którzy uwierzyli w tym świecie i w życiu wiecznym*
>
> **Ibrahim 14:27**

Na tym świecie Allah umacnia wierzących za pomocą słów «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ» — tauhidu. W świecie wiecznym umacnia ich przy przesłuchaniu przez aniołów, gdy aniołowie pytają o trzy pytania, o trzy podstawy.

Du'a za zmarłego wskazuje też na to, że zmarły jest sługą, który całkowicie potrzebuje Allaha i nie posiada mocy ani zaszkodzić, ani przynieść pożytku, nawet dla siebie, i sam potrzebuje modlitwy (du'a) za siebie. No jak można prosić o coś zmarłego? Jak postępują ignoranci, którzy idą na groby i zaczynają prosić zmarłych o bogactwo, potomstwo, uzdrowienie i inne rzeczy, oby Allah nas przed tym uchronił.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

تَاسِعًا: وَيُشْرَعُ لِمَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ بَعْدَ الدَّفْنِ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ فَعَلَ ذَلِكَ، عَلَىٰ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ فِي حُدُودِ شَهْرٍ فَأَقَلَّ، فَإِنْ كَانَتِ الْمُدَّةُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ لَمْ تُشْرَعِ الصَّلَاةُ عَلَىٰ الْقَبْرِ، لِأَنَّهُ لَمْ يُنْقَلْ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ صَلَّى عَلَىٰ قَبْرٍ بَعْدَ شَهْرٍ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ

„Dziewiąte. Ten, kto nie odprawił modlitwy pogrzebowej przed pochówkiem, może ją odprawić po pochówku zmarłego, ponieważ tak postąpił sam Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Jednak robi się to tylko wtedy, gdy okres od pochówku nie przekracza miesiąca. Jeśli od czasu pochówku minęło więcej niż miesiąc, odprawianie modlitwy nad grobami nie będzie czymś, na co jest zezwolenie szariatu, ponieważ od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie dotarły żadne przekazy o odprawieniu modlitwy za zmarłego, którego okres pochówku przekraczał miesiąc".

Jeśli człowiek nie był obecny na modlitwie pogrzebowej przed pochówkiem, czy po pochówku zmarłego można odprawić

modlitwę, stojąc nad jego grobem?

Uczeni (‘ulama) mówią, że w zasadzie można, ponieważ tak zrobił Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Lecz robi się to w przypadku, gdy grób jest świeży, gdy człowiek zmarł niedawno i okres od pochówku nie przekracza miesiąca. Jeśli minęło już więcej niż miesiąc, odprawianie przy grobach modlitwy pogrzebowej to innowacja (bid‘a), na którą nie ma dowodów w szariacie. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie odprawiał modlitwy za zmarłych, których okres pochówku przekraczał miesiąc lub więcej. Dlatego to, co robią niektórzy ludzie: idą odprawić modlitwę za swojego pradziadka, czy za piątego dziadka, czy za szóstego pradziadka, i tak dalej — jest błędem.

Uważnie! Bardzo ważny moment! Modlitwę za nieobecnego zmarłego («صَلَاةُ الغَائِبِ» salat al-gha’ib), który jest gdzieś w innej ziemi, można i trzeba odprawić w przypadku, gdy w tej ziemi, w której zmarł, nie odprawiono za niego modlitwy pogrzebowej. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zrobił to raz, gdy zmarł Negus (Nadżaszi), który przyjął islam w swoim kraju, lecz ukrywał swój islam, dlatego nie było komu odprawić za niego modlitwy pogrzebowej. I wtedy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), będąc w Medynie, powiedział:

فَقُومُوا فَصَلُّوا عَلَى أَخِيكُمْ

„Wstańcie i pomódlmy się za waszego brata”.

Al-Buchari (3877) i Muslim (952).

To, co robią dziś muzułmanie, odprawiając modlitwę za nieobecnego, gdy w tym miejscu, gdzie zmarł, i tak odprawiono za niego modlitwę pogrzebową, jest niewłaściwe, jest to błąd i innowacja.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

عَاشِرًا: لَا يَجُوزُ لِأَهْلِ الْمَيِّتِ أَنْ يَصْنَعُوا طَعَامًا لِلنَّاسِ؛ لِقَوْلِ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهُ الْبَجَلِيِّ الصَّحَابِيِّ الْجَلِيلِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: «كُنَّا نَعُدُّ الِاجْتِمَاعَ إِلَىٰ أَهْلِ الْمَيِّتِ وَصَنْعَةَ الطَّعَامِ بَعْدَ الدَّفْنِ مِنَ النِّيَاحَةِ»، أَمَّا صُنْعُ الطَّعَامِ لَهُمْ أَوْ لَضُيُوفِهِمْ فَلَا بَأْسَ، وَيُشْرَعُ لِأَقَارِبِهِ وَجِيرَانه أَنْ يَصْنَعُوا لَهُمُ الطَّعَامَ؛ لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا جَاءَهُ الْخَبَرُ بِمَوْتِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فِي الشَّامِ أَمَرَ أَهْلَهُ أَنْ يَصْنَعُوا طَعَامًا لِأَهْلِ جَعْفَرٍ، وَقَالَ: «إِنَّهُ أَتَاهُمْ مَا يَشْغَلُهُمْ»، وَلَا حَرَجَ عَلَىٰ أَهْلِ الْمَيِّتِ أَنْ يَدْعُوا جِيرَانَهُمْ أَوْ غَيْرَهُمْ لِلْأَكْلِ مِنَ الطَّعَامِ الْمُهْدَىٰ إِلَيْهِمْ، وَلَيْسَ لِذَلِكَ وَقْتٌ مَحْدُودٌ فِيمَا نَعْلَمُ مِنَ الشَّرْعِ

„Dziesiąte. Rodzinie zmarłego nie wolno przygotowywać specjalnego posiłku dla poczęstowania ludzi. Dowodem na to są słowa znakomitego towarzysza Dżarira ibn ‘Abdullaha al-Badżaliego (niech Allah będzie z niego zadowolony): «Uznawaliśmy zgromadzenie w domu zmarłego i przygotowywanie posiłku dla gości po pogrzebie za rodzaj zawodzenia żałobnego». To przekazanie przytoczył imam Ahmad z dobrym łańcuchem przekazicieli. Jeśli zaś rodzina zmarłego przygotowuje jedzenie dla siebie lub przybyłych z daleka gości, nie jest to grzechem. Jeśli krewni rodziny zmarłego lub sąsiedzi przygotują dla nich jedzenie, będzie to słuszne i zgodne z prawem z punktu widzenia szariatu. Ponieważ gdy do Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dotarła wiadomość o śmierci Dża‘fara ibn Abi Taliba w Szamie,

nakazał przygotować dla jego rodziny jedzenie, mówiąc: «Przygotujcie rodzinie Dża'fara jedzenie, gdyż spotkało ich to, co odwraca uwagę od jego przygotowania». Nie będzie też naganne, jeśli rodzina zmarłego zaprosi sąsiadów i jeszcze kogoś, by wspólnie spożyć to, co im przyniesiono z jedzenia. Jednak na to, o ile nam wiadomo z szariatu, nie ma specjalnie wyznaczonego czasu".

Bardzo ważna dziesiąta kwestia! Szejch mówi „Nie wolno w rodzinie zmarłego przygotowywać jedzenia, poczęstunku dla ludzi". Rodzinie zmarłego zabronione jest specjalnie przygotowywać jedzenie, zbierać ludzi, częstując ich. Trzeba na to przytoczyć dowód, który trzeba znać. Uważnie! Są to słowa wybitnego towarzysza Dżarira ibn 'Abdullaha al-Badżaliego (niech Allah będzie z niego zadowolony):

كُنَّا نَعُدُّ الِاجْتِمَاعَ إِلَى أَهْلِ الْمَيِّتِ وَصَنْعَةَ الطَّعَامِ بَعْدَ الدَّفْنِ مِنَ النِّيَاحَةِ

„Uznawaliśmy (przyrównywaliśmy) zgromadzenie się w domu zmarłego i przygotowywanie posiłku dla gości po pogrzebie do nijaha".

Ibn Madżah (1612) i Ahmad (6905).

«النِّيَاحَةِ» (nijaha) — jest to zawodzenie po zmarłych i ich opłakiwanie. Jest to jeden z najcięższych grzechów zakazanych przez Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), na który jest wiele zakazujących hadisów.

Wielki towarzysz Dżarir ibn ‘Abdullah al-Badżali (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówi o tym: „Przyrównywaliśmy to do opłakiwania zmarłego (nijaha)”. Hadis dobry, przekazał imam Ahmad. Lecz szejch mówi, że rodzinie zmarłego dopuszczalne jest przygotować dla siebie jedzenie, przecież muszą coś jeść. Zalicza się tu też przygotowanie jedzenia dla gościa, który przyjechał z daleka, by uczestniczyć w pogrzebie, i zatrzymał się u nich w domu, ponieważ jest gościem — to jest dopuszczalne.

Pożądane jest, i jest to Sunna Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jeśli jacyś krewni (nie rodzina zmarłego), sąsiedzi, czy ktoś z muzułmanów (jak ustanowiono to w szariacie), przygotują jedzenie i zaniosą tej rodzinie, nakarmią tę rodzinę. Ponieważ przekazano od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), że gdy Dża‘far ibn Abi Talib zginął w Szamie, powiedział:

„Przygotujcie rodzinie Dża‘fara jedzenie, ponieważ («إِنَّهُ أَتَاهُمْ مَا يَشْغَلُهُمْ») przyszło do nich to, co teraz odwraca ich uwagę od przygotowywania jedzenia”. Czyli nie jest im teraz do tego, mają żal, dlatego pomóżcie.

A u nas dziś odwrotnie, człowiek ma żal, zmarł mu bliski, a on musi gotować ludziom jedzenie. I człowiek płacze, i przy tym miesza swój kocioł, łzy płyną do tego kotła. Wszystko to jest oczywiście innowacją.

Dalej szejch mówi: „Nie będzie naganne, jeśli rodzinie zmarłego przyniesiono trochę jedzenia, a ktoś w pobliżu (sąsiedzi) wszedł i też skosztował razem z nimi”. Ten poczęstunek nie jest ku czci

zmarłego, lecz po prostu, jak zwykle, sąsiedzi wchodzą i czymś ich częstują, tak samo i tu: po prostu wpadli i się poczęstowali. Lecz specjalnie zbierać ludzi w celu poczęstunku to innowacja (bid'a), tego nie wolno. Co więcej, naganną innowacją (bid'a) jest wyznaczanie specjalnie jakichś dni (trzeciego, siódmego czy czterdziestego dnia i tak dalej). Oby Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) uwolnił muzułmanów od tej innowacji, upodobnienia się do niewierzących!

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

حَادِي عَشَرَ: لَا يَجُوزُ لِلْمَرْأَةِ الْحِدَادُ عَلَىٰ مَيِّتٍ أَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ، إِلَّا عَلَىٰ زَوْجِهَا فَإِنَّهُ يَجِبُ عَلَيْهَا أَنْ تُحِدَّ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، إِلَّا أَنْ تَكُونَ حَامِلًا فَإِلَىٰ وَضْعِ الْحَمْلِ؛ لِثُبُوتِ السُّنَّةِ الصَّحِيحَةِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ بِذَلِكَ.

أَمَّا الرَّجُلُ فَلَا يَجُوزُ لَهُ أَنْ يُحِدَّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنَ الْأَقَارِبِ أَوْ غَيْرِهِمْ

„Jedenaste. Zgodnie z wiarygodną Sunną Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), kobiecie nie wolno pozostawać w żałobie dłużej niż trzy dni po kimkolwiek, oprócz swojego męża. Żałoba zaś po mężu jest obowiązkowa i trwa cztery miesiące i dziesięć dni, a jeśli jest w ciąży, to do porodu. Co się tyczy mężczyzn, nie wolno im pozostawać w żałobie po nikim, czy to krewni, czy inni ludzie".

Kwestia żałoby («الْحِدَادُ» al-hidad). Kobieta, oprócz męża, nie ma prawa dłużej niż trzy dni przestrzegać żałoby po kimś, czy to jej ojciec, syn, czy ktoś jeszcze. Po mężu kobieta ma obowiązek

przestrzegać żałoby przez cztery miesiące księżycowe i dziesięć dni. W tym okresie oczekiwania (‘idda):

— nie ma prawa wyjść za mąż;
— nie wolno się do niej zalecać, i są inne ograniczenia dla tej kobiety.

Żałoba kobiety w ciąży trwa do porodu. Jeśli jest w trzecim miesiącu ciąży, oznacza to, że żałoba potrwa około sześciu miesięcy. A jeśli jest w dziewiątym miesiącu ciąży i zostały trzy dni do porodu, jej żałoba potrwa trzy dni. Gdy tylko złoży brzemię (urodzi), jej żałoba się kończy i może już nawet wyjść za mąż.

Co się tyczy mężczyzn, nie powinni oni przestrzegać żałoby po kimś, czy to krewny, czy nie. Człowiekowi daje się trochę czasu, jako ujście w pierwsze trzy dni, by trochę przeżyć ten żal. Lecz potem trzeba to zakończyć i włączyć się w zwykłe życie, ponieważ jeśli człowiek nie włączy się w zwykłe życie, będzie mu wręcz gorzej. Nie trzeba przeciągać tego smutku i żalu. Konieczne jest wejście w zwykły rytm, jak żył przed tym, pracując i wykonując swoje obowiązki.

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

ثَانِي عَشَرَ: يُشْرَعُ لِلرِّجَالِ زِيَارَةُ الْقُبُورِ بَيْنَ وَقْتٍ وآخَرَ لِلدُّعَاءِ لَهُمْ، وَالتَّرَحمِ عَلَيْهِمْ، وَتَذَكُّرِ الْمَوْتِ وَمَا بَعْدَهُ؛ لِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «زُورُوا الْقُبُورَ؛ فَإِنَّهَا تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ»

„Dwunaste. Mężczyznom wolno od czasu do czasu odwiedzać cmentarz w celu modlitwy za zmarłych i prośby do Allaha o ich

zmiłowanie, a także przypominania sobie o śmierci i o tym, co będzie po niej. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił: «Odwiedzajcie groby, gdyż przypominają wam o życiu ostatecznym»".

A więc, zgodnie z Sunną, mężczyznom wolno i pożądane jest od czasu do czasu odwiedzać cmentarz. Po to, by zwracać się do Allaha z prośbą za tych, którzy zmarli, by Allah się nad nimi zmiłował i im wybaczył. I dla przypomnienia sobie o śmierci i o tym, co będzie po śmierci.

Cztery warunki odwiedzania grobów, które musi znać każdy:

1. Odwiedzanie grobu powinno mieć dwa cele:

— przypomnienie sobie o śmierci;
— du'a za zmarłego.

2. Nie wolno wyruszać w podróż w celu odwiedzenia grobu. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi:

لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ

„Nie wolno wyruszać w podróż (dla czci, jakiegoś czynu miłego Allahowi) inaczej niż do trzech meczetów".

Al-Buchari (1188).

Zakazane jest jechać do Medyny w celu odwiedzenia grobów szahidów spod Uhud, cmentarza al-Baki czy grobu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Lecz jeśli człowiek jedzie do Medyny w celu odwiedzenia meczetu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wtedy jest to dozwolone. Powiedziano w hadisie, że wyruszać w podróż można dla czci tylko do trzech meczetów, jednym z nich jest meczet Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). A gdy już tam się znajdzie, będąc w pobliżu tych grobów, może już je odwiedzić.

3. Odwiedzanie grobu jest dozwolone mężczyznom, a nie kobietom, przy istnieniu różnicy zdań w kwestii kobiet. W każdym razie, najbezpieczniejsza opinia jest taka, że kobietom nie wolno odwiedzać grobów i one ich nie odwiedzają. Jest hadis, że przeklęte są odwiedzające groby kobiety («زَوَّارَاتُ الْقُبُورِ» zauwarat al-kubur).

4. Odwiedzanie powinno być zgodne z tym, jak przekazano to od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Czyli wyuczyć się, jak robił to Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i tak to robić. Na przykład nie przebywać długo na grobach, przychodząc i siedząc cały dzień przy grobach, jak robią to niektórzy.

Uważnie! Są trzy rodzaje odwiedzania grobu:

1 — odwiedzanie szariackie («زِيَارَةٌ شَرْعِيَّةٌ» (zijara szar'ijja)) — odwiedzanie dozwolone i pochwalane przez szariat, gdy człowiek

czasem odwiedza grób po to, by przypomnieć sobie śmierć i pomodlić się za zmarłego;

2 — odwiedzanie będące innowacją (bid'a) («زِيَارَةٌ بِدْعِيَّة» zijara bid'ijja) — gdy człowiek idzie do grobów, by tam pomodlić się do Allaha, prosić Go o coś, uważając to za jakieś szczególne miejsce, gdzie Allah w szczególny sposób odpowiada na du'a;

3 — odwiedzanie będące wielobóstwem (szirkiem) («زِيَارَةٌ شِرْكِيَّة» zijara szirkijja) — gdy człowiek idzie na grób i prosi zmarłego, zwracając się do niego z modlitwą.

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział:

زُورُوا الْقُبُورَ، فَإِنَّهَا تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ

„Odwiedzajcie groby, ponieważ przypomną wam o życiu ostatecznym".

Muslim (976), Ibn Madżah (1569), an-Nasa'i (2034).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَكَانَ يُعَلِّمُ أَصْحَابَهُ إِذَا زَارُوا الْقُبُورَ أَنْ يَقُولُوا

„I on (Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)) nauczał swoich towarzyszy, by przy odwiedzaniu grobów mówili:

السَّلامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، نَسْأَلُ اللهُ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ

/As-salamu ‘alajkum ahla-d-dijar min al-mu’minina wa-l-muslimin, wa inna in sza’a-Llahu bikum lahikun, nas’alu-Llaha lana wa lakum ul-‘afija/

„Pokój wam, o mieszkańcy tych siedzib spośród wierzących (mu’minów, którzy osiągnęli stopień imanu) i muzułmanów (którzy byli w islamie, lecz nie osiągnęli stopnia mu’min). I my do was dołączymy, gdy zechce tego Allah. Prosimy Allaha dla nas i dla was o wybawienie (pomyślność)”.

Muslim (975), an-Nasa’i (2040) i Ahmad (23089).

Jest jeszcze dodatek:

يَرْحَمِ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ

„Niech Allah się zmiłuje nad tymi, którzy odeszli wcześniej, i nad tymi, którzy zwlekali”.

Muslim (974) i Ibn Hibban (7110).

I lepiej ograniczyć się do tych du‘a, których nauczył Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Dalej szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

أَمَّا النِّسَاءُ فَلَيْسَ لَهُنَّ زِيَارَةُ الْقُبُورِ؛ لِأَنَّ الرَّسُولَ ﷺ «لَعَنَ زَائِرَاتِ الْقُبُورِ»، وَلِأَنَّهُنَّ يُخْشَىٰ مِنْ زِيَارَتِهِنَّ الْفِتْنَةُ، وَقِلَّةُ الصَّبْرِ

„Co się tyczy kobiet, nie wolno im odwiedzać cmentarza, ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przeklął odwiedzające groby kobiety".

Przyczyna zakazu:

— po pierwsze, jest to przyczyna pokusy (fitna): człowiek przyszedł na cmentarz, na grób, by przypomnieć sobie śmierć, lecz widzi kobietę. Czy będzie wtedy myślał o śmierci? Przyszedł przypomnieć sobie o życiu wiecznym (achira), a tu znów pokusy tego świata (dunja);

— po drugie, zazwyczaj kobietom trudniej jest okazywać cierpliwość (sabr), że zaczynają na cmentarzu dokonywać jakichś czynów sprzecznych z cierpliwością (sabr): krzyki, płacz, zawodzenie i tak dalej. Czyli nie okazują należytej hartowności i cierpliwości.

Kobietom nie wolno odprowadzać zmarłego na cmentarz! Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

وَهَكَذَا لَا يَجُوزُ لَهُنَّ اتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ إِلَىٰ الْمَقْبَرَةِ؛ لِأَنَّ الرَّسُولَ ﷺ نَهَاهُنَّ عَنْ ذَلِكَ، أَمَّا الصَّلَاةُ عَلَىٰ الْمَيِّتِ فِي الْمَسْجِدِ، أَوْ فِي الْمُصَلَّىٰ فَهِيَ مَشْرُوعَةٌ لِلرِّجَالِ وَلِلنِّسَاءِ جَمِيعًا

„Kobieta nie uczestniczy w procesji pogrzebowej, gdy zmarłego niesie się na cmentarz i grzebie. Posłaniec Allaha (pokój i

błogosławieństwo Allaha z nim) zabronił im tego. Lecz uczestniczyć w modlitwie pogrzebowej w meczecie, w jakimś specjalnym miejscu do odprawiania modlitwy, mogą wszyscy, zarówno mężczyźni, jak i kobiety".

Na przykład, jeśli kobieta odprawia modlitwę pogrzebową w meczecie, gdzie przyniesiono zmarłego, albo jest niedaleko cmentarza jakieś specjalne miejsce do odprawiania modlitwy za zmarłych. Lecz kobieta nie chodzi na cmentarz, nie uczestniczy w procesji pogrzebowej ani w pochówku zmarłego.

To tyle w skrócie, jeśli chodzi o obrzęd pogrzebowy.

Szejch (niech Allah się nad nim zmiłuje) mówi:

هَذَا آخِرُ مَا تَيَسَّرَ جَمْعُهُ، وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَىٰ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ، وَآلِهِ وَصَحْبِهِ

„I to ostatnie z tego, co udało mi się zebrać (w tej zwięzłej książce, wyjaśniającej ludziom podstawy ich religii). Błogosławieństwo (salat) i pokój (salam) naszemu Prorokowi Muhammadowi, jego rodzinie i jego towarzyszom".

I szejch kończy prośbą za Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), prosząc Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o pokój (salam) i błogosławieństwo (salat) dla Muhammada, jego rodziny i jego towarzyszy.

I my też kończymy tymi słowami i mówimy: „Wa dżazakumu-Llahu chajran / i oby Allah wam wynagrodził dobrem".

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Pytania egzaminacyjne

Egzamin składa się z dwóch części:

Pierwsza część — zadawane są pytania i wymagane są na nie odpowiedzi.
Druga część — tabela, w której wspomniany jest jakiś czyn lub coś z szariatu, czynów ludzi, i wymagane jest podanie orzeczenia szariackiego wobec tego czynu.
Na końcu jest małe zadanie: wskazać różnicę między filarem (rukn) a warunkiem (szart), filarem (rukn) a obowiązkową czynnością (wadżib), oraz obowiązkową czynnością (wadżib) a pożądaną (mustahab).

Pierwsze pytanie: Dlaczego studiujemy te lekcje?

Odpowiedź: Po pierwsze, ponieważ są ważne, wynika to z samego tytułu „Ważne lekcje dla całej ummy" („Durus al-muhimma"). Po drugie, uczeni dają wskazanie (nasihat al-'ulama), radzą studiować tę książkę.

Drugie pytanie: Kto jest autorem tych lekcji?

Odpowiedź: Szejch 'Abdul-'Aziz ibn Baz (niech Allah się nad nim zmiłuje).

Trzecie pytanie: Jaki jest sposób codziennego zapamiętywania Koranu?

Odpowiedź: Droga salafów (as-salaf as-salih), że uczyli się codziennie po 10 ajatów, potem studiowali sens tego, czego się nauczyli, potem prosili Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), by pomógł im wcielić w czyn to, czego się nauczyli.

Czwarte pytanie: Jakie księgi interpretacji Koranu studiujemy?

Odpowiedź: Księgi z interpretacją Koranu dzielą się na 2 części:

1. Wielkie księgi.
2. Księgi zawierające skróconą interpretację Koranu (zwięzłe).

Nam uczeni (‘ulama) radzą studiować zwięzłe interpretacje (tafsiry). Jedną z najlepszych zwięzłych interpretacji (tafsirów) jest interpretacja (tafsir) ‘Abdur-Rahmana as-Sa‘diego (niech Allah się nad nim zmiłuje).

Piąte pytanie: Jakie są warunki świadectwa «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ» „La ilaha illa-Llah”?

Odpowiedź:

1. Wiedza (al-‘ilm) niezgodna z niewiedzą (dżahl).
2. Pewność (al-jakin) niezgodna z wątpliwością (szakk).
3. Szczerość (al-ichlas) niezgodna z wielobóstwem (szirk).
4. Prawdomówność (as-sidk) niezgodna z kłamstwem (al-kadhib).

5. Miłość (al-mahabba) niezgodna z nienawiścią (al-bughd).
6. Posłuszeństwo (al-inkijad) niezgodne z pomijaniem nakazów (tark).
7. Przyjęcie (al-kabul) niezgodne z odmową (radd).
8. Odrzucenie wszystkich innych bóstw oprócz Allaha, czyli wyrzeczenie się wszystkiego, co czczone jest obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie).

Jest to osiem warunków dla „La ilaha illa-Llah".

Piąte pytanie [tak w oryginale — druga część]: Co oznacza „Znać świadectwo (szahada), znajomość sensu «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ اللهمَّ»" „La ilaha illa-Llah" i „Muhammad 'abduhu wa rasuluhu"?

Odpowiedź: Sens świadectwa (szahady) „La ilaha illa-Llah" to „Nie ma prawdziwego Boga godnego czci oprócz Allaha" (la ma'buda bihakkin illa-Llah).

„Muhammadun rasulu-Llah" zakłada 4 rzeczy:

1. Przyjęcie wszystkiego, z czym przyszedł Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Wiarę we wszystko, o czym poinformował.
2. Posłuszeństwo jego nakazom.
3. Porzucenie tego, co zakazał.
4. Czczenie Allaha tak, jak on (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) ustanowił.

Szóste pytanie: Przykłady wielkiego wielobóstwa?

Odpowiedź:

- zwracanie się z prośbami (du'a) do kogoś (zmarłych) oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) w tym, na co zdolny jest tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) — jest to wielkie wielobóstwo (szirk);
- składanie ofiary (dhabh), zarzynanie zwierzęcia z miłością i uwielbieniem (jako czczenie) komuś oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie);
- zwracanie się z modlitwą (du'a) do zmarłych — jest to wielkie wielobóstwo (szirk);
- poleganie na kimś tak, jak można polegać tylko na Allahu (Chwała Mu i Wywyższenie), oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie);
- ten, kto uprawia czary (sihr), dopuszcza się przy tym wielobóstwa (szirk);
- bać się kogoś tym strachem, jakim boi się Wszechmogącego, kogoś oprócz Wszechmogącego Allaha. Czyli strach czci, uwielbienia, ukryty strach;
- jeśli człowiek kocha coś obok Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) (al-mahabba ma'a-Llah). Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

„Wśród ludzi są tacy, którzy biorą obok Allaha równych, których kochają, jak należy kochać Allaha" (al-Bakara 2:165);

- uciekanie się o ratunek do kogoś oprócz Allaha, prośba o ochronę (isti'adha), prośba o pomoc (istighatha), szukanie pomocy u kogoś oprócz Allaha (isti'ana bi ghajri-Llah) w tych rzeczach, na

które zdolny jest tylko Allah (Chwała Mu i Wywyższenie);
- ślub złożony komuś oprócz Allaha (an-nadhr li-ghajri-Llah) (Chwała Mu i Wywyższenie).

Siódme pytanie. Przykłady małego wielobóstwa (szirku)?

Odpowiedź:

- pokazowość, lekki rodzaj (jasir ar-rija). Jeśli wszystkie jego czyny, akty czci nie są dla Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), jest to ciężka forma pokazowości (rija), już będąca wielkim wielobóstwem (szirkiem);
- przysięganie na kogoś oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), pod warunkiem że nie wywyższa tego, na kogo przysięga, tak jak wywyższa się Allaha, ponieważ przysięga nie na Allaha może przerodzić się w wielkie wielobóstwo (szirk), lecz w swej podstawie jest to małe wielobóstwo (szirk);
- gdy człowiek mówi: gdyby nie Allah i ty, łącząc kogoś spójnikiem „i" („و") z Allahem (Chwała Mu i Wywyższenie);
- noszenie amuletów (tama'im): muszelek, sznurków, pierścieni, pod warunkiem że człowiek uważa to za przyczynę. Jeśli uważa, że te rzeczy same w sobie mają jakąś władzę, w jakiś sposób rozporządzają we wszechświecie, wtedy będzie to już wielkie wielobóstwo (szirk);
- jeśli człowiek polega, opiera się na kimś, lecz nie tym poleganiem, jakim polega się na Bogu, ale patrzy na tego człowieka bardziej niż tylko jako na przyczynę, tak że jego serce jest zależne od tego człowieka, boi się utracić dobrobyt (rizk) czy coś jeszcze.

Czyli opiera się bardziej niż tylko na przyczynie, wtedy będzie to przejaw małego wielobóstwa (szirku);
- zakazany (muharram) strach, który zmusza człowieka do naruszania przepisów Allaha lub Jego zakazów;
- horoskopy. Tu trzeba doprecyzować, jak człowiek się do tego odnosi i co dokładnie robi. Jeśli człowiek po prostu przeczytał, wtedy jego modlitwa nie jest przyjmowana przez 40 dni. Jeśli wierzy, że ktoś zna oprócz Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) to, co ukryte (ghajb), wtedy będzie to już wielkie wielobóstwo (szirk), niewiara (kufr);
- słowa „to, co zechciał Allah i ty".

Ósme pytanie: Warunki modlitwy.

Odpowiedź: Jest ich 9.

1. Islam. Człowiek musi być muzułmaninem.
2. Osiągnięcie wieku „tamjiz".
3. Bycie rozsądnym.
4. Posiadanie intencji odprawienia modlitwy dla Allaha.
5. Człowiek musi uwolnić się od stanu zanieczyszczenia, zarówno wielkiego, jak i małego (raf' al-hadas).
6. Oczyszczenie z nieczystości (nadżasy).
7. Zakrycie miejsc intymnych (satr al-aurat).
8. Skierowanie w stronę Kaaby (kibli).
9. Nadejście czasu odpowiedniej modlitwy.

Dziewiąte pytanie: Kim jest osiągający wiek rozróżniania (mumajjiz)?

Odpowiedź: Dziecko, które już rozróżnia rzeczy, które rozumie, co się do niego mówi (to gorące, to zimne, gdy się mu mówi, zrób to lub nie rób tego, rozumie i rozróżnia rzeczy).

Dziesiąte pytanie: Czy jest u niego określony wiek?

Odpowiedź: Nie, lecz zazwyczaj jest to wiek 7 lat.

Jedenaste pytanie: Jakie rodzaje zanieczyszczenia rytualnego (hadas) istnieją?

Odpowiedź: Wielkie i małe zanieczyszczenie rytualne (hadas).

Dwunaste pytanie: Za pomocą czego usuwa się wielkie zanieczyszczenie rytualne (hadas)?

Odpowiedź: Za pomocą pełnej ablucji (al-ghusl).

Trzynaste pytanie: Za pomocą czego usuwa się małe zanieczyszczenie rytualne (hadas)?

Odpowiedź: Za pomocą małej ablucji (wudu). Przy braku wody lub niemożności jej użycia zarówno wielki, jak i mały hadas usuwa się za pomocą oczyszczenia piaskiem (tajammum).

Czternaste pytanie: Oczyszczenie z nieczystości (nadżasy) obejmuje 3 rodzaje:

1. Oczyszczenie miejsca, w którym człowiek się modli.
2. Oczyszczenie odzieży, w której się modli.

3. Oczyszczenie ciała.

Piętnaste pytanie: Zakrycie miejsc intymnych (achdh az-zina), czyli przyozdobienie przed modlitwą, są 3 rodzaje:

1. Miejsca intymne stopnia ciężkiego (aura mughallaza), czyli aurat, wobec którego obowiązują szczególnie surowe wymagania, dotyczy to pełnoletniej wolnej kobiety. Pełnoletnia wyklucza nieletnią (jeszcze małą), wolna wyklucza niewolnicę, kobieta wyklucza mężczyznę. Zakrycie w modlitwie miejsc intymnych (aurat) wolnej pełnoletniej kobiety: całe ciało oprócz twarzy, co się tyczy dłoni, są tu różnice zdań, są to miejsca intymne stopnia ciężkiego.
2. Miejsca intymne stopnia lekkiego (aurat muchaffafa), wobec którego obowiązują złagodzone wymagania, jest to aurat chłopca w wieku od 7 do 10 lat. Warunkiem jest tu zakrycie przodu i tyłu (fardżajn).
3. Aurat stopnia średniego dotyczy wszystkich pozostałych przypadków, oprócz dwóch, ciężkiego i lekkiego. Wymagane jest zakrycie ciała między pępkiem a kolanami. Zakrycie ramion nie dotyczy miejsc intymnych (aurat), lecz przy istnieniu możliwości warto je zakrywać.

Szesnaste pytanie: Filary modlitwy?

Odpowiedź: Jest ich 14.

1. Stanie, przy istnieniu możliwości (al-kijam ma'a-l-kudra).
2. Takbir otwierający modlitwę (takbirat al-ihram).

3. Czytanie sury „al-Fatiha”.
4. Pokłon (ruku‘).
5. Wyprostowanie z pokłonu (raf‘ min ar-ruku‘).
6. Pokłon na siedem części (as-sudżud ‘ala-l-a‘da’i sab‘a): 1. Czoło i nos (jako twarz), 3. Dwie dłonie, czyli dwie ręce, 5. Dwa kolana, 7. Dwie stopy.
7. Wyprostowanie po pierwszym pokłonie (sudżud).
8. Siedzenie między dwoma pokłonami (sudżud).
9. Zachowanie spokojnego wykonania modlitwy i wszystkich tych czynności (tuma’nina).
10. Zachowanie kolejności między filarami (rukn).
11. Siedzenie ostatniego taszahhudu, przed pozdrowieniem (salam).
12. Siedzenie do czytania ostatniego (taszahhudu).
13. „Salat al-Ibrahimijja” w ostatnim taszahhudzie. Modlitwa za Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).
14. Na końcu modlitwy wypowiedzenie pozdrowienia.

Siedemnaste pytanie: Kogo uważamy za niezdolnego do odprawiania modlitwy na stojąco?

Odpowiedź:

---

1. Człowieka, który w ogóle nie jest zdolny, czyli całkowita niemożność stania, na przykład sparaliżowany.
2. Człowieka, który jest zdolny, lecz sprawia mu to niedogodności i ból, może stać, lecz jest mu to trudne, odczuwa ból, przez co pozbawiony jest w modlitwie pokory (al-khuszu‘). Z punktu widzenia naszego fizycznego postrzegania, może stać, lecz z

punktu widzenia szariatu uważa się, że należy do tej kategorii, z której zdejmuje się obowiązek stania.

Osiemnaste pytanie: W jaki sposób osiąga się spokój (tuma'nina) w modlitwie?

Odpowiedź: Zachowanie spokoju (tuma'nina) to wykonanie obowiązkowego w tym filarze (rukn) — wspomnienia Allaha (zikr). Minimum spokoju (tuma'nina) przy wykonywaniu obowiązkowego wspomnienia Allaha (zikr).

Dziewiętnaste pytanie: Obowiązkowe czynności w modlitwie (wadżibat as-salat).

Odpowiedź: Jest ich 8.

1. Wszystkie takbiry, oprócz takbiru otwierającego modlitwę (takbirat al-ihram).
2. Wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» (subhana rabbijal-'azim) w pokłonie (ruku').
3. Wypowiedzenie «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» (sami'a-Llahu liman hamidah) przy wyprostowaniu.
4. Wypowiedzenie «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» (rabbana wa laka-l-hamd) po wyprostowaniu.
5. Wypowiedzenie «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى» (subhana rabbijal-a'la) w pokłonie (sudżud).
6. Wypowiedzenie «رَبِّ اغْفِرْ لِي» (rabbi-ghfirli) między pokłonami (sudżud).
7. Pierwszy taszahhud.

8. Siedzenie do pierwszego taszahhudu. Tylko jeśli nie jest to modlitwa dwurak'atowa, jeśli jest to modlitwa 2-rak'atowa (jak modlitwa poranna), wtedy pierwszy będzie zarazem ostatnim, będzie nie wadżibem, lecz filarem (rukn), czyli w modlitwie 3- lub 4-rak'atowej pierwszy (taszahhud) i siedzenie do niego będą wadżibem, lecz nie będą uznawane za filar (rukn).

Dwudzieste pytanie: Tekst taszahhudu:

Odpowiedź:

أَلتَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ والطَّيِّبَاتُ ، أَلسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، أَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ للَّهِ الصَّالِحِين . أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللَّه ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُه

/At-tahijjatu li-Llahi wa-s-salawatu wa-t-tajjibatu, as-salamu ‘alajka ajjuha-n-nabijju wa rahmatu-Llahi wa barakatuhu. As-salamu ‘alajna wa ‘ala ‘ibadi-Llahi-s-salihin. Aszhadu an la ilaha illa-Llahu wa aszhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluhu/

أَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. أَللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

/Allahumma salli ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad, kama sallajta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahima innaka Hamidun Madżid.

Allahumma barik ‘ala Muhammad wa ‘ala ali Muhammad, kama barakta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahima innaka Hamidun Madżid/

Dwudzieste pierwsze pytanie: Ile wymaganych jest pożądanych czynności (sunna)?

Odpowiedź: 14.

1. Du‘a al-istiftah.
2. Podniesienie rąk na wysokość ramion lub do wysokości uszu przy wypowiadaniu takbiru, chodzi o takbirat al-ihram, przed pokłonem (ruku‘), po pokłonie (ruku‘), przed wstawaniem, po wstaniu do 3. rak‘atu.
3. Czytanie sury po surze „al-Fatiha”.
4. Położenie prawej ręki na lewej lub objęcie prawą ręką lewej i położenie ich na piersi.
5. Poprawne wykonanie pokłonu (ruku‘) tak, by ręce obejmowały kolana, a głowa była na wysokości pleców, równa tak, że gdyby postawić naczynie, stałoby i woda by się nie rozlała.
6. Wypowiedzenie dodatkowych słów po zikrze «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» (rabbana wa laka-l-hamd), jak «حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ» (hamdan kathiran tajjiban mubarakan fih) itd.
7. Dodatkowe wspomnienia Allaha (zikry) po pokłonie (ruku‘), ustanowione w Sunnie, na przykład «سبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ المَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» (subbuhun kuddusun rabbul-mala’ikati war-ruh), wypowiedzenie więcej niż raz słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» (subhana rabbijal-‘azim) itd.
8. Pozycja „iftirasz” po 2. rak‘acie i pozycja „tawarruk” po 3. lub 4. rak‘acie.
9. Poprawne wykonanie pokłonu (sudżud), ręce (łokcie) powinny

być odsunięte od boków i uniesione od ziemi, uda niedociśnięte do brzucha, golenie do ud, stopy ustawione pionowo, złączone ze sobą, w kierunku Kaaby (kibli).
10. Wypowiedzenie słów «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى» (subhana rabbijal-a'la) 2 lub 3 razy oraz innych zikrów po tych słowach, przekazanych w Sunnie.
11. Wskazywanie palcem wskazującym podczas czytania taszahhudu, zarówno 1., jak i 2. rak'atu, przy czym pożądany jest ruch.
12. Podczas odprawiania modlitwy kierowanie wzroku na miejsce pokłonu (sudżud).
13. Głośne czytanie Koranu: podczas modlitwy porannej (fadżr), piątkowej (dżumu'a), świątecznej (al-'idajn), zaćmienia słońca (al-kusuf), prośby o deszcz (salat al-istiska), pierwszych 2 rak'atów modlitwy (maghrib, 'isza). Całkowite czytanie po cichu w modlitwie (zuhr, 'asr), 3. rak'atu (maghrib), ostatnich 2 rak'atów modlitwy ('isza).
14. Dodatkowe prośby (du'a) w taszahhudzie, po wypowiedzeniu obowiązkowego wspomnienia Allaha (zikr); czasem w 3. lub 4. rak'acie czyta się coś oprócz „al-Fatihy"; wypowiedzenie słów zikru «رَبِّ اغْفِرْ لِي» (rabbi-ghfirli) więcej niż 1 raz.

Dwudzieste pierwsze pytanie [tak w oryginale — druga część]: Miejsca prośby w modlitwie...

Odpowiedź: 2 miejsca.

1. Przed pozdrowieniem.
2. W pokłonie (sudżud).

Dwudzieste drugie pytanie: Czynności naruszające modlitwę...

Odpowiedź:

1. Celowe wypowiedzenie jakichś słów niezwiązanych z modlitwą, gdy człowiek pamięta i wie, że nie wolno tego robić. Jeśli zapomniał lub nie wiedział i wypowiedział jakieś słowa, nie narusza to modlitwy. Celowe wypowiedzenie narusza, lecz tylko jeśli nie służy to pożytkowi; jeśli służy pożytkowi modlitwy, na przykład podpowiada imamowi itd., wtedy nie narusza to modlitwy.
2. Śmiech.
3. Przyjmowanie pokarmu.
4. Picie podczas modlitwy.
5. Naruszenie ablucji (wudu).
6. Odsłonięcie miejsc intymnych (aurat), chyba że człowiek od razu je przykryje.
7. Znaczące odchylenie od kibli, 90 stopni i więcej.
8. Podczas modlitwy liczne, długotrwałe ruchy bez potrzeby.

Dwudzieste trzecie pytanie: Rodzaje ruchów w modlitwie, z podaniem przykładu dla każdego z nich?

Odpowiedź: 5 rodzajów ruchów.

1. Śmiech, przyjmowanie jedzenia, picia, odchylenie od kibli, niepotrzebne liczne ruchy — zakazane (haram) — narusza to modlitwę.

2. Niepożądane (makruh), niepotrzebne drobne obroty, ruchy.
3. Dozwolone (halal) ruchy, na przykład jeśli człowieka zaswędziała broda, podrapał się dokładnie na tyle, by przestała swędzieć, a nie tak, jak robią niektórzy, co należy do kategorii niepożądanych (makruh), niepotrzebnie zaczynają się bawić swoją brodą, targać ją.
4. Pożądane ruchy (mustahab), na przykład zapełnianie luk, które są między modlącymi się.
5. Obowiązkowe (wadżib) ruchy, na przykład jeśli człowiek zauważył u siebie na obuwiu lub na odzieży nieczystość (nadżasa), musi ją usunąć, albo odsłoniły mu się miejsca intymne (aurat), musi je od razu zakryć.

PRZYCZYNY WYKONANIA DWÓCH DODATKOWYCH POKŁONÓW NAPRAWCZYCH (SUDŻUD AS-SAHW)

Przyczyna 1: dodanie czegoś (zijada);

Przyczyna 2: ubytek czegoś (naks);

Przyczyna 3: wątpliwość (szakk).

1) Zacznijmy od dodania:

— jeśli człowiek celowo dodał coś do modlitwy, modlitwa będzie nieważna;

— jeśli dodał do modlitwy niecelowo, przez zapomnienie, wtedy, gdy tylko przypomni sobie, że wykonał zbędny ruch, że coś dodał do modlitwy, musi od razu to przerwać. Na przykład, jeśli wstał do piątego rak'atu, przeczytał „al-Fatihę" i doszedł do ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ, wtedy مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ nie powinien już wypowiadać. Jeśli wiesz, że to zbędny rak'at, a czytasz dalej „al-Fatihę", modlitwa będzie nieważna, ponieważ to dodanie będzie celowe. Jeśli zaś zrobił to przez niewiedzę lub zapomnienie, musi na końcu wykonać sudżud as-sahw.

2) Ubytek dzieli się na trzy rodzaje:

1. ubytek w czynnościach pożądanych (mustahabat);

2. ubytek w czynnościach obowiązkowych (wadżibat);

3. ubytek w filarach (rukn).

1. Ubytek w czynnościach pożądanych (mustahab).

Jeśli coś pominął z czynności pożądanych celowo, modlitwa będzie ważna. Na przykład, jeśli zapomniał przeczytać du'a al-istiftah, wtedy wykonuje się sudżud as-sahw czy nie? Jeśli

człowiek zawsze przestrzegał tej Sunny, a tym razem zapomniał, wykonuje sudżud as-sahw, a jeśli nigdy tego nie robił i nagle zapomniał zrobić, wtedy sudżud as-sahw się nie wykonuje.

2. Ubytek. Pominięcie wadżibu:

— jeśli celowo pominął wadżib, modlitwa jest nieważna;

— jeśli niecelowo, modlitwa jest ważna, lecz na końcu trzeba naprawić to niedopatrzenie za pomocą dwóch sudżud.

Jak postąpić w przypadkach, gdy przypomniał sobie, że nie wykonał wadżibu? Na przykład, nie przeczytał pierwszego taszahhudu?

— jeśli jeszcze nie wstał po taszahhudzie, jeszcze siedzi i przypomniał sobie, że zamiast taszahhudu przeczytał „al-Fatihę", lub nie przeczytał taszahhudu i zaczął wstawać, lecz jeszcze nie wyprostował kolan, wtedy siada i czyta taszahhud. Jeśli przypomniał sobie w tym miejscu (jeszcze siedząc, czytając taszahhud), wtedy nic więcej od niego nie jest wymagane;

— jeśli jeszcze nie wyprostował kolan i nie przeszedł do kolejnego rukn, wraca z powrotem, wykonuje taszahhud i wykonuje dwa sudżud as-sahw na końcu modlitwy;

— jeśli przeszedł do kolejnego rukn, czyli wstał już do trzeciego rak'atu, nie powinien wracać, nie siada, tylko kontynuuje swoją modlitwę, a na końcu wykonuje 2 sudżud as-sahw.

3. Ubytek. Pominięcie rukn. Jeśli celowo — modlitwa nieważna. Jeśli niecelowo, niczym się tego nie naprawia. Dwoma pokłonami się tego nie naprawia, dopóki nie wykona rukn. W jaki sposób? Musi wykonać rukn, wróciwszy do tego miejsca, w którym go pominął. Załóżmy, człowiek zapomniał przeczytać „al-Fatihę" w pierwszym rak'acie. Co powinien zrobić? Jeśli jeszcze nie doszedł do tego rukn w kolejnym rak'acie, musi wrócić, wykonać ten rukn, a potem wszystkie czynności, które były po nim, wykonać od nowa. Jeśli już doszedł w kolejnym rak'acie do tego rukn, czyli czyta w drugim rak'acie „al-Fatihę" i przypomina sobie, że w pierwszym rak'acie nie czytał „al-Fatihy", wtedy pierwszy rak'at zostaje anulowany, a wtedy drugi rak'at liczy się jako pierwszy. To dotyczy ubytku.

3) Pominięcie z powodu wątpliwości.

25. Rodzaje wątpliwości:

— po czczeniu,

— podczas czczenia.

Co robimy po 'ibada? Jeśli wątpliwość powstała po zakończeniu 'ibada, nie trzeba w ogóle zwracać na nią uwagi, nawet jeśli wątpliwość wynosi 99,9%. Dopóki nie masz stuprocentowej pewności, że tego nie zrobiłeś, nie powinieneś przerabiać i wracać do tego po 'ibada, ponieważ powiedziano: „Wątpliwość po czynie nie ma wpływu, w przeciwnym razie pojawi się dużo wątpliwości".

Jeśli wstajesz do modlitwy, odprawiasz ją i myślisz: „Wydaje mi się, że podczas wudu nie przecierałem głowy" lub „Nie przetarłem skarpet podczas wudu". Co robić? Wyjść z modlitwy i pójść przerobić wudu na wszelki wypadek, opierając się na hadisie: „Kto powstrzymuje się od wątpliwego lub porzuca to, co budzi wątpliwości, niech weźmie to, co u niego nie budzi wątpliwości" — niektórzy tak mówią. Czy słusznie mówią? Nie, niesłusznie. Wudu już wykonałeś, wszedłeś w modlitwę z wudu. Wszystko, ten czyn już jest wykonany. Na wątpliwości po czynie nie zwraca się uwagi — to już będzie od szatana. Dlatego Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział człowiekowi, któremu wydawało się, że w modlitwie zepsuło mu się wudu: „Nie wychodź z modlitwy, dopóki nie poczujesz zapachu i nie usłyszysz dźwięku".

26. Rodzaje wątpliwości podczas odprawiania modlitwy lub 'ibada.

1. Człowiek stale doświadcza wątpliwości. Gdy jest dużo wątpliwości, co robi człowiek? Nie powinien w ogóle zwracać uwagi, ponieważ jest muwaswis. Musi przeciąć wątpliwości. Mówi: „Wtedy moja modlitwa będzie nieważna". Mówimy: „Będzie nieważna, jeśli zaczniesz przerabiać, nie masz tego przypadku, by na to zwracać uwagę, w przeciwnym razie zupełnie się pogubisz".

2. Jeśli człowiek rzadko doświadcza wątpliwości. Wtedy człowiek musi zważyć, ku czemu bardziej się skłania. Jeśli skłania się bardziej ku temu, że to już zrobił, wtedy na tym się opiera. Jeśli zaś ku temu, że nie zrobił, wtedy na tym się opiera. Jeśli zaś 50 na 50,

nie może się skłonić ani tu, ani tam, wtedy bierze za podstawę mniejszą liczbę, czyli jeśli wątpi, czy wykonał trzy czy cztery rak'aty, bierze mniejszą — trzy. Lecz w każdym razie na końcu modlitwy wykonuje się dwa sudżud as-sahw.

27. Warunki małej ablucji. Jest ich 10:

1) islam (al-islam);
2) bycie rozsądnym ('akl);
3) osiągnięcie wieku rozróżniania (tamjiz);
4) intencja (nijja);
5) zachowanie intencji przez cały czas trwania ablucji (istishab an-nijja);
6) człowiek musi zaprzestać wszystkiego tego, co czyni ablucję nieważną, co wymaga wykonania jej od nowa;
7) podmyć się lub oczyścić za pomocą kamieni, papieru itd. przed wykonaniem ablucji, jeśli jest to wymagane, czyli załatwił dużą lub małą potrzebę;
8) woda musi być czysta i dozwolona, nie może być wodą-nadżasa, a niektórzy stawiają też warunek, by nie była zabrana siłą lub skradziona, lecz to, Allah wie najlepiej, nie wpływa na ważność ablucji. Zabranie siłą lub kradzież to haram, nie wolno tego robić, na człowieku będzie grzech, lecz wudu będzie ważne, inszallah. A jeśli nadżasa, wtedy wudu nie będzie ważne, wtedy trzeba wykonać tajammum (jeśli nie ma innej wody);
9) człowiek musi usunąć wszystkie rzeczy, które uniemożliwiają dotarcie wody do skóry;
10) człowiek, który stale znajduje się w stanie zanieczyszczenia

(stale coś się wydziela), musi poczekać na nadejście czasu modlitwy. Poczekawszy, wykonuje wudu, i to wudu wystarczy mu do następnej modlitwy.

28. Co oznacza warunek „Zachowanie intencji podczas wykonywania ablucji" (istishab an-nijja)?

Intencję trzeba zachować od początku ablucji do jej zakończenia, nie przerywając jej. Jeśli człowiek przerwał intencję przy ablucji przed modlitwą, na przykład mył głowę i zaczął myć nogi, następnie powiedział: „Gdy będzie azan, wtedy lepiej wykonam ablucję", potem przeszedł trochę, nogi mu się zabrudziły kurzem, i umył nogi. Co powiemy? Powiemy, że nie skończył swojego wudu, ponieważ przerwał swoją intencję po przetarciu głowy. Ta ablucja będzie nieważna.

A jeśli już umył nogi i skończył całą ablucję, a potem pomyślał: „Gdy będzie azan, jeszcze raz wykonam ablucję", czyli nie z tą ablucją będzie odprawiał modlitwę, lecz jeszcze raz wykona ablucję. A potem, gdy odczytano azan, poszedł i odczytał modlitwę, nie wykonując ablucji od nowa, wtedy jego ablucja będzie ważna, i modlitwa będzie ważna. Dlaczego? Ponieważ skończył swoją ablucję, przerwał intencję wtedy, gdy już skończył czczenie, dlatego ta ablucja będzie ważna (sahih).

29. Co oznacza warunek „Zaprzestanie wszystkiego tego, co czyni koniecznym wykonanie ablucji od nowa"?

Ten warunek polega na tym, że człowiek, wykonując ablucję, nie powinien jednocześnie robić czegoś, co narusza jego ablucję. Na przykład, jeszcze nie skończyło się wydzielanie z dwóch dróg, a już zaczął ablucję. Nie! Mówimy: „Najpierw skończ, potem, jeśli to było oddawanie moczu lub załatwianie dużej potrzeby, podmyj się i wykonaj ablucję". Albo człowiek je mięso wielbłąda i przy tym wykonuje ablucję, przeżuwając mięso, powiemy mu: „Nie. Najpierw dokończ jeść, a potem będziesz wykonywać ablucję". Czyli trzeba zaprzestać tego, co narusza ablucję.

30. Obowiązkowe elementy ablucji (furud al-wudu). Jest ich 6.

Pierwsze cztery przytoczone są w Koranie:

> *Gdy wstajecie do modlitwy, umyjcie wasze twarze i ręce do łokci, przetrzyjcie wasze głowy i nogi do kostek*
>
> al-Ma'ida 5:6

1. Umycie twarzy, łącznie z ustami i nosem.

2. Umycie rąk od czubków palców do łokci włącznie.

3. Przetarcie głowy razem z uszami.

4. Umycie nóg do kostek.

Są to cztery wadżiby i jeszcze dwa:

5. Kolejność między tymi czynnościami.

6. Nieprzerwanie podczas wykonywania wudu.

31. Co narusza ablucję (nawakid al-wudu)?

1. Wydzieliny z dwóch dróg (nadżas, sperma itd.) — narządów płciowych i odbytu.

2. Utrata rozumu. Sen też się do tego zalicza, lecz sen nie sam w sobie, tylko jako okoliczność zakładająca wydzielanie gazów, dlatego jeśli jest to taki sen, w wyniku którego człowiek stracił nad sobą kontrolę, już nie czuje, czy coś się wydzieliło, czy nie, w takim przypadku ablucja się narusza. Tak więc, utrata rozumu, utrata przytomności, upojenie, stan odurzenia narkotycznego, narkoza itd. — to utrata rozumu.

3. Spożycie mięsa wielbłąda.

4. Wystąpienie z islamu.

5. Wydzielenie nadżasy z ciała. Na przykład wydzielenie kału lub moczu u człowieka, lecz nie ze zwykłych miejsc, czyli nie z odbytu, tylko na przykład przetoka (wyprowadzono mu jelita podczas operacji gdzieś na brzuch, i z niej wydziela się kał lub mocz itd.) — to też narusza wudu.

6. Dotknięcie palcem lub dłonią bez przegrody bezpośrednio narządu płciowego.

32. Znaczenie nieprzerwania podczas wykonywania ablucji.

Czym jest nieprzerwanie? Al-muwala, czyli niedopuszczalność odkładania mycia jakiejś części ciała tak, by wyschła poprzednia część, która była wcześniej umyta. Szczególnie trzeba na to uważać latem — w gorące dni. Na przykład, zadzwonił telefon, człowiek podniósł słuchawkę i zaczął rozmawiać. Prowadził rozmowę 5-7 minut, potem dopiero postanowił umyć nogi. Co powiemy? Powiemy, że jego wudu jest już nieważne, zwłaszcza w letni dzień, gdy skóra wysycha szybko. A jeśli podniósł słuchawkę i powiedział: „Oddzwonię później", wtedy jest to dopuszczalne, ponieważ w tym czasie nie zdążą wyschnąć umyte organy.

Lecz jest wyjątek: jeśli człowiek jest zajęty wykonywaniem jednego z warunków (szart) wudu. Na przykład skończyła się woda w kranie, i zaczął szukać wody, którą schował. Ten czas jest wykorzystany na spełnienie warunku wudu. Albo człowiek zobaczył, że coś przykleiło się do jego skóry lub organu, który trzeba umyć, i dopóki zmywa tę część, jest zajęty spełnianiem warunku wudu.

33. Sposób wykonania tajammum.

Najpierw powziąć intencję nie językiem, lecz sercem, powiedzieć „Bismillah", uderzyć o ziemię dwiema rękami (dłońmi), strząsnąć lub zdmuchnąć ziemię, jeśli jest jej dużo na dłoniach lub przylgnęła do nich, potem przetrzeć dłońmi twarz. Dłonią lewej ręki przetrzeć prawą dłoń z zewnętrznej strony, a prawą dłonią

(wewnętrzną stroną dłoni) przetrzeć lewą dłoń z góry, czyli z jej zewnętrznej strony.

34. Sposób wykonania obowiązkowej (minimalnej) formy ghusl.

Umyć ciało od czubka głowy do czubków palców stóp, przepłukać usta i nos, i doprowadzić wodę do korzeni włosów. Tu już nie ma znaczenia, rzadkie czy gęste włosy, gęsta czy rzadka broda człowieka — i tak trzeba doprowadzić wodę do korzeni włosów. Jest to ghusl w formie obowiązkowej.

35. Sposób wykonania pożądanej formy pełnej ablucji ghusl.

Najpierw umyć narządy płciowe i okolicę odbytu, potem umyć dłonie. Jeśli coś do nich przylgnęło, myjemy za pomocą ziemi lub mydła. Potem wykonujemy małą ablucję, dochodzimy do głowy i zwilżamy włosy, następnie myjemy całe ciało: prawą część, potem lewą, i na końcu myjemy stopy.

36. Rodzaje usuwania nieczystości.

Nieczystość dzieli się na trzy stopnie:

1. Ciężka nadżasa. Należy do niej ślina psa i to, co gorsze od tego (kał psa, mocz psa itd.). Oczyszczenie: jeśli nadżasą zabrudzona jest odzież, wtedy pierzemy to miejsce na odzieży. Jeśli naczynie, konieczne jest siedmiokrotne mycie, a pierwsze mycie musi być za

pomocą ziemi (przy tym zwilżając wodą), pozostałe 6 razy myjemy po prostu wodą. Czy można zastąpić ziemię, na przykład proszkiem „Fairy"? Bardziej słuszne jest, że trzeba ziemią, ponieważ w czasach Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) też było coś podobnego do mydła (sidr, asznan itd.), lecz Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nakazał oczyszczać właśnie ziemią.

2. Lekka nadżasa. Jest to mocz chłopca, którego głównym pokarmem jest mleko matki. Zalicza się tu też oczyszczenie odzieży i bielizny z al-madhi i al-wadi. Jak zmywa się tę nadżasę? Spryskuje się lub zwilża to miejsce wodą, lecz nie trzeba trzeć ani prać.

3. Średnia nadżasa. Są to wszystkie pozostałe rodzaje nadżasy, oprócz dwóch wyżej wymienionych, nienależące do ciężkich ani do lekkich: mocz, kał itd. Oczyszczenie: nie tylko zwilżenie, trzeba jeszcze wycisnąć itd.

37. Sposób odprawiania modlitwy pogrzebowej.

Jak odprawia się modlitwę pogrzebową? Składa się ona z 4 takbirów, czyli wypowiedzenia słów „Allahu Akbar":

— po pierwszym takbirze czyta się du'a isti'adha, następnie surę „al-Fatiha". Czy można po pierwszym takbirze i „al-Fatisze" czytać krótką surę lub ajaty? Tak! Przekazano to od Ibn 'Abbasa (niech Allah będzie z niego zadowolony);

— po drugim takbirze czyta się salat al-Ibrahimijja;

— po trzecim takbirze czyta się du'a za zmarłego. Jaką du'a? Lepiej taką, która pochodzi z Sunny;

— po czwartym takbirze daje się pozdrowienie (salam), można w obie strony, a można tylko w prawą stronę.

38. Rodzaje uprawomocnionych odwiedzin podczas pobytu w Medynie.

Ile odwiedzin jest uprawomocnionych, gdy odwiedzicie Medynę? 5 odwiedzin. Jakich? Dwa meczety i trzy groby.

Meczety:

1) meczet Proroka (al-masdżid an-Nabawi),
2) meczet „Kuba'" (masdżid Kuba').

Odwiedzania pozostałych meczetów nie ma w szariacie — będzie to bid'a, jeśli robić to z intencją czci, dlatego pielgrzymom nie warto tracić na to czasu, ponieważ nie ma za to żadnej nagrody.

Jakie trzy groby?

1) grób Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim),
2) cmentarz szahidów Uhud,
3) cmentarz al-Baki'.

Czy może człowiek jechać do Medyny w celu odwiedzenia cmentarza al-Baki‘? Nie! Dlaczego? Ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił: „Nie wolno wyruszać w podróż inaczej jak do trzech meczetów: Masdżid al-Haram w Mekce, Masdżid an-Nabawi w Medynie i Masdżid al-Aksa w Jerozolimie”. Dlatego jedynym meczetem w Medynie, jedynym miejscem, ku któremu możemy wyruszyć w podróż, i za co jest nagroda od Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), co jest dopuszczalne z punktu widzenia szariatu i nagradzane, i pożądane — jest odwiedzenie meczetu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Dla wszystkiego pozostałego, wymienionego przez nas, nie wolno jechać specjalnie do Medyny. Lecz gdy już pojechaliśmy do Medyny, by odwiedzić meczet Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), wtedy pożądane jest, będąc tam, odwiedzić te cztery wymienione wyżej miejsca.

Czy może człowiek jechać stąd, by odwiedzić meczet „al-Kuba”? Nie! Nie może!

39. Cechy moralne, które powinny być właściwe każdemu muzułmaninowi.

Jest ich wiele. Wskażmy na kilka z nich: prawdomówność, szczerość, odwaga, rzetelność, miłosierdzie, cierpliwość, roztropność, powściągliwość, hojność, sprawiedliwość, czystość obyczajów, mądrość, dobre traktowanie sąsiadów, krewnych, rodziców, oddalenie się od tego, co zakazał Allah (Chwała Mu i Wywyższenie), udzielanie pomocy potrzebującemu itd.

40. Islamskie normy przyzwoitości: rozpowszechnianie salamu, serdeczny wyraz twarzy, uśmiech, ten, kto kichnął, powinien powiedzieć „Al-hamdu li-Llah", a inny odpowiedzieć „Jarhamuka-Llah", odpowiadanie na zaproszenie, odprowadzanie brata, który zmarł, uczestnictwo w jego pogrzebie, pochówku, odwiedzanie chorego, du'a przy zakładaniu odzieży, gratulowanie sobie nawzajem, gdy jest to ustanowione w szariacie, jeśli człowiek się ożenił, błogosławienie nowożeńców, składanie kondolencji, gdy ktoś zmarł, spożywanie pokarmu prawą ręką, picie prawą ręką, picie na siedząco itd.

TABELA. WARUNEK, FILAR, CZYNNOŚĆ OBOWIĄZKOWA, SUNNA

Czyn — Orzeczenie szariackie wobec tego

Wielkie wielobóstwo

Jeśli człowiek umarł w wielkim wielobóstwie, nie okazawszy skruchy, taki człowiek zostanie na wieczność wprowadzony do Piekła, pozostanie w Piekle na zawsze, nie wyjdzie z niego, nie zostaną mu wybaczone jego grzechy, to wielobóstwo nie zostanie mu wybaczone. Jeśli zaś okaże skruchę przed śmiercią, Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) wybacza wszystko, w tym również wielki szirk.

Małe wielobóstwo

Jeśli człowiek popełnił małe wielobóstwo i umarł, nie okazawszy w nim skruchy, wtedy, według jednej z opinii uczonych, zostanie za to ukarany, po czym już zostanie wyprowadzony z Piekła i wprowadzony do Raju, lecz nie pozostanie w Piekle na zawsze.

Ukryte wielobóstwo

Bywa albo wielkim szirkiem, albo małym szirkiem. Odpowiednio, jeśli jest to wielki szirk, obowiązuje to, co powiedzieliśmy wyżej, jeśli mały szirk, to tak, jak powiedzieliśmy.

Modlitwa niewierzącego

Nie jest przyjmowana, co więcej, taka modlitwa jest nieważna (batil باطل).

Modlitwa obłąkanego

Nieważna (batil), ponieważ u obłąkanego nie ma intencji. Modlitwa nieważna (la tasihh as-salat لا تصح الصلاة).

Modlitwa dziecka

Tu konieczne jest doprecyzowanie: jeśli dziecko osiągnęło wiek „tamjiz تمييز”,jego modlitwa jest ważna, jeśli nie osiągnęło, to nie,

ponieważ nie ma jeszcze intencji.

Odprawienie modlitwy bez ablucji przez zapomnienie

Odprawienie modlitwy bez ablucji (przez zapomnienie): modlitwa jest nieważna. Nie ma na nim grzechu, ponieważ zapomniał, lecz modlitwa nie będzie ważna, nawet jeśli nie zrobił tego celowo.

لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا

> *Nie karz nas, jeśli zapomnieliśmy lub pomyliliśmy się*
>
> **al-Bakara 2:286**

Ten ajat nie dotyczy tej sytuacji, ponieważ posiadanie ablucji jest jednym z warunków ważności modlitwy.

Odprawienie modlitwy przy obecności nieczystości (nadżasy) na odzieży lub ciele

Odprawił modlitwę, na odzieży lub ciele była nadżasa. Trzeba doprecyzować: wiedział o tym czy nie. Jeśli nie wiedział lub zapomniał, wtedy jego modlitwa będzie ważna. A jak to było z wudu? „Nie wiedział, zapomniał — i tak nieważne". A tu mówimy ważne. Jest dowód. Po pierwsze, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) podczas modlitwy zdjął swoje sandały (obuwie), ponieważ Dżibril mu powiedział: „Jest na nich nadżasa", i Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) kontynuował swoją

modlitwę i nie powtórzył tej jej części, którą wykonywał w tym obuwiu. Znaczy modlitwa jest ważna, jeśli człowiek odprawił ją, mając nadżasę na ciele (odzieży), nie wiedząc o tym.

Lecz jaka jest różnica względem wudu? Wudu należy do kategorii nakazanego, a usunięcie nadżasy należy do kategorii zakazanego, dlatego z tych warunków, o których mówiliśmy, warunki ablucji lub warunki modlitwy, to co należy do kategorii nakazanego, zapomnienie nie sprawia, że modlitwa pozostaje ważna. Zapomnienie lub niewiedza — i tak modlitwa będzie nieważna. Ponieważ należy to do kategorii nakazanego. A nadżasa należy do kategorii zakazanego, dlatego jeśli człowiek zapomniał lub nie wiedział, jego modlitwa będzie ważna.

Skierowanie w stronę kibli

Skierowanie w stronę kibli to warunek (szart شرط) ważności modlitwy, chyba że człowiek znajduje się na zwierzęciu wierzchowym: w takim przypadku odprawia modlitwę w kierunku, w jakim porusza się jego środek transportu — to będzie jego kibla. Jeśli celowo (bez potrzeby) odchylił środek transportu w inną stronę i tak odprawia modlitwę, modlitwa też będzie nieważna. Na środku transportu odprawia dodatkowe modlitwy, chyba że jest to skrajna potrzeba — w takich okolicznościach może odprawić też obowiązkową modlitwę. Zasadą obowiązkowych modlitw jest to, że nie odprawia się ich na zwierzęciu wierzchowym (transporcie), chyba że jest to skrajna konieczność (darura ضرورة).

Odprawienie modlitwy z odsłoniętymi udami

Jeśli to dziecko w wieku od 7 do 10 lat, jego auratem jest zakrycie przodu i tyłu. Nawet jeśli będzie miało odsłonięte uda, modlitwa będzie ważna. Jeśli to nie dziecko w wieku od 7 do 10 lat, przy odsłonięciu ud modlitwa będzie nieważna.

Odprawienie modlitwy po upływie jej czasu

Konieczne jest doprecyzowanie (tafsil تفصيل). Jeśli człowiek nie dopuścił się zaniedbania, lecz zaspał lub zapomniał (miał usprawiedliwiony powód), wtedy, nawet jeśli czas modlitwy minął, odprawia ją.

A jeśli celowo ją pominął, ma na to podstawę szariacką, na przykład jeśli jest podróżnym, ma prawo łączyć modlitwy, wtedy modlitwa będzie ważna.

Jeśli zaś celowo pomija modlitwę, jej czas mija, a nie ma na to zezwolenia szariackiego (ruchsa szar'ijja رخصة شرعية), w takim przypadku modlitwa będzie nieważna.

Odprawienie modlitwy siedząc na zwierzęciu wierzchowym lub środku transportu

Konieczne jest doprecyzowanie: jeśli jest to modlitwa obowiązkowa, odprawienie jej na środku transportu (na zwierzęciu) siedząc będzie nieważne, chyba że są to skrajne

okoliczności, na przykład nie ma możliwości zsiąść i odprawić modlitwę na ziemi. Jeśli jest to modlitwa dodatkowa, modlitwa jest ważna. Kibla będzie w kierunku ruchu środka transportu.

Wypowiedzenie intencji językiem

Jest to innowacja (bid'a).

Odprawienie modlitwy siedząc

Konieczne jest doprecyzowanie: jeśli jest to fard, nie wolno odprawiać modlitwy siedząc, chyba że człowiek ma usprawiedliwiony powód (nie może odprawiać na stojąco). Jeśli jest to modlitwa dodatkowa, może ją odprawiać siedząc, lecz nagroda będzie 2 razy mniejsza niż za modlitwę na stojąco.

Czytanie sury „al-Fatiha" w każdym rak'acie

Jest to rukn, także w modlitwach dodatkowych. Wyjątek: jeśli człowiek przyszedł wtedy, gdy imam jest już w ruku', i wypowiada „takbirat al-ihram تكبيرة الاحرام", i wstaje razem z imamem w ruku', nie czytając sury „al-Fatiha".

Taszahhud w modlitwie

Jeśli jest to ostatni taszahhud, bywa rukn. I wadżib, jeśli jest to pierwszy taszahhud w modlitwach 3- lub 4-rak'atowych.

As-salat al-Ibrahimijja

Przed pozdrowieniem w ostatnim taszahhudzie — jest to rukn. Jeśli modlitwa jest 3- lub 4-rak'atowa, w 1. taszahhudzie czyta się „Allahumma salli (barik) 'ala Muhammad". Szejch Ibn Baz uważa, że jest to mustahab, lecz bardziej słuszne jest, że jest to wadżib.

Odprawienie dobrowolnej modlitwy leżąc na boku

Dozwolone jest odprawianie leżąc na boku, lecz nagroda za to będzie 2 razy mniejsza niż za modlitwę odprawioną siedząc. A siedząc — 2 razy mniejsza niż za modlitwę odprawioną na stojąco.

Czytanie Koranu w pokłonie

Czytanie Koranu w pokłonie jest haram حرام, chyba że wypowiada modlitwy przytoczone w Koranie. Na przykład mówi w sudżud:

رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى ٱلْاٰخِرَةِ حَسَنَةً

Jest to z Koranu. Można, ponieważ w tej chwili wypowiada te słowa nie z intencją czytania Koranu, lecz z intencją zwrócenia się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) za pomocą tych słów.

Rozmowa podczas modlitwy

Trzeba doprecyzować. Jeśli celowo ('amdan عمدا) i nie dla pożytku modlitwy, modlitwa będzie nieważna.

Jeśli celowo, lecz dla pożytku modlitwy, wtedy jest to ustanowione (maszru‘ مشروع).

Gdy Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) odprawił zamiast 4 rak‘atów 3 rak‘aty, człowiek o przydomku Dhul-Jadajn powiedział Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): „Czy skrócona jest modlitwa, o Posłańcu Allaha?”. W istocie modlitwa jeszcze się nie skończyła, czyli byli w trakcie modlitwy, a on mówi Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), dlaczego 3 rak‘aty, a nie 4? Znaczy powiedzenie celowo, dla pożytku modlitwy, jest dozwolone, należy to robić. A jeśli człowiek wypowiedział słowa przez zapomnienie lub niewiedzę, wtedy modlitwa będzie ważna.

Obroty w bok podczas odprawiania modlitwy

Jeśli są to drobne, niepotrzebne obroty, wtedy jest to makruh. Jeśli są to znaczące obroty (odchylenia od kibli), wtedy jest to haram, i narusza to modlitwę.

Dodanie jednego rak‘atu w modlitwie

Człowiek dodał jeszcze 1 rak‘at w modlitwie, zamiast 4 wykonał 5, trzeba doprecyzować. Jeśli zrobił to celowo, modlitwa nieważna. Jeśli niecelowo, wtedy wymagane są od niego 2 dodatkowe pokłony naprawcze (sudżud as-sahw سجود السهو).

Pominięcie jednego z filarów w modlitwie odprawianej za imamem

Imam nie odpowiada za rukn ma'muma, czyli nie bierze na siebie rukn ma'muma. Jeśli ma'mum nie wykonał rukn, jego modlitwa będzie nieważna. Na przykład brat odprawia modlitwę w meczecie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) w ostatnich rzędach. Imam zapomniał usiąść do czytania 1. taszahhudu i od razu wstał do 3. rak'atu, imam czyta surę „al-Fatiha", powiedział: „Allahu Akbar". Nie widzi ani imama, ani modlących się. Myśli, że imam powiedział: „Allahu Akbar", by czytać taszahhud, i siedzi, czytając taszahhud. Imam mówi: „Allahu Akbar" i przechodzi do ruku'. Nasz brat myśli, że imam wstał do czytania „Fatihy", i wstaje, by czytać „Fatihę". Nagle imam, zamiast powiedzieć: „Allahu Akbar", jak oczekuje nasz brat, mówi: „Sami'a-Llahu liman hamidah". I wtedy nasz brat usłyszał „Sami'a-Llahu liman hamidah سمع الله لمن حمده" i wypowiedział: „Rabbana wa lakal-hamd ربنا و لك الحمد", i idzie razem z imamem do wykonania sudżud, pomijając tym samym rukn ruku'. Modlitwa brata jest nieważna. Powinien był szybko wykonać ruku', potem dopiero kontynuować razem z imamem.

Popełnił niecelowy błąd przy wykonywaniu dwóch pokłonów naprawczych

Zamiast 2 pokłonów naprawczych (sudżud as-sahw) wykonał 3 pokłony, co robić? Nie ma naprawy dla sudżud as-sahw, nie jest wymagana. Zrobił 3 — koniec, modlitwa zakończona.

Zwątpił w posiadanie ablucji podczas odprawiania modlitwy

Jeśli zwątpił, pozostawia tę wątpliwość i kontynuuje modlitwę. Stało się to już po wykonaniu tej czynności, ponieważ czynność ablucji jest już zakończona. Przystąpił do modlitwy, wcześniej wykonawszy ablucję — czynność, która jest już zakończona. Wątpliwości co do tego nie są brane pod uwagę, dopóki nie będzie to 100% pewność, dlatego nie trzeba na to zwracać uwagi.

Usłyszał dźwięk w brzuchu podczas modlitwy

Kontynuuje modlitwę. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi: „Dopóki nie usłyszysz dźwięku i nie poczujesz zapachu". To nie jest ten dźwięk. W hadisie mowa jest o dźwięku tego, co wychodzi z człowieka. A tu po prostu w brzuchu, dlatego kontynuuje modlitwę.

Wątpliwość co do wykonania jednego z rukn modlitwy po jej zakończeniu

Po zakończeniu modlitwy żadne wątpliwości nie są już brane pod uwagę, nie trzeba na nie zwracać uwagi, nawet jeśli wydaje ci się, że rukn nie wykonałeś, albo „Fatihy" nie przeczytałeś, albo coś jeszcze.

Wątpliwości podczas odprawiania modlitwy

Trzeba doprecyzować: jeśli u człowieka jest wiele wątpliwości, wtedy nie zwracać uwagi, jeśli wątpliwości są rzadkie, wtedy powinien zważyć, co u niego przeważa, robił to czy nie robił (wykonał czy nie wykonał). To, ku czemu się skłania, należy uznać za podstawę. Wątpi, czy wykonał ruku‘, czy nie. Jeśli nie może zdecydować 50/50, wtedy zatrzymuje się na mniejszej liczbie, czyli że nie wykonał.

Zapomniał przeczytać pierwszy taszahhud i wstał do trzeciego rak‘atu

Jeśli jeszcze nie zdążył wstać, nie wyprostował kolan, wraca. A jeśli już się wyprostował, wstał, wtedy już nie wraca i kontynuuje swoją modlitwę, lecz wykonuje sudżud as-sahw na końcu.

Zapomniał wypowiedzieć „Rabbi-ghfirli”

Jeśli jeszcze znajduje się między dwoma sudżud, wtedy wypowiada „Rabbi-ghfirli”. Jeśli zamiast „Rabbi-ghfirli” zaczął mówić: „Subhana Rabbijal-A‘zim, Subhana Rabbijal-A‘la itd.”, przypomina sobie i mówi: „Rabbi-ghfirli, Rabbi-ghfirli”. Wtedy nic więcej od niego nie jest wymagane. Jeśli już przeszedł do kolejnego rukn, wtedy już kontynuuje modlitwę, lecz na końcu wykonuje 2 dodatkowe pokłony naprawcze (sudżud as-sahw).

Dołączenie do modlitwy odprawianej za imamem w czasie, gdy imam znajduje się w ruku‘ (pokłonie), bez czytania sury

„al-Fatiha”

Jego rak‘at zostanie zaliczony, jeśli dołączył do imama, zanim ten wyszedł z ruku‘, nawet jeśli ma’mum nie czytał sury „al-Fatiha”. W tym przypadku wyjątkowo zdejmuje się z niego obowiązek czytania sury „al-Fatiha”.

Zapomniał wypowiedzieć takbir otwierający na początku modlitwy

Ta modlitwa jest nieważna, ponieważ „takbirat al-ihram” to rukn. Jest to to, od czego zaczyna się modlitwa, poprzez co człowiek do niej przystępuje. Uważa się, że w ogóle nie przystąpił do modlitwy.

Powziął intencję przerwania małej ablucji, a następnie ją kontynuował

Czyli człowiek wykonywał małą ablucję, w trakcie przetarł (na przykład) głowę i postanowił ją przerwać, potem wrócił i znów, na przykład, domył nogi. Ta ablucja będzie nieważna. A więc, dotyczy to każdego rodzaju czci: jeśli człowiek mocno postanowił (powziął intencję), że już ją przerwał, a potem nagle postanowił ją wznowić, nie będzie to ważne. Wyjątkiem jest tylko hadżdż i umra. Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi: „Doprowadźcie do końca hadżdż i umrę dla Allaha”. Czyli nawet jeśli człowiek postanowił przerwać swój hadżdż, mówimy: „Nie, wróć i kontynuuj swój hadżdż”.

Zamierzał odnowić ablucję, lecz odprawił modlitwę, jej nie odnawiając

Człowiek ma ablucję, wykonał ją, potem pomyślał przed modlitwą, by wykonać ją jeszcze raz, a potem odczytano azan, ikamę, nie wykonał ponownie ablucji. Jego modlitwa będzie ważna, ponieważ ma ablucję, doprowadził do końca swoją pierwszą ablucję. A to, że po tym nie wykonał jeszcze jednej ablucji (nie odnowił swojej ablucji), nie sprawia, że jego ablucja i modlitwa są nieważne. Jeśli człowiek wykonał (jak należy) ablucję po to, by przeczytać Koran, a potem z tą samą ablucją odprawił modlitwy, modlitwa jest ważna.

Wykonując małą ablucję, nie przestawał jeść mięsa wielbłąda

Jego ablucja jest nieważna, ponieważ warunkiem ablucji jest zaprzestanie wszystkiego, co narusza ablucję.

Wykonał małą ablucję przed wykonaniem podmycia

Jeśli podmycie jest wymagane, jeśli oddał gazy, albo zjadł mięso wielbłąda, albo spał, lecz się nie podmył i od razu wykonał wudu, nie miał obowiązku się podmywać. Lecz jeśli wydzielił kał lub mocz i nie usunął tej nadżasy, nie podmył się ani nie oczyścił, wtedy jego ablucja jest nieważna, jest to błąd. Obowiązkowe (wadżib) było się podmyć lub oczyścić, a on nie wypełnił jednego z warunków wudu.

Wykonał ablucję i zauważył na ręce przyklejone do niej ciasto

Ablucja nieważna. Trzeba wykonać ablucję od nowa, tak jak Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy zobaczył człowieka, u którego pozostała niedomyta na nodze plama, nakazał mu wykonać ablucję od nowa.

Umycie golenia (tego, co powyżej kostki) podczas wykonywania małej ablucji

Sprzeczne z Sunną „muchalaf ‘ala Sunna مخالفة للسنة”. Nie powiemy od razu, że to bid‘a, ponieważ człowiek być może tego nie wie, ma swój idżtihad, że może tak lepiej. Może zrobił tak raz, dwa razy. Aby powiedzieć, że to bid‘a, musi to już przerodzić się w bid‘a, dlatego powiemy muchalaf ‘ala Sunna, jest to przesada w religii „tanattu‘ تنطع”. Co powiedziano? هلك المتنطعون Zginą przesadzający. Chyba że jest to coś czasem powstającego, potrzeba w tym. Na przykład, człowiek wykonywał wudu, a potem zobaczył, że ma brud na goleni, i postanowił ją też umyć, wtedy nic, ponieważ nie robi tego jako ‘ibada dla wudu, tylko po prostu dlatego, że ma na to jakiś powód.

Zwilżenie rąk osobno do przecierania uszu

Nie jest to zgodne z Sunną, wystarczy zwilżyć ręce 1 raz zarówno na głowę, jak i na uszy razem.

Przeczesywanie mokrymi palcami brody

Jeśli mowa jest o małej ablucji, dla tego, kto ma gęstą brodę i nie widać skóry, przeczesywanie brody jest pożądane, lecz nieobowiązkowe. A dla kogo broda jest rzadka, dla niego przeczesywanie brody jest obowiązkowe. Jeśli mowa jest o ghusl, wtedy dla wszystkich wadżib, czy gęsta broda, czy rzadka.

Jednorazowe umycie części ciała podczas wykonywania małej ablucji

Jest to wariant zgodny z Sunną.

Wykonywanie ablucji części ciała podczas małej ablucji więcej niż trzy razy

Naganne w Sunnie, dlatego jest to przesada w religii (tanattu‘ تنطع), przekroczenie ustanowionych granic (ta‘addi تعدي), rozrzutność (israf إسراف), chyba że jest to jakiś specjalny przypadek, który wystąpił u człowieka. Na przykład ma coś na skórze, czego nie może zwyczajnie usunąć (coś się przykleiło), musi wielokrotnie to myć (usuwać). Tu robi to nie po to, by zwiększyć liczbę mycia przy wudu, chyba że z powodu jakichś okoliczności.

Mycie dłoni przed małą ablucją

Jeśli człowiek wstał po nocnym śnie, jest dla niego wadżib umyć dłonie, zanim opuści ręce do naczynia, zanim wykona ablucję. Lecz jeśli nie umył, a od razu zaczął wudu bez mycia dłoni, wudu będzie ważne, ponieważ mycie dłoni nie należy do wudu. A jeśli nie jest to po nocnym śnie, tylko zwykłe wudu w ciągu dnia, wtedy umycie dłoni jest bardzo pożądane. Jak przekazywali sahabowie, wudu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) obejmowało mycie dłoni. Tak przekazano w większości riwajatów.

Jest hadis, gdzie Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówi, że nie trzeba zaczynać od ust, jak robią to muszrikowie.

Przecieranie głowy więcej niż jeden raz

Powiemy, że to błąd, jest to bid'a بدعة lub sprzeczność z Sunną (muchalaf 'ala Sunna مخالف للسنة).

Czy drzemka narusza małą ablucję?

Jeśli człowiek czuje (co się dzieje), nie narusza, jeśli już nie czuje, narusza.

Czy narusza się mała ablucja przy myciu zmarłego?

Nie, lecz pożądane jest (mustahab), by wykonał wudu.

Odprawienie modlitwy po wielkiej ablucji, lecz bez wykonania małej ablucji

Wielka ablucja znosi oba hadasy. Nawet jeśli nie wykonał małej ablucji, może odprawiać modlitwę. Dotyczy to sytuacji, gdy mowa jest o ghusl al-dżanaba غسل الجنابة po stanie dżanaba الجنابة, wtedy, jeśli wykona wielką ablucję, nawet nie wykonując małej, może odprawiać modlitwę, ponieważ Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) mówi:

حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

„Nie zbliżajcie się do modlitwy, jeśli jesteście dżunub, dopóki się nie obmyjecie" (dopóki nie wykonacie ghusl) (an-Nisa 4:43).

Dlatego znosi oba rodzaje hadasu.

Odprawienie modlitwy po pływaniu

Człowiek w stanie dżanaba, jeśli wszedł do morza, by po prostu się ochłodzić, popływać, po pływaniu nie może odprawiać modlitwy. Jeśli zanurzył się w wodzie, przepłukał usta, nos z intencją zniesienia z siebie hadasu, wtedy może.

Oczyszczenie z moczu niemowlęcia płci męskiej

Spryskać to miejsce wodą.

Oczyszczenie z moczu małej dziewczynki

Trzeba umyć z wyciśnięciem.

Odwiedzanie cmentarzy przez kobiety

Haram, kobietom nie wolno odwiedzać cmentarza. Co więcej, Ibn Tajmijja mówi, że jest to jeden z wielkich grzechów. Szejch ‘Usajmin też mówi o tym w „Kaul al-mufid”.

Pominięcie jednego z takbirów w modlitwie pogrzebowej (dżanaza)

Jeśli pominął jeden z takbirów, salat al-dżanaza صلاة الجنازة będzie nieważna.

Odwiedzenie grobu Proroka (ﷺ)

Tu trzeba wyjaśnić: jeśli człowiek wyrusza w podróż tylko po to, by odwiedzić grób Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), jest to niewłaściwe, jest to bid‘a, jest to zakazane. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Nie czyńcie z mojego grobu miejsca regularnych odwiedzin”. I powiedział: „W podróż wyrusza się tylko dla odwiedzenia 3 miejsc (3 meczetów)”, i wymienił Meczet Zakazany, swój meczet i Masdżid al-Aksa مسجد الاقصى. Grobu Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie wymienił. A jeśli człowiek wyruszył do Medyny, by odwiedzić meczet Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), pomodlić

się w nim, a już będąc tam, odwiedził grób Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), to, jak mówi szejch Muhammad ibn ‘Abdul-Wahhab, jest to jeden z najlepszych czynów (min afdal al-a‘mal من افضل الاعمال), pod warunkiem że człowiek celowo nie jechał odwiedzić grobu, że nie powtarza tego odwiedzania regularnie (bez końca), ponieważ Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „O Allahu, nie czyń mojego grobu miejscem regularnych odwiedzin (‘id عيد)”. 3. warunek to, że człowiek nie ma na celu, przy odwiedzaniu grobu Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), zrobić czegoś, co jest bid‘a lub szirkiem. Czyli bid‘aty, na przykład czytanie Koranu na grobie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), czy rozdawanie sadaki na grobie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), czy myślenie, że zwrócenie się z du‘a do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) przy grobie Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) będzie szczególną du‘a, i Allah (Chwała Mu i Wywyższenie) ją przyjmie, i idzie do grobu, by tam modlić się do Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie), prosić o coś dla siebie — to bid‘a, tego nie wolno. A jeśli jeszcze zacznie zwracać się z prośbami do samego Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), to będzie już nie tylko bid‘a, będzie to już szirk.

Odwiedzenie grobów uczestników bitwy pod Badr

Celowe jechanie do Badr, by odwiedzić groby, nie jest ustanowione w Sunnie, jest to bid‘a, jest to zakazane. Lecz jeśli człowiek jedzie w swoich sprawach i po drodze przejeżdża przez Badr (przejazdem), wtedy może odwiedzić groby, tylko pod warunkiem,

że nie popełni tam jakichś bid'atów czy szirkijatów. Szariat ustanowił odwiedzanie, oznacza to przypomnienie sobie śmierci, wzięcie sobie pouczenia, modlitwę za zmarłego, proszenie Allaha (Chwała Mu i Wywyższenie) o pomyślność dla nich.

Warunek — Filar — Czynność obowiązkowa — Sunna (czynność pożądana)

KRYTERIUM

Czy wchodzi w istotę czci

WARUNEK

nie wchodzi w istotę czci

FILAR (RUKN)

wchodzi w istotę czci

CZYNNOŚĆ OBOWIĄZKOWA (WADŻIB)

wchodzi w istotę czci

SUNNA (CZYNNOŚĆ POŻĄDANA)

wchodzi w istotę czci

KRYTERIUM

Czas trwania

WARUNEK

musi trwać przez cały czas czci

FILAR (RUKN)

wykonywane jest w jednej z części czci

CZYNNOŚĆ OBOWIĄZKOWA (WADŻIB)

wykonywane jest w jednej z części czci

SUNNA (CZYNNOŚĆ POŻĄDANA)

wykonywane jest w jednej z części czci

KRYTERIUM

Usprawiedliwienie (niewiedza / zapomnienie / celowe)

WARUNEK

niedopuszczalne jest usprawiedliwienie niewiedzą, pominięciem przez zapomnienie i celowym pominięciem

FILAR (RUKN)

niedopuszczalne jest usprawiedliwienie niewiedzą, pominięciem przez zapomnienie i celowym pominięciem

CZYNNOŚĆ OBOWIĄZKOWA (WADŻIB)

przyjmowane jest usprawiedliwienie niewiedzą lub pominięciem przez zapomnienie, lecz nie przyjmuje się celowego pominięcia

SUNNA (CZYNNOŚĆ POŻĄDANA)

przyjmowane jest usprawiedliwienie zarówno niewiedzą, jak i pominięciem przez zapomnienie, jak i celowym pominięciem

---

KRYTERIUM

Naprawa poprzez sudżud as-sahw

WARUNEK

nie jest ustanowione wykonywanie dodatkowych sudżud za pominięcie warunku

FILAR (RUKN)

wykonanie sudżud as-sahw nie wystarczy, trzeba koniecznie wykonać sam rukn

CZYNNOŚĆ OBOWIĄZKOWA (WADŻIB)

wykonanie dwóch pokłonów naprawczych (sudżud as-sahw) jest obowiązkowe i wystarczające

SUNNA (CZYNNOŚĆ POŻĄDANA)

nie jest ustanowione wykonywanie sudżud as-sahw za pominięcie sunny, niezależnie od przyczyny pominięcia

---